Translated from English to Turkish - www.onlinedoctranslator.com

ASTROLOGY IN ANCIENT MESOPOTAMIA

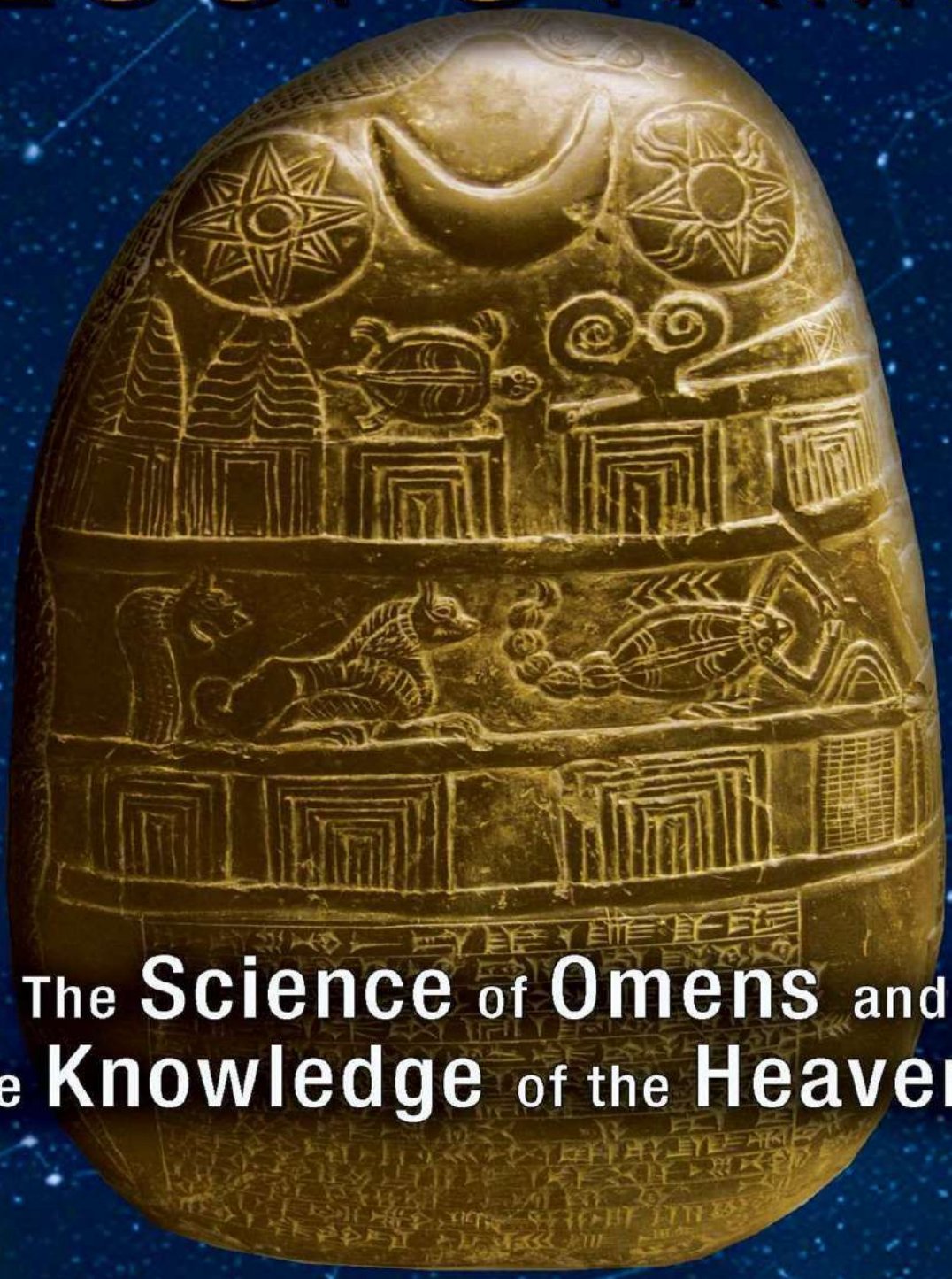

The Science of Omens and the Knowledge of the Heavens

MICHAEL BAIGENT
Coauthor of *Holy Blood, Holy Grail*

ASTROLOGY IN ANCIENT MESOPOTAMIA

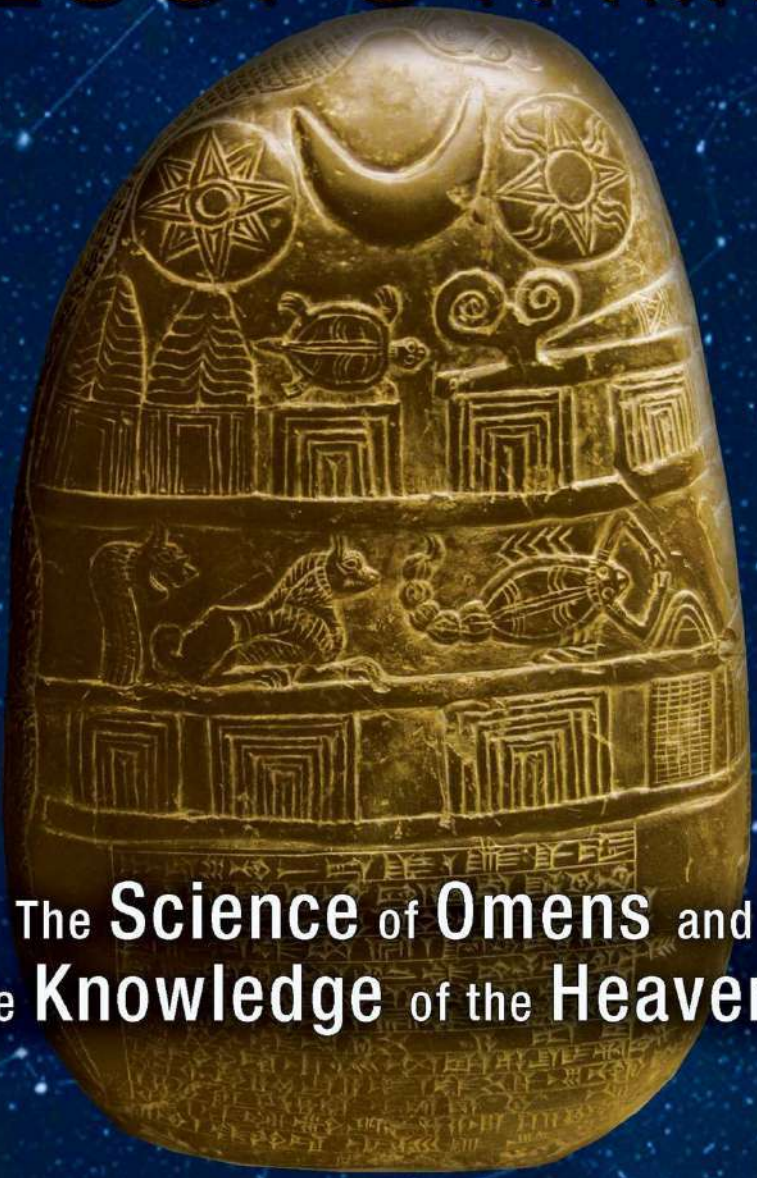

The Science of Omens and the Knowledge of the Heavens

MICHAEL BAIGENT
Coauthor of *Holy Blood, Holy Grail*

ASTROLOGY IN ANCIENT MESOPOTAMIA

The Science of Omens and the Knowledge of the Heavens

MICHAEL BAIGENT

Bear & Company
Rochester, Vermont • Toronto, Canada

ANTİK MEZOPOTAMYA'DA ASTROLOJİ

“Michael Baigent, modern zamanların en çalışkan ama aynı zamanda açık fikirli tarihçilerinden biriydi.*Antik Mezopotamya'da Astroloji*zamana direniyor ve her kitaplığın vazgeçilmezi olmaya devam ediyor.”

ANDREW COLINS, YAZARI *GÖBEKLİ TEPE:*
TANRILARIN YARATILIŞI

TEŞEKKÜRLER

Öncelikle beni bu projeyi sürdürmem konusunda sürekli cesaretlendiren eşim Jane'e şükranlarımı sunmalıyım.

Daha sonra meslektaşlarım Dianne Binnington, Nicholas Campion, Charles Harvey ve Richard Leigh'e fikirleri, eleştirileri ve destekleri için teşekkür etmek isterim. Bu kitaba yer bulduğum için Erin Sullivan'a da özellikle teşekkür borçluyum.

Anlayışımdaki bazı karanlık alanları aydınlatmak amacıyla tavsiyelerini ve bilgilerini serbestçe veren British Museum'un Batı Asya Bölümü'nden Dr. Christopher Walker'a ve Indiana Notre Dame Üniversitesi'nden Dr. Francesca Rochberg-Halton'a teşekkür etmeliyim.

Ayrıca Sabine Bauch'a Almanca'dan yaptığı çeviriler için ve Caroline Wingent'e inatçı düzyazımı ve noktalama işaretlerimi tekrar kabul edilebilir sınırlara getirdiği için teşekkür etmeliyim. Son olarak, elbette, Bloomsbury'deki British Library Reading Room'un yetenekli personeline çok şey borçluyum.

Ama her şeyden önce, gecenin cazibesine kapılarak Mezopotamya'nın tapınak kulelerinin çok ötesine uzanan sonsuz karanlık gökyüzüne hayretle bakan o eski astrologlara borçluyum.

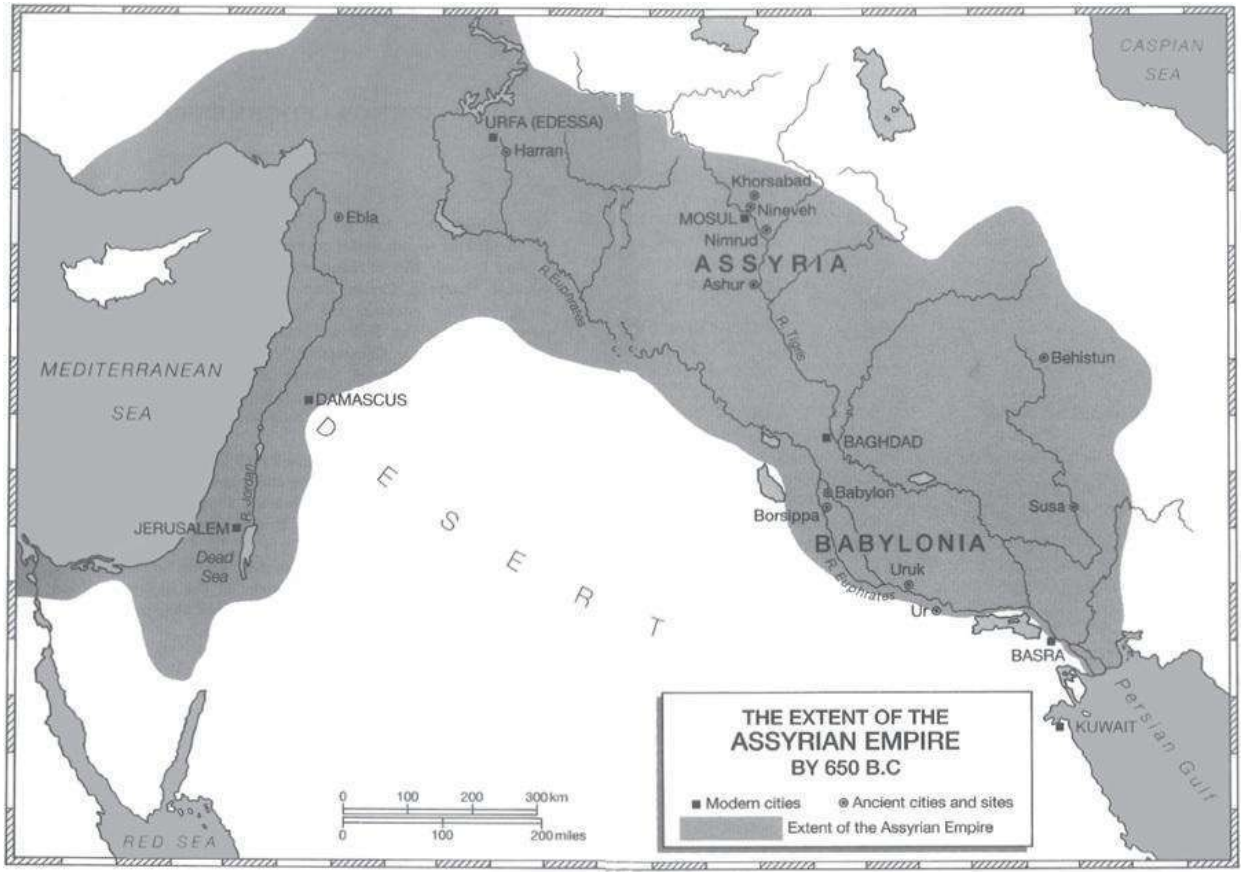
CASPIAN SEA
URFA (EDESSA)
Harran
Ebla
Khorsabad
MOSUL
Nineveh
Nimrud
ASSYRIA
Ashur
R. Euphrates
R. Tigris
Behistun
MEDITERRANEAN SEA
DAMASCUS
BAGHDAD
Babylon
Borsippa
Susa
JERUSALEM
R. Jordan
Dead Sea
DESERT
BABYLONIA
Uruk
Ur
BASRA
KUWAIT
Persian Gulf
RED SEA
0 100 200 300km
0 100 200 miles
THE EXTENT OF THE
ASSYRIAN EMPIRE
BY 650 B.C
Modern cities
Ancient cities and sites
Extent of the Assyrian Empire

İÇİNDEKİLER

Kapak resmi
Baş sayfa
Epigraf
Teşekkür
giriiş

Bölüm 1: Keşifler

1. Bölüm: Amatör Arkeologlar 2. Bölüm: Eski Eserler İçin Mücadele 3. Bölüm: İkiz Nehirler Ülkesi 4. Bölüm: Ninova Kraliyet Kütüphanesi 5. Bölüm: Asurlu Bilginlerden Mektuplar 6. Bölüm: Büyük Alamet Dizisi: Enuma Anu Enlil 7. Bölüm : Numinous ve Mezopotamya Dini

Bölüm 2: Mitler ve Gezegenler

Bölüm 8: Günah: Ay, Zamanın Babası
9. Bölüm: Şamaş: Güneş, Göğün ve Dünyanın Hakimi 10. Bölüm: İştar: Venüs, Cennetin Kraliçesi
11. Bölüm: Ninurta: Satürn, Mars'ın Kardeşi 12. Bölüm: Nergal: Mars, Ölülerin Efendisi 13. Bölüm: Marduk: Jüpiter, Babil'in Kurtarıcısı 14. Bölüm: Nabu: Merkür, Tanrıların Kâtibi 15. Bölüm: Astronomi: Mul. Apin

Bölüm 3: Sonrası

16. Bölüm: İstilalar 17. Bölüm:
Harran: Tapınaklar Şehri 18. Bölüm:
Babil'den Botticelli'ye

Dipnotlar

Son notlar

Kaynakça

yazar hakkında

İç Gelenekler Hakkında • İlgili Ayı ve
Şirket Kitapları

Telif Hakkı ve İzinler

Dizini

GİRİİŞ

İnsan ilişkilerini topluca kapsayan astroloji türüne ne ad verilir?*sıradan.* İlgi alanı krallıklar ve ulus-devletlerle birlikte yöneticileri de kapsamaktadır. Daha tanıdık olan modern uygulama olan doğum astrolojisinden ayırt edilmelidir. Bu, belirli bir bireyin sembolik bir temsili olan doğum haritasından yola çıkarak bireyin yaşamını, yeteneklerini ve psikolojik dinamiklerini daha iyi anlamayı amaçlamaktadır. Öte yandan sıradan astroloji, "siyaset topluluğu" içinde bir araya gelen birey kitlesinin dinamiklerini daha iyi anlamayı amaçlıyor.

Bilinen en eski astroloji, son bir buçuk yüzyılda Mezopotamya'da kazılan antik kil tabletlerin üzerine yazılmış olarak bulunmuştur. Mevcut metinler herhangi bir yargıya varmamıza izin verdiği sürece, geçmişten gelen bu astrolojinin yönelimi son derece sıradan görünmektedir. Gerçekte, bireysel doğum haritası, bilinen ilk kodlanmış sıradan astrolojik metinden yaklaşık bin iki yüz yıl sonrasına kadar tarihsel kayıtlarda görünmüyor; bu sonuncusu, ikinci binyılın ilk yarısında hüküm süren Babil kralı Ammisaduqa dönemine aittir. M.Ö.

Bu kitabın ilk amacı iki yönlüdür: Birincisi, Babil ve Asur imparatorluklarında astrolojinin durumunu araştırmak ve ikincisi, modern astroloji uygulamalarının bu eski yorum ve teknikleri ne ölçüde miras aldığını araştırmak.

Bununla birlikte, bu araştırmalar sırasında, erken Babil kozmolojik spekülasyonunun özellikle önemli bir dini ve büyüsel yönü ile ilgili üçüncü bir araştırma çizgisi ortaya çıkacaktır. Bu yön, Aristoteles felsefesi, Hıristiyanlık ve İslam'ın Batı'ya doğru üçlü saldırısından sağ kurtuldu ve burada son bin yılda Avrupa'nın en büyük kültürel değişiminde önemli bir rol oynadı: Rönesans. Babil büyüsünün kalıntılarının, bu olağanüstü döneme damgasını vuran sanatsal patlamanın doğuşuna yardımcı olduğu ileri sürülecek.

Astrolojik sembolizm mitolojiye dayanır; bu kitap Mezopotamya mitolojisinin karmaşık alanlarını keşfedecek; tesadüfen, Yunanistan ya da Roma'nınkinden farklı olarak neredeyse tutarlılıktan yoksun bir mitoloji.

Bu eski Mezopotamya mitolojisi sürekli bir değişim halinde olduğundan (mitoloji devlete hizmet ettiği ve dolayısıyla devlet değiştikçe değiştiği için), panteonun kolay bir tasviri tasarlanamaz. Ancak kesin cevapların imkansızlığına rağmen, böyle bir milletin mitolojisi, büyüsü ve astrolojisiyle iç içe olduğundan bu soruşturmanın önüne geçilemez; hepsi milletin psikolojik gerçekliğinin yansımalarıdır.

Astroloji ciddiye alınmalıdır. Tarihin sakinlerinin araştırılması için önemlidir. Bu ifadenin apaçık ortada olmasına rağmen, hem kendi adına hem de geçmişin entelektüel geleneklerine dair ortaya çıkardığı içgörü açısından çalışmayı dikkate almaya hazır olan çok az tarihçi var. Bölgeyi araştırmaya zaman ayıran az sayıdaki kişiden biri olan Chicago Üniversitesi Doğu Enstitüsü'nden merhum Profesör Leo Oppenheim, geçmişin Mezopotamya kültürlerini anlamada astrolojinin önemini defalarca vurguladı.

Ancak, onun içgörüsü ne olursa olsun, pek çok bilim adamı astrolojiyi "batıl inanç" veya "yaratıcı aptallık" olarak nitelendirerek bir kenara atmaktan ve böylece bilinçli veya bilinçsiz olarak tarihin bu yönünü içeriğini ortaya çıkarmak için gereken profesyonel ilgiden mahrum bırakmaktan memnun görünüyor. Sıklıkla benimsenen düşmanca tutumun tipik bir örneği, diğer tüm açılardan eski Ortadoğu'nun lezzetine duyarlı olan arkeolog Georges Roux'un tutumudur. Kendisi, "Mezopotamya'nın kadere olan inancının en itiraz edilebilir son ürünü olan astroloji, Batı dinlerine nüfuz etmiş ve onu yozlaştırmışken" diye yazdığında, antik rahiplere neredeyse kişisel olarak öfkelenmiş görünüyor.[1]

Genel olarak tarihçiler, antik yaşamın çoğu yönünü geniş bir şekilde ele almaya hazır olsalar da, bugün bize ne kadar tuhaf görünseler de, astrolojiye karşı belirgin bir kişisel küçümsemeyi oldukça açık bir şekilde korurlar. Bunun iyi bir örneğini Profesör HWF Saggs'ın antik Babil üzerine yaptığı mükemmel bir çalışmada görüyoruz. Kitabı kapsamlıdır: Yaklaşık 504 sayfalık bir metni doldurmaktadır, ancak yalnızca üç sayfa Babil astrolojisini anlatmaktadır - ve bu, bir tarihçi arkadaşı ve eski Babil üzerine bir kitabın yazarı olan Joan Oates'in, yalnızca kehanet olmadığı yönündeki iddiası karşısında. Babil yaşamının en temel özelliklerinden biridir, ancak kehanet metinleri eski Mezopotamya edebiyatının hayatta kalan en büyük örneklerini oluşturur. Bir şeylerin yanlış olduğu açık.

Saggs'ın tutumunun nedeni kısmen önyargısının ortaya çıkmasına izin verdiğinde ortaya çıkıyor: Astrolojiden "bazı günlük gazetelerde ve kadın dergilerinde kendisine ayrılan alana bakıldığında hala geçerli olan bir çılgınlık" olarak söz ediyor.

Medeniyetlerimizden silinmekten çok uzak."[2]Astrolojinin kökünün kazınması gerektiği varsayımının yanı sıra, kadın dergilerine olan nefretinin kaynağı da merak ediliyor.

Bu alanda çalışan ve ders veren saygın bilim insanlarının bu tür kişisel düşmanlığı, diğer profesyonellerin önüne çok sayıda engel çıkarmış ve onlar da bundan kaçınma eğiliminde olmuştur. Bu, birçok astrolojik tabletin düşük önceliğe sahip olmasına ve dolayısıyla hiçbir zaman tercüme edilip yayınlanmamasına yol açmıştır. Sonuç olarak, konuyla ilgili herhangi bir çalışma zorunlu olarak sınırlı kalmalıdır çünkü kaynak materyal olarak potansiyel olarak sağlanabilecek olanın yalnızca bir kısmı mevcuttur. Neyse ki son yıllarda bazı Asurologların bu durumu düzeltmeye yönelik ciddi girişimlerine tanık olduk.

Mevcut sınırlamalara rağmen, Almanya'da merhum profesör Ernst Weidner, İngiltere'de Reginald Campbell-Thompson, İngiltere'de Emmanuel Laroche gibi uzmanlar tarafından İngilizceye, Fransızcaya veya Almancaya çevrilmiş tabletler kullanılarak alanın anlaşılmasına yönelik bir girişimde bulunulacaktır. Fransa, British Museum'dan Dr. Christopher Walker, Finlandiya'dan Profesör Sima Parpola ve Chicago Üniversitesi Doğu Enstitüsü'nden Herman Hunger ve Erica Reiner. Leo Oppenheim'ın yanında eğitim gören ikincisi, ilk olarak 1930'larda merhum Ernst Weidner tarafından başlatılan bir görev olan, kodlanmış astrolojik dizi Enuma Anu Enlil'in tercüme edilmesi gibi önemli bir çalışmayı sürdürüyor. Bu serideki en son çalışma, Erica Reiner'in eski bir öğrencisi olan Dr. Francesca Rochberg-Halton'un çalışmasıdır. Onun Enuma Anu Enlil'deki Babil ay alametleriyle ilgili doktora tezi genişletilmiş biçimde yayınlanmıştır.

Astrolojinin yüzyıllar boyunca nasıl geliştiğine dair daha kapsamlı bir anlayış, yalnızca tarihçiler için değil, aynı zamanda eski Mezopotamya'nın entelektüel yeteneğinin ve ifadesinin gelişimini kavramak gibi daha geniş bir görevle ilgilenenler için de faydalıdır. Bu konuda son söz belki de Profesör Parpola'ya ait olabilir; Parpola, astrolojik ve diğer kehanet raporlarının devasa tercümesinin girişinde şunları yazıyor: "Modern bilimin köklerinin büyük ölçüde eski Mezopotamya'da aranması gerektiği gerçeği göz önüne alındığında, [kahinlerden gelen mektupların] külliyatının bilim tarihi açısından değerini vurgulamaya pek gerek yok."[3]

Bazı antik Mezopotamya yazıtları ve kalıntıları on sekizinci yüzyılda Avrupalı kaşifler tarafından yüzeysel olarak incelenmiş olsa da, gerçek keşif zamanı, cesaret, takıntı ve entelektüel becerileri birleştiren maceracıların hazineleri ortaya çıkarmaya başladığı on dokuzuncu yüzyılın ortaları ile sonlarıydı. uzak kumlu tepelerin altında gömülü yatıyordu. Bu yetenekli amatörlerin

Uygulanacak bir kılavuz yok, kazı ve koruma tekniklerinde onlara yardımcı olacak emsaller yok. Kaçınılmaz olarak hatalar yaptılar ve cehalet nedeniyle şu anda değerli olan birçok şeyi yok ettiler.

Bununla birlikte, bu amatörler, heyecanları ve hevesleri sayesinde, arkeoloji sürecini giderek daha fazla merak uyandıran bir halkın dikkatine sundular; bu da, daha fazla keşif için istekli hale geldi ve bir miktar fon sağladı (bu fonlar o zamanlar yetersiz görünse de). alanda olanlara. Gerçekten de böylesine cesur bir takıntıdan büyük bir keşif çağı doğdu.

BÖLÜM 1

KEŞİFLER

1

AMATÖR ARKEOLOJİLER

İkiz nehirler Dicle ve Fırat'ın çamurlu sularının iki yanında uzanan Irak çöllerinin altında, antik şehirlerin, tapınakların ve sarayların dağınık kalıntıları yatıyor. Çölün gökyüzüyle buluştuğu uzak ufka doğru dümdüz uzanan ovalara bakan gözlemci için bu kalıntılar artık, bin yılın rüzgarıyla şişirilen dev kum tepeleri gibi çorak arazinin üzerinde yükselen, yıpranmış devasa tümseklere dönüşüyor.

Sadece ara sıra geçmişin tanınabilir bir parçası kalır: belki de rüzgârın parçaladığı bir iskelet gibi ayakta duran, pişmiş kerpiç tuğlaları her yıl pul gibi dökülen ve çevredeki kumların üzerine bırakılan harap bir kule. Alt aşamaları arkeologlar tarafından titizlikle restore edilen diğer egemen kalıntılar, eski güçlerine ve ihtişamlarına bir nebze olsun yeniden kavuştular.

Birkaç istisna dışında ve ne kadar coşkuyla sunulursa sunulsun, Mezopotamya'nın kalıntıları diğer birçok antik kültürünkiler (örneğin Mısır veya Meksika) kadar doğrudan etkileyici değildir. Daha ziyade, eski gururun terkedilmiş ve hüzünlü anıtları gibi görünüyorlar ve yıllar geçtikçe yavaş yavaş, geri dönülmez bir şekilde, doğdukları toprağa geri dönüyorlar. Bu büyük şehirlerin ölümü, artık müzelerimizin galerilerine, çorak toprakların unutulmuş krallarına ve kırık tuğlalara körü körüne bakan eski yöneticilerinin heykellerinden yayılan saf kibirle dramatik bir tezat oluşturuyor.

Bu devasa yapıların çürümesinin en önemli nedeni, bunların esas olarak oldukça çabuk bozulabilen kerpiç tuğlalardan yapılmış olmaları ve sürekli bakım yapılmazsa, bölgeye özgü aşırı iklim koşulları altında kısa sürede parçalanıp parçalanmalarıdır. Yine de, bu yapı malzemesinin doğasında olan sınırlamalara rağmen, bölgenin eski sakinleri sık sık, o zaman ya da şimdi, herhangi bir standarda göre dramatik ve muhteşem yapılar inşa ettiler. Aşamalı tapınak kulelerinin ziguratlarından bazıları modern kule bloklarının yüksekliğine yaklaşıyordu. Örneğin antik Ur kentindeki tapınağın yüksekliği üç yüz feet'i, yani ortalama bir gökdelenin yüksekliğindeki otuz katın üzerindeydi ama kerpiçten yapılmıştı. Koyunlarını güden eski çöl göçebelerine ve

kuru ovalarda keçiler, uzaktaki bu devasa kuleler gerçekten de güç merkezlerini -tanrıların dünyevi evlerini- ya da Eski Ahit peygamberlerinin ilan etmekten hiç bıkmadığı gibi, tüm dünyevi kötülüklerin mekanı, tanrıların evi işaretlemiş olmalı. tanrılarla yarışanlar.

Bugün, büyük hanedanlar yerine çöller hüküm sürse de, antik kültürün kalıntıları şaşırtıcı bir azimle varlığını sürdürüyor; Bu eski halklardan örneğin zaman bölümümüz geliyor. Neden saatlerimizi ve dakikalarımızı altmışlı bölümlere ayırıyoruz diye sorabiliriz. Bunun nedeni herhangi bir matematiksel veya astronomik zorunluluk değildir. Cevap basitçe, eski Mezopotamyalıların bunu yaptığı ve bizim de bu uygulamayı birkaç bin yıl sonra da sürdürdüğümüz, muhtemelen bu alışkanlığı değiştirmek için hiçbir zaman büyük bir neden olmadığı için.

Bizi ikiz nehirler arasındaki topraklarda geçmişimizden ayıran binlerce yıl ve mil boyunca bize daha fazlası geldi. Çocuklarımız İbrahim ve Sara'nın, İshak ve Rebeka'nın, yanlış kadınla evlenmek için yedi yıl ücretsiz çalışan bir adamın, avcı Nemrut'un, kralların, parlak kılıçlı ve cilalı zırhlı savaşçıların hikayelerini duyuyor. ve çöl ovalarındaki şehirler olan Babil ve Ur tapınaklarında yaşayan kahinlerin.

Batı dinlerinin sembolizmi de antik Mezopotamya'dan bize taşınan pek çok şeyi ortaya koymaktadır. Eşit kollu haç sembolü -"Yunan" veya belki de "Tapınakçı" haçı- güneş tanrısı Şamaş'ın bir sembolü olarak geçmişte yaygındı, ancak ileride göreceğimiz gibi bu haç daha çok Babil tanrısı Nabu'yu, şimdi Merkür'ü simgeliyor. Antik kralların heykelleri, onların boyunlarına bu şekildeki haçları taktıklarını gösteriyor; tıpkı modern bir şövalye dekorasyonuna benzer şekilde.

Eski Ahit'te tasvir edildiği şekliyle Batı mitolojisinin de kökleri Mezopotamya'nın kumlu ovalarına ve şehirlerine sıkı sıkıya bağlıdır. Hem yaratılış öyküsü hem de büyük tufanın kaydı, arkeologlar tarafından keşfedilen çok eski literatürde korunmuş olarak bulunmuştur. Bunlar, romantikleştirilmiş ve çarpıtılmış tarihleri kutsal edebiyatımızın çoğunu oluşturan İbrani yazıcıların kayıtlarından bin yıl veya daha öncesine aittir.

Bugün bölgede seyahat eden biri, bu bölgelerde herhangi bir büyük şehrin ayakta kalabileceğine inanmakta güçlük çekebilir; örneğin Nippur şehrinin bulunduğu yer, artık sürüklenen kumlardan ibarettir ve tüm dünyayı daha ıssız bir yerin parçası gibi arar. Büyük Arap Çölü'nün dörtte biri. Bununla birlikte, geçmişte bu toprakların çok verimli ve iyi yönetilmiş olduğu açıktır;

kalıntıları hala Mezopotamya'nın dört bir yanına dağılmış olan köy, kasaba ve şehirlerdeki binlerce topluluğun geçimini sağlayacak yeterli yiyecek ve malzeme; arkeologlar altı binden fazla şehir höyüğünün yerlerini kaydettiler.*anlatır,*ve bölgenin orijinal nüfusunun milyonları bulacağını tahmin ediyorlar. Çok az bir kısmı araştırılan bu kalıntılar, gelecek nesil kazıcıları bekleyen pek çok hazinenin olduğunun kanıtıdır.

Amatör öncü arkeologlar, bir zamanlar Türkiye'nin güneyi boyunca Basra Körfezi'ndeki Umman'dan, ardından Akdeniz kıyılarından Mısır'a kadar uzanan Sümer (veya Şumer), Akkad ve Babil imparatorluklarının gömülü imparatorluklarını ortaya çıkarmak için sağlıklarını ve çoğu zaman hayatlarını tehlikeye attılar. Bu öncülerden dördü öne çıkıyor: İngiliz Henry Creswicke Rawlinson ve Austen Henry Layard, ilk Asur heykelini ortaya çıkarma şerefine sahip olan Fransız Paul-Émile Botta ve yerli Kürt Hürmüzd Rassam. On dokuzuncu yüzyılın ortalarından sonlarına kadar bu adamlar Mezopotamya arkeolojisinin temellerini attılar.

İç bölgelere yapılan keşif gezilerinin siyasi üssü, on dokuzuncu yüzyılda tembel ve çürüyen Türk İmparatorluğu'nun sadece uykulu bir eyalet başkenti olan Bağdat'tı. Orada bulunan ilk İngiliz diplomatik temsilcileri, kolayca erişilebilen, ancak çok az daha fazlasına sahip olan bu antik yerlere amatör bir amatörün gelişigüzel ilgisini göstermişlerdi. İngilizlerin arkeoloji alanındaki özlemlerini körüklemeye hizmet eden etkileyici kalıntıları ortaya çıkarmak için gereken sistematik çalışmayı başlatmak, bu göreve daha sonraki bir halefi getirecekti. Bu daha sonraki diplomat, artık doğru bir şekilde Akkadca olarak adlandırılan Asur dilini ilk çözen kişi olacak olan Henry Creswicke Rawlinson'du. Rawlinson, 1843'te Bağdat'ta İngiliz vatandaşı (hükümet yetkilisi) olarak atandı. Ancak onu bu göreve getiren sadece şans değildi; Aslında Rawlinson, özellikle Bağdat'ta ikamet etmek üzere Hindistan'dan gelen kazançlı bir ilanı geri çevirmişti. Hayatında zaten baskın bir konuma sahip olan bir projeye devam etmek istiyordu: Irak ve İran sınırlarında bulduğu eski yazıtların şifresini çözme görevi. Arkeoloji açısından Rawlinson'un Bağdat'taki varlığı hayati önem taşıyordu.

Rawlinson, 1827'de genç bir adamken Hindistan'a ve orduya gitmek üzere İngiltere'den ayrıldı. Okuldaki Latince ve Yunanca çalışmaları sırasında dillere olan hayranlığını zaten keşfetmişti, bu nedenle Hindistan'da hizmet ederken, Farsça, Arapça ve Hindustani öğrenerek ilgisinin peşinden gitmek için her fırsatı değerlendirdi. Bir süre subay olarak görev yaptıktan sonra 1833'te İstihbarat Teşkilatı'na katıldı ve

Şah'ın bir heyetinin üyesi olarak hızla İran'a gönderildi. İki yıl içinde Şah'ın kardeşinin askeri danışmanı olarak atandı. Bu görev onun İran'ın güneyindeki Kermanşah kasabasında ikamet etmesini gerektiriyordu. Rawlinson'un çok geçmeden keşfedeceği gibi, Kermanşah'ın yaklaşık yirmi iki mil doğusunda, Behistun dağında, dik bir kayalığın çok yukarısına oyulmuş devasa ve esrarengiz bir yazıt vardı. Bu yazıt, eski imparatorluk kibirinin boşluğunun kalıcı bir anıtıydı; üç eski dilde yazılmış olmasına rağmen, hiçbir dil tercüme edilemediği için tamamen anlaşılmaz kalmıştı; üçü de bilinmiyordu. Yine de, yazıtın oyulmasını emreden antik kral için bu diller, dünyasının en büyük üç dili olabilirdi; o kadar kökene sahip, istikrarlı ve her şeye gücü yeten diller ki, unutulabilecekleri bir zamanın mümkün olabileceğini düşünemezdi. Ne yazık ki kaçınılmaz olarak o zaman bin yıldan daha ileri değildi.

Rawlinson metinlerin öneminin farkına vardı ve 1835'ten başlayarak, her üçünün de tam bir kopyasını elde etmek ve böylece şifreyi çözmeye çalışabilmek için siteyi düzenli olarak ziyaret etmeye başladı.

Çok daha sonra Rawlinson, yazıtın MÖ 5. yüzyılda hüküm süren Pers kralı Darius'un emriyle oyulduğunu öğrenecekti. Taş ustaları metni dikkatlice hazırlanmış bir yüzeye oymuşlardı ve iş tamamlandıktan sonra bu yüzey su geçirmez, şeffaf bir vernikle kaplanmıştı. Yazıt üç dildeydi ve eski Farsça, Elamca ve Akadca yazılmıştı. Rosetta Taşı nasıl Mısır hiyerogliflerinin şifresinin çözülmesinin anahtarını sağladıysa, Behistun'daki bu yazıt da sonunda Asur ve Babil'in eski yazılarının tercüme edilmesini sağlayacaktı. Her üçü için de kullanılan yazı, günümüzde çivi yazısı olarak adlandırılan, Latince kökenli, çekici ama merak uyandıran üçgen karakterlerdi.*kuneus,*veya kama.

Yazıtların kopyalanması görevi ciddi kişisel riskler taşıyordu. Eski duvar ustaları, işlerini tamamladıktan sonra, muhtemelen yazıtın tahrif edilmesini önlemek amacıyla çevredeki taşların çoğunu kesmişlerdi. Sonuç olarak üç metinden yalnızca Farsçaya hemen ulaşılabildi. Rawlinson bizzat kayanın üst kısmına tırmandı ve altında kalan tek şey olan çok küçük çıkıntının üzerinde durarak, zahmetli bir şekilde çivi yazısı karakterlerinin satırlarını yazdı.

Bu, Rawlinson açısından hatırı sayılır bir çaba ve hiç de küçümsenmeyecek bir cesaret gerektiren bir görevdi. Üzerinde durmak zorunda olduğu çıkıntı yalnızca on sekiz inç genişliğindeydi. Üstünde yaz güneşi yanıyordu ve altında dik bir düşüş uzanıyordu

yere dört yüz metre yükseklikte.

Rawlinson, korktuğunu hemen kabul edecek bir adam olmasa da, günlüğünde bu görevin "önemli bir risk" içerdiğini itiraf etti; bu sonuç biraz abartılmış gibi görünebilir, "korkunç" daha çabuk akla gelen bir sıfattır. Metnin üst kısımlarına nasıl ulaşacağı sorunu da işleri daha da karmaşık hale getiriyordu; bu kısımlara ancak bir merdivenle ulaşılabileceği açıkça görülüyordu. Ne yazık ki, bu üst karakterlere ulaşmaya yetecek uzunluktaki bir merdiven, dar çıkıntı üzerinde son derece dengesiz olduğu ortaya çıktı, bu nedenle Rawlinson, küçük merdivenin en dışında tehlikeli bir şekilde dengelenmiş kısa bir merdivenin en üst basamağı üzerinde durmak gibi korkutucu bir çareye başvurmak zorunda kaldı. Bir eliyle kayaya yaslanırken diğer eliyle metni kopyalıyordu: "Bu pozisyonda" diye yazdı günlüğüne, "üstteki tüm yazıları kopyaladım ve mesleğin ilgisi her türlü anlamı tamamen ortadan kaldırdı." tehlike."[1]

Bu şekilde meşgul olan Rawlinson, 1835'ten 1837'ye kadar metnine ekleme yapmak için dağı ziyaret etmeye devam etti. Bölgeden uzaklaştırıldığı bu tarihe kadar, Farsça metnin yaklaşık iki yüz satırını kopyalamayı başarmıştı. Ancak İran'dan ayrılması, bu yazıt üzerindeki çalışmalarının, bölgeye dönüşünü ayarlayana kadar birkaç yıl beklemesi gerektiği anlamına geliyordu. Geri dönme şansı, 1842'de ordudan ayrılıp Bağdat'ta Britanyalı olarak çalışmaya başlayıp Aralık 1843'te oraya varıncaya kadar kendini göstermedi. Sonraki yazın başlarında Rawlinson yine Behistun kayalığındaydı. Bu sefer, kişisel risk ne olursa olsun, üç yazıtın da bir kopyasını tamamlamaya kararlıydı.

Rawlinson, Farsça yazıtın kendi nüshasını tamamlamaya ve gözden geçirmeye, yine dar çıkıntıya tırmanarak ve daha önce yaptığı gibi metni, güvenilmez ve tehlikeli bir şekilde elde edilmiş kopyalarla dolu olan ve bugün de görülebilen not defterlerine yazarak başladı. İngiliz müzesi. Sergiye eklenen kısa açıklama, üretimlerinin gerektirdiği soğukkanlılıktan bahsetmiyor. Bununla birlikte, Rawlinson metnin Elam kısmını denemeye geldiğinde çok daha büyük bir zorlukla karşı karşıya kaldı, çünkü yazıtın yalnızca bu bölümünün uzak tarafında bir miktar destek benzerliği sağlayabilecek herhangi bir çıkıntı vardı. Ancak buna ulaşmak için dik bir uçurumun aşılması gerekiyordu. Rawlinson'ın ilk karşıya geçme girişimi neredeyse ölümcül oldu. Boşluğu kapatmak için bir merdiven satın almıştı ve iki dik çubuğun uzunlukları farklı olduğundan bu merdiveni işe yaramaz hale getirecek bir tuhaflık gibi görünüyordu.

normal çalışma - alt tarafa doğru ilerlemek amacıyla en uzun şaftı boşluğun karşısına yerleştirdi.

Ne yazık ki bu plan neredeyse onun ölümünün sebebiydi. Bazı yerli tüccarların ürünü olan merdiven, basamaklarının yuvalarına sıkı bir şekilde sabitlenmemesi nedeniyle Rawlinson'un önceki deneyimlerinden farklıydı. Aslında, daha fazla çivileme ya da bağlama girişiminde bulunulmadan basitçe sıkıştırılmışlardı ve sonuç olarak Rawlinson uçurumun ortasına adım attığı anda merdiven parçalandı ve parçaları uçurumun kayalık tarafından uzaktaki çöle doğru yuvarlandı. altında. Rawlinson, aşağıdan izleyen arkadaşlarının dehşetine rağmen, güvenli bir yere tırmanmayı başaramadan önce kalan tek kereste sapına umutsuzca tutundu. Bu dar kaçışın çabalarını caydırmasına izin vermemesi ve metnin bu bölümünün tamamını kopyalamayı başarana kadar ısrar etmesi, kişisel cesaretinin bir övgüsüdür. Daha sonra dikkatini üçüncü ve son bölüm olan Akkadca'ya çevirdi.

Diğer metinleri kopyalamak zor göründüyse de bu imkansız görünüyordu. Asgari bir destek bile sağlayabilecek hiçbir görünür boşluk veya çıkıntının bulunmadığı dik bir kaya yüzeyinin üzerindeydi. Bütün gözlemcilere Rawlinson sonunda mağlup görünüyordu. Tavsiye almaya karar verdi. Bölgede, hayatlarını dağın çevresinde, bölgede dolaşan yaban keçilerini avlayarak geçiren çok sayıda yerel kabile üyesi yaşıyordu. Bu kabilenin adamları av peşinde sarp kayalıklardan kayalıklara çevik bir şekilde koşmaya alışkındılar ve dolayısıyla imkansız gibi görünen yokuşlarda yollarını bulma konusunda oldukça deneyimliydiler. Rawlinson onların fikrini aldı; metnin son bölümüne baktılar ve oybirliğiyle buna ulaşmanın imkansız olduğunu ilan ettiler.

Rawlinson'un Akkadca metnin kendi kopyasını ele geçirmesi için üç yıl geçmesi gerekiyordu. Başarısının ajanı genç bir Kürt çocuğu olacaktı. İngiliz'in ilgisini duyan bu genç çocuk, 1847'de Rawlinson'ın kampına geldi ve metnin Akadça bölümüne ulaşmayı teklif etti. Rawlinson, başarılı olması halinde ona derhal önemli bir ödül teklif etti. Ertesi gün çocuk, bir ip ve mandal taşıyarak, uçurumun en tepesindeki görünüşte pürüzsüz kayanın yaklaşık altı metrelik kısmına el ve ayak parmaklarıyla tırmandı. Karşıya geçtiğinde, ipi ve mandalları kullanarak kendisine sallanan bir koltuk inşa etti ve buradan tüm yazının bir kağıtla "sıkılmasını" sağladı.

Bu zamana kadar Rawlinson, Farsça ve Elam yazılarının şifrelerini çözme konusunda daha büyük bir güven kazanmıştı. Metinleri çevirileriyle birlikte Londra merkezli dergide yayınlamaya başlamıştı.*Kraliyet Asya Topluluğu Dergisi* . Farsça yazıtların ilk kısmı 1846'da, sonuncusu ise 1846'da ortaya çıktı.

1849. Kısa bir süre sonra, genç Kürt çocuğun Akkadca yazıt üzerindeki başarılı girişiminin ardından Rawlinson bunu da deşifre etmeye çalıştı ve raporunu 1851'den başlayarak aynı dergide yayınladı. birçok hata içermesine rağmen yolun açıldığı gerçeği ortadadır. Akad dili artık tatmin edici bir anlama düzeyiyle okunabiliyordu.

Peki ya hayati öneme sahip kağıt sıkışması? Birkaç yıl boyunca British Museum'un Asur galerisindeki bir heykelin arkasında saklandı; görünüşe göre büyük oranda fareler tarafından yemiş.

Bu antik yerlere olan ilgi yalnızca takıntılı ve eksantrik İngilizlerle sınırlı değildi. 1842'de Rawlinson hâlâ Hindistan'da görev yaparken, Paul-Émile Botta adında bir Fransız, Fransız konsolosu olarak görevlendirildiği kuzey Mezopotamya kasabası Musul'a geldi. Antik eserlere büyük bir ilgisi olduğundan, aynı yılın Aralık ayında Musul'dan Dicle Nehri'nin karşısında uzanan büyük Kuyunjik tümseğini kazıyordu. Çevresi bir milden fazla olan ve yüksekliği neredeyse yüz metreye ulaşan bu devasa tümseğin, önemli bir harap alanı gizlediği oldukça açık.

Bir zamanlar Asur'un kraliyet başkenti olan antik Ninova'nın kalıntılarını kapsadığı ve MÖ 668'den 627'ye kadar hüküm süren Kral Asurbanipal'in ve MÖ 680'den 669'a kadar olan babası Esarhaddon'un kraliyet sarayını içerdiği artık biliniyor. Ancak başlangıçta Botta tümseği kazmaya büyük bir heyecanla devam ederken, çabalarına değecek hiçbir şey bulamadı; sonunda orada ortaya çıkacak hazinelerin varlığından şüphe duymasına neden olacak hiçbir şey bulamadı. Başarısız bir şekilde devam etti, ta ki giderek daha fazla hayal kırıklığına uğrayıncaya kadar, sonunda bölgeden umudunu kesti ve 1843'ün başlarında, garip yazılar taşıyan birçok tam tuğlanın evinden kolayca alınabileceği konusunda ısrar eden kuzeyden bir köylünün tavsiyesi üzerine harekete geçmeye karar verdi. memleketim, Khorsabad. Sonuç olarak Botta, Kuyunjik'teki kazılarını durdurdu ve o yılın Mart ayında dikkatini muhbirinin köyüne kaydırdı.

Botta'nın kendisi sahaya varmadan hemen önce, işçileri kabartmalar ve yazıt kalıntılarıyla kaplı duvarlar buldular. Botta'nın artık çok kısa bir süre içinde bölgeye koştu ve kazılarda ortaya çıkan tüm rakamların taslağını hızla çizdi. Daha sonra Musul'a döndüğünde Fransa'daki yetkililere ayrıntılı mektuplarının ilkini yazdı. Bu mektuplar sansasyon yarattı. Botta gerçek anlamda bilinmeyen bir medeniyeti keşfetmişti. Sonuç olarak Fransız hükümeti hızla yeterli fonu sağladı.

Botta'nın bölgedeki kazıya devam etmesini sağla.

Bu ilk arkeologlar ne kadar dikkatli ve adanmış olsalar da, çabaları günümüzün katı standartlarına göre pek bilimsel sayılmazdı. Aslına bakılırsa, yöntemlerine yönelik bazı eleştirmenler, bu amatörlerin bu alana hiç erişim sağlayamamaları durumunda arkeolojiye daha iyi hizmet verileceğini iddia ediyor. Bu eleştirmenlerin düşüncesi, arkeoloji biliminin, erken Mezopotamya kazıları sırasında ortaya çıkan çeşitli problemlerle başa çıkabilecek kadar ilerlemesine kadar bir çeyrek yüzyıl veya daha fazla beklemenin daha iyi olacağı yönündedir.

Bu tür eleştiriler abartılı ve haksızdır. Arkeoloji biliminin gelişmesi, erken yapılan hatalar ve daha iyisini yapma arzusu nedeniyle oldu. Ancak bu eleştirilerin doğurduğu acı son derece anlaşılırdır. Bu ilk araştırmacıların, karşı karşıya kaldıkları büyük sorunların erken farkına varmalarına rağmen, ortaya çıkardıklarından daha fazlasını yok ettikleri kesinlikle doğrudur. Özellikle Botta onlar tarafından kuşatılmıştı. Khorsabad tepesinin altında, Asurbanipal'in babası Kral Esarhaddon'un evi olan Dur Sharrukin'in Asur sarayı yatıyordu. Bu saray 2.500 veya daha fazla yıl önce çıkan bir yangınla yok edilmişti. Sonuç olarak, birçok heykel ve kabartma kireçle kaplanmıştı ve havaya maruz kaldıklarında hızla parçalanmaya başladılar. Dramatik bir heykel defalarca ortaya çıktı, ancak Botta daha yeni bir kopya çizmeye başlayınca, heykel toz haline geldi ve sonsuza kadar ortadan kayboldu. Bir süre keşfettiği hemen hemen her şey bu şekilde yok oldu.

Botta da sürekli olarak başka zorluklarla karşı karşıya kalıyordu: hastalıklar, yerel toprak sahipleriyle anlaşmazlıklar ve yanlışlıkla arkeologun gömülü hazine aradığını sanan bölge valisinin sürekli engellemesi. Valinin bu baskısı sonunda Botta'nın kazılarını, hayati önem taşıyan parçasını alana kadar durmaya zorladı.*ferman*İstanbul'daki imparatorluk yetkililerinden. Bu onun hükümet arazisinde istediği herhangi bir yeri hiçbir engelle karşılaşmadan kazması için resmi izniydi. İzni geldi ve Mayıs 1844'te Botta yeniden çalışmaya başladı. Kazıları, bulduğu çok sayıda heykeli bir araya toplayıp Dicle Nehri'nden Basra limanına naklettiği yılın sonuna kadar devam etti; 1846'da bir Fransız donanma gemisi onları Fransa'ya taşıdı. Louvre'da sergilendiler ve burada bu “kayıp medeniyetin” Avrupa'nın herhangi bir yerinde sergilenen ilk objeleri olarak sansasyon yarattılar. Bu alandaki diğer rakip British Museum ise bir sonraki yıla kadar bu tür eserleri alamayacaktı.

1842 yazında, Botta'nın Musul'a ilk gelişinden kısa bir süre sonra, konsülün antik eserlere olan tutkusunu (afyon olmasa bile) paylaşan genç bir İngiliz gezgin onu ziyaret etti ve Botta ona yerel bazı yerleri gezdirmekten mutlu oldu. antikaların bulunabileceği yerler. Bu gezgin Austen Henry Layard daha sonra yolculuğuna İstanbul'a devam etti ve burada birkaç yıl İngiliz büyükelçisinin sekreteri olarak görev yaptı. Layard, resmi görevlerini yerine getirirken kendi arkeolojik araştırmalarına başlamak için yeterli ilgiyi ve parayı toplamaya çalıştı. Botta'nın ondan hoşlanmaya devam etmesi nedeniyle şanslıydı; öyle ki, Khorsabad'daki dramatik ilk keşiflerin ardından, Fransız resmi makamlarını kazılarını desteklemeye teşvik edecek olan Paris'e sevk edilmesinin ardından Botta, Layard'ın görevlendirilmesi yönünde talimatlar iletti. Fransa'ya giderken İstanbul üzerinden taşındığı için mektubun okunmasına izin verildi. Oldukça doğal olarak, Botta'nın keşifleriyle ilgili bu raporu okumak, Layard'ın kendi arkeolojik tutkularına olan coşkusunu körükledi ve giderek artan sabırsızlığını ve hayal kırıklığını artırdı; hâlâ gerekli maddi desteği sağlayamadı.

Rawlinson, resmi görevini üstlenmek için aynı yılın Aralık 1843'ünde Bağdat'a geldi. Kendi araştırmasını sürdürürken Botta'nın keşiflerine aşina oldu ve Fransızların bölgede tekel kurmasından giderek daha fazla endişe duymaya başladı. Bu doğrultuda 1845'in başlarında hâlâ İstanbul'da bulunan Layard ile bir arkeoloji sezonu başlatma olasılığı konusunda temasa geçti. Sonuç olarak, İngiltere'ye izinli olarak gitmek üzere olan Osmanlı İmparatorluğu'ndaki İngiliz büyükelçisi, Layard'ın kısa bir kazısını kişisel olarak desteklemeye karar verdi.

Bu ihtimalden büyük heyecan duyan Layard, daha fazla bekleyemedi ve para eline geçer geçmez hemen Musul'a doğru yola çıktı ve burada, uzun süredir umut verici olduğunu düşündüğü bir alanda kazmaya başladı. Bu, Nimrud'da, Dicle'nin yanında, nehrin aşağısında yaklaşık beş saatlik bir yolculuktu. Kazıları Kasım 1845'te başladı ve hemen başarılı oldu.

Layard, yazıtlı mermer levhaların yanı sıra her biri bir insanın iki katı boyunda olan iki devasa kanatlı boğanın dramatik heykellerini içeren birkaç odayı ortaya çıkardı. Ne yazık ki bu noktada Musul paşası müdahale ederek kendisinden önceki Botta gibi Layard'ı da bölgeyi geçici olarak terk etmeye zorladı. Devam edemeyen Layard, güneye Bağdat'a gitme fırsatını değerlendirdi ve burada Noel'i Rawlinson'la geçirdi. Ocak 1846'da Musul'a döndüğünde Layard, Musul'daki İngiliz konsolos yardımcısının kardeşi Hürmüzd Rassam'ı yardımcısı olarak yanında getirdi.

Rassam'ın Layard için önemli olduğu ortaya çıkacaktı. Sadece höyüğü kazmak için görevlendirilen huysuz yerel işçi ekiplerini yönetme yeteneğini göstermekle kalmadı, aynı zamanda gerekirse yardım isteyebileceği çok sayıda yerel bağlantıya da sahipti.

Layard'ın resmi izni, yani fermanı sonunda İstanbul'dan geldi ve böylece paşanın engellemesi karşısında durumunu düzenli hale getirdi. Ayrıca kendisine bulduğu tüm antikaları Birleşik Krallık'a geri gönderme hakkı da verildi. Kısa süre içinde British Museum'un resmi acentesi olarak da atandı ve kazı masraflarına yardımcı olmak için fon ayırdı. Ne yazık ki o zaman ve sonrasında gönderilen miktar, alanların ihtiyaç duyduğu ölçekte kazı yapılmasına izin vermeyecek kadar azdı. Dolayısıyla Layard, bu cimri mali destek sayesinde, dikkatli bir şekilde kazmak yerine yağmalamaya teşvik edildi; çünkü çok cimri harcamalara rağmen İngiliz yetkililer, en azından Botta'nın ürettiği ölçekte dramatik keşifler talep etti. Bu talebi kabul eden Layard, daha sonraki arkeologların ciddi eleştirilerine maruz kalacaktı.

Layard, Botta ile aynı sorunlardan dolayı şaşkına dönmüştü: Başlangıçta bulduğu şeylerin çoğu, havaya maruz kalması nedeniyle yok oldu. Yazılarında defalarca, ortaya çıkardığı heykelleri ve eserleri anlatıyor, ancak bunların kelimenin tam anlamıyla gözlerinin önünde toz haline geldiğini görüyor. Bir olay hakkında şöyle yazıyor: “Mükemmel bir kask. . . keşfedildi. Çöpler temizlendiğinde mükemmeldi ama hemen parçalara ayrıldı. . . . Bazıları kemerli tepeye sahip olan başka şekillerdeki birkaç miğfer de ortaya çıkarıldı; ama ortaya çıkar çıkmaz parçalara ayrıldılar.[2]

Nimrud höyüğünün kazılmasının çoğu zaman zor olduğu ortaya çıktı. Yerel koşullar zorluydu: Bazı geceler o kadar şiddetli yağmur yağıyordu ki, Layard'ın odasına sular akıyordu ve onu geceyi bir köşede rahatsız bir şekilde kıvrılarak geçirmek zorunda kalıyordu. Yaz aylarında kulübeleri, akreplerin yanı sıra tatarcıklar başta olmak üzere böceklerle dolup taşmaya başladı. Şiddetli kasırgalar çevredeki araziyi kasıp kavuruyor ve çoğu zaman kampına büyük zarar veriyordu. Layard en az bir kez kazı alanından döndüğünde, yaşadığı yerden hiçbir iz kalmadığını gördü. Bir kasırga yüzlerce metrelik ahşap çerçeveleri etrafa saçmıştı. Bütün çadırlar yok olmuştu ve eşyaları çevredeki düzlüklere dağılmıştı. Bu şiddetli fırtınalar kazı çalışmaları sırasında ara sıra höyüğü vuruyordu. Layard, bu durumlarda sığınabileceği tek yerin büyük bir heykelin altına sürünmek olduğunu yazıyor.

yakında. Ancak böyle bir sığınağı olmayan işçileri, dönen toz ve kum bulutları yüzünden neredeyse boğularak siperlerinde çömelmek zorunda kaldılar.

Nimrud'daki çalışmalar 1847'ye kadar devam etti ve bu sırada Layard Birleşik Krallık'a dönme konusunda istekli hale geldi. Ancak ayrılmadan önce, kısa bir kazı yaparak Kuyunjik'in dev tümseği üzerinde hak iddia etti; o "sert, şekilsiz tümsek", "kavurulmuş ovadan bir tepe gibi yükseliyordu" ve bunu takip etti. Kısa bir araştırma sonrasında Haziran 1847'de Layard ve Hürmüzd Rassam batıya doğru yola çıktı.

Ağustos 1847'de Layard'ın keşiflerinden ilki olan Nimrud'un oyma levhaları British Museum'da sergilendi; burada, bir önceki yıl Paris heykelleri gibi, halkta hatırı sayılır bir heyecan ve coşku yarattılar. Antik Mezopotamya'ya olan popüler ilgi oldukça yüksekti; İlk olarak bu sergilenen hazineler ve iki yıl sonra Layard'ın kitabının yayımlanmasıyla alevlendi.*Ninova ve Kalıntıları*. Bu çalışma İngiliz kamuoyunun ilgisini çekti ve beş ayda dört baskısı yapıldı. Bu tanıtımın bir sonucu olarak, British Museum yetkilileri tarafından daha fazla fon sağlandı, ancak bunlar daha önce olduğu gibi kazı görevi için zar zor yeterliydi.

Kamuoyundaki başarısına rağmen Layard Orta Doğu'ya dönme konusunda isteksizdi. Bununla birlikte, 1849 yılı sonuna gelindiğinde o ve Rassam yeniden Musul'daydı ve bir sonraki kazı sezonuna hazırlanıyorlardı. Layard, İstanbul'dan geçişi sırasında tesadüfen karşılaştığı Kuyunjik'teki imtiyazını pekiştirmeyi başarmıştı; bu arazi özel mülkiyete aitti ve aslında resmi izninde tahsis edilen haklar kapsamında değildi. Höyüğün sahibi İstanbul'da ciddi mali zorluklarla boğuşuyordu ve Layard yardım teklif ettiğinde minnettar oldu. Karşılığında Layard'a höyüğün tüm kazı hakları verildi.

Layard'ın ikinci keşif gezisi, dramatik heykellere verilen önemden yazıtlara daha fazla önem verilmesine doğru bir kaymaya tanık oldu. Bu yeniden yönelim, bu eski metinlerin okunabileceği güvenin artmasıyla ortaya çıkmıştı; bu güven, çevirilerini üç yıl önce 1846'da yayınlamaya başlayan Rawlinson'un çalışmalarına çok şey borçluydu. Ayrıca Rawlinson, 3.000 £ ile silahlanmıştı. British Museum'un parasıyla 1849'da Irak'a döndü ve 1855'e kadar burada kazı yaptı.

Bu artan çabanın sonucu, artan bir doğrulukla,

Mezopotamya'nın kadim tarihi bir araya getiriliyordu. Bunun sadece tarih alanında değil din alanında da önemli sonuçları olacaktı. Bazı Eski Ahit hikayeleriyle benzerlikler sunan pek çok şey keşfediliyordu ve bu, İncil bilginlerini heyecanlandırmaya başladı; Aynı anda çok tuhaf metinler ortaya çıkarılıyordu; büyüden, astrolojiden ve genellikle tuhaf kehanet biçimlerinden söz eden metinler.

Bu eski metinlerde gizem ve gizli okült uygulamaların yer aldığı duygusu, bilim dünyasından, on dokuzuncu yüzyılda şu gibi şahsiyetlerin ilan ettiği gibi, okültün tuhaf dünyası tarafından zaten merak edilen halkın anlayışlı zihinlerine sızmaya başladı. Fransa'da Éliphas Lévi, Paul Christian, Papus ve Joséphin Péladan, Edward Bulwer-Lytton ve daha sonra Britanya'daki Teosofi Cemiyeti ile birlikte Madame Blavatsky.

Layard, 1849'daki ikinci seferinde Kuyunjik höyüğünü kazmaya başladı ve bu höyüğün altında, MÖ 700 civarında İsrail'i işgal eden Eski Ahit'te adı geçen kral Sennacherib'in kullandığı saraylardan birini keşfetti.[3]Kutsal Kitap'ta yer alan bir figürün varlığını ortaya koyan bu kanıtın keşfi, o döneme ait kutsal emanetler ve kroniklerle birlikte, dini eleştiriyi sıkı bir şekilde arkeoloji alanına çekti ve her şeyden önce Kutsal Kitap'ın hakikatini "kanıtlamaya" çalışanları bu alana ikna edecekti. . Höyükte keşfedilen kütüphanelerin ilki bu saraydaydı. Layard, çeviri için British Museum'a gönderilen binlerce yazılı çivi yazılı tableti çıkardı.

Layard, Kuyunjik'le ilgili endişelerinin yanı sıra aynı zamanda daha güneydeki Nimrud'da da kazı sürdürüyordu. Ancak arkeolojideki artan başarısına rağmen Doğu'daki yaşamdan giderek daha fazla memnun olmuyordu. 1851 yılının Nisan ayında Mezopotamya çöllerine bir daha dönmeyeceğine yemin ederek Birleşik Krallık'a doğru yola çıktı. Kötü koşullardan ve sürekli sorunlardan bıkmıştı.

Layard, Birleşik Krallık'a döndükten sonra Parlamento üyesi olarak yeni bir kariyere başladı. 1852'de Dışişlerinden Sorumlu Devlet Müsteşarı olarak atandı. Daha sonra Madrid'de ve ardından İstanbul'da büyükelçi olarak görev yaptı. 1878'de ikinci görevdeki hizmeti sırasında şövalye unvanını aldı. Ancak yeminine sadık kalarak Mezopotamya'ya asla dönmedi.

2

ANTİK ESASLAR İÇİN KARŞILAŞMA

On dokuzuncu yüzyılın ikinci yarısı ne yazık ki eski eserler için onursuz bir mücadeleyle, bu alandaki tüm ülkelerin temsilcilerinin dahil olduğu bir mücadeleyle karakterize edildi. Hiçbir ülkenin gerçekten gurur duyamayacağı bir dönem. Arkeologlardan oluşan ekipleri antik eserler için birbirleriyle yarışıyordu ve işçileri zaman zaman kazma hakları veya keşiflerin mülkiyeti konusundaki anlaşmazlıklarda neredeyse savaş açmaya yaklaşıyorlardı.

Bu sorunlar en başından beri ortaya çıktı. Bunlar, hem İngiliz hem de Fransız arkeologların elinde “devlete ait her yerde” kazı hakkı veren Osmanlı fermanlarının kaçınılmaz ve öngörülebilir bir sonucuydu. Aynı anda kapsamlı ve belirsiz olan bu izinler, karşıt çıkarlar arasındaki sürekli çatışmanın temelini oluşturdu.

Bu dönemin başlangıcı, Asur arkeolojisi tarihindeki en büyük fiyaskoyla işaretlendi: 1855'te Dicle'de yaşanan felaket. Aynı yılın baharında Botta'nın Khorsabad'da bulduğu antik eserlerin çoğu, yaklaşık 120 vakayı dolduruyordu. Rawlinson tarafından bağışlanan Kuyunjik'ten gelen altmış sekiz kasa rölyef, Prusya hükümeti için seksen kasa antika eser ve Fransızların Babil'e yaptığı keşif gezisinin tüm sonuçları, sallar üzerinde Basra limanına taşınıyordu. Fransa. Arkeologların büyük hazineler taşıdıklarına inanan yerel kabileler, Shatt al-Arab su yolunun ağzının yakınında bu sallara saldırdı. Sallara binen ve ambalaj kutularını kıran kabile üyeleri, yalnızca taş heykeller ve kabartmalar bularak çileden çıktılar. Büyük bir öfkeyle bütün antikaları denize attılar. Sadece iki sal, yükleri sağlam bir şekilde kaçmayı ve Basra'ya ulaşmayı başardı. Büyük çabalara rağmen, nesnelerin nehir yatağından kurtarılması başarısız oldu; antikalar kaybolmuştu. Fransız ekibinin çabaları açısından üzücü bir sondu.

En çok kaybeden ise Fransız arkeolog Victor Place oldu. 1851'den beri Khorsabad'a yenilenen seferlere liderlik ediyordu, ancak ne yazık ki yerel halkla hiçbir zaman samimi bir ilişki kurmayı başaramadı.

Bunun sonucunda Fransız ekibi, ödedikleri ücretlerin İngilizlerin teklif ettiğinden daha liberal olmasına rağmen, işlemlerinde sahtekarlık yapma konusunda hızla ün kazandı. Fransızların konumu, gösterişli bir mizaç sergileme eğilimleri nedeniyle daha da karmaşık hale geldi; bu tutum, davalarını ilerletmek için çok az şey yaptı. Örneğin bir aşamada, Fransız ekibinin bir üyesi, yaptığı bazı keşiflerden heyecanlanarak yerel şeyhi vurup öldürdü. Arkeolog, görünüşe göre şeyhin, keşfedilen antikalar nedeniyle onu öldürmeyi planladığını varsayıyordu. Bir yazar alaycı bir şekilde şunu kaydediyor: "Avrupalıların zamanlarını ve paralarını eski taşları ve tuğlaları kazmak ve taşımak için harcamalarını her zaman bir tür delilik olarak gören yerliler, bu izlenimlerini doğruladılar."[1]

Hürmüzd Rassam, British Museum tarafından resmi temsilcisi olarak atandıktan sonra 1852'de Musul'da yeniden ortaya çıktı. Victor Place'de çalışanlara sık sık ters düşenler onun asi işçilerinden oluşan ekibiydi. Belirli bir alanda karşılıklı rekabet açık bir düşmanlığa dönüştü ve karşıt ekipler kazı hendeklerinde birbirleriyle kavga ederek kavgaya tutuştu.

Kısa süre sonra Rassam, Kuyunjik'in hakları konusunda büyük bir ikilemle karşı karşıya kaldı: Tümseğin altında çok daha fazla değerin yattığına giderek daha fazla emin olmaya başlamıştı. Ne yazık ki, alanın buluntular açısından zengin olduğunu düşünmesi muhtemel olan kısmı Place tarafından kazılmaya başlandı. İkincisi, Musul'a vardığında, Layard'ın temel çalışmasını takip ederek, özellikle İngiliz ayrıcalığına sahip Kuyunjikhitherto'da kazı yapmak için Rawlinson'dan izin istemişti. Rawlinson cömertçe tümseğin büyük bir bölümünü yerleştirmeyi kabul etti. Ancak Rassam bölgeye dönüp kazmaya başladığında, bölge gerçek anlamda ulusal sınırlarla bölünmüş hale geldi. İlk başta her iki takım da kendi alanlarında kalmayı başardı ve olası anlaşmazlıklar önlendi. Ancak Rassam, adamlarını Fransız bölgesinin sınırına mümkün olduğunca yakın çalıştırmaya başladı ve bu nedenle sürtüşme olasılığı kaçınılmaz görünüyordu.

Rassam'ın yöntemleri her zaman onun güçlü bağımsızlık duygusunun bir uzantısıydı. Sahada neredeyse başıboş bir savaş ağası gibi faaliyet gösteriyordu. Kendilerini sürekli olarak haydut gruplarının veya vahşi kabile adamlarının tehlikesi altında bulan diğer arkeologlar gibi o da nadiren yerel şeflerin korumasını aradı. Bunun aksine, Rassam her zaman büyük bir silahlı adam grubuyla seyahat ederdi ve genellikle sorunları uzak tutmada etkili olduğu kanıtlanırdı. Ancak bir keresinde bu heybetli grubun varlığı bile bir kavgayı önlemeye yetmemişti.

patlamaktan. Olaylar ancak Rassam'ın bir arkadaşının komutası altında bulunan bir Osmanlı süvari müfrezesinin tesadüfen gelişiyle sakinleşti.

Aralık 1853'ün başlarında, Place'in hendeklerinin, bu tür konularda her zaman sessizce bilgi sahibi olan yerel sakinlerin her zaman potansiyel olarak değerli olarak gördükleri Kuyunjik tümseği üzerindeki bir alana doğru yavaşça ilerlediği görüldü. Rassam bu bölgeyi ilk kazacak kişi olmaya kararlıydı, ancak Rawlinson ile Place arasındaki "beyefendiler anlaşması" nedeniyle yasaklanmış olduğundan, geceleri kazarak gizlice çalışmaya karar verdi. Böylece 20 Aralık akşamı Rassam'ın ekibi gizlice işe koyuldu. Kazıların üçüncü gecesi, bir av gezisine çıkmak üzere olan arabasında ayakta duran bir kralı tasvir eden büyük ve zarif bir şekilde işlenmiş taş kabartmayı ortaya çıkardılar. Daha sonraki kazılar, Rassam'ın işçilerinin bir kraliyet sarayının galerilerinden birine zorla girdiklerini ortaya çıkardı; bu galeri, duvarları kraliyet aslan avı sahnelerini gösteren girift oymalı kabartmalarla kaplıydı. Bunların temsil ettiği sanatsal başarı şaşırtıcı ve olağanüstü kalitedeydi. Bugün British Museum'daki Asur Galerisi'nin özel bir bölümünde, orijinal sıralarına göre yeniden dikildikleri yerde hayranlıkla izlenebilir. Rassam'ın adamları, MÖ yedinci yüzyılda Asur'da hüküm süren Kral Asurbanipal'in başkenti Ninova'daki sarayını keşfetmişlerdi; bu sarayın kalıntıları Kuyunjik höyüğünün altında bulunuyordu. Bu keşfi yaptıktan sonra Rassam rahatladı, çünkü artık gündüzleri açık bir şekilde çalışabileceğini biliyordu. Yeni bir saray keşfedildiğinde diğer arkeologların müdahale etmemesi yerleşik bir gelenek haline gelmişti.

Keşfinin haberinin yerel halka ulaşması çok uzun sürmedi. Musul'da hızla büyük bir heyecana neden olan olay, yüzlerce meraklı izleyicinin kazıyı izlemek için Kuyunjik'e akın etmesini sağladı. Khorsabad'daki diğer kazılarına nezaret eden Place, haberi duyar duymaz hemen Kuyunjik'e döndü. Olanlar yüzünden duyduğu öfkenin bir kısmı affedilebilirdi ama oldu bittiyi kabul ederek hatırı sayılır bir nezaket gösterdi ve gerçekten de Rassam'ı iyi şansından dolayı tebrik etti.

Place'in zamanla kesinlikle kendisine ait olacak bir keşif konusunda aldatılmış hissettiğine şüphe olamaz. Daha sonra 1867'de Ninova üzerine üç ciltlik cömert eserini yayınladığında Place, Hürmüz Rassam'ın rolünü tamamen görmezden gelmeyi seçti. İkincisi de bu durumla ilgili belli bir tedirginliği muhafaza etmiş görünüyor.

Bu keşfi elde etmek için kullandığı şüpheli taktikler. Rassam, yüzyılın sonuna doğru yayınlanan otobiyografisinin ön sayfasında, beklendiği gibi Ninova harabelerinin yanında değil, Balawat kapılarının bir resmini tutarken çekilmiş bir fotoğrafı vardı; bugün de müzede sergileniyor. İngiliz müzesi. En azından bu kapıların keşfi tartışmasız bir şekilde onun kendi inisiyatifi ve uzmanlığının sonucuydu.

Rassam'ın işçileri tarafından kırılan antik galeride, aslan avı kabartmalarından çok daha değerli bir şeyin, şimdiye kadar keşfedilen geçmişteki yıpranmış ve kırık kemiklere et katacak bir şeyin bulunduğu ortaya çıktı.

Galeri dikdörtgen şeklindeydi (yaklaşık 15 metre uzunluğundaydı) ve Rassam'ın işçileri burayı molozlardan temizlerken, galerinin ortasında, çoğunda dönemin minyatür çivi yazısı yazısını taşıyan on binlerce küçük kil tabletin yığıldığını gördüler. Kral Asurbanipal'in kraliyet kütüphanesinin tamamını, peygamber Yeremya'nın öğretisi sırasında yok edilen bir depoda Eski Ahit zamanlarından kalma yazılı kayıtlarla birlikte ortaya çıkarmışlardı.

Tüm bu tabletler daha sonra Birleşik Krallık'a geri gönderildi; burada kısmen gelişigüzel paketlenmeleri ve kısmen de Rassam'ın kaba geri alma yöntemlerinin bir sonucu olarak çoğu zaman çok kötü durumda geldiler. Adamları narin kil tabletlerini kürekle kovalara atıyorlardı ve kovalar da nakliye için kutulara boşaltılıyordu. Bununla birlikte, bu özensizliğe rağmen, tabletlerin birçoğu eksiksiz olarak geldi ve daha fazlası, parçalara ayrılarak daha sonra okunabilecek şekilde bir araya getirildi. Bilginler çok geçmeden kendilerine bir hazine sandığının sağlandığını keşfettiler. Büyük bir heyecanla, örneğin, bu kütüphanede yer alan bilgi zenginliği arasında, yaratılış ve tufan hakkında eski İncil öncesi anlatımları veren tabletlerin de bulunduğu keşfedildi.

Charles Darwin'in evrim hakkındaki fikirlerini yaydığı ve İncil metinlerinin harfi harfine doğruluğunu sorgulayan Modernist teoloji bilginlerinin kutsal metinlere yönelik eleştirel yaklaşımıyla Kilise'nin temellerinin sarsıldığı bir dönemde ortaya çıkan bu keşifler, büyük bir tartışmaya neden oldu. Muhafazakar Kilise'de ilerlemek için panik ürpertisi. Sonuç olarak Ortodoksluk konumunu güçlendirmek için harekete geçti. 1870'de Papa'nın kendisi "yanılmaz" oyu vermişti, böylece beyanlarına ilahi onay kazandırmış ve mitolojikleştirilmiş Kilise tarihi söz konusu olduğunda gerçek tarihi göz ardı etmesini sağlamıştı.

1875'te George Smith, Babil yaratılışıyla ilgili açıklamalarını yayınladı.

İlk kez bir İngiliz gazetesinde ortaya çıkan efsane. Bu, Eski Ahit'te kaydedilenlere açıkça benzeyen veya onlarla aynı olan erken Babil mitlerine ilişkin diğer keşiflerle birlikte, hem akademisyenler hem de sıradan halk arasında yoğun bir ilgi yarattı.

Bazıları bu keşiflerin eleştirel Modernist yaklaşımı desteklediğini düşünürken, diğerleri ise bunların Kutsal Kitap'ın gerçek olduğunu kanıtlamanın bir yolunu sunduğunu ve kutsal metinlerin harfiyen yorumlanmasına destek sağladığını düşünüyordu. Tarih ya da dil biliminin çok ötesindeki çıkarlar, antik Mezopotamya hakkında daha fazla bilgi için büyük ve sabırsız bir halk talebi yaratmak üzere komplo kurdu. Alan tartışmalı ve bazıları için göz kamaştırıcı ve heyecan verici bir hal aldı.

Büyük gizemlerin henüz açığa çıkmadığı hissine ek olarak, bir yıl önce, 1874'te Profesör Archibald Sayce, antik Babil ve Asurluların astrolojisine ilişkin ilk çalışmayı yayınlamıştı.*1Akadca tercüme konusunda uzman olan ve hatta konuyla ilgili bir kitabın yazarı olan Sayce, daha sonra yaratılış destanının 1880'de meraklı bir kamuoyunun beğenisine sunulan yeni bir baskısı üzerinde Smith ile işbirliği yaptı. Sonraki yirmi yıl boyunca, eserler düzenli olarak yayınlandı. kazılarda ortaya çıkarılan daha tartışmalı dini ve kült metinlerin çevirileri ile birlikte: Asur ve Babil büyüsü, kehanet ve astroloji üzerine çalışmalar. Artık pek çok "modern" dini ve felsefi kavramı doğurduğu anlaşılan o çok eski fikirlerin üzerine baraj kapakları açıldı.

3

İKİZ NEHİRLER DİYARI

Çok sayıda antik alanın da gösterdiği gibi, Mezopotamya her zaman bugün göründüğü kadar çorak değildi. Geçmişte, Dicle ve Fırat gibi ikiz nehirlerin sınırladığı ve suladığı bölge, modern tarım alanları kadar verimliydi. Eski Ahit'in kaydettiği gibi, burası yoğun tarım ve yetiştirme bölgesiydi, gerçekten de bereketli bir bahçeydi: "Ve bahçeyi sulamak için Aden'den bir nehir çıktı; ve o andan itibaren bölündü ve dört başa dönüştü. . . . Dördüncü nehir ise Fırat'tır."[1] Aşağı Mezopotamya ovalarındaki açık otlaklar için kullanılan eski Sümer kelimesi *cennet,* ve bu sürekli verimli toprakların, insanın kökenine ilişkin ilk efsanelerin temelini oluşturması muhtemeldir.

Modern araştırmalar, bölgenin hava koşullarının son birkaç bin yılda önemli ölçüde değişmediğini gösteriyor; yağış ve nehir akışı geçmişe çok benziyor. Değişen şey toprağın verimliliğidir: büyük ölçüde bozulmuştur.

Geçmişte bu topraklar yalnızca büyük miktarda tahıl üretmekle kalmıyordu, aynı zamanda hem yabani hem de evcilleştirilmiş çok sayıda hayvanı da besliyordu. Ancak ortaya çıkan zenginlik, nehirlerin düzenli akışına bağlı olduğundan, savunmasız kaldı. Ne yazık ki boyutlarına rağmen bu nehirlerin düzenli ve yeterli sulama sağlamasına her zaman güvenilemezdi. Buna ek olarak yıllar geçtikçe nehirlerin su yatakları da değişti. Çoğu durumda bu, günümüz nehirlerinin bir zamanlar kıyılarında bulunan şehirlerden kilometrelerce uzaklaşmasına neden oldu. Örneğin Mısır tarım arazilerini üst bölgelerden gelen zengin çamurlarla düzenli olarak sular altında bırakan Nil'in aksine, Mezopotamya'nın ikiz nehirleri oldukça öngörülemezdi. Bir yıl feci bir su baskını yaşanabilir ve hem mahsullere hem de su kontrol mekanizmalarına büyük zararlar verilebilir; gelecek yıl aynı derecede yıkıcı bir kuraklık yaşanabilir. Mezopotamya'nın çöl ile bataklık arasındaki dengede sonsuza kadar asılı kaldığı gözlemlenmiştir.

O halde, çok eski zamanlardan beri, sulama ihtiyaçları için su tedarikini kontrol edecek güvenilir bir yöntem aramak her zaman önemliydi. Rağmen

Güneyde bir miktar yağmur yağdı - modern zamanlarda olduğu gibi yılda yaklaşık on inç - bu, tarımın ihtiyaçları için yeterli değildi. İlk kültürler, teraslar ve kanallar aracılığıyla suyun etkili bir şekilde kontrol edilmesinin, çok daha yüksek yağış net etkisi yaratabileceğini kısa sürede keşfetti. Kontrolsüz bir bölgede, belki beş kat daha fazla yağışa ihtiyaç duyacak mahsuller yetiştirilebilir.

O halde zorunlu olarak, en azından MÖ 5. binyıldan itibaren kanallar ve rezervuarlar geliştirildi. Bu sonuçta tüm bölgeyi kapsayan yaygın ve ayrıntılı bir sulama sisteminin ortaya çıkmasına neden oldu. Geçmişte inşa edilen kanalların bazıları o kadar büyüktü ki, üzerinden küçük gemiler geçebiliyordu. Her zaman dikkatli olan Yunan tarihçi Herodot, M.Ö. 5. yüzyılda yazan bu kanalların en büyüğü olan Dicle'yi Fırat'a bağlayan kanalın teknelerle geçilecek kadar geniş olduğunu kaydeder.[2]

Bu yüksek verimli sulama sisteminin sonucu, iyi durumdayken, giderek merkezileşen bir şekilde yaşayan birkaç milyon insanı desteklemeye yetecek tarımsal verimin kolaylaştırılmasıydı. Su yolları düzenli olarak çamurla dolma eğilimindeydi ve bunların iyi çalışır durumda tutulmasını sağlamak ve gerektiğinde yeni tesisler inşa etmek için büyük bir bürokratik yönetim gelişti. Ne yazık ki, o zaman ve şimdiki tüm ulusal girişimler gibi, sistem hiçbir zaman maksimum verimlilikte çalışmadı. Hâlâ harabe halinde görülen binlerce kanalın tümü, ardı ardına gelen Mezopotamya krallarının onarımlarına verdiği yüksek önceliğe rağmen, hiçbir zaman hiçbir zaman kullanılmadı.

Binlerce yıldır uygulanan yeterli drenaj eksikliği ile birlikte bu yoğun sulamanın talihsiz bir sonucu, toprağın tuz içeriğinin kademeli olarak artması olmuştur. Serbest akan bir nehirde bu tuz denize sürüklenir; Bir nehir kontrol altına alındığında, baraj yapıldığında ve kanallardan geçirildiğinde tuz toprakta kalır ve yavaş yavaş ürünün ürün verme kabiliyetini yok eder. Bu sürecin etkileri ilk kez Babil'in ilk hanedanlığı döneminde fark edildi. Bugün, dört bin yıl sonra, bu artan tuzluluk nedeniyle, bir zamanlar müreffeh olan toprakların çoğu kısır hale geldi, harap olmuş üst toprağı rüzgarlar tarafından dağıldı.

İnsanlık tarihindeki en önemli toplumsal değişimlerden biri göçebe avcılıktan yerleşik çiftçiliğe, yiyecek toplayıcılıktan yiyecek üreticisine geçiştir. İnsanlık tarihinin bu son yerleşik aşamasına Neolitik denir ve metal kullanımının keşfine kadar devam ettiği kabul edilir. Neolitik dönemin kanıtları genellikle kalıcı toplulukların, kulübelerin veya evlerin kalıntılarında bulunur; çünkü hem erkek hem de kadın bu çiftçiler istikrarlı bir yaşam sürmek zorundaydı.

hayvanlarına veya mahsullerine bakmak için. Bitkilerin yetiştirilmesi ve hayvanların evcilleştirilmesi, tarihin bu dönemini simgeleyen kalıcı toplulukların büyümesine yol açtı. Buna ek olarak, istikrarlı kalarak çiftçiler topraklarını anlamaya, sulamanın ve toprak verimliliğinin temellerini öğrenmeye ve mülkiyet sınırlarının düzenli olarak belirlenmesini talep etmeye başladılar; mülkiyet sınırlarının bir şekilde düzenlenmesi, işaretlenmesi ve kaydedilmesi gerekiyordu. Görevi toprağın verimliliğinin sürekliliğini sağlamak olan ilahi hükümdarları yatıştırmayı amaçlayan ritüelin gelişmesinin büyük olasılıkla bu dönemde ortaya çıktığı görülebilir. Tüm deliller bu tapınmanın bilinmeyen ve kadim bir ana tanrıçaya odaklandığına işaret ediyor.

Yukarıda özetlenen kavramın örneği, Irak ve İran sınırındaki Zagros Dağları'nın eteklerinde gelişen Neolitik Jarmo topluluğunda görülmektedir. Bulunan kalıntılar M.Ö. 6750 civarına tarihlenen karbondur. Bu çok erken dönemde bile, yazının gelişmesinden çok önce, bu topluluğun sakinleri görünüşe göre oldukça gelişmiş bir dine sahipti. Ana tanrıça olduğu varsayılan hamile bir kadına ait küçük kil heykelciklerin çok sayıda bulunması, her evde en az bir örnek bulunduğunu akla getiriyor. Ne yazık ki, bu dinin organizasyonu veya kült uygulamaları hakkında daha fazla söylenecek bir şey yok - eğer gerçekten de öyleyse. Tanrıçalarını herhangi bir gezegene, belki Venüs'e ya da belki aya bağlayıp bağlamadıklarını bilmiyoruz, ayrıca bununla ilgili herhangi bir mitoloji geliştirip geliştirmediklerini de bilmiyoruz. Bunu yapmış olmaları muhtemel görünüyor, ancak yazılı kayıtlar olmadan bunu söylemenin bir yolu yok. Ancak bir şey neredeyse kesindir: Ana tanrıçanın önemli bir rol oynadığı Mezopotamya'nın tüm sonraki kültlerinin köklerinin, Jarmo'da görülen gibi bazı Neolitik kültlerde, yazı öncesi dönemde bir yerlerde olduğudur.

Yazılı tarih yaklaşık 3500 yıl sonra Mezopotamya'nın güneyinde başlıyor. İkiz nehirlerin denize doğru son inişlerinde kıvrılarak ilerledikleri düz alüvyon ovalarında oldukça karmaşık ve sofistike bir kültür ortaya çıktı. Karmaşıklığın bu belirgin artışıyla birlikte, başlangıçta ticari olan bir faaliyeti kaydetme yöntemine olan eşzamanlı ihtiyaç da ortaya çıktı.

Bu kültürün en eski izleri Ur, Uruk, Babil gibi harap olmuş şehirlerde ve M.Ö. 3000 yıllarına tarihlenen diğerlerinde görülür. Bu zamana gelindiğinde, vasıflı işçiler, sanatçılar, tüccarlar, memurlar, yazıcılar ve kozmopolit bir şehirde bulunan diğer tüm mesleklerden oluşan oldukça tabakalı bir toplumu yöneten krallar ve rahipler zaten vardı. Yazı geliştirildi,

Görünüşe bakılırsa büyük bir heyecanla, çünkü şu ana kadar yaklaşık 250.000 tablet bulundu. Bunlarda ticari işlemlerin yanı sıra birçok farklı tanrının kullanıldığı oldukça karmaşık bir dinin mitolojisi de kayıtlıydı. Bilinen başka hiçbir dille hiçbir benzerliği olmayan diliyle öne çıkan bu güney uygarlığı Sümerlerin uygarlığıydı. Kayıtlı tarih onlarla başlar.

Bu kültürün çok daha az karmaşık Neolitik topluluklardan nasıl geliştiği bilinmiyor çünkü kanıtlar çok az. Ancak arkeoloji, sınırlamalarına rağmen böyle bir gelişmenin şüphesiz gerçekleştiğini gösterebilir. Her büyük Sümer kentinin, akademik çevrelerde Ubaid olarak adlandırılan, çok daha eski bir dönemde inşa edilmiş küçük bir kasaba veya köyden doğduğu bulunmuştur. Bu dönem M.Ö. 4000 civarına tarihlenebilir. Bu ilk toplulukların izleri, arkeologlar geri kalan Sümer şehirlerinin çok altında, yani çoğu zaman yerin metrelerce altında bulunan en alt seviyelere kadar kazı yaptığında keşfedilir.

Bu çok eski toplulukların dikkate değer bir özelliği, arkeolojinin bize söyleyebildiği kadarıyla hepsinin, istisnasız şehirdeki en büyük bina olan merkezi bir tapınağın etrafında inşa edilmiş olmalarıdır. Bu, aynı zamanda dini bir merkezileşmeyi de yansıtabilecek bir dereceye kadar kültürel merkezileşmeyi ortaya koymaktadır. Ve eğer durum böyleyse, o zaman bu daha sonra incelenecek bir sürecin göstergesi olabilir: Pek çok tanrının belirlilerinin baskın hale gelerek "merkezi" bir mitoloji yaratması süreci.

1940'ların sonlarında, Sümer şehri Eridu'da yapılan kazılar, M.Ö. 2100'e tarihlenen ziguratın altında, hepsi birbiri üzerine inşa edilmiş daha eski on yedi tapınağın kalıntılarının bulunduğunu ortaya çıkardı. Üstteki on dört kat, Ubeyd ve daha sonraki Uruk kültürlerinin çeşitli izlerini ortaya çıkardı. En alttaki üç tapınak, Ubeyd'den bile daha eski bir kültüre aittir. Bu, aynı sitenin MÖ 5000 gibi erken bir tarihten itibaren dini uygulamalar için kullanıldığını gösteriyor. Bu dönemde aynı dinin temelde aynı biçimde devam etmesi muhtemel olmasa da kesinlikle mümkündür, ancak herhangi bir yazılı kayıt olmadan kesin sonuçlara varmak imkansızdır. Ne yazık ki, işgalcilerin şehri ele geçirmiş ve önceden var olan kutsal binaları kullanarak bölgeye kendi ithal kült uygulamalarını empoze etmiş olmaları da mümkündür. Yine de, bu belirsizliğe rağmen, bu erken dönem kültürün önemli bir yönü ortaya çıktı: Bu, merkezi bir konuma sahip bir şehir kültünü gerektiren, önde gelen, potansiyel olarak zengin ve organize bir şehir kültü olarak bir dinin çok erken başlangıcının kanıtıdır.

kutsal bina, dolayısıyla elbette sosyal ve kültürel öneminin de kanıtını sağlıyor.

O halde arkeoloji, yirminci yüzyılda popüler olan, Sümer uygarlığının Mezopotamya düzlüklerinde aniden ve gizemli bir şekilde, tam gelişmiş olarak ortaya çıktığı ve henüz bilinmeyen başka bir ülkeden bütünüyle taşındığı inancını desteklemiyor. Bu ilk uygarlığı çevreleyen pek çok gizemin var olduğu doğru olsa da, Sümer kökenlerine ilişkin bu kadar romantik bir bakış açısına destek verebilecek hiçbir kanıt henüz bulunamadı. Ancak bu efsaneyi çürütürken en azından bir gizemin kaldığı alana işaret etmek doğru olur.

Sümerler geçmişlerini yazdılar; bu hikayeler gerçek ve mitolojinin belirsiz bir karışımıdır, ancak hepsi belirli temalar üzerinde hemfikirdir. Sümerler de kendilerinin "tufandan önce" yaşayan kralların torunlarının yaşadığı Dilmun adasından geldiklerini yazmışlardı. Bugün, yapılan ciddi arkeolojik araştırmalar sonucunda bu efsane adanın aslında günümüz Bahreyn Adası olduğu kesinlik kazanmıştır.

Nisan 1954'te Danimarkalı arkeolog Geoffroy Bibby, adadaki çok sayıda mezar tümseğinin bazılarını kazmaya başlayınca, kumlu bir tümseğin altında Sümer dönemine ait bir tapınak ortaya çıkardı. İki yıl sonra, kazıların üçüncü sezonu için geri döndüğünde, yaklaşık kırk dönümlük bir araziyi araştırdı - aşağı yukarı Ur şehriyle aynı büyüklükte. Hemen hemen büyük bir şehir surunun kalıntılarına rastladı. Sonraki altı yıl boyunca kazı yaptı ve buranın etkili bir kamusal su kaynağına sahip, iyi planlanmış, simetrik bir şehir olduğunu keşfetti. Hem Ur'da hem de Pakistan'daki İndus Nehri'nin batı kıyısındaki Mohenjo-Daro'da bulunanlara benzer mühürler ve diğer ticari nesneleri ortaya çıkardı.[3]

Dolayısıyla Bibby'nin bulguları, Bahreyn'in Ur ile Mohenjo-Daro arasında büyük bir ticaret merkezi olduğunu ve Sümer'deki herhangi bir şehir kadar büyük bir şehir olduğunu gösteriyor. Görüşünü genişleterek, Kuveyt, Katar, Abu Dabi gibi çok uzaklarda ve Suudi Arabistan çöllerinin iki yüz mil uzağında bir alanda ilişkili kalıntıları buldu. Bu, muhtemelen Bahreyn adası merkezli Dilmun eyaletinin büyük, zengin ve önemli olduğunun kanıtıydı.

Ayrıca çöl yüzeyinin altında, kumun belki de altı metre altında, Bibby olağanüstü bir yapı keşfetti. Eski mühendisler yer altına gizli su kanalları inşa etmişlerdi. Bunlar duvarlarla ve çatılarla örtülmüştü ve kilometrelerce kumun altında uzanıyordu.[4]Benzer su kanalları da bulundu

Umman çölleri ve Sümer tipi küçük bir tapınak.[5]

O halde Sümer uygarlığının denizin ötesine, sadece Umman'a değil, daha da uzaklara kadar uzandığı açıktır. Pakistan'daki İndus Vadisi uygarlığında yapılan kazılar, ikincisi ile Mezopotamya arasındaki teması kanıtladı. Belki de tarihi hanedanların Sümer kralları gerçekten de "tufandan önce" başka bir yerden gelmişlerdi. Ama nereden? İndus Vadisi mi yoksa daha uzak bir bölge mi? Yoksa bu efsaneler yeni insanların akınını değil de yazı ve teknolojiyi beraberinde getiren yeni bir yönetici hanedan veya sınıfın akınını mı yansıtıyor olabilir?

Sümer edebiyatında daha tanınabilir bir temas noktası buluyoruz: Eski Ahit'in açılış bölümlerinde kaydedilen Batı mitolojisinin kökenleri. Görünen o ki Sümerler, dünyanın yaratılış hikâyesini insanoğluyla birlikte ilk olarak yedi tabletlik bir şiirle yazmışlardı.*Enuma Eliş*(*Yüksekteyken*). Adem ile Havva hikâyesindeki bazı unsurların da benzer şekilde var olduğu anlaşılıyor ancak bunlar ne yazık ki arkeologlar tarafından henüz bulunamadı. Belki de bu hikaye çok eskidir. Türkiye'deki Van Gölü bölgesinden birbirine bakan küçük bir kadın ve yılan heykelcikleri geliyor; hepsi de hilal şeklinde tek vücut. Bu, Havva'nın öyküsünün can alıcı noktasının bir temsili değil mi: Hem Havva hem de yılan dişiliğin yönleriydi? Gnostiklerin ezoterik öğretileri bu yönde bir efsaneyi sürdürüyordu.[6]

Sümer krallığı esasen her biri kendi özel kralı ve tanrısı altında güçlü şehir devletlerinden oluşan bir konfederasyondu; birincisi ikincisinin yeryüzündeki temsilcisiydi. İlginçtir ki, erken Sümer'de on üç şehir devleti vardı. Bu, on üç kamer ayıyla ilgili olabilir mi? Genellikle on iki artı birden oluşan bir grup olarak kaydedilen bu on üç sayısının daha sonraki öneminin kökeni bu olabilir mi? Birlik on üç parçanın toplamı olarak algılanabilir miydi?

Bu şehirlerin her biri büyüktü ve bağlı olduğu köyler ve banliyölerle birlikte yaklaşık otuz bin kişiyi barındırıyordu. Şehir tanrısının hem devletin sahibi olduğu hem de nüfusu üzerinde kontrol sahibi olduğu düşünülüyordu. Bu doğal olarak tapınağa ve rahiplerine mevcut finansman ve işgücü üzerinde büyük yetkiler verdi.

Sümerler bürokratik yöntemlerinde son derece titizdi; her ayrıntıyı ve işlemi güneşte kurutulmuş kil tabletlerine kaydediyorlardı. Bu onbinlerce tabletten bir Sümer şehrinde günlük yaşamın zengin bir portresini oluşturmak mümkün olmuştur; çünkü bu tabletler iş sözleşmelerinin, hesapların, ücretlerin, satılacak veya nakledilecek ürün listelerinin ayrıntılarını kaydeder ve Pazarlarda ticareti yapılan hayvanların türleri ve sayıları.

Bu tabletlerden anlaşıldığına göre, bu şehir devletlerinin her birindeki tüm işçiler, görünüşe göre her birinin bir lideri olan çeşitli ticaret loncaları halinde örgütlenmişlerdi. Gerçekten de ortaya çıkan tablo oldukça organize, katı bir yapıya sahip bir toplumdur. Bu belki de tapınakları ve kanalları inşa eden büyük kamu işleri programlarının başarısının açıklamasıdır.

Bilinen ilk kraliyet yazıtı M.Ö. 2700 civarında Kiş kralına aittir. Ancak bunun ilk kraliyet hanedanı olduğuna dair hiçbir öneri olamaz; Hayatta kalan belgeler yalnızca halihazırda var olan bir kültürel modeli kaydedebilir, başlangıcını değil. Bu ilk kraliyet yazıtından, tarihin bu aşamasında Kiş kralının, on üç şehrin tüm topraklarını yöneten, Sümer'deki baskın kişilik olarak tanındığı sonucunu çıkarabiliriz.

Ancak Kiş'in bu hakimiyeti uzun sürmedi, çünkü MÖ 2400 civarında belirgin bir değişiklik meydana geldi. Yüzyıllar boyunca dil bakımından Sümerlerden farklı olan başka bir grup insan yavaş yavaş güneyden ve batıdan Mezopotamya'ya doğru ilerliyordu; artık büyük bir lider yetiştirdiler ve onun komutası altında Sümer uygarlığını devirdiler. Bu insanlar Samilerdi ve onların büyük liderleri Kral Sargon'du.

MÖ 2400'de Akkad kralı Sargon, ilk büyük Mezopotamya imparatorluğunu kurdu. İlk kez güneyde Sümer ile kuzeyde Akkad aynı taç altında birleşti. Bu, sonraki iki bin yılın siyasi modelini oluşturdu. Kuzey Irak'taki Akkad krallığı artık Mezopotamya'ya hakim olmuş ve bu nedenle yeni ortaya çıkan bu halkın Sami dili Akadca olarak biliniyordu. Ancak Akadca Sümerceden tamamen farklı bir dil olmasına rağmen Akadlılar kendi dillerini yazmak için Sümer çivi yazısını kullanmaya devam ettiler. Bu belki de Sargon'un hakimiyetinden önce kültürler arasında uzun bir karşılıklı karışım döneminin olduğunun kanıtıdır. Daha sonraki diller olan Babil ve Asur dilleri, Sümer çivi yazısı modelinin değiştirilmiş bir versiyonunu kullanan Akad dilinin farklı lehçeleridir.

Bu ilk birleşmenin ardından Mezopotamya'nın farklı bölgeleri bölge üzerinde önem kazanıp sonra kaybettikçe imparatorluk da imparatorluğu takip etti. Babil'in ve ardından Asur'un büyük imparatorlukları döneminde, MÖ 1800'den MÖ 800'e kadar olan dönemde bilim, matematik ve astrolojinin yöntemsel gelişimi ve kodlanması yaşandı. Sonuç, çeşitli disiplinlerin her biri için yerleşik bir teknik literatür külliyatıydı; bunların çoğu, 1800'lerde Hürmüzd Rassam tarafından ortaya çıkarılan kütüphanede yolunu bulacaktı.

Asurbanipal'in başkenti Ninova'daki kütüphanesi.

Bölgenin yıkımı M.Ö. yedinci yüzyılda başladı. MÖ 612'de Asur başkenti Ninova yıkıldı ve Babil bir kez daha imparatorluğun başkenti oldu. Bu neo-Babil hanedanlığı dönemindeydi. Daha sonra, MÖ 539'da Babil, Kral Cyrus yönetimindeki Persler tarafından ele geçirildi ve böylece Mezopotamya'nın büyük Sami imparatorlukları sonsuza kadar sona erdi. Ancak sürekli savaş ve işgalin yol açtığı yıkıma rağmen bölge, klasik çağlara kadar verimli ve üretken kalmayı sürdürdü.

Yunan tarihçi Herodot, Cyrus tarafından ele geçirilmesinin ardından Babil'i ziyaret etti ve şehrin doğurganlığı ve zenginliği hakkında bir yazı yazdı. Şehrin çok büyük olduğunu iddia etti; kare şeklinde olduğunu, kenarlarının neredeyse on dört mil uzunluğunda olduğunu ve çevresinin yaklaşık elli altı mil olduğunu söyledi. Ona göre burası dünyadaki en etkileyici şehirdi. Arkeoloji şehrin kendisinin Herodot'un önerdiğinden çok daha küçük olduğunu, surların çevresinin yaklaşık on mil kadar olduğunu kanıtladı; yine de çok etkileyiciydi ve eğer Babil'in tüm banliyöleri dahil edilirse, o zaman Herodot'un anlatımı buna yakın olabilirdi. gerçeğe.

Gerileyen Babil kültürü için zaman daralıyordu. Büyük İskender'in MÖ 4. yüzyıldaki istilasından sonra antik dünyanın merkezi yavaş yavaş Mezopotamya'dan Akdeniz'e kayacaktı. Bu süreç, fethedilen topraklarda bir dizi Yunan şehri kuran İskender ve halefleri tarafından hızlandırıldı. Zamanla bu yeni şehirler eski imparatorlukların bir zamanlar önemli olan şehirlerinin yerini aldı. Babil yoğun nüfusa devam etse de gücü sonsuza dek kırıldı ve Yunan Seleukos İmparatorluğu'nun kurulmasıyla idari başkent, M.Ö. 300'de Akdeniz kıyısına yakın bir yerde kurulan yeni bir şehre, Antakya'ya taşındı. Daha sonra, yenilenen istila dalgaları ülkeyi kasıp kavurdu, istikrarlı bir merkezi hükümeti sürdürmeye yönelik her türlü girişimi boşa çıkardı ve eski şehirlerin artan yıkımına katkıda bulundu.

Özellikle Babil için gerilemenin başlangıcı, her ikisi de yeni kurulan Yunan şehirleri olan idari gücün Antakya'ya ve ticaretin Dicle Nehri üzerindeki Seleucia'ya devredilmesiyle M.Ö. üçüncü yüzyılda geldi. İkincisi kısa sürede Mezopotamya'nın en büyük şehri haline geldi ve yaklaşık altı yüz bin nüfusa ulaştı.

Babil'in gerilemesi, MÖ 126'da, bu sefer Partlar tarafından yapılan bir başka istilanın ardından şehrin düşmesi ve yeni tanrılarını ve geleneklerini getiren yabancı bir ırk tarafından yeniden işgal edilmesiyle daha da yoğunlaştı. Ama bu sefer Babil'in

gün bitmişti; artık eski dinamizmini yeniden kazanıp toparlanmaya yetecek kadar dirençli bir nüfusa ya da yeterli öneme sahip bir konuma sahip değildi. Bu noktadan itibaren şehir hızla karanlığa ve harabeye doğru kaymaya başladı. MS 199'da Roma imparatoru Septimus Severus şehre girdiğinde burayı terk edilmiş halde buldu; dev duvarlar hâlâ ayaktaydı ama yalnızca yıkıntıları çevreliyorlardı. Daha sonra, MS 4. yüzyılda tarihçi Zosimus, bölgede devasa bir "kral parkı"nın varlığından söz ederek, etrafını çevreleyen duvarları ve ortasında toprakların yer aldığı devasa bir sarayı anlatır. Bu parkın Pers krallarının avlanma zevki için vahşi hayvanlarla dolu olduğu söyleniyordu. Tarihçiler, Zosimus'un burada Babil'in kalıntılarından bahsettiğini düşünüyor; duvarları artık bir oyun parkını çevreliyor.

MS yedinci yüzyıla gelindiğinde, savaşlar ve verimsiz toprak Mezopotamya'nın neredeyse tamamını harap etmişti ve çok önemli sulama kanallarını bu kadar uzun süre koruyan yönetim sonunda çökmüştü. Kasaba ve şehirlerden sular çekilince nüfus hızla dağıldı. Nispeten kısa bir süre içinde hem şehirler hem de tarım arazileri çöl kumlarıyla kaplandı ve dünya büyük antik imparatorlukların varlığını neredeyse unuttu.

4

NİNVEH KRALİYET KÜTÜPHANESİ

Kral Asurbanipal, "Rotanızda bulunan ve Asur'da bulunmayan ender tabletleri bulup bana getirin" diye emretti.[1]MÖ 668'den itibaren Asur kralı Asurbanipal, Asur ve Babil'deki tapınak ve saray kütüphanelerinde tutulan kil tabletlerde saklanan hazinelerin çok iyi farkındaydı. Şaşırtıcı derecede bilgiliydi; yetenekli bir matematikçiydi ve kendisi de çivi yazılı tabletleri (hem Akkadca hem de antik Sümerce) okuyabiliyordu ve birçok farklı şehirde ikamet eden bilgi kaynaklarıyla aktif bir günlük yazışmalar yürütüyordu. Asurbanipal'in kendisi de astroloji konusunda yetkin olabilir çünkü çocukluğunda eğitimini ünlü çağdaş astrolog Balasi'den almıştı. Veliaht prens Asurbanipal'e ders verme şerefi için Kral Esarhaddon'a teşekkür eden bir mektup günümüze kalmıştır.[2]

Asurbanipal'in, o dönemde mevcut olan tüm bilgi zenginliğini içeren bir kütüphane derleyebilmek için nadir tabletler için geniş kapsamlı ve sistematik bir araştırma düzenlediğini varsayıyoruz. İlginç bir şekilde, araştırması özellikle imparatorluğun en güney şehirlerinde, yani daha önce antik Sümer krallığına ait olan ve bu nedenle uzun süredir unutulmuş metinlerden oluşan eski koleksiyonları içermesi beklenen şehirlerde kapsamlıydı.

Bu tabletleri kasanıza koyacaksınız. Hiç kimse senden tabletleri esirgemeyecek; ve eğer size söylemediğim herhangi bir tablet veya büyü varsa ve bunun sarayım için iyi olduğunu düşünüyorsanız, onu arayın, alın ve bana getirin.*2

Asurbanipal, seleflerinin entelektüel geleneğinin çoğunun gizlendiğini, yok edildiğini veya basitçe yanlış yönlendirildiğini biliyordu. Ama artık efsaneler, tarih, kehanet, ritüeller, rüyalar ve büyüler, aslında eski entelektüel dünyanın tüm edebiyatı Ninova'daki sarayına ulaşmaya başladı. Araştırmasının kapsamlı ve başarılı olmaktan başka bir şey olmadığını düşünmemiz için hiçbir neden yok. Dolayısıyla bildiğimiz kadarıyla onun kütüphanesi eski entelektüel geleneklerin bir “zaman kapsülü” idi ve arkeologlar tarafından keşfedilmesi büyük bir olaydı.

sonuçları hesaplanamayan olay. Ne yazık ki, göreceğimiz gibi, içeriğinin tümü günümüze ulaşamamıştır ve bu nedenle, kurtarılan bu metinlerin tamamının temsil ettiği kesin yüzdeden emin olamayız.

Kütüphanesinin içeriğine ilişkin modern bilim adamlarının daha sonraki analizleri, onun asıl ilgisinin tüm "bilimsel" metinleri, yani kesinlikle baskın olan ritüel ve kehanet yazılarını aramak olduğunu ortaya çıkardı; saf edebi veya mitolojik eserler yalnızca çok küçük bir kısmı oluşturur. hayatta kalan koleksiyonun bir parçası.

Ancak Asurbanipal, böylesine yoğun bir çaba sonucunda, "tufandan önce"ye ait olan çok eski tabletleri bile içeren etkileyici bir kütüphaneyi bir araya getirdi.[3]Mezopotamya'daki bilginlerin bu kadar eski zamanlardan gelen bu öğrenimin kesinlikle farkındaydılar ve biri şunu yazıyor: "Mühürlü, anlaşılması güç ve karışık olan Tufan öncesi taş yazıtları inceledim."[4]

Elbette MÖ sekizinci yüzyıla gelindiğinde yazı yalnızca taşa oyulmuş ya da kil tabletlere basılmış olarak bulunmuyordu. 1949'dan 1963'e kadar süren Nemrud kazılarında ilginç bir "kitap" ortaya çıkarıldı. Bugün British Museum'da sergilenen bu eşsiz eser, birbirine menteşelenmiş bir dizi fildişi "sayfadan" oluşuyor. Düz bir balmumu yüzeyini tutabilmeleri için "sayfaların" her birinin hafifçe yükseltilmiş kenarları vardı. Çivi yazısı işaretleri daha sonra balmumuna bastırıldı. Şaşırtıcı bir şekilde, keşfedilen örnek astrolojik dizi Enuma Anu Enlil'in bir bölümünü içeriyor, ancak balmumunun çoğu kaybolduğundan, bu "kitabın" başlangıçta dizinin ne kadarını içerdiğini kesin olarak söylemek mümkün değil. Astrolojik serileri kaydetmeye yönelik bu yöntemin kil tabletlerle eş zamanlı olarak kullanıldığının kanıtı, kaydettiği alıntının bir balmumu tabletinden geldiğini belirten astrolog Balasi'nin bir raporunda kısa bir söz ile sağlanmaktadır.[5]

Bilgilerin kaydedilmesi için de ahşap aynı şekilde kullanıldı: Nimrud tabletlerinin üzerindeki imzalarda bunların “ılgın ağacından yapılmış bir tabletin lafzına göre” yazıldığı belirtiliyor.[6]O halde muhtemelen standart metinlerin en azından bir kısmı ahşap üzerine çivi yazısıyla boyanmış veya oyulmuştu. Bunların kullanımının erken dönemlere ait olduğu Enuma Anu Enlil'in yirminci tabletindeki bir satırdan anlaşılmaktadır. “Babil kralı Adad-apla-iddina’nın 11. yılına ait bir yazı tahtası”ndan söz ediyoruz.[7]Bu yıl MÖ 1058'di. Bu kurullardan hiçbirinin son üç bin yıldır ayakta kalamaması pek de şaşırtıcı değil.

Ninova saray kütüphanesinde bulunan tabletler arasında, Asurbanipal için Babil'de yapılan bir dizi satın almanın kaydedildiği dört veya muhtemelen beş parçalık tabletler vardı. Bunlar, belirtilen iki tarihe göre eklenmiştir.

metinler, MÖ 647'nin başlarında.[8]Bu, Asurbanipal ile güney imparatorluğunun başkenti Babil'in hükümdarı olan kardeşi arasında patlak veren iç savaşın sona ermesinden birkaç ay sonraydı. Her ne kadar büyük bir kısmı orijinal sahipleri tarafından bağışlanmış gibi görünse de, bu satın alımların en azından kısmen savaş ganimeti olması muhtemeldir. Belki üzerlerine baskı uygulandı.

Tarihçilerin ilgisini çeken şey, öncelikle bu edinimlerin özel kütüphanelerden gelmesi ve ikincisi sadece kil tabletlerin değil aynı zamanda değerli, çok sayfalı balmumu kaplı yazı tahtalarının da listelenmiş olmasıdır. Ayrıca tek yazı tahtalarından da bahsediliyordu ve bunlar muhtemelen balmumuyla kaplanmak yerine boyanmıştı. Çok sayfalı metinlerin en fazla on altı "sayfa"ya sahip olduğu ve bu nedenle bir kil tabletten çok daha fazla bilgi içerebildiği biliniyor.[9]

Modern kütüphaneler gibi bu katalog da edinilen metinleri başlığa ve konuya göre listeliyor. Şaşırtıcı olan, bu şekilde elde edilen çok sayıda metindir: Katalog tabletlerinin çoğu hasar görmüş olsa da, orijinal toplamın yaklaşık iki bin kil tablet ve yaklaşık üç yüz çok sayfalı yazı tahtasından oluştuğu tahmin edilmektedir. On beş eski sahibinin isimleri, dokuz vakada meslekleriyle birlikte kaydedilmiştir: ikisi şeytan kovucu, üçü kahin, üçü astrolog veya astrologların oğullarıydı (*tupsharru*) ve biri, türü belirtilmeyen bir rahibin oğluydu.[10]Metinlerin içeriği arasında en yaygın olanı astroloji ve bağırsak kehaneti başta olmak üzere kehanet edebiyatıydı. Katalog ayrıca daha az sayıda alınan diğer çeşitli metinleri de kaydeder: Gılgamış destanı, "ezoterik" yazılar, ritüel metinler, ağıtlar, tıbbi tarifler, rüya kitapları, büyücülüğe karşı metinler, uğurlu günlerin listeleri, bilinmeyen edebi eserler ve bunların bir kısmı. mul.Apin astronomi kitabının.

Bir sahip 435 kil tablet bağışladı, diğeri ise 342; ancak görünüşe bakılırsa bu miktar bile kişisel kütüphanelerinin tamamını oluşturmuyordu çünkü profesyonellerin hiçbiri kendi uzmanlık alanlarıyla ilgili herhangi bir metni bırakmamıştı. Aksine, başkalarıyla ilgili sahip oldukları şeylerden vazgeçtiler; bunun anlamı, işleriyle doğrudan ilgili olanları ellerinde tuttuklarıydı.

Bununla birlikte, sahiplerinin mesleki ilgi alanı dışında bu tür uzmanlaşmış literatürün varlığı, onların eğitim ve öğrenimlerinin genişliğinin kanıtıdır. Aslına bakılırsa, özel kütüphanelerin basit varlığı bile -belli ki yaygın bir olgu- antik Mezopotamya'daki entelektüel dünyanın derinliğinin kanıtıdır.

Asurbanipal'in ajanlarının topladığı çok sayıda antik tablet, eski Sümer alfabesiyle yazılmış olmalarına rağmen, bulundukları haliyle saklandı. Diğerleri her zaman doğru olmasa da Asurbanipal'in Akkadçasına yeniden kopyalandı. Bazı durumlarda aynı metnin hem antik hem de yeniden kopyalanmış versiyonları hayatta kalmıştır ve çevirinin kalitesini görmek mümkündür, böylece modern bilim adamlarının bazı durumlarda Sümerceyi bazı yazarlardan daha iyi anladıklarını göstermelerine olanak sağlanmıştır. 2500 yıl önce Ninova'da çalışıyordu.

Asurbanipal'in saray kütüphanesine kaç akademisyen ve memurun erişmesine izin verildiğini veya içeriğinin ne ölçüde ticari ve siyasi veri kaynağı sağladığını kesin olarak belirlemek zordur. Bu kütüphanenin öncelikle kraliyet yönetiminin ihtiyaçlarına yönelik bir kraliyet koleksiyonu olduğunu akılda tutmak önemlidir. Mahkeme yetkilileri dışında herhangi birinin erişime izin verilmesinin çok düşük bir ihtimal olduğu düşünülmelidir. Şehir yetkilileri veya ticari tüccarlar gibi diğer kişilerin bu tür kraliyet aracıları aracılığıyla yasaları, raporları veya metinlerin standart baskılarını kontrol edip edemeyeceği bilinmiyor.

Hormuzd Rassam'ın on dokuzuncu yüzyıldaki kazıları, muhteşem aslan avı frizini taşıyan duvarlarıyla Asurbanipal'in kütüphanesinin gerçek büyüklüğünü ve zarafetini ortaya çıkardı; Sonuç olarak çıkarılabilecek bir sonuç, bu uzun galerinin, içinde çalışmanın hem onur hem de zevk olacağı bir oda olduğudur. Görkemliliği, Asurbanipal'in ona ve dolayısıyla miras aldığı ve belki de yeniden canlandırdığı entelektüel geleneğe verdiği değerin kanıtıdır.

Asurbanipal büyüdükçe imparatorluğun tüm büyük şehirlerinden babasına gönderilen sürekli bilgi akışının farkına varacaktı. Kral Esarhaddon'un Asur ve Babil'in pek çok şehrinde bilgili bilgi kaynaklarına sahip olmasının yanı sıra, güneyde "gözü ve kulağı" olan özel bir temsilcisi de vardı; Mar-İştar'dan astroloji ve sihirden söz eden yirmi dört mektup hayatta kaldı. . Babil şehirlerindeki yıkılmış tapınakların yeniden inşasında ve ardından dini kültlerin "yeniden düzenlenmesinde" kilit bir rol oynayarak krala iyi hizmet etti.[11]

Benzer şekilde Kral Asurbanipal'in kendisine düzenli olarak rapor veren uzman bilim adamlarından oluşan iyi organize edilmiş bir ağı vardı. Yalnızca çeşitli ticari ve politik olaylar not edilmedi, aynı zamanda önemli olan her astronomik gözlem de kaydedildi. Astrologların görevlerinden birinin, gökleri her gün gözetlemek olduğu açıktır.

Astrolojik olaylara ilişkin bu raporlara neredeyse her zaman, krallık üzerindeki etkiye ilişkin kısa bir tahmin veren bir yorum eşlik ediyordu. Göksel olaylara ilişkin bu tahminler ve yorumlar, esas olarak, büyük astrolojik metinler dizisinden, Enuma Anu Enlil'den alınmıştır ve adı açılış cümlesinden alınmıştır: "Tanrılar Anu ve Enlil. . -böylece tesadüfen bize astrolojinin bu iki tanrının ilgi alanı olduğunu bildiriyor: Cennetin tanrısı Anu ve yerin tanrısı Enlil, iki alemin karşılıklı ilişkisini ima ediyor.

Bu kanonik serinin metinleri birçok tablet üzerinde devam ediyordu ve her tablet, tanımlamayı kolaylaştırmak için, sonunda özel bir bölümde hem tüm eserin başlığını hem de serideki bir sonraki tabletteki metnin ilk satırını taşıyordu. Bu, modern bir kitabın başlık sayfasının Akad dilindeki karşılığıydı.

Rassam'ın arkeolojik yöntemleri ilkel olduğundan ve plan veya kayıt konusunda çok az şey yapıldığından, kütüphanedeki tabletlerin tam düzeni hakkında net bir şey söyleyemeyiz. Tek bildiğimiz, galerinin ortasında, her biri koruyucu bir ahşap veya kil kutu içinde olan, binlerce pişmiş kil tabletin bulunduğu uzun ahşap masaların veya rafların bulunduğudur. Her dava, içeriğin listelendiği küçük, üçgen bir kil etiketi aracılığıyla erişim kolaylığı sağlamak amacıyla açıldı. Bu, kısa bir kablo uzunluğu ile kasaya bağlandı.

Bugün dünya kütüphanelerinde ve müzelerinde saklanan çivi yazılı tabletlerin sayısı çok fazladır. Sümer'den Yeni Babil'e kadar uzanan ticari, edebi, bilimsel tüm tablet türlerinden şu anda 500.000'den fazlası mevcuttur. Yalnızca British Museum'da 130.000 tabletin yanı sıra bodrumda "kimsenin düşünmekten bile hoşlanmadığı" daha birçok tabletle dolu bir dizi kasa bulunuyor; İstanbul müzesinde yaklaşık 85.000 var; Paris ve Berlin'in her birinde yaklaşık 25.000 kişi var; ve Kuzey Amerika üniversiteleri (Yale, Philadelphia ve Chicago) toplamda yaklaşık 75.000 tane daha barındırıyor ve buna çeşitli özel koleksiyonlarda bulunanlar dahil değil.

Bunlara ek olarak Bağdat'ta gerçek boyutu yabancı bilim adamları tarafından bilinmeyen geniş bir koleksiyon bulunmaktadır. Bölgedeki savaşlar sırasında binlerce eser yağmalandı. Eninde sonunda antika pazarına girecekleri ümit ediliyor.

Astrolojiyle ilgili tabletler öncelikle Kuyunjik höyüğünün altında gömülü olan antik Ninova kentinde bulunan Sennacherib ve Asurbanipal saray kütüphanelerinde bulunan tabletlerdir. Bunların geniş koleksiyonları mevcuttur, ancak harabedeki orijinal konumlarından emin olmak imkansızdır. British Museum'un 25.000'den fazla tablet ve parçadan oluşan Kuyunjik koleksiyonu,

Layard, Rassam ve daha sonraki kazıcılar tarafından bulunanlar, hepsi de daha önceki keşif gezilerinin hendeklerini ve ganimet yığınlarını kazanlardı. Bu nedenle kazıları çok gelişigüzel oldu ve kökenlerine dair kayıtlar neredeyse yok denecek kadar azdı. Aslına bakılırsa, Layard'ın Nimrud'daki ilk kazısında bulunan bazı tabletlerin, Kuyunjik'tekilerle yanlışlıkla veya belki de uygunluk nedeniyle kataloglandığı biliniyor.

Sonuç olarak, tabletin kendisi, onun şu ya da bu krala ait olduğunu özellikle belirtmedikçe, onun iki (ya da Nimrud'u da dahil edersek üç) kütüphaneden hangisinden gelmiş olabileceğinden emin olamayız.

Kuyunjik koleksiyonunda, krallar Esarhaddon ve Asurbanipal'in akademisyenleri ve "bilimsel" danışmanlarından çıkan yaklaşık 3.500 rapor ve rapor parçaları bulunmaktadır. Tablet parçaları bir araya getirildikçe bu sayı azalacak ve belki de bilinen raporların toplamını temsil eden yaklaşık 3.000 tablet kalacaktır.

Nispeten yakın zamana kadar bu tabletlerin büyük çoğunluğu bırakın tercümeyi, yayınlanmamıştı. Astrolojik raporları da içeren yaklaşık 1.500 kopya RF Harper tarafından 1892 ile 1914 yılları arasında elle çizilmiş kopyalar halinde yayımlanırken, Babil metinlerinin ilk 277 astrolojik çevirisi 1900 yılında Profesör Reginald Campbell Thompson tarafından yayımlandı. Harper'ın 1.500 kopyası çevrildi ve yayımlandı. 1930'da Profesör Leroy Waterman tarafından keşfedildi, ancak modern araştırmalar onun çalışmasının son derece güvenilmez olduğunu ve "yalnızca büyük çekincelerle" kullanılması gerektiğini gösterdi.[12]

Uzun yıllar bu sınırlamalar altında çalıştıktan sonra, Campbell Thompson ve Waterman'ın çalışmalarının yeniden tercümesi de dahil olmak üzere tüm Asur Devlet Arşivlerinin yayınlanması görevine başlandı. 1970 yılında Finlandiya Akademisi'nden Profesör Simo Parpola, "bilimsel" neo-Asur danışmanlarından tespit edilen 370 astrolojik raporu yayınladı ve 1983'te bunlar üzerine kapsamlı ve ayrıntılı yorumunu yayınladı. Buna ek olarak, 1964'ten itibaren diğer akademisyenlerle birlikte, arşivlerde tutulan daha sonraki neo-Babil raporları da dahil olmak üzere, diğer kategorilere (dini, askeri ve siyasi) giren mektupların tercümesi üzerinde çalıştı.

Parpola tarafından 1970 yılında yayınlanan astrologlar ve diğer kahinler tarafından hazırlanan 370 rapordan yalnızca seksen biri astroloji, astronomi veya takvim hesaplamasıyla ilgiliydi. Ancak toplam sayıdan yalnızca dördü taşınan tarihlerdir. Üstelik bunların hitap ettiği kralların kimliği de bilinmiyordu. O zaman başlangıçta,

tarihçiler için kullanımları çok sınırlı görünüyordu çünkü tarih olmadan herhangi bir döneme ilişkin bilgimizi genişletmek amacıyla herhangi bir tarihsel bağlama yerleştirilemezlerdi. Ancak Parpola, yazarlar tarafından gözlemlenen ve genellikle metinlerde ayrıntılı olarak açıklanan astronomik olayların, bunların tarihlendirilmesinde potansiyel olarak kullanılabileceğini fark etti. Sonunda, çok dikkatli ve zorlu bir analizin ardından 231 kişi başarıyla belirli bir tarihe atandı.

Bunların tarihi belirlendikten ve belirli bir kralın saltanatına atandıktan sonra, hemen bir merak ortaya çıktı: Mektupların neredeyse yarısı, Esarhaddon'un saltanatının son yılları olan sadece dört yılda (MÖ 672'den 669'a kadar) yazılmıştı. Ek olarak, bu dönem boyunca eşit bir şekilde dağılmamışlardı, ancak "kümeler" halinde yazılmışlardı, bu da entelektüel faaliyetin daha fazla ve daha az olduğu dönemlerin varlığını gösteriyordu. Bu kadar kısa bir süre içinde herhangi bir astrologdan gelen maksimum mektup sayısı, MÖ 669'un ortalarında iki aylık bir süre boyunca Adad-shumuusur'dan alınan on bir mektuptu.[13]

Parpola'nın bu bariz dengesizlik hakkındaki vardığı sonuç, bu dört yıllık dönemde gönderilen raporların muhtemelen kral ile alimleri arasındaki yazışmaların normal kapsamını temsil ettiği yönündeydi; bu durumda daha sonra çok az şey kaybedilmiştir.[14]Bu dönemden önceki ve sonraki yıllara ait çok daha az sayıda rapor, entelektüel faaliyetin daha az bir miktarını yansıtmıyor; daha ziyade bu belirli tabletlerin ya geçmişte yok edildiğini ya da henüz bulunamadığını gösteriyor. Tutulmalar gibi önemli astronomik olayların kayıtlarında da oldukça benzer bir durum görülmektedir. Bunlar beklendiği gibi iyi kaydedilmiştir, ancak yalnızca MÖ 675 ila 666 yılları için.

Esarhaddon ve Asurbanipal kütüphanelerinin içeriği, daha önce de belirttiğimiz gibi, muhtemelen yirmi beş bin kadar tabletten oluşuyor ve birkaç farklı bölümde keşfedildi. Bir bölüm, Asur'un dini, tıbbi, siyasi ve askeri hayatı hakkında zengin bilgiler veren, astrologlar da dahil olmak üzere danışmanlarından krala yazılan üç bine kadar mektuptan oluşan kraliyet idari raporlarını içeriyordu. İkinci bölüm, kralın hükümdarlığı sırasındaki siyasi olayları detaylandıran resmi tarihleri içeriyordu; burada sadece nispeten dayanıklı kil tabletler değil, aynı zamanda tarihi metinleri içeren çok sayıda kil silindir de bulundu. Bunların büyük bir kısmı havayla temas ettiğinde parçalanıyor ve dolayısıyla bilgileri kayboluyordu.

Kütüphanenin başka bir bölümünde Asur mitolojisi ve edebiyatının belki de kesin bir koleksiyonu bulunuyordu; ayrıca iki yüz kadar tablet vardı

Sümer ve Akad dillerine ayrılmış, bir tür sözlük oluşturmuş ve yaklaşık üç yüz tabletten oluşan büyük bir bölüm, kanonik bir dizi halinde düzenlenmiş, özel kehanet metinlerinden oluşan dikkate değer bir koleksiyon eklemiştir. Son olarak, şüphesiz bugün geçerli olan aynı arşiv nedenleriyle saklanan bir grup ticari metin ve sözleşme vardı.

Arkeologlar çok geçmeden Asurluların ve onlardan önceki Babillilerin çeşitli kehanet sanatlarına adanmış olduklarını keşfettiler. Bu bağlılığın temelinde evrenin doğasına ve insanlığın görevine ilişkin kadim kozmolojik inanışlar yatıyordu.

Mezopotamyalılar için yeryüzü ve yukarıdaki gökler ayrı alanlar değil, tek bir alemin iki parçasıydı. Dünya ve cennet tamamlayıcıydı; biri diğerine bağlıydı ve her ikisi de eşit derecede önemliydi. Örneğin dünyanın cennetten herhangi bir şekilde "daha küçük" olduğu kavramı yoktu. Aslına bakılırsa, uzman kahinlerin incelediği alametlerin tanrılardan gönderilen mesajlar olduğuna inanıyorlardı; ancak bu mesajlar, bu alametler, göklerde tanık olunan olaylar kadar kolaylıkla yeryüzündeki olaylardan da çıkarılabilirdi. Bu nokta, arkeologlar tarafından ortaya çıkarılan kahinlere yönelik bir el kitabında çok açık bir şekilde vurgulanıyor: "Yeryüzündekiler gibi gökyüzündeki işaretler de bize sinyaller verir."[15]

Mezopotamyalıların tutumunu anlamanın ikinci önemli noktası, en eski zamanlardan beri insanoğlunu kısmen ilahi, tanrıların özünden doğmuş, onların ilahi “etinden ve kanından yaratılmış” olarak gördüklerinin keşfidir. .” Babil Nuh'u Atra-Hasis'in MÖ 2. binyılın başlarından kalma hikayesi şöyle açıklıyor:

Bir tanrının katledilmesine izin ver

Böylece bütün tanrılar onun etinden ve kanından bir

daldırmayla temizlenebilirler.

Nintu kili karıştırsın,

O tanrı ve insan

Kil ile iyice karıştırılabilir,

Ömrümüz boyunca davulun sesini duyalım diye,

Tanrının bedeninden bir ruh olsun.[16]

Bu evren görüşünün anlaşılmasındaki üçüncü faktör, insanlığın görevinin tanrılara hizmet etmek olduğuna dair eski inançtır:

Bırakın doğum tanrıçası çocuk yaratsın Ve
bırakın insan tanrıların emeğini taşısın.
Sen insanlığın doğum tanrıçasısın, yaratıcısısın
Lullu'yu (insanı) yarat ki boyunduruğu taşısın. Enlil'in
kendisine verdiği boyunduruğu taşısın, *Bırakın*
tanrıların emeğini insan taşısın.[17]

Bu nedenle tanrıların tam olarak neye ihtiyaç duyduğunu bilmek hayati önem taşıyordu. Hiç şüphe yok ki gece gökyüzünü takımyıldızlarıyla birlikte Şitir Utancı, üzerinde tanrıların emirlerinin yazılı olduğu Cennetin Kitabı olarak görmelerinin nedeni budur.

Mezopotamyalılar tüm anormal olayları alametler, eğitimli bir kahin tarafından okunabilecek ilahi iletişimler olarak görüyorlardı. Sonuç olarak, saraya veya tapınağa bağlı uzman bir entelektüel kardeşliğin üyeleri olan bu kahinler (her ne kadar bekarlığa dair bir ima olmasa da genel olarak "rahiplik" olarak anılırlar), zamanlarını çok çeşitli doğal olaylardan alınan bu tür kehanetlerin yorumlanmasına adadılar. fenomen. Bu uzmanlara göre gök olayları, bulutların hareketleri; rüzgarların veya kayan yıldızların yönü; kusurlu hayvanların veya çocukların doğumu; Yıldırım, gök gürültüsü, deprem veya su baskını meydana gelmesi - asla karşılıksız olmadı; hepsinin önemi vardı, hepsi potansiyel olarak tanrıların arzularını açığa vuruyordu, tabii doğru okunabilseydi. Ve onları doğru okumak kehanetin göreviydi.

Elbette, bu kadim kavramlarla uğraşırken hiçbir şey hakkında dogmatik olamasak da, göreceğimiz gibi, bu tür alametlerin, geri dönüşü olmayan yaklaşan bir olayın alametleri değil, yalnızca olası bir geleceğin işaretleri olarak algılandığı açıktır. Gelecek -tanrıların iradesi- pazarlığa açıktı, şekillendirilebilirdi ve öyle görünüyor ki asla düşünülemezdi.*kader*bugün bu terimi anladığımız şekliyle.

Kehanetleri yorumlamaya yönelik çeşitli tekniklerin her birinin standart metinleri ve kendi özel literatürü vardı. Örneğin olağandışı doğumlarla ilgili kehanet metinleri, alıntı yapılan ilk metnin açılış satırından hareketle Shumma Izbu adı verilen standart bir dizi halinde derlendi: "Yeni doğmuş bir hayvansa. . .” Olağandışı hayvan davranışlarını gözlemleyerek kehanetler çıkaran kahinlerin Shumma Alu Ina Mele Shakin ("Bir şehir bir tepenin üzerinde yer alıyorsa..."); Ritüel olarak kesilen koyunların, genellikle koçların bağırsakları (karaciğerler, akciğerler, kalpler, bağırsaklar, omurlar, göğüs kemikleri, mideler) üzerinde yapılan otopsilerden tahminde bulunanlar Shumma Martu ("Safra kesesi...");[18]

tıbbi şeytan kovucuların kendi serileri vardı: Enuma Ana Bit Marsi Ashipu Iffiku ("Şeytan kovucu bir hastanın evine gidiyorsa..."); ve astrologların kendi harika serileri vardı: Enuma Anu Enlil (“Tanrılar Anu ve Enlil...”).

Kütüphanedeki astrolojik tabletlerin ayrıntılı analizi kısa sürede iki önemli gerçeği ortaya çıkardı: Birincisi, astrolojinin uzun bir süre boyunca geliştiği; Ninova'daki tabletlerin Asur imparatorluğunun çöküşü ve ardından gelen akın öncesindeki çalışmanın durumunu temsil ettiği. yabancı felsefelerin ve ikincisi, bu tabletlerde ve krala verilen raporlarda bulunan astrolojinin, sıradan astroloji olarak bilinen, yani bireyle değil, kral ve devletle ilgilenen astroloji olduğudur. Hiçbir yerde bireysel doğum haritaları görünmüyor ve herhangi bir metinde bunlara değinilmiyor. Benzer şekilde, her ikisi de klasik zamanlardan beri astrolojinin ayrılmaz bir parçası olmasına rağmen, yükselen kavramı gibi burçlar da yoktur. Açıkça varılan sonuç, bunların daha sonraki bir gelişme olduğu, Asurlu ve Babilli astrologlar tarafından uygulanan tekniklerin hiçbir parçasını oluşturmadığı ve dolayısıyla, eğer ihtiyaç duyulursa, modern astrologlar tarafından kullanılan tekniklerin uzun gelişim döneminin kesin kanıtı olduğudur.

Asurbanipal ve babasına yazan astrologlar o kadar uzman değillerdi ki kehanetin pek çok çeşidinde yetkin değillerdi. Tek istisna, kurbanlık bir hayvanın karaciğerinin incelenmesini içeren hepatoskopi ve akciğerlerin, karaciğerin, nefes borusunun, safra kesesinin ve bağırsakların incelenmesini içeren bağırsak kehanetiydi.

Bağırsak kehaneti geleneği, ayrı, yetenekli bir uzman geleneğinin kıskançlıkla korunan korumasıydı. Onların sanatı bir koçun kulağına bir soru sormayı gerektiriyordu. Daha sonra hayvan kesildi ve bağırsakları herhangi bir önemli darbe veya kusur açısından yakından incelendi. Bunun belirli bir yanlışlığa yer bıraktığı görülse de prosedür bu tür eksiklikleri giderecek şekilde tasarlandı: İlk inceleme uygun bir cevap vermezse gelenek, "doğru" bir sonucun alınabilmesi için iki denemeye daha izin veriyordu. Elde edilen. Astrologların kendilerini bu tür tekniklerden uzak tutması akıllıca görünse de, genel olarak, astrolojide de bulunan bir esneklik olan kehanet yorumunda önemli ölçüde yaratıcı esnekliğe göz yumulduğu görülebilir.

Daha sonraki zamanlardan elde edilen kanıtlar, kralların bu sürecin farkında olduklarını ve bunu ortadan kaldırmak veya kontrol altına almak için çeşitli adımlar attıklarını gösteriyor. Örneğin Eski Ahit, ne kadar süslenmiş olursa olsun, muhtemelen bazı gerçek durum veya olayların anısını içeren bu tür bir hikayeyi korur. Daniel kitabında bu

Translated from English to Turkish - www.onlinedoctranslator.com

Babil Kralı Nebuchadnezzar'ın bir rüya gördüğü kaydedildi. Bunun anlamını anlamak istedi ve bu nedenle tüm saray astrologlarını ve sihirbazlarını çağırdı. Sadece rüyanın yorumlanmasını talep etmekle kalmadı, aynı zamanda tehdit etti - onu başarısızlığa uğratırlarsa - tüm kehanetlerini idam edecek ve evlerini yok edecek. Astrologlar yorum yapabilmek için kraldan rüyayı açıklamasını istediler.

Danışmanlarla ilişkilerinde açıkça alaycı olan Nebuchadnezzar bunu reddetti. Basitçe, sahtekarlık olasılığını ortadan kaldırmak için astrologların sadece rüyayı yorumlayabilmeleri değil, aynı zamanda içeriğini de önceden bilmeleri gerektiğini söyledi. Ancak bu şekilde yoruma güvenebileceğini açıkladı.

Astrologlar ve kahinler yine rüyanın anlatılmasını istediler. Bu noktada kral sinirlendi ve hepsini zamana oynamakla, kendi isteğini yerine getirememekle suçladı. Sonunda kahinleri suçlamalarının doğru olduğunu itiraf etti ve görevin kendilerinin ötesinde olduğunu kabul etti. Ancak başka hiçbir kralın kendilerine bu kadar zor bir soru sormayı düşünmeyeceğini de eklediler. Hayal kırıklığına uğrayan kral öfkeye kapıldı ve hepsinin idam edilmesini emretti; Babil'de Belteşassar adı altında Daniel de dahil.[19] Nebuchadnezzar'ın sarayına bağlı bir astrologdu. Bu olay Daniel'e (ya da bu hikayenin dayandığı kişiye) yeteneklerini gösterme şansı verdi.[20]

✷

Modern akademisyenler Mezopotamya entelektüel geleneğinin yapısını, o zamanlarda bilim adamı olmanın ne anlama geldiğini anlamaya çalıştılar. Hayatta kalan yazılı kaynakların çoğu, yazarlar ve çevreleri hakkında çok az bilgi verirken, Esarhaddon ve Asurbanipal'e gönderilen raporların, yazarların hem kamusal hem de özel yaşamları hakkında kişisel bilgiler içerdiği ortaya çıktı. Bu raporları inceleyerek yazarların hayatı hakkında bir fikir edinmek mümkündür.

Raporları yazan akademisyenler beş uzmanlık alanına giriyor. İlk önce yazıcılar vardı,*tupsharru*: Bunlar astrologlardı; göksel ve meteorolojik kehanetleri yorumlamada uzman olanlardı. Sonra haruspices vardı,*baru,* genellikle koçların bağırsaklarını inceleyerek geleceği tahmin etme konusunda uzman olan kişilerdi. Üçüncüsü şeytan kovucuları buluyoruz,*aşipu*ve *maşmaşu,* kötülükten veya hastalıktan kaçınmak için gerekli büyü ritüellerini yürüten kişi. Daha sonra doktorlar geldi*asu,*Hastalıkları fiziksel yollarla, ilaç veya diğer tedavileri kullanarak tedavi edenler. Son olarak şarkıcıları buluyoruz,*kalu,*DSÖ

karmaşık ilahilerle tanrıların öfkesini yatıştırdı.[21]

Bu uzman akademisyenler arasında iki sosyal grup vardı: Krala yakın olan ve ona düzenli olarak ulaşabilenler ve genellikle taşra şehirlerinde faaliyet gösteren ancak erişimi olmayanlar. Ayrıcalıklı "yakın çevre"nin akademisyenleri, sosyal statüleri ne kadar yüksek olursa olsun, hâlâ sarayda yaşamıyordu; normalde Ninova'nın yerleşim bölgelerinde evlere sahiptiler. Saraydaki ünlü ve son derece saygı duyulan üyeler olmalarına rağmen, sürekli olarak pohpohladıkları ve övdükleri kraldan sürekli bir korku içinde yaşadıkları açıkça görülüyordu. Bu yüksek rütbeli bilim adamlarının, rütbelerinin statüsüne ve bilgilerinin kral için önemine rağmen, herhangi bir devlet kararını etkileme gücünde olmadığı açıktır.

Geçmişte öne sürüldüğü gibi, Makyavelist "kral yapıcılar"dan oluşan güçlü bir saray grubu oluşturmadılar. Bunun aksine, pasif bir "akademik" rol üstleniyorlardı: sadece kralın sorularını yanıtlamak için var oldular ve konumlarını korudular, yanıtlarını standart bilimsel metinlerden aldılar. Hayatta kalan raporların neredeyse tamamı kralın bazı özel sorularına yanıt olarak yazılmıştır. Bu raporların arasında kralı veya onun siyasi politikasını manipüle etmeye çalışan hiçbir haber yoktu. Bu tür saray mensuplarının doğal eğilimi, devlet işlerine karışarak daha da fazla güç elde etmek olduğundan, kısa bir süreye ait de olsa çok sayıda veriye rağmen, bu uygulamaları öneren herhangi bir kanıtın açıkça bulunmaması nedeniyle yalnızca şu sonuca varabiliriz: bu tür eylemlere karşı kralların kısıtlamalarının kanıtıdır.

Esarhaddon ve Asurbanipal etrafında kümelenen bu "yakın çemberin" analizi, bazı dikkate değer aile bağlantılarını ortaya çıkarıyor: En az üç baba-oğul ilişkisi vakası var ve bunlardan biri, uzun süredir devam eden bir aile hanedanının kanıtını sağlıyor. Aslında, kaydedilen "yakın çevrenin" dörtte biri, 250 yılı aşkın bir süredir astroloji de dahil olmak üzere sürekli bir entelektüel uzmanlık geleneğine sahip olan bu önde gelen aile hanedanına aitti.[22]

Esarhaddon'un hükümdarlığı sırasında bu entelektüel hanedan iki kardeş tarafından temsil ediliyordu: baş astrolog Nabu-zeru-leshir ve hem Esarhaddon hem de Asurbanipal'in şeytan kovucusu Adad-shumu-usur. Nabu-zeru-leshir'in oğlu Ishtarshumu-eresh geleneği takip etti ve Asurbanipal'in baş astrologu konumuna yükseldi. Öyle bir üne kavuştu ki, “kral listesi”nde yer aldı. Günümüze ulaşan en fazla sayıdaki rapor ondan geliyor; toplam yetmiş iki. Adad-shumu-usur'un oğlu Urad-gula da kraliyet hizmetinde çalışan bir şeytan kovucu ve doktordu, ancak gözden düştü ve sonunda gücünü kaybedecekti.

konum. Kurtarılan iki rapor, babasının krala onun adına yalvardığını gösteriyor.[23]Bu uzmanların tümü, yaklaşık iki yüz yıl önce hüküm süren Kral II. Aşurnasirpal'in baş astrologunun torunlarıydı.

Bu tür hanedanlar aynı zamanda taşra şehirlerine de aitti; bilgin Tabsilli-marduk, babası ve amcası Babil'de oturuyordu ve hepsi krala astrolojik raporlar yazıyordu.

Profesör Parpola şu yorumu yapıyor: “Açık görünüyor. . . Akademik danışmanların önemli mahkeme ofisleri, bu ofisleri nesilden nesile tekeline alan gerçek bir akademik 'mafya' olan birkaç ayrıcalıklı ailenin elindeydi.”[24]

Raporu yazanların her biri, örneğin astrologlar, hem uzmanlardan hem de stajyerlerden oluşan iyi organize edilmiş bir ekibin başı olacaktı. En azından Asur'da, bu ekibin on akademisyenden oluşması standart bir uygulama gibi görünüyor çünkü liderin unvanı,*Rabi Esherte,*"On kişilik bir grubun başı" olarak tercüme edilir.[25]Bir katibin eğitimi uzun ve zorluydu. Doğruluğunu ve geçerliliğini sorgulamış gibi görünmediği disiplinin "kutsal metinleri" üzerinde derinlemesine bir çalışma yapması gerekiyordu. Buna rağmen bu alimler sürekli olarak bilgi zenginliğini artırıyorlardı. Tutulmalara ve gezegen evrelerine ilişkin tahminlerin çoğu eski ve ilkel bilimsel tekniklere dayansa da, diğerlerinin daha yakından incelendiğinde, çok daha karmaşık astronomik yöntemlerden, "kanonik" metinlerde bulunmayan yöntemlerden türetildiği kanıtlanmıştır. Bu yeni teknikler, önceki bin yıl boyunca astrologların astronomik ayrıntıları sistematik olarak kaydetmesinden elde edilen yığınla veri üzerinde yapılan bilimsel çalışmaların sonucuydu. Bu süreç sonuçta MÖ 5. yüzyılı ve daha sonraki dönemleri klasik zamanlara örnekleyen matematiksel astronominin ortaya çıkmasına yol açacaktı.

Öğrenci için ilave bir zorluk da, sadece Akadca değil aynı zamanda eski Sümerce de öğrenmek zorunda kalmasıydı. Aynı çivi yazısı işaretlerinin hem sembolik hem de fonetik kullanımında yeterlilik kazanması gerekiyordu; bu ikincisi, eski metinlerle çalışmanın karmaşıklığını ve zorluğunu büyük ölçüde artıran bir faktördü. Aslında bu zorluklar başlı başına genel okuryazarlığı azaltma eğilimindeydi.

Her şehirde, gökleri kesintisiz olarak gözetlemek için bir astrolog ekibine ihtiyaç duyulacaktı. Bu tür ekipler kraliyet sarayına bağlıydı veya en azından doğrudan kral tarafından destekleniyordu. Bazı şehirlerde bu tür astrolojik organizasyonların faaliyette olduğuna ve yüzlerce yıldır varlıklarını sürdürdüklerine dair kanıtlarımız var.[26]

Klasik zamanlarda, Asurbanipal'den yaklaşık altı yüz yıl sonra, Babil ve Uruk hâlâ astrologlarıyla ünlüydü. MS 2. yüzyılda yaşayan Yunan gezgin ve coğrafyacı Pausanias, astrologların, yani "Keldanilerin", diğer tüm sakinlerin yeni bölgesel başkent Seleukeia'ya taşınmış olmasına rağmen hâlâ Babil'deki Bel tapınağı yakınındaki mahallelerinde ikamet ettiklerini belirtti. Dicle üzerinde.[27]Strabon (MÖ 54 – MS 24), Pliny (MS 23 – 79) ve astrolog Vettius Valens (MS 2. yüzyıl), kendi zamanlarına yakın zamanlara kadar varlığını sürdüren Babil astrolog okullarından bahseder. İddiaları arkeolojik kayıtlardan destek alıyor; MS 42/43'e kadar uzanan Babil'deki astronomi metinleri biliniyor.[28]ve MS 75 yılına tarihlenen çivi yazısı ile yazılmış güneş tutulması tablosu bulunmuştur.[29]

MÖ ilk bin yılda entelektüellerin tapınak ve saraydan bağımsız olarak faaliyet gösterebilmeleri ve öyle görünüyor ki yeteneklerini ödeme gücü olan herkese kiralayabilmeleri için gerekli koşulları yaratan bir dizi büyük ekonomik ve politik değişim görüldü. Pers istilacıları altında kahinlerin artık saraylara veya tapınaklara bağlı olmadığı nihai noktaya ulaşıldı. Bu, henüz bilinmeyen bir şekilde, matematiğin daha sonra astrolojiye dahil edilmesinin ve devlete yapılan vurgunun bireyle ilgilenmeye doğru kaymasının temelini oluşturmaya yardımcı oldu. Önce normal zodyak, ardından bireysel doğum haritaları ve son olarak da milenyumun başında yükselen burç (doğum anında doğu gökyüzünde ekvatorda yükselen burç) kullanılmaya başlandı.

5

Süryani Alimlerin Mektupları

Gece Mezopotamya'ya gölgesini düşürmeye başladığında, astrologlardan oluşan ekipler gece nöbetlerine hazırlanıyorlardı. Krallar Esarhaddon ve Asurbanipal'in yönetimi altında onlara gökleri sürekli gözetlemeleri emredilmişti. Sadece tanık olabilecekleri göksel olaylara uygun alametleri kaydetmek için nöbet tutmakla kalmadılar, aynı zamanda ayın sonunda ayın gözden kaybolmasının ardından, yeniden ortaya çıktığı anı gözlemlemek için sabırsızlanıyorlardı. Yeni ayın ilk ortaya çıkışı Babil ay takvimi için çok önemli bir "sabit"ti. Yeni bir ayın başlangıcını ifade ediyordu. İhmal veya görüş mesafesinin kötü olması nedeniyle bunu kaçıran herhangi bir astrolog, kralın aşağılanması riskini göze almış olur ve bu da bir astrologun görevine mal olabilir, çünkü eski astrologların görevi yalnızca gökyüzünün anlamını okumak değil, aynı zamanda gökyüzünü kontrol etmekti. devlet takvimi.

Neredeyse bin yıl önce Kral Hammurabi, Babil İmparatorluğu'nda tek bir resmi takvimi uygulamaya koymuştu. Bu, astrologların iki pratik görevde uzmanlaşmasını gerektiriyordu: tutulmaları tahmin etmek ve yeni ayın ilk kez görüleceği akşamı önceden hesaplamak. Ancak bir milenyumun geçmesine ve matematikte eşzamanlı ilerlemelere rağmen, Asurbanipal'in zamanında gerçek anlamda doğru bir takvim hâlâ kullanımda değildi. Aslında bunun için bir milenyumdan daha fazlası gerekecekti.

MÖ yedinci yüzyıla kadar bile gezegen hareketlerinin gözlemlenmesi ve ölçülmesi son derece basit kalmıştı. Örneğin, Mars'ın Satürn ile kavuşuma doğru kademeli geçişini izleyen bir astrolog, MÖ 13 Mart 669'da Kral Esarhaddon'a şunları bildirdi: "Hala yaklaşık beş parmaklık bir mesafe kaldı; o [bağlantı] henüz kesin değil. . . . O (Mars) günde bir parmak kadar hareket ediyor."*3Bu mektup, Mezopotamyalı astrologların başlıca pratik görevlerinden birinin bir örneğidir: kehanetlerin alınabileceği tüm fiziksel olayları gözlemlemek ve kaydetmek. Bunlar sadece bahsettiğimiz göksel olayları değil, aynı zamanda modern astrologların dahil etmeyi düşünmeyeceği meteorolojik olaylar gibi karasal olayları da içeriyordu.

fenomenler, depremler veya anormal olaylar - kralın arabasının üzerinden geçen bir firavun faresi, uğursuz bir yorumun kaynağı haline geldi. Bu olay, kralın önerilen bir askeri girişime karşı uyarılmasına yetecek kadar önemli görüldü. Yenilgisi muhtemel görünüyordu.[1]

Bu tür gözlemlerden elde edilen bilgiler krala iki genel şekilde sunuldu. İlki açıkça bilgilendiriciydi, örneğin basitçe şöyle diyordu: "Mars, Akrep takımyıldızından çıktı ve rotasını Yay burcuna doğru yönlendirdi. Kral, lordum bunu bilmeli."[2]Bunun gibi bir rapor tamamen bilimsel bir amaca hizmet ediyordu ve modern gezegensel bir geçici olaydan fazlasını ifade etmiyordu. Ancak daha yaygın olanı, yalnızca bilgiyi sunmakla kalmayıp, aynı zamanda gerekli siyasi tavsiyelerin de eklendiği, olayın yorumunu da araştıran raporlardır. "Mars gezegeni Akrep burcundan çıkıp Akrep burcuna tekrar girdiğinde yorumu şu şekildedir: . . . korumanızı ihmal etmeyin; Kral kötü bir günde dışarı çıkmamalı."[3]

Birkaç mektup, kralın daha önce astrologlardan veya diğer kahinlerden gezegen hareketleri, anormal olay veya önümüzdeki ay için şanslı ve şanssız günler hakkında özel bilgi talep ettiğini açıkça ortaya koyuyor.[4]

Ancak tüm bu entelektüel faaliyete rağmen, MÖ 669'a ait aşağıdaki tabletin de kanıtladığı gibi, kralın ay ve hatta belki de gün konusunda kafası hala karışık olabilir. "Efendim kral bana şunu yazdı: 'Şu anda hangi ayınız var', şu anda sahip olduğumuz ay*Addaru,*ve bugün ayın 27'si; önümüzdeki ay *Nisannu*."[5]

Bu raporlar astrologların hem entelektüel hem de kişisel hayatlarına dair şaşırtıcı miktarda bilgi içeriyor; Görünüşe göre kral oldukça paternalist bir rol üstleniyordu ve astrologların aile içi sorunlarının ayrıntılarıyla ilgilenmesi bekleniyordu. Raporun resmi işleriyle ilgilenen Babilli astrolog Belle'i bir mektubunda bir ricada bulunuyor: Kral kaçak bir hizmetçiyi yakalamayı ayarlayabilir mi?[6]

Kralın bu kadar küçük bir soruna bulaşması, tüm astrologların tahtın doğrudan çalışanları olduğu gerçeğini yansıtıyordu. Öyle görünüyor ki, yardım almalarına veya yaşam koşullarında değişiklik yapmalarına yalnızca kral izin verebilirdi. Başka bir Babilli astrolog Nergal-itir krala "Bana bir eşek gönder ki ayaklarımı rahatlatsın" diye yazmıştı.[7]Tıbbi tedavinin sağlanması için ayrıca kraldan izin alınması gerekiyormuş gibi görünüyor: "Babil büyücüsü Bil-ipush çok hasta; kral bir doktorun gelip onu görmesini emretsin."[8]

Raporlara yapılan bu kişisel eklemeler, astrologluk mesleğinin iniş çıkışlardan, hatalardan ve itibardan düşmelerden muaf olmadığını net bir şekilde gösteriyor. Astrologlar ayrıcalıklı konumlarını ve geçim kaynaklarını krala borçluydular; gözden düşerlerse her şeyi kolaylıkla kaybedebilirlerdi. Durumları her zaman güvensiz gibi görünüyor ve raporlarda başarısızlık korkusu ve bunun sonuçları ortaya çıkıyor: "Endişelendik ve korktuk, bu yüzden şimdi krala yazdık."[9]ve dahası: "Derin kaygı içinde, bildirecek hiçbir şeyim yok."[10]

Böylece belki de bir astrolog başarılı olduğunda kralın bu gerçeği tam olarak bilmesini sağlamak için neden çaba harcadığını anlayabiliriz. Astrolog Akkullanu, MÖ 30 Temmuz 666'da Asurbanipal'e şunları yazdı: “Eğer tutulmada Jüpiter gezegeni mevcutsa, kral için her şey yolunda demektir; Onun yerine asil bir ileri gelen ölecek. Kral buna dikkat etti mi? Baş yargıcın ölmesine kadar henüz tam bir ay geçmemişti.”*4Ayın hareketlerini doğru bir şekilde tahmin etmedeki başarısından belki de haklı olarak gurur duyan bir başkası -ki bu, tesadüfen, ne kadar nadiren doğru tahminde bulunduklarını gösteriyor- konuyu krala açıklama ihtiyacını gördü. Ayın ilk gününde "Ayın on dördünde Ay'ın Güneş'le birlikte görüleceği" kehanetinde bulunduğunu ve gururla ifade ettiği gibi olayların onu doğruladığını vurgulayan yazdı.[11]

Tüm astrologlar eşit statüde değildi. İştar-shumu-eresh gibi bazıları entelektüel açıdan öne çıktılar, onun durumunda baş astrolog konumuna yükseldiler ve kralla uzun bir ilişkinin prestijinden ve faydalarından yararlandılar. Diğerleri ise yeteneklerine saygı gösterdiler ama hiçbir zaman yüksek mevkilere yükselmediler, taşradaki ileri karakollarda kalmayı sürdürdüler ve asla güç merkezine yaklaşmadılar. Rütbe olarak daha az yüce olan diğerleri ise astroloji ekibinin küçük ama yetkin üyeleriydi ya da hâlâ ilerleme hayali kuran öğrencilerdi.

Bir astrologun hayatı her zaman belirsizdi. Raporlar, destek ya da daha spesifik olarak yiyecek ve barınma alanı talebinin örneklerini detaylandırıyor. Bu tür ricalar, bir astrolog gözden düştüğünde ona artık saray ya da tapınak tarafından destek verilmediği, hatta belki de tapınağın bölgesinden atıldığı olasılığını akla getiriyor.

Astrolog Tabia, bilinmeyen ama önemli bir ihmalin ardından gözden o kadar uzaklaştı ki, yemek için krala defalarca bağırmasının ardından, resmi olarak dışarı çıkıp geçimini sağlamak için tuğla yapması emredildi.[12]Onun utancı, krala yalvarmak zorunda kalan bir başkasının, Adad-shumu-usur'un da aynısıydı: "Bir baba olarak ben senin hizmetkarınım. Ey kral, efendim, görebilir miyim?

yüzünüz makbul olanlardır. Ne yazık ki! Yiyecek sıkıntısından ölüyorum. Köpek gibi yalvarmak zorunda kalıyorum. Şu ana kadar ihmalkarlık yapmadım."[13]

Astrolojinin pratik tarafı olan fiziksel gözlemler her zaman çok sayıda teknik problemle kuşatılmıştı. Astrologlar birçok kez bulutların veya toz fırtınalarının gözlemi imkansız hale getirdiğini bildirdi. Mekanik yardımları da yanılabilirdi: Bir tablet, bir zamanlama cihazının arızası nedeniyle doğru gözlemin boşa çıktığını kaydediyor.*Abkallu Şikla*- muhtemelen bir çeşit su saati - gece boyunca durmuş ve astrologların zamanın geçişini unutturmuştu.[14]

Arızalı aparatlar olmasa bile belirsizlik ve hata her zaman mevcuttu. Asur ve Babil matematik yöntemlerindeki ilerlemelere rağmen, güneş tutulmalarını tutarlı bir şekilde tahmin etmek hala mümkün değildi ve bu önemli bir eksiklikti, çünkü bu olaylara korkuyla olmasa da büyük bir endişeyle bakılıyordu. Böyle bir olayı önceden görememek kralın gazabına uğrama tehlikesini doğurdu: "Kralın 'Olacak mı, olmayacak mı?' diye yazdığı Güneş tutulmasıyla ilgili olarak. Kesin cevap verin,' Güneş tutulması benim emrimle olmaz. İşaret net değil ve yere düştüm. Ben bunu anlamıyorum."[15]

Tarih boyunca akademik yaşamın ayırt edici özelliklerinden biri, kendi alanlarında öne çıkanların çoğunluğunun benimsediği yüksek düzeyde bencillik, kibir ve kendini beğenmişlik olmuştur. Bu tür tutumlar her zaman doktrinlerin çatışmasından ziyade egoların sürtüşmesine dayanan tutkulu tartışmalara yol açmıştır. Şaşkın izleyicilere göre, normalde kibar olan akademisyenler, sanki hayatta kalmaları tehlikedeymiş gibi mücadele edecekler. Antik Mezopotamya'nın entelektüel dünyası bu tür tartışmalardan uzak değildi, ancak biz normalde tartışmanın sadece bir ucunu biliyoruz. Astrolog Akkullanu bir keresinde bir yorumu o kadar küçümsemişti ki, hatalarını tartışmaya bile cesaret edememişti. Bunun yerine krala cevap yazdı ve açıkça şunu belirtti: "Bu alamet saçmalık: Kral bunu göz ardı etmeli."[16] Bunun daha sonra dik kafalı meslektaşıyla bir tartışmaya yol açıp açmadığını söyleyemeyiz, ancak muhtemelen öyledir, çünkü kral neredeyse kesinlikle hatayı kaynağına geri bildirirdi.

Profesör Parpola tarafından tercüme edilen bir dizi raporda, üç astrolog arasında astronomik bir tanımlama noktasıyla ilgili öfkeli bir anlaşmazlığın ayrıntılarını buluyoruz. Aslında bu tartışma bir yanlış anlaşılmadan kaynaklanıyordu. Kral Esarhaddon'a ismi belirtilmeyen bir astrolog tarafından Merkür'ün

gelecek ay artacaktı. Astrolog Ishtar-shumu-eresh'e yazarak bunun doğru olup olmadığını sordu. Modern hesaplamalar, talep anında Merkür'ün zaten yükseldiğini gösterdi. Ishtar-shumu-eresh bunu biliyordu ve şüphesiz bunu kendisi de gözlemlemişti. Sonuç olarak, MÖ 24 Mart 669 tarihli bir raporda, ismi açıklanmayan meslektaşının hatasını şu Asur atasözüyle özetle reddetmişti: "Cahil yargıcı hayal kırıklığına uğratır, eğitimsiz kişi ise büyük endişe yaratır."[17]Ishtar-shumu-eresh daha sonra konuyu bıraktı ve Venüs'ü tartışmaya başladı.

Ne yazık ki kral bu mektubu yanlış anladı ve yükselişinin Merkür'den ziyade Venüs olduğunu düşündü. Kral biraz endişe duyarak ikinci bir görüş aradı: Venüs'ün yükselip yükselmediğine dair görüşlerini bildirmeleri için diğer iki kraliyet astroloğu Nabuahhe-eriba ve Balasi'yi çağırdı. Doğru bir şekilde, iki gün sonra astrolog Nabu-ahhe-eriba, krala Venüs'ün henüz görünür olmadığını bildirdi ve öfkeyle şunu ekledi: "Krala yazan kişi. . . aşağılık bir adam, ahmak ve hilekardır. . . . Venüs henüz görülemiyor. . . . Krala bu kadar aldatıcı bir şekilde bu tür raporlar gönderen bu kişi kimdir? . . . Yarın her birine bir göz atmama izin vermeliler. . . . Bir insan neden bu konularda yalan söyler ve övünür? Bilmiyorsa çenesini kapalı tutsun."[18]

Aynı gün, yani MÖ 26 Mart 669'da Balasi, meslektaşını da aynı şekilde küçümseyen bir şekilde krala bir yanıt yazdı: "Efendim kralın bana hakkında yazdığı Venüs gezegeniyle ilgili olarak: 'Bana onun Görünür hale gelin', bunu krala yazan adam, efendimiz, ne konuştuğunu bilmiyor. . . . Efendim krala böyle yazan adam kim? Tekrar ediyorum: Merkür ile Venüs arasındaki farkı anlamıyor."[19]

Beklenebileceği gibi, gururlu uzmanlar arasındaki bu anlaşmazlık, MÖ 28 Mart 669'da kraliyet sarayında patlak veren şiddetli bir kavgayla sona erdi. Balasi'den olayın sonucunu ortaya koyan bir rapor geldi. MÖ 29 Mart 669'da şunu yazdı: "Merkür gezegenine gelince. . . dün Ishtarshumu-eresh'in sarayda Nabu-ahhe-eriba ile tartıştığı görüldü. Daha sonra akşam ikisi de gözlem yapmaya gittiler, gördüler ve tatmin oldular."[20]

Bu tür öfkeli çatışmaların yanı sıra, Mezopotamya entelektüel yaşamı, tıpkı modern dünyadaki gibi, konumlarını eski bir jargon biçimi olan ilkel astrologla koruyan dar görüşlü uzmanları da içeriyordu. Bir keresinde kral, İştar-shumu-eresh'ten astrolojik yorumun belirli bir bölümünün tam olarak ne anlama geldiğini açıklamasını istedi. Yaşlı astrolog çok detaylı bir cevap yazdı

Asur astrolojisinin gerçekten de yabancıların tabletleri okuyabilseler bile hemen anlayamayacakları kafa karıştırıcı dilsel gelenekleri olduğunu ortaya koyan bir açıklama: “Efendim kral, hakkında bana şöyle yazdığı Venüs gezegenine gelince: 'Ne zaman bunu yapacaksın? "Venüs sabah stabildir" ifadesinin ne anlama geldiğini söyler misiniz?' Yorumda şöyle yazıyor: 'Venüs sabah sabittir: Buradaki "sabah" kelimesi parlak olmak, pırıl pırıl parlıyor, "pozisyonu sabit" ifadesi ise batıdan yükseldiği anlamına gelir.' ”[21]

Asurbanipal'in kütüphanesi Enuma Anu Enlil'de bulunan kanonik astrolojik dizilerden her yorum alınmamıştır. Görünüşe göre astrologların, resmi öğretinin herhangi bir bölümünü oluşturmayan, muhtemelen sözlü, kanonik olmayan bazı alternatif geleneklerle aktarılan yorumları eklemelerine izin veriliyordu; bu gelenek hakkında çok az şey biliniyordu.

Ishtar-shumu-eresh'ten gelen özel bir rapor, sunulan yorumun sözlü kaynağını açıkça ortaya koyuyordu. İlk önce Akrep'ten ayrılan ancak daha sonra geriye doğru hareket ederek takımyıldızına yeniden giren Mars'ın gözleminden elde edilen alametlerden bahsetti. Bunun, kralın sarayını terk etmemesi gereken kötü bir güne işaret ettiğini belirtti. Ancak Ishtar-shumu-eresh, bu yorumun "diziden" değil "ustaların sözlü geleneğinden" geldiğini ekledi.[22]

Astrologlar olaylara dayanarak bir tahminde bulunma konusunda her zaman baskı altındaymış gibi görünüyor. Ancak zaman zaman metnin sessizliği karşısında canlandırıcı bir dürüstlük ortaya çıkıyor. Parpola tarafından tercüme edilen raporlardan biri, "bununla ilgili hiçbir haberin olmadığı" yönünde bir gözlem belirtiyor.[23]Elbette, eğer bir alamet olsaydı ve astrolog onu aramayı başaramazsa, sonuç olarak itibarı zedelenecekti. Belki de buna benzer bir şey, daha önce "ihmalkarlık yapmamış" olan zavallı Tabia'nın ya da Adad-shumu-usur'un başına gelmiştir. Ancak genel olarak astrologlar, bazıları diğerlerinden daha az anlaşılır olan bir kehanet konusunda hızlı görünüyorlardı. Profesör Parpola, işkence dolu üslubuyla modern bürokrasininkine çok yaklaşan bir örnek veriyor: “Bu yıl çok az yağmur yağdığı için hiçbir hasat hasat edilmedi, bu hayat ve dinçliğe dair iyi bir alamettir. kralın . . . [kim] belki şöyle der: 'Bunu nerede gördün? Söyle bana!' Bir raporda. . . şöyle yazılıdır: 'Gökte bir alamet gelip de iptal edilemezse, başınıza yağmurlar az gelirse, kral düşmana karşı yola çıkın: hangi ülkeye giderse fethedecektir. ve onun ömrü uzun olacak.'”[24]

O halde tavsiye şu; eğer yağmurlar gelmezse savaşa gidin. Belki de bu tavsiyenin pratik bir yanını görebiliriz; zira yağmurlar yağmazsa mahsuller de yağar. Bu kıtlığa yol açacaktır. Öyleyse neden erkek nüfusun büyük bir bölümünü başka bir şehri yağmalamak için alıp götürmüyor, böylece onlara yiyecek kazandırmıyor ve evde kötü hasattan elde edilen yiyeceği paylaşacak daha az insanı geride bırakmıyoruz?

Başarısızlığın tüm korkunç sonuçlarına rağmen - tapınaktan kovulma, yiyecek kıtlığı ve hatta belki de idam (Daniel'in İncil kitabında bahsedilen Babil'deki astrologların kaderi) - astrologların kendilerini örtmeleri, şöyle bir ifade kullanmaları beklenir: Tahminler o kadar gevşek ki, herhangi bir talihsizlik sonucu herhangi bir suçlamadan kaçabilirler. Ayrıca öyle bir baskı altındaydılar ki, belgelenen en az bir dönem boyunca mahkemede hoş karşılanmayan tahminlerin organize bir şekilde dışlanması sürdürüldü. Bunun kanıtı, bir astrologun Kral Sennacherib'e yazdığı ve babasının hükümdarlığı sırasında meydana gelen durumdan bahseden bir mektupta bulunur. Yazar, kraliyet astrologunun "babanız olan kralın bilgisi olmadan, tüm din bilginleri ve haruspices ile şu düzenlemeyi yaptığını belirtir: 'Eğer istenmeyen bir alamet ortaya çıkarsa, krala şunu söyleyelim: 'Belirsiz bir alamet ortaya çıktı.'' Tüm olumsuz tahminleri sistematik olarak sansürlediler."[25]

Bu konumun aşırı bir örneği bir raporda bulunmaktadır: Söz konusu astrolog, gözlemlenen gezegenlerin belirli hareketlerinde kötü bir işaret göremediğini zaten belirtmişti. Bununla birlikte, pozisyonunu gizlemek için herhangi bir eylem tavsiye etmesinin imkansız olduğunu, çünkü herhangi bir talihsizlik meydana gelirse suçu kendisinin üstleneceğini açıkladı: "Ne zaman veliaht prens kralın huzuruna girse, Mars geldiğinde parlaksa ve bunun sonucunda zarar meydana gelirse, bundan dolayı bize bir ölçüde suç düşmez mi? Bu nedenle böyle bir zamanda geri dönmemelidir."[26]

Elbette, tamamen belirsizlik durumlarında her zaman şu kaçış maddesi mevcuttu: "Efendim kralın yazdıklarıyla ilgili olarak. . . . Yarın göndereceğim. Bugün bu konuyu düşünmek iyi değil."[27]

6

GREAT OMEN SERİSİ

Enuma Anu Enlil

Dünyanın bilinen en eski astroloji metni British Museum'da bir çekmecede saklanıyor. Yanları yuvarlatılmış, kırmızı renkte, kalın bir kil tablettir. Mükemmel bir şekilde korunmuş, rahat ve tutması neredeyse alışılmış bir şey olduğundan, bunun bir akademisyenin günlük yaşamının bir parçası olduğunu hayal etmek kolaydır. Tabletin hem ön hem de arka yüzü ve yuvarlatılmış kenarları, neo-Babil yazarlarından çok farklı olan hassas minyatür çivi yazısı karakterleriyle satır satır kaplıdır. Ve tabletin her yerine garip bir şekilde rastgele bir şekilde yerleştirilmiş, metnin yazılması sırasında veya sonrasında belirli noktalarda katibin kaleminin yumuşak kile daldırılmasıyla oluşturulmuş bir dizi tuhaf derin girintiler var. Bazıları geometrik gruplar halinde düzenlenmiş, diğerleri tek tek oluşan bu "deliklerin" işlevi bir sır olarak kalıyor. Diğer tabletlerde görülmesine rağmen arkeologların bunların oluşumuna veya anlamlarına ilişkin henüz bir açıklaması yoktur.

Astrolojik kehanetlerin yer aldığı bu tablet, aynı zamanda on dokuzuncu yüzyılda kralın Ninova'daki kütüphanelerinde kazılanlardan biriydi. Bu, Venüs'ün hareketlerinden elde edilen kehanetlerin sistematik bir derlemesidir ve bu örnek geç bir kopya olmasına rağmen, orijinal metin M.Ö. 17. yüzyılın ortalarında hüküm süren Babil kralı Ammisaduqa döneminde yazılmıştır. Bugün bilim adamları tarafından Ammisaduqa'nın Venüs Tableti olarak bilinen bu tablet, standart astrolojik dizi olan Enuma Anu Enlil'in (gök ve yer tanrılarının kitabı) biçimlendirici metinlerinden biriydi.

Bu kehanet metninin, metnin kendisinde de belirtildiği gibi, gerçekten de Ammisaduqa'nın hükümdarlığı döneminde yazıldığı,*51975 yılında Chicago Üniversitesi Doğu Enstitüsü'nden iki profesör, her ikisi de antik astroloji tarihi konusunda uzman olan Erica Reiner ve David Pingree tarafından kabul edildi.[1]Bu araştırma ve eskiliğinin doğrulanması aynı zamanda metnin günümüze ulaştığını da ortaya çıkardı.

MÖ yedinci yüzyıldaki Ninova kütüphanesi, yüzlerce yıllık yeniden kopyalama çalışmaları sırasında önemli ölçüde genişlemiş ve yozlaşmıştı. Karşılaştırma için Eski Babil metninde yazılmış orijinal bir versiyon bulunmamasına rağmen, materyali gerçek astronomik düzenine döndürmek için gerekli olduğu kanıtlanan yeniden düzenleme miktarı sayesinde metnin bozuk doğası ortaya çıktı.

Bu tablette sıralanan alametler, Venüs'ün ufkun üzerinde ilk görüldüğü tarih ile tekrar kaybolmadan önceki son görünürlüğü tarihinden türetilmiştir; dolayısıyla bu alametler Venüs'ün güneş etrafındaki hareketiyle ilgilidir. Venüs böyle bir döngüyü (sinodik dönem olarak adlandırılır) tamamlar ve yaklaşık 584 gün sonra gökyüzündeki orijinal konumuna geri döner. Venüs'ün doğudaki son görünürlüğü sırasında, Dünya'dan en uzak noktasına yaklaşıyor. Ardından, iki aydan biraz daha uzun bir süre sonra yeniden görünür hale gelecek, ancak bu kez batıda. Daha sonra batıda yaklaşık sekiz ay boyunca görünürde kalacak, ardından bir kez daha ortadan kaybolacak, bu sefer yaklaşık iki hafta kadar değişken bir süre boyunca, doğuda tekrar görünür hale gelip böyle bir döngüye başlayacak.

Bu tablette listelenen onuncu alamet, tarihlendirilmesinin anahtarını veriyordu. Aslında bu "alamet" aslında hiç de öyle değildi; daha ziyade, Venüs'ün belirli bir tarihte (on ikinci ayın yirmi beşinci günü) ortadan kaybolmasıyla ilgili eski bir gözlemin kaydıydı; bu, belirtildiği gibi, Altın Taht Yılıydı. Diğer kayıtlardan bunun Kral Ammisaduqa'nın saltanatının sekizinci yılı olduğu zaten biliniyordu. Böylece kehanetleri gerçek astronomik olaylara bağladıktan sonra, Reiner ve Pingree daha sonra kehanetlerin birden ona kadar olan ilk döngüsünün, Venüs'ün sekiz yıllık bir döngüsüyle ilişkili olduğunu, bu döngünün Güneş etrafında beş sinodik periyot veya döngüden oluştuğunu fark ettiler. Ammisaduqa'nın hükümdarlığının ilk sekiz yılı.[2]

Metnin yozlaşmış doğası nedeniyle tabletin geri kalanı daha az açıktır, ancak Reiner ve Pingree sonraki on alametten bazılarının Ammisaduqa'nın saltanatının ikinci sekiz yıllık dönemini kapsayabileceğine işaret ediyor. Ancak aynı zamanda birçok alametin bu kralın zamanından kalma olmayabileceğini de öne sürüyorlar. Sonuç olarak, metinle ilgili çok az ilave bilgi herhangi bir güvenle elde edilebilir.

Venüs Tableti'nin temeli, Venüs'ün ilk ve son görünürlüklerinde gözlemlenen değişikliklerden daha karmaşık hiçbir şeyden elde edilmeyen bir dizi kehanettir. Buna göre, kehanet ayetleri çok basittir ve metin boyunca belirli bir formu takip eder:

Arahsamna ayının 11. gününde Venüs doğuda kayboldu. İki ay n gün gökyüzünde kaldı. Tebeti ayının n. gününde Venüs batıda görünür hale geldi: toprağın hasadı bereketli olacak.[3]

Bu tablette kayıtlı altmış alametin her biri, çalkantılı bir imparatorluğun idari meseleleriyle ilgilidir: Sel baskınları, yiyeceğin bulunması, kralların faaliyetleri ve savaşların sonuçları hakkında tahminler sağlarlar. Ancak daha sonraki astrolojik tabletlerle karşılaştırıldığında Venüs Tableti daha basit ve kehanet açısından daha az karmaşıktır. Bununla birlikte, bu uyarıya rağmen, Asurbanipal'in kütüphanesindeki varlığının da kanıtladığı gibi, ilk formülasyonundan sonra bin yıldan fazla süre boyunca astrologlar arasında açıkça popüler olmuştur.

Bu tabletin tarihsel önemi formülasyonunda yatmaktadır: göksel olaylardan elde edilen kehanetlerin bilinen en eski sistematik derlemesini temsil etmektedir. Antik Babilliler, görünürde herhangi bir matematiksel teori ya da gezegenin ufukla ilişkisi dışında herhangi bir yıldız konumu duygusu olmadan, bu basit gezegen hareketlerini kendi dünyalarının politik ve ekonomik meseleleriyle ilişkilendirdiler.

İşte düzenli bir astrolojik çalışmanın veya "disiplin"in gelişiminin kanıtlanabilir kanıtı. Bu basit Venüs kehanetleriyle başlayan çalışma, uzun bir gelişme döneminden geçti ve sonunda Enuma Anu Enlil'in karmaşık kehanet metinleri serisiyle doruğuna ulaştı.

Ancak biraz dikkat etmek gerekiyor: Venüs Tableti'nin yapılandırılmış astrolojinin başlangıcını temsil ettiği kesin olarak söylenemez. Emin olabileceğimiz tek şey, bu tabletin şu ana kadar keşfedilen kodlanmış kehanetlerin en eski listesini içerdiğidir. Bununla birlikte, eğer mevcut başka erken dönem metinler olsaydı, bunların benzer şekilde daha sonraki astrolojik dizilere dahil edilmesinin muhtemel olduğu düşünülmelidir. Ancak dizide bu tür metinlere dair hiçbir kanıt mevcut değil.

Ancak Venüs Tableti'nden önce var olan astrolojik kehanetler konusunda tamamen bilgisiz değiliz. Elbette bu alametlerin önceden var olan bir gelenekten ortaya çıkmış olması gerektiği açıktır. Ammisaduqa'nın döneminin astrolojisi neredeyse kesinlikle daha önceki temeller üzerine inşa edilmişti, ancak Babil öncesi dönemden (Sümerler dönemi) kalma erken astrolojik metinlerin büyük bir koleksiyonu bulunmamasına rağmen, arkeologlar iki ilkel metin biliyor. Bunlar belki de hakkında hiçbir şey bilmediğimiz kadim bir geleneğin cezbedici kalıntılarıdır. Belki bir gün başka bir uzaktan kumandanın açığa çıkması ve

Rüzgârlı Mezopotamya anlatısı bize cevabı verecek bir Sümer kütüphanesini ortaya çıkarabilir.

Bütün bilim insanları bu iki metni “astrolojik” olarak kabul etmiyor ancak okunduğunda gerekli tüm kriterleri karşıladıkları açıkça görülüyor. Çok açık olmayan şey, bunların izole edilmiş bir astrolojik kehanet tekniğini mi temsil ettiği, yoksa diğer tabletlerin henüz keşfedilmemiş olan Enuma Anu Enlil serisinin bazı atalarının parçalarını mı temsil ettiğidir.

Bilinen iki metinden en eskisi ve hasarlı doğası nedeniyle en az tatmin edici olanı, Akkad kralı Sargon'un MÖ 2334'ten 2279'a kadar olan saltanatına aittir; yani Venüs Tableti'nin derlenmesinden yaklaşık yedi yüz yıl önce.

Venüs gezegeni ne zaman. . . 4 çeyreğin kralı Sargon'un bir alameti. . . . Venüs gezegeni ne zaman. . . yani bu Sargon'un bir alametidir. . . .[4]

Bu tabletin parçalı yapısına rağmen, bir zamanlar Venüs'ten alınan ve kralı etkilediğine inanılan bazı kehanetlerin listelendiği açıktır. Buna ek olarak, şekli, kehanetlerin düzenli bir şekilde derlendiğine dair bir şeyler akla getiriyor, böylece bu kadar erken bir tarihte gelişen bir astroloji disiplini geleneğinin varlığına dair bazı argümanlar sağlıyor. Ancak Venüs Tableti ile olan bu benzerliklere dikkat çekmek cazip gelse de karşılaştırmayı fazla ileri götürmek mümkün değil. Bilgi kesinlikle orada değil; elimizdeki tek şey varsayım.

Keşfedilen ikinci tabletin, MÖ 2028'den başlayarak yirmi dört yıl boyunca hüküm süren Ur Kralı İbi-Sin dönemine ait olduğu düşünülüyor.

Jüpiter gezegeni batıya doğru yükselirken yüzünü çevirdiğinde ve gökyüzünün yüzü görülebildiğinde ve rüzgar esmediğinde kıtlık olacak ve felaket hüküm sürecektir. Ur kralı İbi-Sin zincirlere vurularak Ashan'a giderken. . .[5]

Bu alamet gerçek bir tarihi olayı kaydeder: Tarih, Kral Ibi-Sin'in Elamlılar tarafından esir alındığını kaydeder.

Bu erken parçaların gerçek etkileri tespit edilemiyor. Örneğin, bu kehanetlerin üretildiği belirli entelektüel ortam hakkında hiçbir fikrimiz yok: Bu yazarların saraylara ve tapınaklara bağlı resmi astrolog-rahipler mi yoksa sıradan entelektüeller mi olduğunu bilmiyoruz. Üstelik bu erkek veya kadınların sahip olduğu sosyal statüyü, yetkililer açısından önemini veya astrolojinin önemini de bilmiyoruz. O zamanlar astrolojinin entelektüel seviyeye ulaşıp ulaşmadığını bilmiyoruz.

Daha sonra yararlanacağı statü, organize okullarda uzmanlar tarafından öğretilen düzenli bir disiplindi. Ve son olarak, bu kehanetlerin nasıl tasarlandığını, karasal olayların gezegenlerle doğrudan bağlantılı olmasını sağlayan bilimsel veya felsefi gerekçeleri bilmiyoruz.

Yüzbinlerce Sümer tableti bulunmuş olmasına rağmen, bahsedilen ikisi dışında astrolojiyle ilgili hiçbir tablete henüz rastlanmamıştır. Belki de astronomi alanında hayatta kalan ya da keşfedilen tek şeyin yaklaşık yirmi beş yıldızdan oluşan bir liste olması anlamlıdır. Bununla birlikte, bu parçalar göklerin sistematik bir teknik çalışmasının varlığını savunuyor. O halde, kayıtları günümüze ulaşmamış olan bundan türetilmiş bir kehanet tekniğinin olması ihtimal dışı sayılamaz. Bu alanda yapılacak daha sonraki keşiflerin Sümer "protoastrolojisi" hakkındaki fikirlerimizi tamamen değiştirebileceği sonucuna varmalıyız.

Başka bir varsayım eklemek yerinde görünüyor: Sümer astrolojik kehanetlerinin bu iki örneği, Sümer imparatorluğunun iki Sami hükümdarının saltanatından ortaya çıkıyor. Belki de astroloji çalışmaları, bir bakıma, daha sonra Akkadlılar olarak anılacak olan Samilerin kültürel kaygılarının ve psikolojilerinin bir ifadesiydi.

Bununla birlikte, Sami olmayan Sümerlerin astrolojiyi kullanmış olabileceklerine dair en az iki gösterge vardır: Antik mitteki ay tanrısı Sin'in doğuşunu anlatan bir satır şöyledir: “Kaderi belirleyen tanrılar, yedi tanesi. . .”[6]Bu yedinin, güneş, ay ve Venüs'ten oluşan ilahi üçlü ile birlikte cennetin, yerin, havanın ve denizin dört yaratıcı tanrısı olduğu öne sürülse de,[7]burada yedi görünür gezegene atıfta bulunmamız da aynı derecede muhtemel görünüyor. Onları kaderin habercileri olarak tanımlamak, onlara karşı astrolojik bir tutumun mevcut olduğunu kuvvetle akla getirir. Benzer şekilde “Gudea'nın Rüyası” masalında da astrolojik uygulamalara dair güçlü bir öneri ortaya çıkıyor. Bu rüyada, Gudea'ya (Lagaş'ın eski hükümdarı) bir tanrı ve tanrıça görünür ve ona "kutsal yıldızlara uygun" bir tapınak inşa etmesi talimatını verir.[8]

Sümer döneminde resmi bir astroloji geleneğinin varlığına ilişkin belirli bir tereddüt olmasına rağmen Venüs Tableti, en azından Babil'in ilk hanedanı olan MÖ 1900 ila 1600 yılları arasında astrolojinin gerçekten sistematik bir disiplin haline geldiğinin kanıtıdır. Yani, gezegenlerin ve yıldızların hareketlerinden kral ve devlet için önemli alametler çıkarmaya kararlı, yüksek eğitimli bir grup uzmanın koruma alanı haline gelmişti.

Bununla birlikte tablet bilim tarihi açısından da önem taşımaktadır.

astronomi. Üzerinde gezegen hareketlerinin ilk kaydedilen sistematik gözlemleri yazılıdır. Sonuç olarak, gökbilimcilerin her gece Venüs'ün ortaya çıkışı ve kaybolması için gökyüzünü izledikleri güvenli bir varsayımdır. Ve eğer Venüs'ü izlemişlerse, diğer gezegenleri de izlemediklerini varsaymak için hiçbir neden yoktur. Gerçekten de, yaklaşık 3.700 yıl sonra bilim adamlarının tableti tarihlendirmek için bunları kullanabilmiş olmaları, gözlemlerinin doğruluğunu iyi bir şekilde gösteriyor.

Venüs Tableti'ndeki bilgilerin, Kral Hammurabi saltanatının karakteristik özelliği olan standardizasyon çabalarından kaynaklanmış olması muhtemeldir. Bu kral Ammisaduqa'dan yaklaşık yüz yıl önce yaşadı ve küçük Babil krallığını miras alarak Mezopotamya'nın tamamını kendi yönetimi altında birleştirmek ve böylece ilk imparatorluğu yaratmak için on yıl boyunca savaştı.

Hammurabi'nin yönetimi, merkezileştirme, standartlaştırma ve birleştirme konusundaki ısrarlı girişimleriyle dikkate değerdi: Artık meşhur olan kanunlarını yayınladı ve bunların hepsi imparatorluktaki tebaası tarafından ortak olarak kabul edildi. Ayrıca takvimi standartlaştırma çalışmalarına da başladı. Onun gökbilimcileri ve astrologları böylece tüm gök olaylarını yöntemli bir şekilde kaydediyorlardı. Başka herhangi bir bilginin yokluğunda, Venüs Tableti'nin temellerinin Hammurabi'nin hükümdarlığı yıllarında burada atılmış olması mümkün görünüyor; temel biçimi belki de daha önceki, muhtemelen sözlü geleneklere dayanıyordu.

İmparatorluğun sivil ve ticari yaşamını standartlaştırmakla yetinmeyen Hammurabi, dikkatini dini işlere çevirdi: Cennetin hanedanlarını kurcalamaya başladı. İmparatorluğunun amacına daha iyi hizmet edebilmeleri için tanrıları değiştirmeye karar verdi. Marduk adlı küçük bir tanrı olan Babil şehir tanrısını Mezopotamya panteonunun yeni başkanı olarak yükseltti. Aslına bakılırsa, mevcut tüm dini literatür, bu tanrının yakın zamanda kanıtlanmış üstünlüğünü doğru bir şekilde tasvir edebilmesi için Hammurabi döneminde yeniden yazıldı.

Marduk'un bu yüce konuma yükseltilmesi, antik astrolojiyle ilgili başka bir gizemi ortaya çıkarır. Marduk, gökyüzünde Marduk'un panteonda sahip olduğu aynı üstün statüye sahip olması gereken Jüpiter ile özdeşleştirildi. Ancak Jüpiter'in bu yüce konumu göz önüne alındığında, neden Venüs sistematik olarak kehanet kaynağı olarak kaydedilen ilk gezegen oldu? Bundan, Jüpiter'den gelen kehanetlerin devlet için daha büyük önem taşıdığı sonucu çıkmaz mı? Yoksa Venüs mitolojik veya politik kriterlerden ziyade astronomik kriterlere göre mi seçilmişti? Astrologlar Venüs'te Jüpiter'de görülmeyen bir döngüyü kolaylıkla gözlemleyebildiler.

Şu andaki bilgimizle bu soruya cevap veremeyiz. Belki

Jüpiter'den alınan kehanetlerin ayrıntılarını içeren diğer tabletler eski zamanlarda mevcuttu, ancak o zamandan beri ya kaybolmuş ya da o kadar değiştirilmiş ki bunların Enuma Anu Enlil serisine dahil olan kalıntıları artık daha sonraki materyallerden ayırt edilemiyor.

Elbette Venüs başlı başına önde gelen bir tanrıydı ve Marduk'tan önce bölgede binlerce yıl boyunca tapınılmıştı. Dolayısıyla Venüs Tableti'nin varlığı, belki de her şeyden çok, bu önemli konumun Hammurabi'nin siyasi entrikaları nedeniyle hiçbir zaman ciddi bir şekilde tehlikeye atılmadığının bir göstergesidir.

Astrolojik kehanetler içeren tabletlere ilişkin bu ilk kanıtlardan çıkarılacak sonuç, MÖ 2. binyılın başlarında, yalnızca gezegenlerin hareketlerini incelemeye ve kaydetmeye değil, aynı zamanda kademeli gelişime katkıda bulunmaya adanmış önemli bir endüstrinin mevcut olduğudur. İlgili alametlerin bir dizi düzenli gruplandırılmasından oluşur. Tanımlandıktan sonra her yıldız veya gezegen, yıldız hareketlerini kralın veya devletin dünyasal işleriyle ilişkilendiren çeşitli uğursuz fenomenleri kendisine eklemişti.

İlk gelişimin ardından, kehanet metinlerinin daha sonra büyüyüp sağlamlaştığına dair kanıtlar mevcuttur. Bu alandaki uzmanlardan biri olan Notre Dame Üniversitesi'nden Profesör Francesca Rochberg-Halton, Enuma Anu Enlil serisinin öncülleri üzerine bir çalışma yaptı. Müzelerde ve üniversitelerde tutulan çeşitli koleksiyonlarda, MÖ 2. binyılın sonlarında standart biçimine ulaşan astrolojik “disiplinin” ilerleyici gelişimini göstermeye yetecek kadar parça tespit etti. Hatta Venüs Tableti'nin ilk hanedan döneminde bile tabletlerdeki diğer alametlerin sistematik bir şekilde sıralandığına dair kanıtlar vardır: Ay tutulması alametleri mantıksal ve tutarlı gruplamalar halinde düzenlenmiştir. Profesör Rochberg-Halton'un işaret ettiği gibi, alamet metinleri için "düzenleme ilkeleri" oluşturuldu, metnin yeniden kopyalanması yoluyla bilim adamlarından bilim adamlarına aktarıldı ve sonunda "göksel kehanetlere ilişkin skolastik bir geleneği temsil etmeye başladı."*6

Bu sürecin daha ileri bir kanıtı sadece Babil ve Asur kütüphanelerinde değil aynı zamanda Anadolu'nun kuzeyindeki komşu Hitit krallığında da bulunabilir. 1907 yılında, Türkiye'nin kuzeyinde, Mezopotamya'yı Anadolu'ya bağlayan ticaret yolu üzerinde yer alan Boğazköy yakınlarında, antik Hitit başkenti Hattuşaş keşfedildi. Daha sonraki kazılarda, birçoğu astrolojiyle ilgili olan birçok yazılı tablet ortaya çıkarıldı. Hitit alfabesiyle yazılmış olmalarına rağmen, bazılarının en azından doğrudan tercüme olduğu ortaya çıktı.

Babil orijinalleri.

İkinci Dünya Savaşı'ndan kısa süre önce böyle bir Hitit tableti astroloji tarihinin ilk öncülerinden biri olan Berlinli profesör Ernst Weidner tarafından tespit edilmiş ve üzerinde çalışılmıştı. Tutulma alametlerinin bir listesini içeren bu tablet, "serinin ilk tableti" olarak adlandırıldı. Profesör Weidner'ın işaret ettiği gibi bu, bilim adamlarına o erken dönemde bir çeşit astrolojik serinin var olduğuna dair kanıt sağladı.[9]Hattuşaş'ın MÖ 12. yüzyılda ani bir saldırıyla yok edilmesi, bazı prototip serilerinin var olduğu tarih hakkında fikir veriyor.

Anadolu'daki bu kazılar astrolojinin gelişimine ek kanıtlar sağladı: 1956'da yayınlanan diğer Hitit kehanet tabletleri arasında astrolojiyle ilgili pek çok şey vardı. Bunlardan Enuma Anu Enlil'e giriş niteliğinde görünen bir tanesi bulundu. Buna ek olarak, bazı tabletler daha sonra astrolojik serilerde ortaya çıkan güneş alametlerini içeriyordu ve bu da yine "disiplinin" kanonik metin serisinin nihai kodlanmasına yol açan gelişmenin en azından küçük bir kısmını ortaya koyuyordu.*7

Babil astroloji tabletlerinin yalnızca Hititlerin başkentinde değil, aynı zamanda doğuda Elamlıların başkenti Susa'da da bulunmuş olması, Babil astrolojisinin M.Ö. MÖ ikinci binyıl. Arkeologlar tarafından keşfedilen bu döneme ait astrolojik eserler arasında Enuma Anu Enlil'in hem ay hem de güneş kehanetlerini içeren bir parça vardı. Bu kehanetler orijinal Akad dilinden yerel Elam diline tercüme edilmişti.[10]

1927'de Fransız arkeolog Profesör Charles Virolleaud, Suriye'nin antik kenti Katna'nın yerini keşfettikten sonra, burada bulduğu tapınağı kazdı ve bir kütüphanenin eski varlığının kanıtı olan çok sayıda pişmiş kil tableti keşfetti. Ertesi yıl, tapınağın üzerinde bulunduğu tümseğin eteğinde üç çivi yazısı parçası daha bulundu. Bu parçalardan birinin, Enuma Anu Enlil'in ay tutulması tabletinden bir alıntı olduğu ortaya çıktı. Katna'nın MÖ 1360 civarında Hititler tarafından yok edildiği bilindiğinden, bu tarihten önce Enuma Anu Enlil'in sadece bir kısmının derlenmekle kalmayıp aynı zamanda Suriye'ye taşınacak kadar popüler olduğu rahatlıkla söylenebilir. . Kazılar sırasında bulunan kanıtlar, Katna'nın, Mezopotamya'daki orijinalleri gibi tapınağı ve kehanet üzerine çeşitli metinlerin bulunduğu bir kütüphane içeren bir tapınağıyla bir Babil kolonisi olduğunu gösteriyordu.

astroloji dahil.[11]

Sonuç olarak astrolojinin Ninova rahiplerinin yoğun bir entelektüel faaliyet patlamasıyla formüle edilmediğini söylemek mümkündür. Ne de çok eski çağlarda, Babil'in ilk hanedanının rahipleri tarafından eksiksiz olarak kabul edilecek kadar tam olarak gelişmişti. Aksine, MÖ 2. binyılda uzun bir süre boyunca gelişti. Serinin Babil'in ilk hanedanlığındaki kökenlerinden itibaren, Ninova'daki M.Ö. yedinci yüzyıla ait kütüphanede ortaya çıkarılan standart kanonla doruğa ulaşacak olan ilerici bir inceliğin izlerini ortaya çıkarmanın mümkün olduğu kanıtlanmıştır. Dahası, bu gelişimin büyük kısmının, Venüs Tableti dönemi olan M.Ö. 1700'lerden M.Ö. 1000 civarına kadar meydana geldiği gösterilebilir.

Enuma Anu Enlil serisine ait tabletlerde, tarihlendirmeye olanak tanıyan ve muhtemelen serinin belirli bir bölümünün yazıldığı, kodlandığı veya derlendiği tarihsel dönemleri yansıtan, özellikle imza satırlarında olmak üzere belirli tarihsel bilgi öğeleri buluyoruz. Ayrıca, ilk tabletlerin artık tarihsel olarak doğru olduğu bilinen metinsel materyaller içermesi gibi (örneğin İbi-Sin'in sürgünü), daha sonraki tabletlerden bazıları MÖ 2. binyılın sonlarındaki siyasi olaylarla ilgili materyaller içermektedir. Bu türden en eski parça, M.Ö. 14. yüzyılda yaşayan Kassit kralı Burnaburias II'den bahsediyor.[12]

İkinci bir örnek, yaklaşık olarak MÖ 1126-1105 yılları arasında hüküm süren Kral I. Nebuchadnezzar'a atıfta bulunur. Parçada kısaca onun Elamlılara karşı kazandığı zaferden bahsediliyor; bu kampanya, tesadüfen, Elamlıların nesiller önce ele geçirip başkentleri Susa'ya götürdüğü Marduk heykelinin Babil'e iade edilmesi gibi önemli bir sonuca yol açtı.[13]Üçüncü bir örnek, British Museum'da bulunan ve Profesör Weidner'ın belirttiği yayınlanmamış bir metinde mevcuttur; burada MÖ 11. yüzyılda hüküm süren Kral Ramman-apal-iddin'den bahsediliyor.[14]Profesör Weidner'in vardığı sonuç, birçok astrolojik geleneğin paralel olarak geliştiği ve MÖ 1. binyılın başlarında bunların Enuma Anu Enlil serisinin son şeklini oluşturmak üzere birleştirildiği yönündeydi. Bu görüş, son yıllarda Profesörler Erica Reiner ve David Pingree'nin çalışmaları aracılığıyla bilimsel destek aldı.

Reiner ve Pingree, Venüs Tableti'nde olduğu gibi, astrolojik dizide de (özellikle elli ve elli birinci tabletlerde) tutarlı bir dizi halinde nihai derlenmesi için olası bir tarih elde etmeye yetecek kadar dahili veri bulunduğunu fark ettiler. Bu tabletlerde astrologlar belirli astronomik yöntemlerden yararlandılar.

Asurbanipal'in kütüphanesinden ele geçirilen tabletlerde bilim adamlarının zaten belirttiği keşifler vardı. Bu astrologlar özellikle astronomiye, açılış satırından itibaren mul.Apin ("Apin yıldızı") adı verilen ve Gama Andromedae yıldızıyla birlikte modern takımyıldızı Üçgen'i oluşturan iki tablet üzerine kaydedilen bir metinden aşinaydılar.[15]Bu eserin ilk tableti doğrulanabilecek bazı astronomik olayları listelemektedir; Bunlar, belirli sabit yıldızların heliakal yükselişinin (şafakta yükselişinin) ayrıntılarını ve bu yıldızların zirveleri ve konumlarının yanı sıra yıldız konumlarını da içerir. Bu, modern bilim adamlarının neredeyse tüm eski Babil takımyıldızlarını tanımlamasına olanak sağladı.

Bu tablet aynı zamanda 36 derece kuzey enleminde (Ninova'nınki) ve neredeyse doğrudan tepede meridyeni - zirve noktasından nadir noktaya kadar uzanan ve kuzey ve güney noktalarından geçen hayali daire - geçen yıldızların bir listesini de içeriyordu. dünyanın ekvatoru. Metinlerde bahsedilen belirli yıldızların tanımlanması konusunda bilim adamları arasında anlaşmazlık olduğu ve olmaya devam ettiği için, Profesörler Reiner ve Pingree, takımyıldızların tamamını ufuk boyunca yansıtmak ve böylece ilgili sorunlardan kaçınmak için Chicago'daki Adler Planetaryumu'nu kullanmaya karar verdiler. Mevcut verilere hangi tarihin en iyi şekilde uyduğunu keşfetmek amacıyla belirli yıldızların kimliğiyle. MÖ 2000 ve MÖ 1000 tarihleri için hesaplanan, 32 derece kuzey (Babil) ve 36 derece kuzey (Nineveh) enlemlerine sahip iki yüzden fazla yıldız yansıttılar. Vardıkları sonuç, astronomik verilerin Ninova enlemindeki M.Ö. 1000 yılına en uygun olduğu yönündeydi.[16]

Bu sonuç, astrolojik kehanetlerin uzun süredir Babilliler tarafından incelenip kullanılmasına rağmen, verileri kesin bir seri olan Enuma Anu Enlil'de derleme işinin kuzeydeki Asurlulara düştüğünü gösteriyor.

Bu dönemin tarihsel arka planı bunun olası bir nedenini akla getiriyor: MÖ 2. bin yılın sonlarına doğru Mezopotamya imparatorlukları dağılmaya başladı. Hitit İmparatorluğu yok olmuştu; Babil'i yöneten Kassite Hanedanı, Elamlılar tarafından yenilgiye uğratılmıştı. Birkaç on yıl içinde Elam da bir iç savaşa sürüklendi ve bölgeyi büyük ölçüde zayıflattı. Ancak kuzeyde Asur, bir dizi güçlü kralın yönetimi altında bir sağlamlaşma ve refah dönemine başlıyordu. Yine de, bu ilk başarıya rağmen, milenyumun başında Asur da düzensizliğe düştü ve en düşük seviyedeydi; uzunluğu yüz milden biraz daha fazla ve elli mil genişliğinde bir devlete indirgenmişti; tamamı düşmanlarla çevriliydi. Asur, her ne kadar boyut olarak büyük ölçüde küçülmüş olsa da bağımsız kaldı ve aynı hanedan tarafından yönetildi. Onun yeniden canlanması

MÖ 911'de, yeni taç giyen kralın, kaybedilen Asur topraklarını geri almak için uzun süren mücadelesine başlamasıyla başladı.

Belki de bu tür korku ve umut koşulları altında, rahipler ve bilginler yenilenmiş bir coşkuyla -ya da enerjik bir çaresizlikle- en büyük öngörü bilimlerine yöneldiler ve astrologların krala tavsiyelerinde yardımcı olacak kapsamlı bir standart çalışma derlemeye çalıştılar. Ve eğer bu argüman kısmen doğruysa, Asur devletinin kaderi geliştikçe astrolojinin ve uzmanlarının prestiji de artacaktır.

✷

Enuma Anu Enlil serisinin uzunluğu, onu üreten astroloji okuluna bağlı olarak değişir. Gerçek alametlerin sayısının sabit olduğu varsayılırken, tabletlerin sayısı altmış sekiz ila yetmiş arasında değişmektedir; bu daha yüksek rakam, Babil ve Borsippa okullarından çıkan seriyi temsil etmektedir.

İlk başta Enuma Anu Enlil'in eski orijinallere sadık kalınarak yazıldığı ve yıllar boyunca belirli bir biçimde aktarıldığı düşünülmüştü. Daha yeni araştırmalar durumun böyle olmadığını gösterdi. Dizinin büyük bölümlerinin birçok kez yeniden düzenlemeye ve yeniden düzenlemeye tabi tutulduğu açıktır. Bu nedenle farklı dönemlere ait dizi örneklerinin her bakımdan örtüşmesi beklenemez. Bu iç farklılıkların, çeşitli Mezopotamya astroloji okulları tarafından üretilen farklı kopyaları yansıttığı düşünülmektedir. Profesör Weidner bu farklılıklara dayanarak beş farklı okul belirledi ve bunların her biri sırasıyla alamet materyalini yeniden düzenledi: Babil ve Borsippa, Ashur, Nimrud, Ninova ve Uruk okulları.[17]

Bireysel tabletlerin numaralandırılması, hem okullar arasında hem de aynı metnin bir okul içindeki farklı örnekleri arasında benzer şekilde tutarsızdır. Daha küçük sapkın versiyonlar da bulundu ve bunların bireysel astrologların özel çalışmalarını temsil ettiği düşünülüyor. Astrologların, kişisel kullanım veya hızlı danışma için sıklıkla seriden seçilen alıntıları içeren kendi tabletlerini oluşturdukları düşünülmektedir. Bulunan birçok özet, bir veya daha fazla tabletten yalnızca birkaç satır alıntı yaparken, diğerleri seriye ilişkin teknik veya dilsel yorumları içermektedir. Çıkarılan bu özetlerden bazılarının kendi başlarına o kadar popüler hale geldikleri ve resmi kanona geri dönmenin bir yolunu buldukları açıktır.

Elbette Asurlu ve Babilli astrologların hepsi olmasa da çoğunun standart Enuma Anu Enlil tabletlerinden oluşan küçük kişisel koleksiyonları vardı.

diğer kanonik olmayan metinler. İştar-shumu-eresh, görmüş olduğumuz gibi, Ninova'daki krala kapalı kehanet okumasının "diziden değil, ustaların sözlü geleneğinden olduğunu" yazdığında belki de bunlardan birine değinmişti. . . . . Bu seriden değil ama standart değil."[18]

Enuma Anu Enlil serisinin modern yeniden inşasının temelini, 1944'te Profesör Weidner tarafından incelenen ve yayınlanan iki resmi kataloğun hasarlı kalıntıları oluşturuyordu.[19]Ashur'dan olan ilki yalnızca kısmen korunmuştur; otuz dokuzdan altmışa kadar olan tabletleri listeliyor ve yalnızca ara sıra her tabletin içeriğini belirten açılış satırlarını veriyor. Uruk'ta bulunan ikinci katalog çok daha önemlidir, çünkü sadece her tabletin açılış satırlarının bir listesini vermekle kalmaz, aynı zamanda her birinde bulunabilecek kehanetlerin sayısını da verir. Metin, tanrı Anu'dan tabletleri hasardan koruyabilmesi için kısa bir ricayla açılıyor; Weidner, nadir görülen bir mizah anında, bu tanrının görevinde başarısız olduğu kanıtlanabilir gerçeğe dikkat çekmekten zevk alıyor.

Hasar nedeniyle bu katalog, kırılmadan önce yalnızca birden yirmi altıya kadar olan tabletleri listeler. Ancak bu bile Enuma Anu Enlil serisi hakkında faydalı bilgiler sağlar. Bu ilk metinlerde iki gruplama fark edilebilir: birden ondörde kadar olan tabletler, onbeşten yirmiikiye kadar olan tabletler gibi birlikte düzenlenmiştir. Her iki grup da ay alametleriyle ilgilenirken, ilki ayın fiziksel görünümüne bağlı alametlerle ilgilidir, ikincisi ise ay tutulmalarından alınan kehanetlerle ilgilidir. Bu özel kataloğu kopyalayan yazar aynı zamanda yazım tarihini de yazdı; bu tarih, Uruk'ta MÖ 24-25 Şubat 194 akşamıydı.[20] Yazar, ilginç bir ekleme yaparak, eski ve pek iyi muhafaza edilmemiş bir orijinalden kopyaladığını ekliyor. Kaynak materyal olarak sahip olduğu tek şey buysa, o zaman bu geç tarihte geleneğin kesinlikle yürürlükten kalkmış olduğu sonucuna varabiliriz.

Henüz tamamen yeniden yapılandırılmamış olan astrolojik serinin tamamının yaklaşık yedi bin kehanet içerdiği tahmin ediliyor. Serinin varlığından ilk kez 1874'te Profesör Archibald Sayce tarafından basılı olarak bahsedildi, ancak Fransız profesör Charles Virolleaud 1903'ten 1912'ye kadar serinin üzerine çalışmasını yayınlamaya başlayana kadar bilimsel olarak yeniden yapılanmaya tabi tutulmadı.[21]Bu çalışma o kadar temelden sağlamdı ki, bugün de önemini koruyor.

Daha sonra, 1944 ile 1969 yılları arasında yayınlanan makalelerde Profesör Weidner, çeşitli müze koleksiyonlarında bulunan birçok parçadan 1'den elliye kadar tabletleri tespit etti. Zaten bildiğimiz gibi, ilk yirmi iki

tabletler aydan alınan kehanetleri içeriyordu; yirmi üç ila kırk arasındaki tabletler ise güneşle ilgiliydi. Kırk bir ila kırk dokuzuncu tabletler meteorolojik kehanetleri sıralarken, ellili tabletler gezegenlerle ilgiliydi.

Profesör Weidner'in çalışması Chicago Üniversitesi Doğu Enstitüsü'ndeki uzmanlardan oluşan bir grup tarafından sürdürülüyor. Profesör Reiner ve diğerleri serinin geri kalanının büyük bir kısmını tanımlamayı başardılar. Elli tabletten serinin sonuna kadar gezegenlerden, takımyıldızlardan ve sabit yıldızlardan alınan alametlerin üzerinde durulduğunu buldular. Daha önce de bahsettiğimiz Venüs Tableti Babil listesinde altmış üç numarada yer almaktadır.

Şimdilik tanımlanması gereken yalnızca altı tablet kaldı, ancak var olan çok sayıda parçadan bunların hepsinin gezegenler ve takımyıldızlarla ilgili olduğu açıkça görülüyor. Mars'tan alınan kehanetlerle ilgili en az bir tablet vardı; belki elli sekiz ya da altmış altı numaralı tabletler; Akrep'e adanmış bir tane vardı; ve diğerleri Balık, Yengeç, “Kurt” ve Aslan'a.

Astrologların krallara sunduğu raporlarda diziden alınan bölümlerin düzenli olarak alıntılanması, Güneş, Ay, Mars, Jüpiter, Venüs, Merkür ve Satürn için ayrı ayrı tabletlerin var olduğunu açıkça ortaya koyuyor. Son ikisi dışında hepsinde bir veya daha fazla tablet tespit edildi; dolayısıyla onlara en az iki tablet, belki de daha fazlası ayrılmıştı.

Ek olarak, kayan yıldızlara, Pulluk yıldızına, Regulus'a ve Pleiades'e tamamen veya kısmen ayrılmış tabletlerin olduğu görülüyor. Meteorolojik kehanetlerden de bahsediliyor ve bunlar sis, gök gürültüsü, bulut, fırtına ve belki de deprem örneklerinden elde edilen kehanetleri içeriyor; ancak ikinci konunun kendi ayrı bir tableti olması da mümkün. Son olarak, yapılan çok sayıda kopya nedeniyle tabletlerin formatı ve numaralandırmasındaki değişikliklere rağmen, kehanetlerin temel sırası sabit kaldı.

ENUMA ANU ENLIL'İN TABLETLERİ

Babil Versiyonu

Tablet 1: Ay'ın görünümü

Tablet 2: Ay'ın görünümü

Tablet 36: Güneş tutulmalar

Tablet 37: Güneş tutulmalar

Tablet 3: Ay'ın görünümü

Tablet 4: Ay'ın görünümü

Tablet 5: Ay'ın görünümü

Tablet 6: Ay'ın görünümü

Tablet 7: Ay'ın görünümü

Tablet 8: Ay'ın görünümü

Tablet 9: Ay'ın görünümü

Tablet 10: Ay'ın görünümü

Tablet 11: Ay'ın görünüşü

Tablet 12: Ay'ın görünüşü

Tablet 13: Ay'ın görünüşü

Tablet 14: Ay'ın görünüşü

Tablet 15: Ay tutulmaları

Tablet 16: Ay tutulmaları

Tablet 17: Ay tutulmaları

Tablet 18: Ay tutulmaları

Tablet 38: Güneş tutulmalar mı?

Tablet 39: Güneş/meteorolojik

Tablet 40: Güneş/meteorolojik

Tablet 41: Güneş/meteorolojik

Tablet 42: Bulutlar

Tablet 43: Yıldırım

Tablet 44: Gök Gürültüsü

Tablet 45: Gök Gürültüsü

Tablet 46: Gök gürültüsü/Ülker

Tablet 47: Meteorolojik?

Tablet 48: Meteorolojik?

Tablet 49: Rüzgarlar mı?

Tablet 50: Sabit yıldızlar

Tablet 51: Sabit yıldızlar

Tablet 52: Takımyıldızı Iku*

Tablet 53: Ülker

Tablet 19: Ay tutulmaları

Tablet 20: Ay tutulmaları

Tablet 21: Ay tutulmaları

Tablet 22: Ay tutulmaları

Tablet 23: Güneş'in görünüşü

Tablet 24: Güneş'in görünüşü

Tablet 25: Güneş doğuyor mu?

Tablet 26: Güneş doğuyor

Tablet 27: Güneş doğuyor

Tablet 28: Güneş doğuyor

Tablet 29: Güneş mi?

Tablet 30: Güneş mi?

Tablet 31: Güneş tutulmaları

Tablet 32: Güneş tutulmaları

Tablet 33: Güneş tutulmaları

Tablet 34: Güneş tutulmaları

Tablet 35: Güneş tutulmaları

Tablet 54: Takımyıldızlar mı?

Tablet 55: Takımyıldızlar

Tablet 56: Mars

Tablet 57: Mars mı?

Tablet 58: Mars mı?

Tablet 59: Venüs

Tablet 60: Venüs

Tablet 61: Venüs

Tablet 62: Venüs

Tablet 63: Venüs Tablet

Tablet 64: Jüpiter

Tablet 65: Jüpiter

Tablet 66: Mars mı?

Tablet 67: ?

Tablet 68: ?

Tablet 69: ?

Tablet 70: ?

* α, β ve γ Pegasi ile α Andromedae'den oluşan "Alan".
Bkz. Reiner, *Enuma Anu Enlil, Tabletler 50–51,* sayfa 11.

Bu tabletlerin içinde göklerin özel ve ayırt edici bir planı gizlidir

bu bugün kullanılanlardan oldukça farklıdır. Göksel coğrafyanın bu eski zodyak öncesi kavramı, standart kaynağını daha önce bahsettiğimiz metinde, mul.Apin'de bulur.

Bu astronomik çalışma, ayın ve gezegenlerin gökyüzünde yerini tespit etmeye yönelik ilkel bir yöntemi ayrıntılarıyla anlatıyor. Takımyıldızları, bugün olduğu gibi hareketlerini ekliptikle ilişkilendirmek yerine, ayın ve gezegenlerin günlük hareketlerinin haritalandırılabileceği bir referans noktası olarak kullanıyor. Açıkçası, bu, ekliptiğin iki yanında yer alan on iki takımyıldızdan oluşan sabit bir zodyak kullanımından türetilen sistemden oldukça farklı bir sistemle sonuçlandı. Bununla birlikte, bu eski metodolojinin etkisinin bir kanıtı olarak, bugün kullanılan on iki takımyıldızı, daha önce referans noktası olarak kullanılanlar arasındaydı.

Modern on iki takımyıldızına ek olarak antik gökbilimciler Pleiades, Orion, Perseus, Auriga, Shinunutu (henüz tanımlanmadı), “Kırlangıç” (Balık burcunun batı balığı ve Pegasus'un batı kesiminin bir kısmı) ve Anunitu'yu kullandılar. (Balık burcunun doğu balığı).[22]Ayrıca bunlar ve sabit yıldızlar "yollar" adı verilen üç gruba ayrılır: gök, yer ve su tanrıları Anu, Enlil ve Ea'nınkiler.

Profesör Reiner'in araştırmasına göre bu yollar, günümüzdeki ekliptikte olduğu gibi gökyüzündeki üç büyük şerit olarak değil, içinden yıldızların yükseldiği doğu ufkunun üç bölümü olarak görülüyordu.*8Dolayısıyla bu yollar aynı şekilde adlandırılabilir.*yollar*veya*kapılar.*

Doğu ufkuna bakan merkezi yol (aslında modern ekvatora yakın) Anu'nun yoluydu; güneyde Ea'nın yolu vardı; ve kuzeyde Enlil'in yolu vardı. Her yol “onların” yıldızlarının görünür yarımküreye girişine izin veriyordu.

Kehanetler gezegenleri, yıldızları ve takımyıldızları birbiriyle ilişkilendirirken, bu ilişkiler herhangi bir matematiksel ifadeden yoksun kalıyordu. Bu yıldız ilişkilerini tanımlamak için kullanılan terimlerin hepsi kesin değildi. Örneğin gezegenler birlikte ya da karşıt olarak görülüyordu; bu terimler basitçe onların birbirlerine yakın ya da uzak olarak görüldüklerini ima ediyordu. Modern anlamda gezegenler arasındaki yönlerden hiç bahsedilmedi.

Bununla birlikte, bu bağlantıların önemi, bu tür yıldızsal yakınlığın ölçüldüğü matematiksel veya gözlemsel kesinlikte değil, ilişkinin kendisinde yatmaktadır; çünkü Enuma Anu Enlil serisinin temellerini oluşturan şey, bu ilişkilerden yapılan yorumlardır.

Önemli olan bu gezegen kombinasyonlarının ilk astrologlar için taşıdığı anlamdır. Neden bazı kombinasyonların faydalı, bazılarının ise tam tersi olarak görüldüğünü sorabiliriz. Bu ilk astrologlar olayları hangi kriterlere göre değerlendiriyorlardı? Ve ayrıca, bu ilk ifadelerin ve tekniklerin büyük bir kısmının yüzyıllar boyunca aktarılmış olması ve astrolojiyle ilgili herhangi bir modern metinde şu veya bu şekilde bulunabilmesi ne anlama geliyor? geçerliliğini gösteriyor mu? Yoksa saflığın göstergesi mi? Ve eğer ikincisiyse, o zaman neden tüm öğretiler hayatta kalmadı? Hangi seçilim süreci sonucunda bazı teknikler ve yorumlar hayatta kalırken diğerleri bir kenara atıldı?

Kehanetlerin içeriğiyle başlamalıyız, çünkü öngörülerin temelinin, görünür varlıkları gezegenler ve yıldızlar olan tanrıların efsanelerinde bulunabileceği muhtemel görünüyor. Dolayısıyla dikkatimizi bu tanrılara, onların mitlerine ve gezegenlerine çevirmemiz gerekiyor.

7

Sayısız ve Mezopotamya Dini

Profesör Thorkild Jacobsen şöyle yazıyor: "Tüm dinlerin temeli ve aynı zamanda antik Mezopotamya dininin de bu dünyaya ait olmayan güçle yüzleşmenin eşsiz bir deneyimi olduğuna inanıyoruz."[1]Mezopotamya tarihçileri arasında tek olan o, dinsel gelişime ilişkin araştırmasını, ilksel, derin deneyimin oynadığı temel role ilişkin bu son derece kişisel beyanıyla başlatır.*gizemli*veya*aydınlatıcı*-başka bir deyişle, doğrudan bir deneyim *tanrısallık*. Profesör Jacobsen'e göre din böyle bir deneyimle başlar.

Bu eşsiz deneyimin ifade edilebilmesi ve yorumlanabilmesi için bir şekilde tutarlı hale getirilmesi gerekiyor. Dil tarafından kavramlara, sembollere, metaforlara dahil edilmelidir. Ve bu kavram, sembol ve metaforlar mitin yapı taşlarını oluşturur.

Bir milletin mitolojisi, onun göklerdeki aynasındaki yansıması olarak görülebilir; çünkü mit, bir milletin gizli yönünü yansıtır; tanrıların hikayeleri bir milletin bilinçsiz yaşamının sembolik biçimde ifade edilen hikayeleridir.

Mit aracılığıyla bir kültür içinde yaşadığı gerçekliği anlamaya ve kabul etmeye çalışır. Bu mitler kitlelerin en derin katmanlarından ve bireyin ruhsal yapısından doğar; bunlar ruhun en içteki süreçlerinin sembolik bir ifadesidir.

Hem bireysel hem de kolektif olarak bilinçdışında gömülü olan, tüm insanlığın ortak olarak sahip olduğu enerji kalıplarıdır; mitlerde ortaya çıkanlar bunlardır. Öncü psikolog Dr. Carl Jung bu enerji kalıplarını şöyle adlandırdı:*arketipler* kaynaklarından kaynaklandığını açıkladılar.*kolektif bilinçdışı*— herkes tarafından eşit olarak paylaşılan derin psikolojik düzey.*9

Bu kolektif bilinçdışının içinde yatanlar*ilkel görüntüler,*belirli yankı uyandıran motiflerin bilinç dünyasında sembolik olarak mit olarak ortaya çıkmasına neden olan eski kalıplar. O halde mitin doğasında bulunan güç,

Bu ortaya çıkan arketipsel kalıpların kişisel olarak tanınması ve kişisel rezonansa girmesi yoluyla her insanın içinde açığa çıkan duygusal güç.

Başlangıçta bilinçsiz olan bu kalıplar, bilinç yüzeyinin altından akar, ancak bazen uyarı vermeden patlayabilirler, belki bir kitle hareketi biçiminde veya bu bilinçdışı enerjiyi kristalize ederek halkı bu enerjiyi sağlamaya yönlendiren bir demagogun şahsında ortaya çıkabilirler. odaklı, dünyaya açılan bir kanalla.

Bunun -bir ulusun bilinçdışının kültüre patlamasının- yaygın bir örneği, sıklıkla savaşa yol açan süreçtir: Bu ulusal psikoza odaklanmak için bir lider ortaya çıkar ve toplumun tüm hastalıklarının odağını alabilecek bir günah keçisi bulunur. kendini hızla savaşın içinde bulacak. O zaman toplumun üyeleri, ulusal bir mitolojik savaş kahramanı rolünü oynama şansına sahip olur; hatırlanmalıdır ki, çoğu öldürülür, arkadaşlarının kollarında ölür.

Cennetin hikayeleri aslında dünyanın hikayeleridir. Mitoloji bu iki alanı sonsuza kadar birbirine bağlar ve elbette astrolojinin temel dayanağı da bu bağlantıya dayanır. Cennetteki olaylar dünyadaki olayların habercisidir. Aslına bakılırsa astroloji sanatının kendisi, mitolojiyle pratik bir şekilde çalışmanın bir aracı olarak görülebilir.

Miti ve onun bilinçdışıyla olan ilişkisini anlamadan, mit oluşturma sürecinin arkasında yatan dini istek ve ifadeye dair herhangi bir anlayışa sahip olmadan ve esrarengiz deneyimin gücünü takdir etmeden, karşılaştırmalı din alanında çalışan hiçbir bilim adamı, bu konuda başarılı olamaz. Dini ifadelerin sonsuz çeşitliliklerinden bir anlam çıkarmayı umuyorum. Sonuç olarak, birçoğu entelektüel açıdan güvenli salt sınıflandırma maskaralığına düşüyor: sanki dini anlamak sadece başka bir çapraz referanslama egzersiziymiş gibi ortak unsurları birbirine bağlıyorlar. Dilin ve kültürün sınırlamaları üzerinden çaresizce ifade arayan son derece kişisel ama evrensel deneyimi unutuyorlar. Mezopotamya'nın büyük tarihçilerinden biri olan Chicago Üniversitesi Doğu Enstitüsü Profesörü Leo Oppenheim, "dünya üzerinde ve bilinen tarih boyunca zikzak çizerek elde edilen, fazlasıyla ustaca karşılaştırmalar ve paralellikler yığınıyla süslenmiş, düzgün bir şekilde yazılmış sistemleştirmelerin" yaratıcılarını küçümsedi. Adam."[2]Örneğin, eğer biri Ayı arıyorsa, onun yönünü işaret eden bir milyon parmağın görünüşünü tarif etmek ve sıralamak, onu onun görünüşünün bilgisine daha fazla yaklaştırmayacaktır.

İnsanların ilahi olanla ilerleyen ilişkisinde, gizemli olanın deneyimi nihai adımdır. Üstelik bu ilkel deneyime rağmen

Doğası gereği tanımlanamaz olduğundan, bu süreçten geçenler yine de kendi anlayışlarını başkalarına ifade etmeye veya başkalarına iletmeye çalışırlar, çoğu zaman da elbette başkalarını ona doğru yönlendirme çabası içindedirler. Apuleius'un yazdığı gibi, "Gece yarısı güneşin sanki öğlenmiş gibi parladığını gördüm"[3]veya Hermes Trismegistus'un "Poimandres" olarak bilinen Hermetik metninin ifade ettiği gibi, "Şimdi düşüncenizi Işık üzerinde yoğunlaştırın. . . ve bunu bilmeyi öğren.[4]Eski Babil zamanlarında bile şu terminoloji günceldi: “Gözlerim güneşi görsün ki, ışığa doyayım. Işık yeterliyse, karanlık uzaklara sürgün edilir. Ölümle ölen, güneş ışığını görsün.”[5]Gılgamış güneş tanrısı Şamaş'a böyle söyledi.

Ancak buna rağmen, bu pasajlara biraz bilgi katmadan, daha net olamayız. Apuleius bunu fark etti ve açıklamalarını şu özürle takip etti: "Eh, şimdi olanları duydun, ama korkarım hâlâ daha akıllı değilsin."[6]

Din ve edebiyat tarihi, dilin ciddi sınırlamalarının üstesinden gelmenin ve esrarengizlik kadar kişisel olarak derin bir deneyimi aktarmanın tek yolunun bir tür benzetme veya metafor kullanmak olduğunu göstermektedir. Bu metaforlar daha sonra esrarengiz olanın bu doğrudan deneyimini imanın ikincil dini niteliklerine ve bazı peygamberlik kutsal metin ifadelerine olan inanca bağlayan birincil bağlantı haline gelir. İnsanın esrarengiz deneyime tepkisi olarak mit, teoloji, kült ibadeti ve ritüeli kucaklayan entelektüel bir gelenek olan dine sahibiz.

Bu nedenle metaforlarda, bireysel bir kültürün veya kültürel dönemin ibadetçilerinin Numinous'a verdikleri ortak tepkide paylaştığı her şey özetlenir ve kristalleştirilir. . . . Bir kültür veya kültürel dönem, merkezi metafor seçiminde, esrarengiz deneyimde esas olarak gördüğü ve yeniden yakalayıp iletmek istediği şeyleri başka herhangi bir yerden daha açık bir şekilde ortaya koyar. . . . Temelinde yatan ve belirleyen [budur]. . . dininin toplam karakteri.[7]

Bir sembol her zaman göründüğünden daha fazlasıdır. Gücü burada yatıyor. Algılarımızı ileriye, daha geniş ufuklara doğru çekebilir. Dolayısıyla dini semboller, dini metaforlar bizi yüzeysel olanın çok daha ötesine, ilahi ya da gizemli olana doğru çekmeye çalışır.

Bir halkın kültürel tarihi boyunca dinsel metaforlar ve bunların gelişimi (kültür değiştikçe ortaya çıkan eklemeler ve değişiklikler) üzerine yapılan bir çalışma, içinde siyasi kültürün tarihsel kayıtlarının yer aldığı bir matris sağlayabilir.

ve ekonomik olaylar meydana gelir. Dini metaforların tarihi, kültür bilincinin evriminin tarihidir. Aslında eski bir efsaneyi okumak bir tür arkeolojidir; o kültürün temeline doğrudan bir pencere sağlar.

İlahi olan şu şekilde deneyimlenebilir:*içkin,*yani her şeyde ayrım gözetmeksizin eşit olarak var olan veya*aşkın,*yani dünyanın ötesinde, etrafımızda gördüğümüz nesnelerin ve formların ötesinde. Antik Ortadoğu'da din, sıklıkla aynı mitolojinin çeşitlemelerini kullanarak, gizemli olanın her iki deneyimsel biçimini de kucaklıyordu. Babilliler ve Asurlular için esrarengiz olan içkin olarak deneyimleniyordu: Tanrıların gücünün, bu tanrıların her şeye kadir olmalarını inkar etmeden, kalıcı olarak bir nesnede ikamet ettiği düşünülüyordu. Bunun örnekleri, kahramanın doğal bir nesne aracılığıyla konuşan ilahi bir figürle karşılaştığında, hem fiziksel nesneyi hem de ilahi gücü tek bir ilahi varlığın nitelikleri olarak gördüğü çok sayıda Akad destanında bulunabilir.

Bunu gök cisimlerine karşı takınılan tavırda da görmek mümkündür. Sümerce kelime*utu*hem güneş hem de onu harekete geçiren güç anlamına gelir, yani güneş tanrısının gücü güneşte içkin olarak görülür. Benzer şekilde Venüs örneğinde, gezegene, o gezegende içkin olan ve onu kontrol edip canlandıran tanrıça İştar'ın deposu olarak tapınılır. Ancak gezegenlerin olduğuna inanmıyorlardı.*olmak*tanrı veya tanrıça.

Bu inanç, Mezopotamyalıların tanrılarının heykellerine karşı meraklı tutumlarını açıklamaktadır. Tanrıların taştan, ahşaptan ya da metalden yapılmış görüntülerinin içinde içkin olduğu kabul ediliyordu. Sonuç olarak, rahipler bu heykellerin önünde günde iki kez bu heykeller için özenle hazırlanmış yemeklerin pişirilmesini ve servis edilmesini içeren günlük ritüeller gerçekleştirdiler.[8]

Tanrıların heykellerinin şehirden çıkarıldığı dini bayramlarda halk, tanrının kendisini dışarı taşıdıklarına inanıyordu; o kısa süreliğine tanrının şehri terk ettiğine inandılar. Aslında, tanrısı kaybolan, kırılan veya yabancı bir istilacı tarafından götürülen her şehrin başına büyük felaketler geleceğine inanılıyordu.

Astrolojiye karşı çıkan Eski Ahit dininin de ilahi olana karşı farklı bir tutuma sahip olması belki tesadüf değildir. Eski Ahit'in tarihi, kehanetin şiddetli suçlamalarıyla doludur; aynı zamanda içkin değil aşkın olarak deneyimlenen bir tanrının öfkeli talepleriyle doludur. Farklı fiziksel yollarla iletişim kuracak bir tanrı

bir ateş sütunu ya da kara bir bulut gibi formlar oluşturur ve yine de bu formlardan farklı kalır.

Musa'nın yanan çalılıktaki ilahi olanla yüzleşmesinin hikayesinde, ilahi olanın çalıdan farklı olduğu düşünüldüğü ve ilahi olanın çalıyı yalnızca o özel durumda kendi nedenlerinden dolayı kullandığı kabul edildiği oldukça açıktır. Profesör Jacobsen'in işaret ettiği gibi, aynı deneyimle karşı karşıya kalan bir Babilli, ilahi olanı yalnızca çok güçlü değil, aynı zamanda çalılıklardaki yaşamın merkezi olarak da görürdü.[9]Böylece Babilliler hem ilahi olana hem de çalılıklara taparlardı. Tersine, Eski Ahit'teki İbraniler, metne inanılabileceği kadarıyla, tanrının içlerinde ne sıklıkla ikamet ettiğine bakılmaksızın hiçbir zaman çalılara tapma alışkanlığına sahip değillerdi.

Mezopotamya dini, medeniyetin Anadolu'daki küçük yerleşim yerlerinden ovalarda büyüyen büyük metropol yerleşim birimlerine doğru ilerlediği binlerce yıl boyunca aynı inançları, aynı kült uygulamalarını ve hatta aynı tanrıları sürdürmedi. Din kültürle birlikte gelişti. Bu büyüme açıkça yavaş olsa da, çeşitli dönemlerde ortaya çıkan yazıların incelenmesi yoluyla, bölgenin dini gelişiminde oldukça farklı birkaç aşamayı tasvir etmek mümkündür.

Doğal olarak her aşamanın sınırları, yani geçiş dönemleri belirsizdir. Yeni literatür, bu yeni konumun detaylandırılmasına yönelik biçimlendirici adımları oluşturmuş olabilecek süreçlere dair hiçbir ipucu olmaksızın belirli değişiklikleri bünyesinde barındırıyor gibi görünüyor.

Bildiğimiz kadarıyla Mezopotamya'daki en eski din türü, öncelikle tarlaların verimli kalmasını ve hayvanların sağlıklı kalmasını sağlayan bereket tanrılarına ve tanrıçalarına tapınmayı içeriyordu. Zamanla, belki de büyüyen, hiyerarşik olarak katmanlaşmış kentsel topluluklara hükmeden yerel savaşçı kralların ortaya çıkışını yansıtacak şekilde, tanrılar da her biri kendi görevlerinde uzman olan katı bir toplumsal hiyerarşiye göre düzenlenmiş hale geldi.

Bir noktada yönetici tanrı kavramı ortaya çıktı. Bu tanrı, dünyadaki krallar gibi, birçok ikincil şahsiyetten oluşan bir saray üzerinde hüküm süren cennetin kralı olarak görülüyordu.*10Ve, dünyadaki krallar gibi, bu yönetici tanrı da, büyük bir göksel salonda bir araya gelen tüm tanrıların alkışlarıyla, seçimle atandı. Cennet hikaye anlatıcıları tarafından dünyayı yansıtacak şekilde yaratıldı. Böylece tanrı mitlerindeki sosyal organizasyon ve ahlak, Asurlular ve Babilliler için hayati önem taşıyan sosyal faktörleri ortaya çıkardı.†11

Ancak ilginç bir şekilde, cennetin hiyerarşisi bir kez oluşturulduktan sonra bu, dünyadaki hiyerarşilerin temeli olarak görülmeye başlandı. "Krallığın" yukarıdan inmesi, "makam sahibinin değil, makamın insanüstü kökenli olduğu" anlamına geliyordu.[10]Dolayısıyla Asur ya da Babil kralının otoritesinin kaynağı onun soyundan ya da hanedanından değil, tanrılar tarafından seçilmiş olmasından kaynaklanıyordu. Uygulamada bu, hüküm süren kralın varis seçimiyle sonuçlandı: bir hanedan duygusu olmasına rağmen, uygulamada ilk çocuk sahibi olma yoktu. Kehanet de dahil olmak üzere çeşitli teknikler kullanılarak kralın oğullarından biri "veliaht prens" olarak seçildi ve bu seçim yapılıp kamuoyuna duyurulana kadar varisin kimliği belirsiz olacaktı.

Din tarihçileri bu gelişmenin mitoslarda M.Ö. üçüncü bin yılın toplumsal durumunu yansıttığını düşünüyorlar. Tanrıların göğün hükümdarları olarak sağlam bir şekilde yerleşmiş olmasıyla, yeryüzündeki hükümdar -kral- onların temsilcisi olarak görülmeye başlandı: Sümer kral listesi "Krallık gökten indikten sonra" diye başlıyor.[11]

Uruk kralı Gılgamış'ın on iki tablet üzerine yazılmış antik destanı, ona "tanrıların soyu [veya çocuğu]" olarak hitap edildiğini kaydeder.[12]Kral, tanrıların istediği çeşitli eylemleri denetleme sorumluluğunu taşıyan kişiydi; bu nedenle tanrıların kendisinden ve şehrinden tam olarak ne istediğinin farkında olması gerekiyordu. Burada kehanet uygulaması çok önemli bir sivil amacı yerine getiriyordu: kehanet yoluyla kral, tanrıların iradesini bilebilirdi. Kral, yalnızca önceden haber verilen olayları anlamak için değil, aynı zamanda tanrıların ondan ne istediğini keşfetmek için de alametler aramak zorundaydı.

Profesör Jacobsen, MÖ 2. binyılın başlangıcının Mezopotamya'nın dini perspektifindeki önemli bir değişiklikle aynı zamana denk geldiğini ileri sürüyor.[13]Bu dönemde, kaydedilen tarihte ilk kez, bireyler tanrılarla doğrudan konuştular; yalvardılar, rica ettiler, başarı, iyi şans, sağlık için yalvardılar ve tanrıların bir an için kozmik görevlerini bırakıp bu görevi yerine getirmeye tenezzül edecekleri beklentisiyle dua edenin menfaati için dünya işlerine karışmak.

İlk kez antik metinler, kişisel kaderden doğrudan sorumlu bir tanrı olan kişisel bir tanrıya dair yeni ortaya çıkan bir anlayışın açık örneklerini veriyor.

Tanrım, beni doğuran babam olan sensin,

yüzümü kaldır. . .

Beni daha ne kadar ihmal edeceksin,

beni korumasız mı bırakacaksın?[14]

Bu geç dönem Sümer şiirinde genç bir adam böyle ağlıyordu. Şiirin üslup değişikliğiyle devam etmesiyle duaları cevaplandı:

Adamın acı ağlaması tanrısı tarafından duyuldu,

İçini dolduran ağıt ve feryatlar genç adam için tanrısının kalbini yatıştırdığında,

Onun söylediği doğru sözleri, sanatsız sözleri tanrısı kabul etti. . . .

Tanrısı kötü sözden elini çekti. . . .

Cezası gereği oraya yerleştirilen kader iblisi yana döndü,

Genç adamın acısını sevince dönüştürdü. . . .[15]

"Kişisel" bir tanrıyla ilgili bu türden sadece bir avuç metin bulundu; bunlar MÖ 2600, MÖ 2150, MÖ 2000 ve en son MÖ 1700'e tarihleniyor. Milenyumun sonuna kadar başka kimse bulunamadı. Mezopotamya'nın ötesinde bu tarz metinler nispeten daha geç bir döneme kadar ortaya çıkmamıştır: Hitit materyalinde MÖ 1350 civarı, Mısır'da MÖ 1230 civarı ve İsrail'de milenyumun başı civarında.

Metinlerin azlığı herhangi bir sabit sonuca varmamıza izin vermese de, bunun, muhtemelen Sami uygarlığının artan etkisiyle ilişkili olarak, MÖ 2. binyılın başlangıcına denk gelen yıllarda meydana gelen Mezopotamya'daki dini bir gelişme olduğu şüphesi ortaya çıkıyor. Bölgeye gelen göçmenler hakimiyetlerine ulaştı.

Jacobsen, bu değişimin kişisel din kavramının izinin "Mezopotamya'da ikinci binyılın başlarına kadar" sürülebileceğini ve "bir insanın kendi kişisel tanrısıyla olan özel ilişkisine" gömülü ve bununla sınırlı olduğunu söylüyor.[16]Bu, düzenli bir kehanet tekniğinin oluşturulmasıyla doğrudan ilgilidir çünkü kehanet, tanrılar ve insanlık arasında bir iletişim kanalı sağlar.[17]

Bu arada, İsrail'deki kültür örneğinde, dine yönelik kişisel tutumun bireyden ulusa doğru yayıldığını belirtmekte fayda var.[18]Ulus, Tanrı'yı tekeline alan ve Ahit Sandığı aracılığıyla onunla sürekli iletişim halinde olan "seçilmiş kişi" haline geldi. Bu tutumdan amaçlı ve anlamlı bir tarih görüşü gelişti.

tarih, Mezopotamyalıların inandığı gibi, devasa bir yıllar döngüsünden sonra kendini tekrar etmekten ibaret değil, gelecekteki ulusal bir gerçekleşmeye doğru ilerliyordu. İsrailoğullarına göre tarih doğrusaldı; Mezopotamyalılar için tarih tekerrürden ibaretti.

Tarihsel olarak bununla sistematik astrolojik metodolojinin yükselişi arasında iki ilginç tesadüf noktası vardır. Birincisi, en eski Sümer astroloji tabletlerinin kişisel bir dini anlatan ilk metinlerin olduğu döneme ait olmasıdır. İkinci nokta, daha sonraki dini metinlerin, astrolojinin gelişiminin başlangıcını gören Babil'in ilk hanedanı dönemine denk gelmesidir. Gerçekten de keşfedilen son metin, adı Enuma Anu Enlil'in Venüs Tabletinde geçen Kral Ammisaduqa'nın saltanatının başlangıcı olan MÖ 1700 civarına tarihleniyor.

Bunun ışığında kişi, iki süreç (kişisel dinin yükselişi ve astrolojinin yükselişi) arasında bir bağlantı olasılığının farkında olmalıdır. Psikolojik olarak benzerlikler var. Profesör Jacobsen, tanrıya kişisel yaklaşımın paradoksal karakterine dikkat çekiyor: Dışarıdan yalvaran kişi dramatik alçakgönüllülük ve aşağılanma ifadelerini açığa vururken, yüzeyin altında neredeyse sınırsız bir kendini beğenmişlik varsayımı vardır.[19]Yalvaran kişi, şimdilik evrenin merkezi haline gelir ve yalnızca tanrının dikkatini talep eder.

Bunun, tanrıların dünyaya olan ilgisini kesin bir şekilde detaylandıran ve çok daha sonraki “doğum” doğum haritalarıyla tanrıların bireyle bağlantısını sembolik olarak detaylandıran astrolojiyle alakasız değildir. Ancak bu tür doğum haritaları, son Babil imparatorluğunun yıkılmasından yaklaşık iki yüz yıl sonrasına kadar Asur veya Babil astrolojisinin bir parçasını oluşturmadı. Belki de “doğuş” alametlerinin kullanımı bu dini kavramdan doğmuştur. Bunlar Mezopotamya'da uzun zamandır kullanılıyordu.

Bu tür doğum kehaneti prosedürleri kaçınılmaz olarak göksel olaylardan türetilen alametleri de içerecek hale geldi.[20]Dolayısıyla, arkeologlar tarafından henüz keşfedilmemiş bir şekilde, çocuğun kaderini belirlemek amacıyla gezegen konumlarının tam doğum anında kaydedilmesine yol açmış olması mümkündür. Bu noktada, en eskisi Mezopotamya'daki Pers hakimiyeti dönemine, M.Ö. 410'a tarihlenen doğum haritası doğdu.[21]Elbette bu, kişisel bir dinin görünürdeki başlangıcından çok uzun bir süre sonradır ve tek başına bu gerçek bile bir açıklama gerektirir.

Babilliler ve Asurlular geçmişle geleceğin birleştiği bir dünyada yaşadılar.

sürekli günümüze akıyor. Zamanın kendisi döngüsel ve sürekli akan bir şey olarak görülüyordu. Bu, zamanın dişleri sıkılı bir şekilde metanetli bir şekilde daha iyi bir geleceğe doğru ilerlediği, Yahudi-Hıristiyan etkisindeki modern çağımızdaki algıdan oldukça farklı bir algıdır. Ve bu kavram nedeniyle her türlü bin yıllık mesih umutlarının kurbanı olmaya devam ediyoruz.

Geçmişin ve geleceğin, iyinin ve kötünün birlikte çekildiği ve aktığı böylesine akışkan bir evrende, her şeyin müzakere edilebilir olarak görülmesi beklenebilir. Eğer bir alamet kötülüğe işaret ediyorsa, o zaman onun etkilerini ortadan kaldırmak ve kötülüğün kaynaklandığı tanrıyı yatıştırmak için bir ritüel gerçekleştirilirdi. Kötülüğün, bir birey ya da ulusun, istemeden de olsa, belirli bir tanrı ya da tanrıçanın iradesini ihlal etmesi nedeniyle ortaya çıktığı düşünülüyordu. Sonuç olarak, kötülük önlenmeden önce gerçek pişmanlığın kanıtlanması için özür dilemek ve bir tür ritüel aşağılamaya maruz kalmak gerekiyordu.

Kehanet, astrologları bir ikilemle karşı karşıya bıraktı: Kötülük önceden tahmin edilebilse de, kehanetin yapıldığı sırada aslında mevcut değildi. Bu nedenle etkiyi ortadan kaldıracak ritüel henüz uygulanamadı. Rahip ve dua edenin kötülük gelene kadar beklemesi gerekiyordu. Bu kesinlikle tatmin edici olmayan bir olay akışıydı; yalvaran kişi kötülüğü bekliyordu, mumlar, su ve tütsü hazırdı, rahip büyülü teçhizatıyla gergin bir şekilde yerde yürüyordu. Elbette alternatif bir sistemin geliştirilmesi gerekiyordu.

Ve elbette öyleydi: Namburbi ritüeli. Bu apotropaik bir ritüeldi, yani bu durumu önlemek için tasarlanmış bir ritüeldi.*tehdit edildi*fenalık. Dua edenin, gelmek üzere olan kötülüğü engellemesini sağladı. Namburbi, "geri alma" anlamına gelen Sümerce bir kelimedir, yani "öngörülen kötülüğün ortadan kaldırılmasına yönelik ritüel".[22]Onun varlığı ve kullanımı Mezopotamya kehanet tekniğinin özel bir tamamlayıcısıdır, çünkü kehanet olmadan böyle bir ritüelin alakası yoktur.

Belirlenen bir kaderden kaçınmak için ritüellerin var olduğu, Mezopotamya'nın kader kavramının biraz araştırılmasını gerektirir.*Şimtu*. Bu, daha sonra Yunanlıların benimsediği determinist kader anlayışından farklı ve modern Batı tutumunun arkasında yatan zor bir kavramdır. Şimtu, bir tanrıdan, kraldan ya da güç ya da ayrıcalık verme konusunda özel yetkiye sahip herhangi bir bireyden gelen bir eğilimi ifade eder.[23]Tanrılar ölümlülere güç ve başarı armağanlarını bahşeder; kral siyasi makamları, araziyi veya ayrıcalığı elden çıkarabilir; bireyler de eşyalarını mirasçılarına devredebilmektedir. Şimtu, özellikle kararname ile sabitlenen ve daha sonra daha yüksek bir düzeyden daha düşük bir toplumsal veya ilahi düzene iletilen şeyi ifade eder.[24]

Bununla birlikte, “devletin kurulması” gibi özel olarak dini bir kavram da vardır. *Şimtu*Bir birey için: Bu, her kişinin tanrılardan -muhtemelen doğumda- kendi kadar iyi ya da kötü talihini aldığı ve böylece bireyin sonraki yaşamı için model oluşturduğu spesifik bir eylemdir.[25]Dolayısıyla daha sonraki doğum haritası, kişiye tahsis edilen shimtu'nun bir kaydı olarak görülebilir.

Son iki bin yılın çoğunda astrolojinin kalbinde yatan temel önerme nedensellik olmuştur: Gezegenlerin hareketleri doğrudan yeryüzünde belirli olaylara neden olur. Dolayısıyla gezegen hareketinin gözlemlenmesi değişmez bir determinist niteliğe sahiptir; Yukarıda gözlemlenenlerden, zamanı gelince, yeryüzünde bir dizi kader olayı ortaya çıkacaktır. Pek çok modern astrolog artık bu önermeyi kabul etmese de, bunun hâlâ en yaygın kabul gören varsayım olduğu doğrudur.

Bu inanış eski Yunanlılardan kalma bir mirastır. Yaratılış hiyerarşisinde Yaratıcı'dan daha alt düzeyde olan, sınırlı bir evrene inanıyorlardı. Ve esas olarak Aristoteles'in etkisiyle gezegenlerin yeryüzündeki olayların doğrudan ve fiziksel olarak değişmesine neden olduğuna inanıyorlardı. Bu etkinin tam olarak nasıl ortaya çıktığı, her ne kadar başarısız olsa da, zihinleri her zaman meşgul etmiştir.

Babillilerin ve Asurluların böyle bir inancı yoktu. Onlara göre, göksel (ve yersel) alametlerin -ilişkili bir karasal olayla bağlantılı göksel bir olay- varlığı, hiçbir şekilde göksel olayların tahmin edilen karasal olaylara neden olduğu ya da tahmin edilen karasal olayların önceden tahmin edildiğine dair herhangi bir sonuç inancını gerektirmiyordu. her ne şekilde olursa olsun, bu önceki göksel olayın kadersel, kaçınılmaz sonuçları.*12

Önemli veya "uğursuz" kabul edilen ve literatüre göre yeryüzündeki bazı olayların habercisi olan anormal veya olağandışı olay, neyin mümkün olduğuna dair bir "işaret" veya "uyarı" idi. Bu, kaderi kontrol eden tanrıların sonucun ne olacağına karar verdiklerinin bir göstergesiydi. Ancak bu tahmin edilen olay, büyülü bir ritüel yoluyla önlenebilirdi; hiçbir zaman kaçınılmaz görülmedi.

Profesör Rochberg-Halton şöyle yazıyor:

Nedensellik veya kader kavramlarının göksel kehanetin arka planında yer almadığına dair kanıt, kahinlerin alametleri dikkate almaları gerçeğinden gelir. . . ne kaçınılmaz ne de kaçınılmaz olarak. Apotropaik ritüeller, tahmin edilebilecek her türlü kötülüğü ortadan kaldırabilir. . . . Bu tür "namburbi" ritüellerinin etkili olduğuna inanılıyordu çünkü belirli bir olgunun habercisi olan bir olay, bir olay olarak görülmüyordu.

zorunluluk veya nedenselliğe sıkı sıkıya bağlı. Dolayısıyla Mezopotamya'nın kehanet kavramının (veya "teorisinin") temelinde hiçbir temel determinizm yatmıyordu. Dolayısıyla bir Babil metnindeki alametin doğası mutlak bir neden değil, bir uyarı veya işarettir.[26]

Şu ana kadar 140 veya daha fazla Namburbi metni, hepsinin MÖ sekizinci yüzyılın sonlarından altıncı yüzyılın sonlarına kadar olan tarihlerini belirledi. Dilleri güneyde, Babil'de bir kökene işaret etse de çoğu Ninova ve Aşur şehirlerinde bulundu.

Her tablet, tanrının önünde söylenecek duanın metniyle birlikte, tehdit eden belirli türdeki kötülükler için gerçekleştirilecek ritüellerin bir listesini sağlar.*13

Bu metinlerin defalarca kopyalanmış olması, onların günlük yaşamda ne kadar önemli bir işleve sahip olduğunun güzel bir göstergesidir. Bu ritüeller aynı zamanda alamet metinlerinde de görülür ve metinde genellikle ilgili Namburbi ritüelinin detaylandırıldığı bir kesinti bulunur.

Ritüelin kendisi genellikle yalnızca iki kişiyi içeriyordu: dua eden ve rahip. Bunu gerçekleştirmek birkaç saat sürdü, ancak bunu art arda iki gün boyunca bölümler halinde gerçekleştirmek tipik bir uygulama gibi görünüyor. Ritüelin yapılacağı yerin, günlük yaşamın genel gürültüsünden uzakta, tenha bir yerde olması gerekiyordu. Uygun bir yer seçildikten sonra bir sunak hazırlanacaktı.

İlk olarak, ritüel alanını çevresinden ayırmak için ayinler gerçekleştirildi: Alanın köşelerinde, dört rüzgarın her birine karşılık gelen standartlar yükseltildi. Alanı izole etmek için örneğin bir perde veya küçük un yığınları kullanılabilir. Genel olarak, bir ortaçağ -ya da modern- büyücünün ritüellerini gerçekleştireceği bir daire çizmesi gibi, bazı büyülü ayrılık türlerinin arandığı görülüyor.

Alanın hazırlanmasının ardından sanatçılar kendilerini arındıracaklardı. Yıkandılar veya banyo yaptılar, tıraş oldular ve ardından temiz giysiler giydiler. Daha sonra sitenin kendisi temiz bir şekilde süpürülerek arındırıldı; üzerine saf su serpmek; ve yanan ardıç, sedir veya mür tütsüleri.

Yer seçilip doğru şekilde hazırlandığında tören başlayabilir. Tanrılara yiyecek ve içecek ikramları yapılır, buna işaret edilen kötülüğün herhangi bir zarar vermeden önce yok edilebilmesi için özel dualar yapılırdı. Bu dualar çoğunlukla adalet tanrısı Şamaş'a, şiddetli fırtınalar tanrısı Adad'a veya büyü tanrıları Ea veya Asalluhi'ye yapılırdı.

Son olarak, ritüel dualaların bitiminde, icracılar kendilerini yeniden arındırır ve ardından kötülüğün “geri alındığını” göstermek için bir bitkinin sökülmesi veya küçük bir çömleğin parçalanması gibi küçük sembolik bir eylem gerçekleştirirlerdi. Daha sonra, dua eden kişinin günlük hayata yeniden girdiği ritüelleştirilmiş bir yöntem izlendi: Genellikle arkasına bakmadan ritüel kapalı alanı terk etmesi ve evine ya da şehrine geri dönmek için farklı bir yol izlemesi, burada kendisini kasıtlı olarak kargaşaya dahil etmesi söylendi. günlük yaşamın. İçebilmesi ve konuşabilmesi için bir meyhaneye girmesi tavsiye edildi. Ve bir süre sonra dua eden kişi belirli beslenme kurallarına uyuyor, tarikatın yasakladığı sarımsak, balık, pırasa gibi yiyeceklerden uzak duruyor ve sihirli formüller yazılı muskalar takıyordu.[27]

Namburbi ritüeli elbette “büyülü”. Büyü, tanrılara şefaat şeklidir. Tanrılar ne kadar her şeye kadir ve uzak olursa olsun, onların da değişmez evrensel yasalara tabi olduğu önermesine dayanır. Eğer büyücü bu yasaları bilseydi ve onlara göre hareket edebilseydi, o zaman tanrılar bile buna uymak zorunda kalacaktı.

Sihirbazın görevi doğayı değiştirmek veya yeniden yönlendirmektir ve eğer doğal dünyanın gelecekteki yönü astroloji tarafından ortaya çıkarılabilirse, o zaman sihirbaz olayların yönünü değiştirmek ve böylece alternatif bir gelecek yaratmak için her türlü fırsata sahiptir.

Bu Namburbi ritüelleriyle esrarengiz deneyimin yüce konumunu terk ettik ve dini dogmanın kısıtlayıcı ve kültsel arenasındayız. Büyülü ritüeller, evrensel sempatik etki ve tepki yasalarının mevcut olduğu ve hem tanrılar hem de insanlık tarafından kullanılabilen belirli bir Weltanschauung'dan veya dünya görüşünden ortaya çıkar. Bu sempatik eylem doktrini Babilliler ve Asurlular için önemliydi; gerçekten de onların majikal uygulamalarının temelini oluşturdu.

Bu sempatik eylem fikri aynı zamanda astrolojinin de temellerinden biridir. Uygulama geliştikçe, özellikle Yunan ve Roma himayesi altında, her tanrının, her gezegenin, bir adananın o tanrının yardımını istemek için kullanacağı doğru ahşap, metal, renk, sayı ve görüntüsü vardı. Bu prosedür, büyülü muskaların ve tılsım figürlerinin yaratılmasının merkezinde yer alır. Zamanla astroloji ve sihir disiplinleri paralel çalışmayı bırakıp bir araya geldi. Bu sürecin Namburbi ritüellerinin olumsuz astrolojik tahminleri engellemek için kullanılmasıyla başladığı ileri sürülebilir.

Büyü ve astrolojinin bu simbiyozu, kapsamlı bir gelişmeyi görecekti.

üç bin yıldan fazla bir süre boyunca ve sonunda bizzat Batı uygarlığının gidişatını tam anlamıyla değiştirerek sona erdi. Bu, MS onbeşinci yüzyılda Botticelli'nin öğretmeni Floransalı dilbilimci ve filozof Marsilio Ficino tarafından ortaya atılan ve eninde sonunda eski Babillilerden türeyen yaygın sempatik büyü kavramıydı. İtalyan Rönesansı.

BÖLÜM 2

MİTLER VE GEZEGENLER

8

GÜNAH

Ay, Zamanın Babası

Mezopotamya'nın orijinal imparatorluk kurucuları Sümerlerdi. Daha sonraki Sami ırkı Akadların Arabistan'dan geldiği düşünülüyor. Bu akın çok erken bir zamanda başladı, çünkü MÖ dördüncü binyıldaki ilk yazılı kayıtların başlangıcında, ilk Kiş hanedanının kral listesinde Sami isimleri ortaya çıkıyor.

Sümerlerin mitolojisi karmaşık bir panteonla oldukça karmaşıktı. Buna karşılık, orijinal Sami dininin yalnızca üç tanrıya dayandığı anlaşılıyor: Ay, Güneş ve Venüs. Buna göre, Samiler, MÖ 2334'te Kral Sargon zamanında Sümer üzerinde iktidarı ele geçirdiklerinde, Sümer panteonunun tamamını ellerinde tutarken, başına astral üçleme olan ay olan Sin'i koydular; güneş, Şamaş; ve Venüs, İştar.

Bu süreçle ilgili bazı tuhaflıklar var: Başlangıçta Sami kabilelerinin Ay ve Venüs'ü erkek, güneşi dişi olarak kabul ettiği düşünülüyor. Sümer panteonunu benimsemelerinin ardından Ayı erkek olarak tuttular ancak diğer ikisinin cinsiyeti değişti: Güneş erkek oldu ve Venüs aynı anda hem erkek hem de kadın oldu, daha sonra yalnızca kadın oldu.*14

Ay tanrısı (Sümerlerde Nanna, Akkadlarda Sin) astral tanrıların başı olarak kaldı. Hem güneşin hem de ilahi ikizler olan Venüs'ün babası olarak kabul edilmesiyle, erken Sümer zamanlarından beri öne çıkmıştı. Göksel hiyerarşiye ilişkin bu görüş, gündüzün geceden doğduğu, güneşin aydan doğduğu, ışığın karanlıktan çıktığı şeklindeki kadim anlayışı sadık bir şekilde yansıtmaktadır. Bu Sümer kavramı, muhtemelen hâlâ basılan ve hâlâ yaşayan bir dinin ayrılmaz bir parçasını oluşturan en eski efsanelerden biri olan Eski Ahit'in ilk birkaç satırında ifade bulur:

Ve derinliklerin yüzünde karanlık vardı. Ve Tanrı'nın Ruhu harekete geçti

suların yüzü. Ve Tanrı, “Işık olsun” dedi.

Aslında bu karşılaştırma, İngilizce İncillerde kullanılan çevirilerin ortaya koyduğu çarpık görüşten bile daha yakındır. “Tanrı” olarak tercüme edilen orijinal kelime aslında çoğul Elohim terimiydi. Dolayısıyla daha doğru bir çeviri şu şekilde olacaktır: “Ve*tanrılar*etkilenmiş . . .”

Gün batımında beliren hilal yeni ayı müjdeleyen yaşlı "mavi sakallı" Zaman Baba, muhtemelen tüm astral tanrıların en önemlisiydi. Hem zamana hem de takvime hükmetti. Çoğu kral heykelinin üzerine oyulmuş olan sembolü ay hilaliydi; genellikle hilalin uçlarını birleştiren ve bir daireyi tamamlayan bir çizgiyle tasvir edilirdi. Kral Esarhaddon'un zamanında, Harran'da Sin'in bir görüntüsü vardı; onu bir çoban asası üzerinde otururken ve tuhaf bir şekilde iki taç takarken tasvir ediyordu.[1]

Mitoloji onun panteondaki önemini anlatır ve bu önem Mezopotamya astroloji geleneğinde de devam etmiştir. Enuma Anu Enlil serisindeki altmış sekiz veya yetmiş tabletten en az ilk yirmi ikisi ay alametlerine ayrılmıştır. Bu önem aynı zamanda Ninova'da bulunan Krallar Esarhaddon ve Asurbanipal'e yazan bilginlerin raporlarında da görülmektedir. Parpola'nın çevirilerinde ay ile ilgili çevirilerin sayısı, diğer herhangi bir yıldız nesnesinden iki kat daha fazladır. Thompson tarafından Babil'den yayınlananların neredeyse yüzde 40'ı ay alametlerine değiniyor.

Sin'in mitolojideki gerçek rolünü kesin olarak tanımlamak zordur çünkü onun nitelikleri yüzyıllar boyunca değişmiştir ve ondan bahseden günümüze ulaşan metinlerin çoğu daha eski, şimdi kaybolmuş orijinallerin kopyalarıdır. Kesin konuşmak gerekirse, bu tür niteliklerin görünürde güncel olduğu dönemi tanımlamak gereklidir. Örneğin Asurbanipal'in zamanında Sin'in büyük bir bilgeliğe, başka hiçbir tanrının yaklaşamayacağı bir bilgi derinliğine sahip olduğu düşünülüyordu.

Aslında daha sonraki efsaneler, her ayın sonunda diğer tüm tanrıların Sin'e danışmak için toplandığını ve Sin'in diğerleri adına gerekli tüm kararları vereceğini kaydeder. Bu nedenle, Sin'i tanrıların başı olarak tasvir etme yönünde giderek artan bir eğilimi yansıtıyor gibi görünüyor; bu rol başka yerlerde Enlil (toplantı salonu birincil ilahi forumdu) veya daha sonra (aynı zamanda tanrıların kralı olarak da anılan) Marduk tarafından da üstlenildi.). Bununla birlikte, yerel panteonlardaki nihai konumu ne olursa olsun, zamanın hükümdarı olarak Sin, yaşam ve kader üzerinde hatırı sayılır bir kontrole sahipti.

Ay'dan kehanetler elde etmek oldukça karmaşık bir işti. Astrologun çok az çaba harcaması ve büyük dünya hakkında çok az bilgi sahibi olması gerekmeliydi.

Doğru alametleri seçmek için seri. Ayın görünümü tek başına önemli olmasına ve sıklıkla bir gösterge olarak kullanılmasına rağmen, dikkate alınması gereken birçok faktörden yalnızca biriydi. Ortaya çıktığı gün önemliydi: Örneğin, ay "doğru" günde mi göründü - her ayın birincisi, yedincisi, on dördüncüsü veya yirmi sekizinci günü - yoksa bundan sapmış mıydı? “Boynuzları” olarak adlandırılan hilal şeklinde önemli bir şey var mıydı? Eşit mi yoksa eşit olmayan uzunlukta mıydılar? Parlaklık eşit mi yoksa eşit değil miydi? Ay bir haleyle mi çevrelenmişti ve bu halenin içinde başka bir gezegen, yıldız veya takımyıldız var mıydı? Güneş ve ay doğru günlerde birlikte mi görüldü, yoksa en kötüsü bir tutulma mı oldu? Bu olasılıkların her biri sistematik olarak Enuma Anu Enlil tabletlerine yazıldı ve bunlardan yapılabilecek tüm olası tahminler listelendi.

Çeşitli fenomenlerle bağlantılı alametlerin analizi, bazılarının tutarlı göründüğünü, bazılarının ise büyük ölçüde farklılık gösterdiğini ortaya koyuyor. Tutarlılığın bir örneği olarak, raporları tercüme edilen tüm astrologlar, "boynuzların" eşit derecede keskin ve parlak olması durumunda Akkad için iyiye işaret olduğu konusunda hemfikirdir. Ancak bu boynuzlardan biri karanlıksa, o zaman öngörü farklıdır: Komşu bir ülkenin kaderinde devrim yaşanacaktır. Ancak materyal eksikliği nedeniyle bu atıfların kapsamlı bir analizi bu aşamada mümkün değildir.

Güneş ve ay “doğru” günde bir arada görülseydi, etki faydalı görülüyordu: “Ay ve Güneş on dördünde birlikte görüldüğünde sessizlik olacak, topraklar doyacak; tanrılar Akkad'ın mutluluğunu istiyor. İnsanların yüreğinde sevinç. Akkad'ın sığırları otlaklarda güven içinde yatacak."[2]Böylece, bu alametin işaret ettiği dolunay, matematiksel olarak “doğru” günü olan ayın on dördünde meydana gelir, göklerde bir ahenge işaret eder ve bu da yeryüzünde ahengin habercisi olur.

Bununla birlikte, eğer Güneş ve Ay'ın "doğru" zamanlarından farklı bir zamanda ortaya çıkması gibi talihsiz bir durum ortaya çıkarsa (takvimin gezegen döngüleriyle zaman aşımına uğraması), o zaman bu göksel uyumsuzluk, Dünya üzerinde bir uyumsuzluğun habercisidir. :

“Ay beklenen zamanın dışında göründüğünde, piyasa düşük olacak [Güneş ayın onikindeyken görüldü]. . . . Güçlü bir düşman ülkeyi yenecek.” [3]En azından on beşinci ve on altıncı günlerdeki görünüşler de olumsuz görülüyor ve ulusun istilası öngörülüyor. Kanıt henüz keşfedilmemiş olsa da, bu tür uyumsuz günlerin yaşanması muhtemel görünüyor.

benzer şekilde toprak için kötü habercisiydi.

Kameri ayın dört katına bölünmesi, kutsal günler sisteminin ortaya çıkmasına neden oldu. Bunlar, bir istisna dışında, her haftanın sonunda yer alır. Bu nedenle yedinci, on dördüncü, anormal on dokuzuncu, yirmi birinci ve yirmi sekizinci günler özellikle önemli ve tehlikeli kabul edildi.[4]Bu günlerde "kralın arabaya binmemesi ve hükümdar gibi konuşmaması" belirtildi. Kahin gizemlerin yerine hiçbir açıklama yapmayacaktır. Hekim, hastaya elini sürmemelidir."[5]

Bu emirlerin Yahudi Şabatı'nı anımsatması boşuna değil, çünkü Eski Ahit'teki Şabat kavramının Mezopotamya'daki kutsal günler fikrinden türetilmiş olması muhtemel görünüyor. Her ay bu dört kutsal günden biri özellikle önemliydi ve diğerlerinden daha fazla önem taşıyordu. Bu on dördüncü gündü, sevinç ve duaya ayrılan dolunay günü. Bu güne verilen isim Şabattu idi ve İbranice Şabat kelimesi ve İngilizce Şabat terimi bundan türemiştir.

Eski İbraniler ay tanrısı Sin kültüne yabancı değillerdi. Kanıtlar, bu eski kültün İbrani dininin ve dolayısıyla Eski Ahit teolojisinin önemli bölümlerinin orijinal ilham kaynağı olduğunu gösteriyor. Yaratılış kitabı, ata İbrahim'in babası Terah'ın, Kenan'a yerleşmeyi planlayarak memleketi Ur'dan ayrıldığını, ancak ticaret şehri Harran'a varıp oraya yerleştiğini kaydeder. Bu iki şehir, Ur ve Harran, Sin kültünün yüce merkezleriydi. Dahası, gördüğümüz gibi, daha sonra Sin kültünde onu tüm tanrıların başı yapma, hatta belki de panteonu da kapsama yönünde bir eğilim olduğu görülüyor; bu da ilkel bir tektanrıcılığın gelişimine işaret ediyor; İbrahim'in kalesi. Böyle yeni yeni başlayan bir tektanrıcılık, Harran'ın ay tapınmasını Babil'in ulusal kültüne dönüştürmeye çalışan ancak başarısız olan Babil'in son kralı Nabonidus'un eylemlerinde görülebilir. 1956 yazında yapılan kazılarda, Harran'da diktiği ve Sin'i "Tanrıların kralı" olarak yücelten üç övgü dolu stel ortaya çıkarıldı.[6]

Sin'e verilen diğer bazı unvanlar da bu kadar önemli bir rolü desteklemektedir: O, "ülkenin tüm yaşamını elinde tutan baba" olarak övgü almıştır; "Baba, her şeyin kaynağı"; ve "Cennetin ve Dünyanın kaderini belirleyen Rab."[7]

Ancak bu iddiayı biraz daha ileri taşımak mümkün. Bazı akademisyenler Sin'e tapınmanın dinde derin bir şekilde yerleşmiş olduğunu ileri sürmüşlerdir.

Eski İsrailoğulları, Kenan ülkesine gitmek üzere Harran'dan ayrılırken bu ibadeti yanlarında getirmişlerdi. Örneğin, meşhur altın buzağı kültü muhtemelen Sin'e adanmıştır. Ayrıca, altında altın buzağıya tapınılan ve Musa'nın kıskanç bir erkek tanrıdan yasanın taş tabletlerini aldığı Sina Dağı'nın adının da olduğu ileri sürülmektedir.

Adını Sin'den almıştır, bu da onun zaten yerleşik bir kurum olduğunu akla getirmektedir.

* 15

tarikat sitesi.

Kral Esarhaddon ve Asurbanipal'e gönderilen astrolojik raporlarda kaydedilen ay kehanetlerinin önemli bir kaynağı, ayın halesine düşen gezegenlerin veya yıldızların gözlemlenmesiydi. Bu, modern anlamda bir kavuşumu ifade eder. Halo, üst atmosferde bulunan ve kristal şekilleri nedeniyle ayın ışığını kırarak etrafında dairesel bir bant oluşturan çok küçük buz kristallerinden oluşan bir buluttan kaynaklanıyor.

Ay'ın halesi içine düşen Satürn'ün her zaman krallık için barışı, herkes tarafından söylenen gerçeği ve kral için güvenliği temsil ettiği kaydedildi. İlginç bir şekilde, modern bir astrolog açısından iyi niyetli Jüpiter'in bu pozisyona düşmesi tam tersinin habercisidir; tüm ülkede düşmanlık hakimdir ve kral sarayında kuşatılmıştır. Dahası, en az bir tablette Ay ve Jüpiter'in birlikte "uğursuz" bir olayın habercisi olduğundan bahsediliyor.[8]Mars'ın aya yakın olması da benzer şekilde olumsuz yorumlandı. Mektupların birçoğunda sığırların yok edileceğinin habercisi olduğu, kralın öleceği ve topraklarının küçüleceği açıkça belirtiliyor. Hangi karasal mekanizmaya göre olduğu açıklanmadı ama muhtemelen bir istilanın sonucuydu.

Raporlarda nadiren ayın halesi içine düşen takımyıldızlardan bahsediliyor, ancak bunlar aynı zamanda net tahminler de sağlıyor. Örneğin kanser faydalı sayılırken, Boğa ve Akrep çok olumsuz görülüyordu. Boğa burcu özellikle kötülüğün habercisi olarak seçilmiştir.[9]Ve Akrep bugün olduğu gibi olumsuz bir rapor aldı. Bu, bugüne kadar neredeyse üç bin yıldır, belki de daha fazla süredir sürdürülen olağanüstü bir önyargıdır: “Ay göründüğünde, Akrep takımyıldızı sağ boynuzunda durduğunda, bu yıl çekirgeler akın edecek, onları yiyecekler. hasat kadar.”[10]

Raporlarda sabit yıldızların da ara sıra ayın halesi içerisine düştükleri belirtiliyor. Aldebaran'ın bu pozisyonda olduğu, aynı zamanda Satürn'e atfedilen bir nitelik olan ülkeye gerçeği ve adaleti getirdiği bildirildi. Regulus'un da benzer bir duruma düşmesinin hamile kadınların kız yerine erkek çocuk doğurmasına neden olduğu söyleniyordu.

Ay alametlerinin bir sonraki kaynağı, ayın parlaklığının gözlemlenmesinden elde edilmiştir. Ay parlaksa, krallık için faydalar öngörülüyordu: Mahsuller bollaşacak, insanlar yeterli yiyecek ve içeceğe sahip olacak ve raporda belirtildiği gibi mutluluklarını dans yoluyla ifade edeceklerdi. Ne yazık ki ayın karanlık olması durumu için de hemen hemen aynı tahminler üretildi: “Ay görünüşte parlaktır, toprağın mahsulü bereketli olacaktır”[11]ve ayrıca "Ay görünüşte karanlıktır, kara bol yiyecektir."[12] Görünüşe göre astrolojik serilerin oluşumunda bazı bilgiler başlangıçta kaybolmuş veya çarpıtılmıştı ve bu hata, geleneklerinin eskiliğinden korkan ve dolayısıyla herhangi bir değişiklik ve hatta düzeltme getirmek istemeyen daha sonraki yazıcılar tarafından düzeltilmeden iletildi. Profesör Rochberg-Halton şu yorumu yapıyor: "[Enuma Anu Enlil] metninin otoritesi öncelikle antik çağa dayanıyordu"[13]ve astrolojik serinin "kökten değiştirilemeyeceği".[14]

Asurlu bilim adamları dünyalarının esasen dörde bölünmüş olduğunu düşünüyorlardı: İlk önce Asur'un kendisi (Akkad krallığı) ve kuzeyde Subartu krallığı vardı. Bunların her ikisi de modern Irak devletinin sınırları içerisinde yer alıyordu. Doğuda, bugünkü İran'da, daimi düşman Elam vardı. Batıda Suriye'de Amurru'nun, yani Amorluların ülkesi vardı. Dünyadaki bu dörtlü bölünmenin Ay'ın yüzüne de yansıdığına inanıyorlardı. Sonuç olarak, ayın hangi kısmının uğursuz olaya dahil olduğuna bağlı olarak, ay alametleri bu krallıklardan bir veya daha fazlasıyla bağlantılıydı.

Muhtemelen astrolojik diziden alıntı olan bir tablet, metinlerde tanımlandığı şekliyle ay coğrafyasını ayrıntılı olarak kaydeder: "Tüm toprakların alametidir: Ay'ın sağı Akkad'dır, sol Elam'dır, Ay'ın üst kısmı Amurru'dur ve Ay'ın üst kısmı Amurru'dur." alt kısım Subartu'dur.[15]Bu yönlerin coğrafi gerçeklikle ilişkilendirilmesi mümkün olmadığından, bu özelliklerin nasıl bir mantıkla elde edildiğini anlamak zordur.

Mezopotamya astrolojisindeki en tehditkar olaylardan biri ay ya da güneş tutulmasıydı. Güneş tutulmaları son derece kötü niyetli bir olayken, ay tutulmaları daha yaygın ve daha az dramatik olmasına rağmen yine de hatırı sayılır bir önseziyle değerlendiriliyordu. Aslında Enuma Anu Enlil'deki ay tabletlerinin neredeyse yüzde 40'ı tutulma alametlerine ayrılmıştı.

Enuma Anu Enlil'in tutulma alametleri konusunda en büyük uzmanlığa sahip olan bilim adamı, doktorasını Chicago Üniversitesi Doğu Enstitüsü'nde almış olan Profesör Francesca Rochberg-Halton'dur. Profesör Erica'nın yanında çalıştı

Reiner, Profesör Leo Oppenheim ile birlikte uzun yıllardır göksel kehanet tabletlerine ilgi duyuyordu. Profesör Rochberg-Halton'un seçtiği tez konusu, serideki on beş ila yirmi ikinci tabletlerde bulunan ay alametleriydi. Tezi daha sonra genişletildi ve 1988'de şu şekilde yayınlandı: *Babil Göksel Kehanetinin Yönleri,*Daha önce birçok kez alıntı yaptığımız bir çalışma.

Profesör Rochberg-Halton'un bu malzeme üzerinde yaptığı ayrıntılı çalışma, bu kehanetlerin büyük ihtimalle sistematik bir şekilde bir metin koleksiyonunda bir araya getirilen ilk kehanetler olduğu sonucuna varmasına yol açtı; bu da tesadüfen, en eski kodlamanın belki de Venüs Tableti olmadığını akla getiriyor. British Museum'un arşivinde, hepsi "tutulma alametlerinin tek bir bütünü"nden yararlanıyormuş gibi görünen dört Eski Babil tutulma alamet metni buldu.[16] Bunların Enuma Anu Enlil'in öncüleri olduğunu öne sürüyor.Astrolojik dizideki yirminci tabletin son metni, derlemelerden en azından bazılarının zaten eski olduğunu ve MÖ 2. binyılın sonuna kadar saygı duyulduğunu gösteriyor. Metinde "Babil kralı Adadaplaiddina'nın 11. yılına ait bir yazı tahtasına göre" kopyalandığı yazıyor.[17]Bu tarih, hangi sistemin kullanıldığına bağlı olarak yaklaşık olarak MÖ 1058 yılına karşılık gelir.

Ninova kütüphanelerinde bulunan ve bazıları MÖ 2. binyılın sonlarında yazılmış olan örnekler elbette daha eski orijinallerden alınmıştır. Serinin M.Ö. 1058'de kopyalanan yirminci tabletinden daha önce bahsetme fırsatımız olmuştu.[18]Yirmi ve yirmi birinci tabletler de metinlerinde MÖ 2. binyılın sonundan sonra varlığı sona eren devletlere yapılan bazı coğrafi referanslardan bahsederek bunların eskiliğini ortaya koyuyor.[19]

Tutulma tabletleri son derece sistematiktir ve tutulan bir ayın göksel, meteorolojik veya karasal olaylarla olası her kombinasyonunu kapsıyor gibi görünmektedir. Tutulmaların birçoğunun gözlemlenen gerçek olaylardan türetilmiş olması mümkün olsa da, en azından bazıları - örneğin yirminci tablette - tablette göründükleri şekilde gerçekleşmiş olamazlar.[20]

Alametler çeşitli faktörlerin birleşiminden alınmıştır: tutulma yönünden; baskın renkten; ayın tutulmanın kapladığı kısmından; tutulmanın süresinden itibaren; tutulmanın tahmin edilen tarihle çakışıp çakışmamasından; o dönemde ayın “boynuzlarının” ortaya çıkışından; ve belirli bir dizi özel tarih üzerinde ortaya çıkmasından.

Bu fiziksel varyasyonların dışında başka bir büyük grup alamet daha vardı.

Bunlar tutulmanın eş zamanlı olarak meydana gelen diğer olaylarla birleşiminden türetilmiştir. Bu olaylar arasında aynı anda meteor düşmesi, o sırada aya yakın bir gezegenin olması, dört yönden birinden esen rüzgar, gök gürültüsü, şimşek ve deprem sayılabilir.

Genel olarak tutulmalara ilişkin prognoz olumsuzdu; bir tutulma dünya için yalnızca kötülüğün habercisiydi. Enuma Anu Enlil'in on altıncı tableti, tahmin edilen tehditkar etkilerin temsili bir örneğini verir:

> *"Prensin ülkesi yok edilecek." "Ülke felakete uğrayacak." "Kral ölecek." "Toprak mahvolacak." "Tanrılar kızacak."*[21] *"Hamile kadınlar, doğmamış çocuklarını düşük yapar." "Yıkıcı bir sel olacak."*
>
> *"İnsanlar para karşılığında çocuklarını satacaklar."*[22]

Şaşırtıcı bir şekilde, bu niteliklerin büyük bir kısmı, kaydedilmelerinden bu yana üç bin yıl veya daha uzun bir süre boyunca hayatta kalmayı başardı ve bugün astroloji kitaplarında yaygın olarak mevcut ve hala ay tutulmalarıyla ilişkilendiriliyor. Gelenek hala tutulmaların kötü niyetli olduğunu ve aşağıdaki nitelikleri koruduğunu kabul ediyor; bunların tümü Asur astrolojik serisindekilerle aynı:

> *"Bir kralın ölümüne neden olur"*
>
> *"İnsanlarda salgın hastalıklara ve birçok kötülüklere neden olur"*
>
> *"düşük doğumlara neden olur"*
>
> *"yeryüzünün tohumlarına zarar verir"*
>
> *"gök gürültüsü ve şimşekler [*aynen*]"*[*]16

Tüm bu ifadeler, astrolog Raphael'in yirminci yüzyılın başlarındaki popüler bir kitabında bulunmaktadır. Kitabı, dili biraz eski olsa da hâlâ basılıyor ve kolayca bulunabiliyor. Süryanilerin, tutulmanın hamile kadınların düşük yapmasına yol açabileceği yönündeki özel beyanının bu kadar uzun süre bozulmadan kalması hayret uyandırıyor.

Babilliler tüm tutulmaların olumsuz olduğunu düşünmüyordu. Akşam nöbeti sırasında meydana gelenlerden bazıları - gün batımından itibaren gecenin ilk nöbeti

Translated from English to Turkish - www.onlinedoctranslator.com

gece yarısına kadar †17 - İlk ay olan Nisannu'nun şu şekilde kabul edildiği anlaşılıyor: elverişli. On dördüncü günde (“doğru” günde) meydana gelen olay, “toprağın hasadının gelişeceğini” gösteriyordu.[23]On beşinci gün de benzer şekilde şanslı kabul edildi. Bunun neden böyle olması gerektiği, hayatta kalan metinlerden anlaşılamaz. Önemli Babil bahar bayramının Nisannu'nun on üçüncü gününde sona ermesinin bir anlamı olabilir. Fayda getirdiğine inanılan diğer tutulmalar, beşinci ay olan Abu'nun on dördüncü, on beşinci, on altıncı ve yirminci günlerinde meydana gelen tutulmalardı.[24]

Çok sayıda korkunç tahminin arasında açıkça hayırlı olan bir kategori daha var. Bu, tutulmanın kırmızı renkte görünmesine dayanan meraklı bir gruptur. Ay tutulması sırasında görülen bu renk, dünya atmosferi tarafından kırılan güneş ışınlarının ayın yüzeyine ulaşması ve ayın sarı veya kırmızımsı bir görünüme sahip olmasına neden olmasından kaynaklanmaktadır.*18Bunların her zaman avantajlı olduğu ortaya çıktı: “halk için refah”[25]veya "toprağın hasadı gelişecek."[26]Tutulmayla ilişkilendirilen rengi astrolojik önemle aşılamaya yönelik bu prosedür, daha sonra Mezopotamya'nın çok ötesinde bir geçerliliğe sahipti. Bin yıl sonra Yunan astrolog Ptolemy, kitabında bundan bahseder.*Tetrabiblos;*[27] ve daha uzaklarda bu metodoloji Hint astrolojisinde bulunur.[28]Tutulmalarla ilgili diğer renklerden yalnızca on altıncı ve on yedinci tabletlerin sonraki kopyalarında bahsedilmektedir: beyaz, siyah, kırmızı, sarı ve alacalı veya alternatif olarak koyu. Bunlar da Ptolemy'de bulunur.

Çok az sayıda tutulmanın kendileriyle ilişkili gezegen veya yıldızlara sahip olduğu kaydedildi. Enuma Anu Enlil serisi içinde yalnızca yirminci tablette bu ikisi tutarlı bir şekilde yer almaktadır. Bu tablette tutulmalara ilişkin Venüs'le ilgili dört referans, biri Mars'la, biri "Kartal" takımyıldızı olan Aquila ile bağlantılı olarak ve görünüşe göre Orion'u da içeren bir tutulmadan bahseden metin parçaları bulunmaktadır. Ek olarak yalnızca Mars'tan bahsediliyor: bir kez on dokuzuncu tablette ve bir kez daha tablet yirmi birincide. Yüzlerce tutulma alametinden yalnızca yedisi gezegenleri ve biri, muhtemelen iki tanesi takımyıldızları içerir. Bu, şu anda hiçbir açıklamamızın olmadığı bir meraktır.

Bu gezegenlerin etkisinin faydalı olduğu düşünülüyordu. Metinlerde Dilbat adı verilen Venüs ile birleşim, "kralın oğlunun babasının evine (veya tahtına) gireceği" öngörüsünü ortaya çıkarıyordu.[29]Bu ifade metinde bir kralın öleceği, fakat halkının iyi olacağı ve anarşi döneminin ardından devletin geleceğinin iyi olacağı şeklinde anlatılmaktadır. Bu nedenle hükümdarın faydalı bir değişimine işaret ediyor gibi görünüyor. Bir başkası ifade ediyor

yararlar şöyle: “Kral, şehir ve halkı iyi olacak. Düşmanın ayağı karadan uzak tutulacaktır.”[30]Mars'ı kapsayan üç tutulmadan yalnızca bir alamet hayatta kaldı; bu temasın sığırların ölmesine neden olacağına dair.[31]

Aquila takımyıldızının iki kez tutulmaya karıştığı belirtiliyor ancak herhangi bir tahminde bulunulmuyor. Belirli satırlar daha çok gözlemlenen bir olayın sade bir raporu olarak okunuyor.[32]Orion'dan bahseden, ancak takımyıldızın bir tutulmaya dahil olup olmadığını bildirmeyen tek bir parçalı metin kaldı. Ancak öneri öyle olduğu yönünde.[33]

Asur krallarına gönderilen astrolojik raporların araştırılması biraz daha fazla bilgi ortaya çıkarır. İki metinde Jüpiter, Venüs ve Satürn ile birlikte bir tutulmadan bahsediliyor. Her ikisi de MÖ 21 Nisan 667'deki tutulmayla ilgilidir. Bu durumda benzersiz olan şey, üç gezegenin varlığının faydalı görülmesi, tutulmanın normal kötülüğüne karşı etki göstermesi olarak görülmesiydi. Yazar Balasi, “kralın bu tutulmadan korkmaması gerektiğini” belirtiyor.[34]

Elbette zamanla ve henüz keşfedilmemiş bir kültürel ve mitolojik evrim süreci sayesinde ay, Yunanlılar için ana tanrıça Selene'nin, Mısırlılar için İsis'in ve daha sonraki Hıristiyanlar için Meryem'in sembolü olan dişil hale geldi. Bu cinsel dönüşümün nerede ve ne zaman gerçekleştiği hiçbir zaman belirlenmedi, ancak bunlar esasen daha az sorgulanıyor. Önemli soru neden?

9

ŞAMAŞ

Güneş, Cennetin ve Dünyanın Hakimi

Kral Asurbanipal'in hükümdarlığı döneminde gelişen Asur mitolojisi, Nineveh veya Babil hükümdarları arasında var olan karmaşık aile karmaşalarının aynısı olan, karşılıklı ilişkileri karmaşık göksel hanedanlar oluşturan ayrıntılı bir tanrı ve tanrıça panteonunu açıklıyordu. Ay tanrısı Sin'in birçok çocuğun babası olduğu düşünülüyordu; bunların arasında ikiz erkek ve kız kardeşler (sırasıyla Şamaş ve İştar, güneş ve Venüs) vardı.

Güneş, Şamaş, hem göğü hem de yeri koruyan, yaşayanlara ve ölülere hükmeden büyük efendiydi. Rolü, aralarında Kaderlerin Belirleyicisi ve Kozmik Tasarımların Mimarı'nın da bulunduğu birçok unvanla ifade edilmektedir. Namburbi gibi büyü ya da kült ritüellerinde kendisine, sefalet ya da adaletsizlikten kurtulma izni verilmesi için başvurulabilecek İlahi Adalet Divanı'nın başı olan Yüksek Yargıç olarak saygı duyulurdu. Bu sıfatla Şamaş kötüleri kınadı ve masumları haksız esaretten kurtardı. Tapınaklarda duran heykellerini yapmak için kullanılan saf ılgın ağacı onun için kutsaldı. Sembolü genellikle bir daire içinde tutulan eşit kollu haçtı.

Mevcut mitler, güneşin göksel olaylarda yalnızca küçük bir rol oynadığını tasvir ediyor. Güneşin insan yaşamında bu kadar bariz bir rol oynadığı göz önüne alındığında, bu şaşırtıcıdır; ancak Mezopotamya takvimi güneşe değil aya dayandığı için, onun tasviri hiçbir zaman destekleyici bir rolün ötesine geçememiş olabilir.

Buna rağmen Şamaş, Asur ikonografisinde her zaman en azından önemli bir konuma sahipti. Kralların pek çok heykelinde ilahi semboller belirgin bir şekilde sergileniyor: Kralın başının üzerine ay için hilal, Venüs için sekiz köşeli yıldız, Adad için kavisli maşa ve taç oyulmuştur.

Enlil için Şamaş'ın simgesi olan eşit kollu haçla birlikte. Gerçekten de bu güneş sembolü, kralın vücudunda yaygın olarak tekrarlanması bakımından benzersizdir. kendisi. Kral boynuna modern bir askeri nişan gibi takıyor: Şamaş'ın çapraz pattée'si.* 19 Verilen izlenim, bunun kralın Şamaş'ın dünyevi vekili olduğuna dair gözle görülür bir işaret ve bir metinde kralın Halkın Güneşi olarak adlandırılması buna bir miktar inandırıcılık kazandırıyor.[1] Aslında bu, kralın normal kraliyet kıyafetinin bir parçası olarak böyle bir sembolü boynuna taktığı, gerçek hayattaki bir temsil olması muhtemeldir. Yine Şamaş'a verilen bu belirgin önem, onun mitolojideki ikincil konumunun anlaşılmasını daha da zorlaştırıyor.

Güneşin mitolojideki bu küçük rolü, Ninova kütüphanelerinde bulunan astrologların raporlarına da yansıyor gibi görünüyor. Ancak yine de dikkatli olmalıyız çünkü hem Ninova'nın MÖ 612'de Medler tarafından ilk kez yok edilmesinde hem de on dokuzuncu yüzyıldaki ilkel kazılarda ne kadar bilginin kaybolduğuna dair hiçbir fikrimiz yok.

Yayınlanan raporlarda Şamaş'a yalnızca az sayıda atıf buluyoruz, ancak veri kaybı olabileceği iddiasını desteklemek için Enuma Anu Enlil'de en az on iki tablet güneşe ayrılmıştır. Bu, astrolojik geleneğin Şamaş'a neredeyse aya eşit derecede önem verdiğinin güçlü bir göstergesidir.

Güneşten alınan kehanetlerin doğru bir listesini derleme görevi, eski yazıcıların terminolojik tuhaflıkları nedeniyle belirsiz hale geliyor: hem güneş hem de Satürn için sıklıkla aynı adı kullanıyorlardı; her ikisine de düzenli olarak Şamaş denir. Bu tanımlama çok daha sonra Yunan tarihçi Diodorus Siculus tarafından açıkça ifade edilmiş ve Babilliler için Satürn'ün "Güneşin yıldızı" olarak kabul edildiğini açıklamıştı.[2]

Bu tanımlama, bir dizi kafa karıştırıcı ifadeye yol açtı: Bir rapor, gece yarısı nöbeti sırasında güneşin görülmesi durumunda nüfusun büyük bir yıkımının beklenmesi gerektiği yönündeki bariz saçmalığı belirtiyor. İlk bakışta bu tamamen saçmalık gibi görünüyor. Gece yarısı güneşin ortaya çıkması nasıl mümkün olabilir? Cevap şu ki, yazıcılar tarafından çarpıtılmış olan bu tablet aslında Satürn'den, yani "Gecenin Güneşi"nden söz ediyor.

Bu muğlak terminoloji astrologlar tarafından yüzyıllar boyunca sürdürüldüğünden yanlış yorumlanma olasılığı da vardı. Açıkçası, bu kesin olmayan terimin açıklığa kavuşturulması gerektiğine dair hiçbir öneri yoktu, ancak raporlara göre astrologların kendileri bile açıktı.

bazen kafa karışıklığı potansiyelinin farkına vardı. Satürn'ün Ay ile kavuşumunu kaydeden bir muhabir, Güneş'in Ay ile olan alametlerinden alınan bir yorumu ekledi. Kralın bunu sorgulayacağını anlayan astrolog, yorumuna şu açıklamayla başladı: "Satürn Güneş'in Yıldızıdır" ve "Satürn de kralın yıldızıdır."[3]

Bu belirsizlik, aşağıdaki ilgi çekici tahminin ne Güneş'e ne de Satürn'e kesin olarak atfedilmesini imkansız hale getiriyor:*Şamaş*zirvesine ulaşıp ilerlerse, her şeye gücü yeten kralın saltanatı uzun olacaktır."[4]Bunu güneşe gönderme yapıyor olarak görmek cazip gelebilir, böylece daha sonraki zamanlarda iyice yerleşmiş astrolojik geleneğin erken bir örneğini verir: Bir kralın taç giyme töreni öğle vakti, güneş göğün ortasındayken gerçekleşmelidir, çünkü astrolojik ilkelere göre, bu, seçkin ve başarılı bir liderliğin habercisidir. Ne yazık ki bu Asur tableti aynı zamanda Satürn'e de gönderme yapıyor olabilir. O zaman bile, taç giyme töreni için göğün ortasında bulunan Satürn, modern astrologlar tarafından, yönlere bağlı olarak, "sağlam bir şekilde hüküm süren güçlü ve adil bir kralın uzun bir saltanatı" olarak okunabilir.

Antik hükümdarları ve danışmanlarını gerçekten sinirlendiren olay, güneş tutulmasıydı. Bu nedenle eski krallar, astrologlarının bu tür olayları çok önceden tahmin edebilmeleri gerektiğine karar verdiler. Etkileri en aza indireceğini umdukları doğru hazırlık ayinleri için zaman ayırabilmek açısından bu hayati bir görevdi. Bu tutulmaların imparatorluk genelinde uğursuz ve kötü niyetli bir döneme işaret etmesinin beklendiği kehanet literatüründe açıklanmaktadır: Bunlar neredeyse her zaman düşmanın istilasını ve bunun sonucunda nüfusun ve mahsulün yok edilmesini ifade ediyordu.

Astrologların raporları, yaklaşan tutulmalarla ilgili bir dizi uyarı içeriyor. MÖ 681'den 647'ye kadar geçen otuz dört yılda, Ninova'dan potansiyel olarak görülebilen on güneş tutulması ve otuz sekiz ay tutulması yaşandı.[5] Doğal olarak kral bunların gelişini bizzat üstlendi. Sonuçta o, Halkın Güneşiydi, dolayısıyla tutulma, tanrıların krala doğrudan saldırısı olarak algılanıyordu.

Gördüğümüz gibi, her zaman pragmatik olan kadim insanlar, bu astrolojik alametlerin yaklaşan kötülüğe dair uyarılar olduğuna, belirli bir tanrının öfkelendiğine ve tatmin talep ettiğine dair uyarılar olduğuna inanıyorlardı. Ne yazık ki, Namburbi ritüeline başvurarak bu olumsuz etkileri ortadan kaldırmaya yönelik olağan yöntem, tutulmalar durumunda uygun görülmedi. Bu özel ritüeller, güneş tutulmasıyla vaat edilen artan kötülüğü savuşturmaya yetecek kadar güçlü değildi.

Sıradan kader aldatılabilir veya yeniden yönlendirilebilirken, tutulmalar o kadar önemli olaylardı ki, haber verilen kaderden kaçınılması mümkün değildi. Rahipler tarafından dile getirilen ayinsel ricalar ve ricalar ne olursa olsun, bunların etkileri dünya üzerinde hissedilecektir. Böyle bir alametin amansız niteliği, Esarhaddon'a, astrologların MÖ 27 Mayıs 669'da güneş doğarken tanık oldukları güneş tutulmasıyla ilgili bir raporda belirtiliyor; muhabir, ay tutulmasından farklı olarak buna karşı kullanılabilecek herhangi bir apotropaik ritüelin olmadığını belirtti.[6]

Müzakere ustaları -sanki tanrılarla uğraşmak pazarda uğraşmaktan farklı değilmiş gibi- Mezopotamyalılar neredeyse küstahça bu çıkmazdan bir çıkış yolu buldular: Eğer böylesine geri dönülemez bir kötülük krala yönelik olsaydı, o zaman kralı değiştirirlerdi. Olumsuz etkiler döneminde tahta oturacak ve beklenen tüm kötülüğü kendi içine çekecek bir "yedek" kral seçmeyi ayarlayacaklar, böylece, tesadüfen, krallık makamının onu işgal eden adama göre üstünlüğü açıkça ortaya çıkacaktı. .

Yedek bir kralın yaratılışı ve taç giyme töreni, Mezopotamya kazılarının ilk günlerinden itibaren arkeologların kullanımına sunulan çeşitli raporlarda anlatılmıştı. Raporlarda ayrıca ritüel döneminin sonunda vekilin "kaderine gideceği" belirtiliyordu. Bu kaderin ne olduğu arkeologlar ve tarihçiler arasında bir tartışma konusu olmuştur. René Labat gibi bazıları, "kaderine gitmenin" vekilin, kralı bekleyebilecek herhangi bir "kaderli" ölüme hazır olması anlamına geldiğini savundu. Fedakarlık amaçlanmamıştı.[7]Diğerleri Asurlular açısından insan kurban etme olasılığını kabul etmekte özel bir zorluk görmüyorlar.

Bu akıbete ilişkin açık ayrıntıların erken dönemde eksikliği, bilim adamlarının bazı şüphelerine yol açtı. Uzun yıllar boyunca benimsenen görüş, bu vekilin nihai kaderinin bilinmediği yönündeydi. Her ne kadar raporlar insan kurban etme ritüeline dair karanlık ipuçları verse de, bazı tarihçiler bu tür kurbanların kültürde önemli bir rol oynadığını kabul etme konusunda belirgin bir isteksizlik gösterdiler ve bu, araştırmalar ilerledikçe giderek daha fazla karmaşık ve karmaşık olarak görülüyordu. Böyle bir barbarlığa karşı bilimsel olarak yetkin. O dönemde insan kurban etmenin hem Avrupa'da hem de Orta Doğu'da iyice kanıtlanmış olmasına rağmen bu tutum devam etti.

Bununla birlikte, Labat ve diğerlerinin erişimine açık olmayan bir metnin yakın zamanda yapılan bir çevirisiyle tüm şüpheler kesin olarak ortadan kaldırılmış gibi görünüyor:

Damqi. . . Asur'u, Babil'i ve bütün ülkeleri yöneten kraliçesi ile birlikte öldü. . . kralın yerine geçecektir. . . . Onları kurtarmak için kaderine gitti.

Mezar odasını hazırladık. O ve kraliçesi süslendi, tedavi edildi, sergilendi, gömüldü ve ağlatıldı. Yakmalık sunu yakıldı, tüm alametler iptal edildi ve çok sayıda *Namburbi* ritüeller. . . törenler, şeytan çıkarma ayinleri. . . ilahiler [ve] kıraatler mükemmel bir şekilde yapılmıştır.[8]

Açıkça görülüyor ki, bu vekil ve kraliçesi ve hatta belki de "mahkemesi" ritüel döneminin (normalde yüz gün) sonunda öldürülmüştü. Aslına bakılırsa, büyük bir tanıtımla ortaya çıkarılan ayrıntılı "kraliyet" mezarlarından bazılarının aslında gerçek krallardan ziyade vekillere ait olduğu ileri sürülmüştür.

Yedek kralların tahta çıkışından ve kaderinden bahseden çeşitli tabletlerin incelenmesi, söz konusu prosedürün ana hatlarını gösterir. En azından Asur'da, bir vatandaşa, onu kült ve tanrılarla yakınlaştıran tapınak ritüellerine düzenli olarak dahil eden önemli bir tapınak ofisi sağlamak açıkça yaygın bir uygulamaydı. Bu adam, güneş tutulması tehlikesi söz konusu olduğunda kral yerine geçecek adaydı.

Sıradan bir adam, daha önce olduğu gibi, kürsü önünde düzenli adak sunmak üzere piskoposluk makamına atanmalıdır. . . . Akkad topraklarını etkileyen bir tutulma gerçekleştiğinde kralın vekili olarak hizmet edebilir.[9]

Görünüşe göre böyle bir ikameye olan ihtiyaç nadir değildi. Gördüğümüz gibi, otuz dört yıl boyunca meydana gelen on güneş tutulması, her üç ya da dört yılda bir güneş tutulmasının gerekliliğini akla getiriyor.

Astrologlar bir güneş tutulması öngörüsünde bulunduktan sonra kaçınılmaz bir dizi olay ortaya çıktı: İlk önce -bu durumdaki güçsüzlüğüne rağmen- bir Namburbi ritüeli gerçekleştirildi ve ardından vekil kral, ritüelleştirilmiş bir taç giyme töreni aracılığıyla tahta çıkarıldı. Vekil daha sonra kralın tahtına oturdu ve kralın sarayında uyudu. En az bir vekilin, belki de hepsinin, Ninova'daki taç giyme töreninden sonra yeniden tahta çıktığı eski başkent Akkad'a gitmesi gerekiyordu.*20Gerçek kralın bu süre zarfında nereye gittiği kaydedilmemiştir.

Taç giyme töreninin hemen ardından yedek kral gidip Şamaş heykelinin önünde durdu ve burada geçerli olduğu düşünülen her alametin kendi üzerine alınması için bir dizi ritüel ifadeyi okudu.†21Bu görev tamamlandığında, vekil daha sonra krallığın tüm topraklarını ve şehirlerini yönetmeye başladı - ancak görünen o ki, sessizce. Yedek kralların tek bir emir sözü söylemeleri, hatta konuşmaları dahi beklenmiyordu.

sorgulandı[10]: “Kral cübbesi giymiş, başında taç bulunan, sessizce tahtında oturan bir adam. Kim olduğunu sordular, cevap vermedi

cevap."[11]Kısa hükümdarlığı sırasında ona destek olmak için kendisine bir silah bile verildi.

kraliçe - aynı zamanda bir yedek gibi görünüyor. ‡22

Yedek oyuncunun kral olarak kalması gereken gün sayısı değişmiş gibi görünüyor. Tam sürenin yüz gün olarak kararlaştırılmasına karar verildi. Neden bu özel dönemin bize söylenmediği, ancak örneğin öngörülen tutulmanın gerçekleşmemesi durumunda daha kısa bir sürenin dolması söz konusu olabilir. Ancak normalde görev süresinin tamamı dolacak ve ardından yedek oyuncu, uğursuz bir şekilde "kaderine gidecek."

Yedek kral muhtemelen zehirlenerek öldürüldükten sonra[12]— tahtı, masası, silahı ve asası yakıldı ve külleri "başlarının üstüne" gömüldü; bu, ölü kral ve kraliçeye gönderme yapan esrarengiz bir ifadeydi. Bunu takiben hem ülkenin hem de gerçek kralın arındırılmasının tamamlandığı düşünülüyordu. Ancak görevi tamamlamak için altı adet eşleştirilmiş ahşap heykelden oluşan bir seri inşa edildi. Her birinin sol kalçasında çeşitli formüller yazılıydı ve her metin şu temel biçimi izliyordu: "Ayrıl, kötülük. Girin, güzel.” Altı çiftin her biri daha sonra gömüldü: her biri sarayın kapılarına, Şamaş türbesinin kapısına, saray yatak odasına ve saray avlusuna.[13]Bununla hayat bir sonraki tutulmaya kadar normale dönebilir.

Yerine geçme döneminde krallıkta açıkça önemli bir aksamaya neden oldu. Ancak kralın iktidardan vazgeçtiği dönemde danışmanlarının ülkenin günlük işleyişine izin vermek için gerekli emirleri verme hakkını elinde tutması kesinlikle mümkündür. Vekilin konuşmasına izin verilmemesi, bu geçici kralın kötü düşünülmüş veya cahilce eylemleri nedeniyle günlük yaşamın herhangi bir şekilde bozulmasının önlenmesini amaçlayan bir önlem gibi görünüyor. Yedeklerin tahta çıkmasının iki kez gerekli olduğuna inanıldığı MÖ 671 yılında, yani 2 Temmuz ve 27 Aralık'ta, belki de Akkad vatandaşlarına biraz sempati duyabiliriz. Her iki yedek de öldürülmüştü.[14]

Tutulmalara ek olarak Enuma Anu Enlil tabletleri, güneşten alametler elde etmek için bir dizi başka yöntemin ayrıntılarını verir. Güneşin fiziksel görünümünden, doğuşundan ve güneşin meteorolojik olaylarla ilişkilendirilmesinden elde edilen alametler vardır. Ancak bunların çok azı astrologların raporlarında herhangi bir şekilde bahsedilmektedir ve bu nedenle, ilgili tüm tabletlerin tam tercümesi olmadığı için, bu güneş kombinasyonlarının yorumlanmasına ilişkin herhangi bir kesin sonuca varmak mümkün değildir. Ancak öyle görünüyor ki

pratikte bu ek alametlere çok az önem veriliyordu.

Pek çok raporda bahsi geçen olaylardan biri de güneşi çevreleyen halenin varlığıdır. Normal tahminin yağmur yönünde olması şaşırtıcı değil. Modern bir meteorolog bunun arkasındaki mantığı anlayacaktır çünkü böyle bir hale atmosferdeki buz kristallerinden oluşur.

Sonuç olarak, astrologların "güneşin saatini" tuttuklarından bahseden bir rapor dışında, güneşle ilgili diğer alametler, modern bilim adamlarının adlandırdığı şeyden kaynaklanmaktadır.*parhelia*. Parhelion, güneşin halesinde görülen yoğun ışık noktasıdır, yani "sahte güneş". Kadim astrologlar, örneğin güneşin yolunda bir parhelion varsa, bunun krallık için iyiye işaret olduğuna ve bunun sonucunda da faydalar beklenebileceğine inanıyorlardı. Ancak birden fazla parhelia görülmesi durumunda durum tam tersi olur ve sığırlar ve av hayvanları yok olur. Ve eğer güneş zirvedeyse ve parhelion ile çakışıyorsa, o zaman kralın öfkeyle savaşa gireceği yazıyordu.[15]

10

ISHTAR

Venüs, Cennetin Kraliçesi

Tüm eski Mezopotamya tanrıları arasında muhtemelen en çok bilineni tanrıça İştar'dır. Sık sık İsis, Demeter, Persephone ve diğer ana tanrıçalarla aynı nefeste anılır. Ancak daha sonraki Yunan ve Roma tanrıçalarının aksine onun ataları karmaşık, kültü ise çok daha karmaşıktır. Aslına bakılırsa, antik metinlerin kendileri ile uğraşırken, üzerlerindeki yorumlardan ziyade, İştar hakkında oldukça farklı bir görüş ortaya çıkıyor; bu, normalde tanrılarının ve tanrıçalarının iyi düzenlenmiş bir panteonda yaşamasını açıkça tercih edenlerin sunduğu algıdan biraz farklı bir algı. ve iyi tanımlanmış ve tutarlı karakterler sergilemek. Ne yazık ki Mezopotamya tanrılarında durum böyle değil.

İştar hem erkek hem de kadın niteliklerini ortaya koydu. Asurbanipal zamanından kalma bir tablet, akşam yıldızı İştar'ın kadın, sabah yıldızı İştar'ın ise erkek olduğunu belirtiyor.[1]Yerel düzeyde de önemli farklılıklar mevcuttu. İştar'ın resmi kült merkezi, Sümer döneminden kalma antik bir şehir olan Uruk olsa da, hemen hemen her şehirde bir heykelinin dikilmesiyle, takipçileri oldukça yaygındı. Ancak aralarında bazı farklılıklar vardı: İştar'ın her heykeli - örneğin Ninova'daki veya belki Uruk'taki - farklı, farklı ve belirli benzersiz niteliklerle donatılmış olarak kabul ediliyordu.

Ortadoğu'nun her yerinde pek çok kadın tanrıça örneği var ve İştar yavaş yavaş hepsini bünyesine katmış, onların özelliklerini kendine katmış gibi görünüyor. Bu nedenle panteondaki konumu ve önemi çağdan çağa büyük farklılıklar göstermektedir. Sonuç olarak, İştar'ın bir Yunan tanrıçasının portresini yaptığı gibi yaratmak imkansızdır.

İştar'ın karmaşıklığının bir kısmı kökenlerinden kaynaklanmaktadır: O, hem Sümer hem de Sami tanrılarının bir karışımıydı. Venüs gezegeniyle bağlantılı orijinal Sümer astral tanrısı İnanna olarak biliniyordu;

Modern ismimiz Jenny, muhtemelen hayatta kalan en eski kişisel isimlerden biri. Semitik kabileler yavaş yavaş Mezopotamya'ya taşındıklarında, yanlarında Venüs'le ilişkilendirilen bir tanrı getirdiler, ancak onların durumunda bu, Attar adında bir erkek tanrıydı. Sami göçmenlerin bölgeye hakim olmasının ardından Venüs tanrılarının yerini yerli Sümer tanrıçası aldı.

İştar'ın üstlendiği karmaşıklık ve önem, adının Orta Doğu'da bulunabilen çok çeşitli türetilmiş biçimleriyle örneklenmektedir. Güney Arabistan'ın Sami tanrısı Attar, erkeksi Aştar'ı doğurdu, ardından Sümer kültürünün etkisi altında dişil İştar ortaya çıktı. Güney Arap tanrısı Attar'ın da Attart adı verilen, daha sonra Astart veya Asteret haline gelen kadınsı bir yönü vardı. Kenanlı tanrıça Aştoret ikinci biçimin bozulmuş halidir; Yunanca karşılığı Astarte'dir.*23Astarte'den Yunan Afrodit geldi. Asur zamanına gelindiğinde, kayıtlardan anladığımız kadarıyla, bazı körelmiş erkek formları varlığını sürdürse de, Attar'dan İştar'a cinsiyet değişimi kesinleşmişti.

İştar astral üçlünün üçüncü tanrısıydı. Asurbanipal'in hükümdarlığı döneminde o, ay Sin'in kızı (ve ilk oğlu) olarak kabul ediliyordu; güneş Şamaş'ın ikiz kardeşi; ve aynı zamanda yeraltı dünyasının çok korkulan kraliçesi Erişkigal'in ve daha sonra büyük bir önem kazanacak olan ölen ve dirilen tanrı Tammuz'un kız kardeşi. İştar cennetin kraliçesi, aşkın, cinselliğin ve doğumun güzel tanrıçasıydı. Tam tersine, o aynı zamanda korkunç bir savaş tanrıçasıydı; Solomon ona şarkı söyledi,

Ay gibi şafak fuarı gibi doğan bu
kim, Güneş kadar parlak, sancaklı
bir ordu kadar korkunç mu?[2]

Eski Ahit'te Süleyman'ın kınandığı şey, tanrıçaya taptığı içindi.

İştar'ı sembolize etmenin birçok yolu vardı ama Asur'da en yaygın sembol sekiz köşeli yıldızdı ve bu nedenle belki de onun için sekiz sayısı kutsaldı. Ancak bir merak var: Çivi yazısıyla yazılmış adı aynı zamanda otuz sayısının da simgesi. Yalnızca kadim rahiplerin bildiği ezoterik bir şekilde bu sayı ve İştar birbiriyle bağlantılıydı. Ne yazık ki, bu noktayı aydınlatabilecek veya diğer tanrılarla ilişkili sayıları gösterebilecek herhangi bir antik gematria kalıntısı bulunamamıştır.

Avrupalı ana tanrıça Meryem'e adanan Tapınak Şövalyeleri gibi daha sonraki Orta Çağ'ın sekizgen kiliselerinin, bu İştar sembolizminin Orta Doğu bağlantıları yoluyla bir devamı olması kesinlikle mümkündür. Kesinlikle Tapınak Şövalyeleri savaşçı olarak hünerleriyle ünlüydü ve Meryem'i bir tür savaş tanrıçası olarak görmek onların tarikatına aykırı olmazdı.

Tapınakçıların hamisi, Kara Bakire formundaki Meryem'di. Manevi akıl hocaları Saint Bernard'ın birincil manevi vizyonunu onun himayesi altında almıştı. Büyük olasılıkla, Orta Çağ Kara Bakire'si, Hıristiyan bir örtü verilmiş eski bir Orta Doğu tanrıçasıydı. Bakire kültüne ait ilk Hıristiyan yerlerinin çoğu, efsanenin sıklıkla mucizevi bir keşif öyküsüyle ilişkilendirildiği bir tanrıçanın eski siyah heykelinin çevresinde büyümüştü.*24

Mezopotamya İştar tapınak kompleksi, hem ofis hem de sosyal sınıfla ayırt edilen kadınsı bir hiyerarşiyi desteklemek için hem yaşam alanlarına hem de kendi tarım arazilerine sahipti. En tepede genellikle kralın kızı olan yüksek rahibe vardı. Toprakların verimli kalması için tamamlanan yıllık kutsal evlilikte, tanrının karısı rolünü üstlenen oydu. Onun altında en az iki sınıf rahibe hizmet ediyordu.

Tapınağa bağlı bir başka kadın grubu da sözde tapınak fahişeleriydi; bunların iki türü vardı ve İştar'ın unvanlarında da görülüyordu.*kadiştu* veya *Harimtu*-her ikisi de "fahişe" anlamına geliyor. İlki tapınağın "kutsal fahişeleri"ydi, ikincisi ise ticari genelevlerde faaliyet gösteren "iş kızları"ydı.[3] İştar'a, birçok tapınak fahişesinin hamisi olarak tapınıldığı eski unvanı vardı. Tanrıçaları olarak aynı zamanda Pencerelerin Kraliçesi ve Etrafında Aylaklık Eden Kadın adlarını da taşıyordu; bu da fahişelerin yaşam tarzının sonraki bin yılda değişmediğine dair bazı işaretler veriyor.

Kutsal fuhuş, İştar kültünün önemli bir bölümünü oluşturuyordu. Belki de sıklıkla hamileliğe maruz kaldıkları için, kadiştuların sütanne olarak da rol oynaması ilgi çekicidir. Ayrıca kutsal olandan ziyade ticari olan fuhuş da tapınakla bağlantılıydı; kuruluşun ticari faaliyetlerinin bir parçasını oluşturuyordu. Tapınak yönetimi genellikle tapınağın üzerinde hak sahibi olduğu bazı önemli alanların imtiyaz hakkını verirdi - örneğin yoğun bir kanal bölgesi - ve karşılığında kızın kazancının bir kısmını elde ederdi.

Yunan tarihçi Herodot, MÖ beşinci yüzyılda şöyle yazmıştı: "Babillilerin son derece iğrenç bir geleneği vardır."

Ülkenin yerlisi olan her kadın hayatında bir kez Venüs tapınağına gitmek ve bir yabancıya fuhuş yapmakla yükümlüdür. Böyle kadınlar üstün mevkidedir. . . Çok sayıda hizmetçi eşliğinde muhteşem savaş arabalarıyla tapınağa gidin ve girişin yakınına yerleşin. Bu birçok kişinin uygulamasıdır; çelenklerle taçlandırılmış büyük bir kısmı ise girişte oturuyor; ve her zaman gelip giden sayılar vardır. Koltukların hepsine, yabancının seçimini belirleyebileceği bir ip veya ip iliştirilmiştir. Bir zamanlar bu duruma düşen bir kadının, bir yabancı ona bir parça para atıncaya kadar eve dönmesine izin verilmez; ve onu tapınaktan uzaklaştırarak kişiliğinden keyif alıyor. Adamın parayı verirken şöyle demesi olağandır: "Tanrıça Mylitta sana hayırlı olsun!" Mylitta, Venüs'ün Asur dilindeki adıdır. Verilen para kutsal amaçlara yöneliktir ve ne kadar küçük olursa olsun reddedilmemelidir. Herhangi bir ayrım yapılmasına izin verilmeyen kadın, kendisine para teklif eden kişiye eşlik etmek zorundadır. Daha sonra tanrıçaya bazı uzlaştırıcı adaklarda bulunur ve evine döner, daha sonra asla benzer veya buna benzer şartlarla elde edilemez. Zarafetleri ve güzellikleri ile öne çıkanların uzun süre dayanmadığı, ancak daha az çekici görünüme sahip olanların bazen kanunun şartlarını yerine getiremeyerek üç ila dört yıl kaldıkları bilinmektedir.[4]

Herodot Babil'i ziyaret etmişti ve her ne kadar şüpheli bir muhabir olsa da anlattığı olayların kesinlikle görgü tanığıydı. Arkeologlar onun tüm iddialarını, özellikle de tüm kadınların tapınakta bir yabancının elinde cinsel deneyim yaşamasının zorunlu olduğu genel bir kural olduğuna dair açıklamasını destekleyecek yeterli kanıt bulamadılar. Artık genel olarak onun durumu yanlış anladığı ve daha çok kadiştu kadınlarının yaşam tarzını anlattığı düşünülüyor. Ancak gerçek çoğu zaman bu ikisinin arasında bir yerde olabilir. Sippar'da keşfedilen küçük bir arşivde, 1973 yılında, İştar'a borçlu oldukları hizmetin bir parçası olarak Babilli kadınlara cinsel ayrıcalıklar verildiğine dair ilk kez bazı kesin kanıtlar sunan bir tablet kaydedildi.[5]Orduya bağlı bu evli kadınlar "askeri personelin ihtiyaçlarını karşılıyorlardı."[6]

Tapınak kadınlarını ziyaret eden hiçbir erkeğe damgalanmadığı, günümüze ulaşan bir evlilik sözleşmesiyle kanıtlanmaktadır. İlk önce şunu belirtir: Adam

evli olduğu için başka bir kadın almayarak eşine sadık kalmalıdır. Ancak daha sonra bir kadiştu ile seks yapmak amacıyla şehre gitmesine izin verir.[7]Zamanın ilkel tıbbi bilgileri ve zührevi hastalıkların varlığına dair tartışılmaz kanıtlar göz önüne alındığında, bu ikincisinin tapınak kültünün cinsel yönleriyle daha da kötüleşeceği varsayılabilir. Bir Asur tıp metninin zührevi hastalığın belirtilerinden söz ederken bu sorunun ortaya çıkışının "İştar'ın elini" gösterdiğinde ısrar etmesi dışında bu potansiyel sorunla ilgili herhangi bir ayrıntı açıklanmadı.[8]bunu dar anlamda okuyabilirsek, hastalığın bir tapınak kadınına yapılan ziyaretten kaynaklandığını gösterebiliriz.

Aşk ve tutkunun erkeklere getirdiği acılardan İştar'ın sorumlu olduğu, akıllarını ordularda hizmet etmek ve para kazanmak gibi sosyal olarak teşvik edilen görevlerden uzaklaştırdığı yazıyordu. Kendini aşk tutkusuna kapılmış bulan ve zenginliğinin zevk arayışı nedeniyle yok olduğunu gören bir adam, İştar'ın rahiplerine veya rahibelerine yaklaşabilir ve onlardan, kendisini İştar'ın zararlı kucaklamasından kurtarmak ve böylece onun ateşli arzularına izin vermek için tasarlanmış büyülü bir ritüel gerçekleştirmelerini talep edebilir. azalmak. Aynı fırsatın kadınlara da açık olup olmadığı metinlerin sessiz kaldığı bir konu.

Astrologlardan Asur krallarına kadar ulaşan raporlar arasında Venüs'ten bahseden yalnızca yirmi kadarı bulunmuştur ve bunların çoğu yalnızca parçalar halinde mevcuttur. Sonuç olarak, Venüs Tableti'ndeki basit materyal dışında, Venüs'ten alınan kehanetlerin karakterine ilişkin en ufak ayrıntılar dışında hiçbir şeyden yoksunuz. Neyse ki, bir tablet bir dizi ayrıntılı kehanet sağlamaya yetecek kadar iyi korunmuş durumda:

Keçi yıldızı [Venüs] Yengeç burcuna yaklaşırsa ülkede barış ve barış olur, tanrılar da ülkeye merhamet eder. Boş depolar dolacak, ülkenin mahsulü toparlanacak, hamile kadınlar embriyolarını mükemmelleştirecek ve büyük tanrılar ülkenin kutsal alanlarını düzene sokacak.[9]

Bu nitelikler kalan diğer parçalarda da tekrarlanıyor ve bunların en azından kısmen temsil edici olduğunu varsayarsak, Venüs temaslarından alınan büyük bir alametin doğurganlıkla ilgili olduğu sonucuna varabiliriz: kadınların başarılı hamilelikleri ve mahsullerin büyümesi ve hasadı. Böyle bir açıklama karakterdedir; İştar'ın alanı tarımsal doğurganlığın yanı sıra üremeyi de içeriyordu.

Bu tek metin dışında, geri kalanın sağladığı bilgiler

Minimal düzeydedir ve Venüs'ün astrolojideki rolüne ilişkin eski görüş hakkında herhangi bir sonuca varılmasına neredeyse hiç izin vermez.*omina*. Elimizdeki tek şey, Venüs'ün beşinci ayda veya on birinci ayda görünür hale gelmesinin (muhtemelen modern Aslan veya Kova burcunun) mahsullerin refahının habercisi olduğu, tıpkı Venüs'ün Başak burcunda hareket etmesi gibi. Bunun tersi, felaket bir hasat, Venüs'ten alınan tahminin sekizinci ayda görünür hale gelmemesi, belki de modern Akrep ile özdeşleştirilmesidir. Akrep'in açık bir şekilde belirtilmesi durumunda daha da kötüsü öngörülüyor: Venüs'ün bu takımyıldızına girmesi durumunda tüm mahsullerin rüzgarlar ve su baskını nedeniyle yok olacağı belirtiliyor. Böylece durumu genel hatlarıyla özetleyebiliriz: Eğer Venüs olması gerektiği zamanda Akrep burcunda değilse, hasat felakettir; Venüs Akrep'teyse hasat mahvolur. Pozisyon kapsamlı olmasa bile hiçbir şey değildir.

İştar'ın askeri yönü astroloji tabletlerinde de ifade bulmaktadır, ancak doğruyu söylemek gerekirse savaş, çeşitli gezegen kaynaklarından alınan çok sayıda alametin konusudur. Örneğin Venüs Terazi takımyıldızına girerse, o zaman bir savaş tahmin ediliyor; bu savaş imparatorluk için kötü sonuçlanacak. Modern astrologların bu alametin formülasyonunun arkasında yatan teorinin en az bir unsurunu miras almış olmaları önemsiz değildir: savaş geleneksel olarak hâlâ Terazi'nin yönetimi altındadır. Yaklaşan savaşın başka belirtileri de var: Venüs birinci veya beşinci ayda kaybolursa veya tam tersi beşinci ayda ortaya çıkarsa, o zaman büyük bir yangının yakın olduğu düşünülüyordu. Metinlerde sert bir şekilde ifade edildiği gibi, Venüs'ün ilk ayda ortadan kaybolmasının ardından çıkması beklenen savaş kral için bir felaket olacaktı, oysa son iki olayla bağlantılı savaşlarda onun kazanması bekleniyordu.

Elbette, yukarıda da gördüğümüz gibi, eğer Venüs beşinci ayda ortaya çıkarsa, sadece başarılı bir savaş kapıda değil, aynı zamanda astrolojik olmayan bir türde, mahsuller de başarılı olacaktı. Astrologların krala verecekleri raporlar için bu farklı tahminlerden birine hangi kritere göre karar verdikleri bir sır olarak kalıyor. Yenilgiyi kabul edip ikisini de gönderdiklerine dair elimizde bir kayıt yok.

Modern astrologların gezegene atfettiği niteliklerin önemli bir parçası olan Venüs'ün uyumlaştırıcı etkisi, örneğin gezegenin bir tutulma ile birlikte görülmesiyle açıkça ifade edilir. Yaklaşan bir ay tutulmasını bildiren bir metin, Venüs, Jüpiter ve Satürn'ün hepsinin bu tutulmada bulunacağını ekliyor. Bir Namburbi ritüeli gerçekleştirmesi tavsiye edilmek yerine, kral

bu tutulmadan korkmasına gerek olmadığını bildirdi.[10]Hem Venüs hem de Jüpiter ile birlikte başka bir ay tutulmasını anlatan ikinci bir metin, kralın lehine alametleri ifade ediyor.[11]Bu nedenle Venüs ve Jüpiter, Satürn olsun veya olmasın, burada kralın ve krallığın çok güçlü koruyucuları olarak görülüyor ve normalde tutulmayla ilişkilendirilen kötülüğü ortadan kaldırabiliyor veya etkisiz hale getirebiliyor.

Güneş tutulması sırasında bu gezegenlerden birinin veya her ikisinin varlığına ilişkin metinsel destek bulmamız ve böylece tahta bir yedek kral yerleştirme ihtiyacını ortadan kaldırmamız ilginç olurdu. Bu noktada öyle ya da böyle bir açıklama, karasal ritüellerle ilgili olarak gezegensel alametlerin göreceli gücü hakkında doğrudan bir yargıya varılmasına olanak sağlayacaktır.

Şu anda, Namburbi'nin ve yedek kral ayinlerinin varlığı, karasal etkinin önceliğine işaret ediyor: operatörün iradesi, yukarıdan gelen kehanetlerin işaret ettiği kaderi değiştirebilir veya önleyebilir. Peki eski rahipler başarıdan ne kadar emindi? Evrenin tam olarak ne kadar şekillendirilebilir olduğunu düşünüyorlardı? Tutulma tehlikesini ortadan kaldırmak için ritüelin veya Venüs veya Jüpiter'in varlığının göreceli yararları hakkında bir açıklama bu soruyu çözmeye başlayacaktır. Gelecekte bu konuyu ele alan bir metnin bulunması veya tanımlanması elbette mümkündür ve bunun sonucunda kadim kader kavramı hakkında biraz daha bilgi sahibi olacağız.

Venüs'ten kalan kehanetler sonuçsuzdur: Bir tablette yalnızca Venüs'ün bir istasyonundan türetilen kehanetlerden bahsedilmektedir; bu, hem geriye doğru hareket döneminden hem de yaklaşık kırk gün sonra doğrudan ilerlemeye dönüşten önce gelen bir olaydır. Başka bir ayrımdan bahsedilmiyor, ancak bu olay oldukça yaygın bir şekilde her on sekiz ayda bir meydana geldiğinden, bir yerlerde Venüs istasyonlarının, belki de gerçekleştikleri farklı aylardan veya yakınlıklarında bulundukları farklı gezegenler veya takımyıldızlardan alınan daha fazla farklılaşmanın bulunması beklenebilir. gözlemlendi. Kesinlikle Enuma Anu Enlil serisindeki kehanetlerin genel çerçevesi, kehanetlerin bu şekilde yöntemli bir şekilde organize edildiğini düşündürecek bir yapıya sahiptir. Ancak bu türden hiçbir şey bulunamadı.

Elimizdeki tek Babil tabletinden geriye kalan tek şey, Venüs'ün bir istasyonunun prensin -muhtemelen veliaht prensin- uzun süre yaşayacağına ve ülkede adaletin olacağına işaret ettiği şeklindeki yorumdur.[12]

Enuma Anu Enlil'in elli birinci tabletinde kraliyet hanedanından farklı olmayan bir şekilde daha bahsedilir: Eğer Venüs "kendi ayının" erken doğarsa, o zaman kral

uzun bir ömre sahip olacaktı, oysa Venüs "kendi ayının" sonlarında yükselirse kral kısa sürede ölürdü. Bu, ulusal takvimin çalışma parametrelerinin belirlenmesinde yapılan herhangi bir hatanın beraberinde getirdiği tehlikeleri akla getirmektedir; çünkü eğer astrologlar herhangi bir nedenden ötürü ayları yanlış seçmişlerse (belki de bir ayı eklemeyi başaramamışlarsa), o zaman bu olay, kral ve dolayısıyla astrologları yer alacaktı. Kralın, bir astrologun takvimi hesaplamadaki hatasından kaynaklanan ölüm tahminine nasıl bakacağı yalnızca tahmin edilebilir, ancak astrologun sadece konumunu kaybetmesi ve talihsiz gibi yaşamak için tuğla yapmak zorunda kalması durumunda bunu hayal etmek adil olur. Tabia, o şanslı sayılabilirdi.

Bahsedilecek son alametler, Venüs'ün Mars'la kavuşumundan elde edilen alametlerdir: "Eğer Venüs yükseldiğinde Mars onun yakınında görülürse, o zaman kralın oğlu saraya girecek ve tahtı alacaktır." Dolayısıyla bu açıklamaya göre olay, oğullarından biri tarafından krala yönelik doğrudan bir tehdit olarak görülüyordu. Bu tahmin aynı zamanda kralın ölmesi ve yerine oğlunun geçmesi olarak da anlaşılabilir. Dolayısıyla, göreceğimiz gibi, bu alamet muhtemelen Venüs'ten çok Mars'ın varlığından kaynaklanıyor gibi görünüyor. Ancak bu bağlaç başka bir metinde kesinlikle olumsuz olarak görülüyor: Mahsullerin ya bir sel nedeniyle ya da bir düşmanın onları ezmesi nedeniyle mahvolacağını öngörüyor.[13]

Venüs'le ilgili bazı eski alametlerin, modern astrologların miras aldığı astrolojik gelenekte yeniden ortaya çıkmak üzere hayatta kaldığı açıktır. Tabii ki, Venüs'ün başlıca rolü (kadınlar ve dişil olan her şey üzerindeki hakimiyet) hâlâ gezegenle yakından özdeşleşmiş durumda. Kaynaklarımız olan Yunan ve Romalı yazarların da bu hususu vurgulamaları nedeniyle buna şaşırmamak gerekir. Ancak ilginç olan, daha az belirgin olan yönlerin hayatta kalmasıdır.

Venüs'ün hasatın başarısıyla ilgili eski kaygısı, Venüs'ün yönetimi altındaki ulusun mallarına ve ticari kaynaklarına modern atıflarda yankı bulur. Venüs'ün geçmişteki dövüşçü niteliği, orduların ve istilaların hükümdarlığı da günümüze kadar gelmiştir: savaşlar, anlaşmalar ve müttefikler bugün hala Venüs'ün rolünün bir parçasıdır. Son olarak, Venüs'ün ülke genelinde adaletle ilgilenmesi, Venüs'ün mahkemeler üzerindeki egemenliğinin modern kabulünde doğal sonucunu buluyor.*25

Bu benzerlikler çok yakındır ve Venüs'le birlikte astrolojik değerlerin birkaç bin yıl boyunca antik Babil'den günümüze - biraz değiştirilmiş bir biçimde de olsa - başarıyla aktarıldığını kanıtlamaktadır.

11

NİNURTA

Satürn, Mars'ın Kardeşi

Astrolog William Ramesey, eserinde Satürn'ün "melankolinin yazarı" olduğunu yazıyor: *Astroloji Yenilendi,*1653'te İngilizce basılan en eski astroloji metinlerinden biriydi.*26Eğer Satürn "iyi güçlendirilmiş" ve "Yılın Efendisi" olarak görülüyorsa, o zaman bunun "insanların evler inşa edeceği, dünyanın verimli olacağı ve insanların onurlandırılacağı, servetin artacağı" anlamına geldiğini açıklıyor. ve çaba ödüllendirilecektir. Eğer Satürn bu konumda zayıfsa o zaman "çok soğuk olacak. . . ve insanlar çok fazla acıya ve kayıplara katlanacaklar. . . fırtına, rüzgar ve yağmur nedeniyle büyük hasarlar meydana gelir. . . . Soğuktur, kurudur, melankoliktir, yalnızlığın yazarıdır."[1]Sonuç olarak, Ramesey bize, insanoğluna ağır bir şekilde yalan söyleyen, hareket edemeyecek kadar şişman, gülemeyecek kadar hasta ve merhamet edemeyecek kadar öfkeli, kararlı bir şekilde sert bir tanrının belirgin izlenimini veriyor.

Satürn'ün bu asık suratlı görüntüsü yirminci yüzyıla kadar ulaştı. İngiliz astrolog Margaret Hone, 1951'de, uzun yıllar stajyer astrologlar için standart metin olarak kalacak bir çalışma üretti. İçinde Satürn'ün "hayatı sınırlama veya kontrol etme gücüne" sahip olduğunu iddia ediyor ve onun "kaderin katılığının" kaynağı olduğunu vurguluyor.[2]

Astrologlar uzun zamandır Satürn'den korkuyorlar. Gelenek, sınırlamanın, kısıtlayıcı yapının, baskıcı kaderin sembolü olarak kimliğini korumuştur. Sonuç olarak bu olumsuz bir etki olarak görüldü çünkü söylenmemiş bir varsayıma göre, insanlar kendilerine dayatılan sınırlamalardan hoşlanmazlar. Ancak modern astrologların derinlik psikolojisini benimsemesi bu sembole yaklaşımı değiştirdi: sınırlama ve yapının artık büyüme için gerekli olduğu anlaşıldı. Sert yargıç Satürn, bunun yerine kararlı ve kararlı bir öğretmen haline geldi.

Eski astrologlar Satürn'ü oldukça farklı görüyorlardı. Asurlular ve Babilliler için o, sert ve soğuk bir patrik değil, zafer kazanan bir kahramandı. En eski efsanelerde Satürn, kaosun patlak veren kadim güçleriyle savaşıyordu.

Çalınan kanun tabletlerini kurtarmak için ilkel rahimden. Ve bunlara sahip olmak, kader üzerinde kontrol sahibi olmayı sağlıyordu.

İlahi kardeşler Satürn ve Mars, savaşçı tanrılardı. Astrolojik harflerde Sagush olarak adlandırılan Satürn gezegeni hiçbir zaman resmi olarak tanımlanmamıştır. Tanrının geçtiği metinlerde genellikle Ninurta'nın gezegeni olarak anlaşılmaktadır. Ningirsu, Ninib veya Ninurash olarak bilinir. Aslında Satürn ve Mars aynı yerdeydi. O kadar yakın bir ittifaktı ki, Babilliler ve Asurlular bazen onları ayrı ayrı tanımlamayı reddediyorlardı. Bu göksel uyumun bir örneği, arkeologların savaş tanrısının kült merkezi olan Kiş şehrinde kazdıkları bir kabartmada görülmektedir. Savaş tanrısının başının iki yanında Ninurta ve Nergal'in (Mars) simgeleri yer alıyor; her biri bir güneş kursuyla tasvir ediliyor; çünkü her ikisi de güneş tanrısının belirli niteliklerini paylaşıyordu.[3]

* 27

Ninurta'nın birincil mitolojik rolü, tanrılar adına savaşan galip gelen kahramandı. Hikayesi o kadar eski bir efsanede anlatılıyor ki, kesinlikle yazının ortaya çıkışından öncesine dayanıyor. Hikayenin pek çok detayı henüz yeniden oluşturulmamış olsa da, anladığımız kadarıyla temel olay örgüsü aşağıdaki gibidir. Antik çağda sonsuz yasalar tanrılar tarafından "kader tabletleri" üzerine yazılmıştı. Bu tabletlere sahip olmak, sahibine kader üzerinde güç kazandırıyordu. Başlangıçta onları göğsünde taşıyan Enlil tarafından tutuluyordu. Bir gün şafak vakti Enlil tabletleri yıkamak için çıkardıktan sonra çalındı. Hırsız, denizde yaşayan büyük kaos ejderhasıyla iş birliği yapan Zu adındaki kanatlı fırtına ejderhasıydı. Bu yaratıklar tarafından tanrılara öyle bir korku aşılanmıştı ki, hiç kimse onları takip etmeye ve bu hayati tabletleri ele geçirmek için savaşmaya hazır değildi.

Yalnızca Ninurta öne çıkıp bu zorlu göreve gönüllü olma cesaretini sonunda gösterebildi. Bir aramanın ardından Zu'nun dağlardaki yuvasını buldu ve içinde saklı tabletleri gördü. Tabletleri kurtarmayı başardı ve onları tanrıların büyük toplantı salonuna geri getirdi; burada minnettarlıkla tabletlerin velayeti kendisine verildi. Böylece Ninurta kaderin ve alın yazısının gözetmeni haline geldi; gördüğümüz gibi, eski Asurlular tarafından şimtu olarak biliniyordu.

Sınır taşları ve steller üzerine oyulmuş, kilden kalıplanmış veya silindirik mühürler üzerine yazılmış Ninurta resimleri, kartalın belirli silahlarla birleşimiydi. Genellikle bir sütunun üzerinde duran antik güneş sembolü kartal, Ninurta'nın birincil temsiliydi. Çoğunlukla farklılıklar meydana gelir: Sembol, kartal başlı bir silah veya aslan başlı bir kartal olabilir ve

ara sıra iki başı zıt yönlere bakan bir kartal görüyoruz. Bu tuhaf sembol, bugün Avrupa hanedanlık armalarında hâlâ varlığını sürdürüyor. Herhangi bir yeraltı sembolik rezonansının olup olmadığını söylemek imkansızdır.

Ninurta her zaman hayvan biçiminde tasvir edilmiyordu; bazı zamanlarda elinde yedi başlı silah tutan bir adam olarak tasvir edilmiştir. Bunun yedi gök tanrısının sembolü olabileceği öne sürüldü, ancak bunların hangi nedenle bu biçimde tasvir edildiği belirsiz. Belki de tasvir Ninurta'nın tanrıların kaderini nasıl kendi ellerinde tuttuğunu gösteriyor?

Ninurta'nın Eski Ahit'le iki belirgin ilişkisi vardır. Her ikisi de Mezopotamya kültünün yayılmasına karşı çıkıyor. Ninurta'nın unvanlarından biri Domuzun Efendisiydi; onun için domuz kutsaldı. Domuz eti tüketiminin İncil'de yasaklanmasının kökenlerini burada görebileceğimiz tartışılabilir; zira bu etin tüketiminin yasaklanmasıyla Ninurta fiilen hakarete uğramış ve reddedilmiştir. Aslında domuz etinden uzak durmak, bu tanrıya tapmaktan da uzak duran bir kimsenin alameti olabilir.

İkinci çağrışım Amos kitabında yer almaktadır. Bu peygamber, istila ve sürgün getireceğini vaat ettiği bir uygulama olan tanrı Sakkut'a (İncil'in Kral James versiyonunda "Moloch" olarak tercüme edilir) yaygın tapınmaları nedeniyle halkına öfkeyle bağırıyor.[4]Artık Ninurta kültü, hem bir savaş tanrısı hem de bir güneş tanrısı olarak Mezopotamya'dan batıya doğru yayılmıştı ve güneş tanrısı olarak onun özellikle doğan güneş tanrısını, "gündoğumunun kapısını açan kişi"yi somutlaştırdığı düşünülüyordu. Gün doğumu tanrısı olarak Ninurta'nın unvanlarından biri Sakkut'tu. - Amos da aynı şekilde karşı çıkıyor. O halde Ninurta kültünün, peygamberlerin zamanında -MÖ sekizinci yüzyılda, Ninova'daki Asurbanipal'in saltanatından yaklaşık bir yüzyıl önce- İsrailoğulları arasında iyice yerleşmiş olduğundan emin olabiliriz.

Astrologların raporlarında bulunan alıntılar, astrolojik diziden en az bir tabletin tamamen veya kısmen Satürn'den gelen kehanetlere ayrılmış olduğunu açıkça gösterse de, bu tablet henüz keşfedilmedi. Sonuç olarak, şu anda bilgi için mevcut olan tek kaynak raporların kendisidir. Pek çok gezegende olduğu gibi, Satürn'den söz eden çok az sayıda gezegen mevcuttur: Parpola ve Thompson tarafından yayınlanan 358 astrolojik rapordan yalnızca yirmi altısı Satürn'den bahsetmektedir. Alıntılanan bu niteliklerin Satürn'ü ne kadar temsil ettiği şu anda cevaplanamayan bir sorudur. Sadece çok daha fazla tabletin yok edilmekten kurtulduğunu ve şimdi dünya müzelerindeki devasa varlıklar arasında tanımlanmayı beklediğini umabiliriz.

Bu astrolojik raporların kullanılması en azından bazı temel astrolojik özelliklerin açıklığa kavuşturulmasına izin vermelidir, ne yazık ki bunu yapmazlar çünkü başka bir belirsizlik kaynağı daha vardır. Tarihçi Diodorus Siculus, MÖ 56 civarında Babil astrolojisi hakkında anladığı her şeyi yazdı. Açıklaması sırasında Satürn gezegeninin "en göze çarpan gezegen olduğunu ve diğerlerinden daha fazla olay ve benzeri olayların habercisi olduğunu" belirtti.[5]Daha sonra Satürn'ün "Helius'un yıldızına [güneş] adını verdiklerini" ekliyor.[6]Gördüğümüz gibi bu, metinlerde güneş ve Satürn'ün her ikisinin de Şamaş olarak anıldığı şeklindeki eski ve potansiyel olarak kafa karıştırıcı Mezopotamya uygulamasının tanınmasıdır.

Satürn'e atfedilen özelliklerin bilinen en eski tanımı Babil'in yaratılış destanında bulunur.*Enuma Eliş,*Babil'in ilk hanedanlığı döneminde kesin biçimine kavuşturuldu. Bazıları MÖ 1800 civarında bir tarih önermektedir.

. . . yıldız [Satürn], kanun ve düzenin yıldızı. . .[7]

Modern astrologlar için bu çok tanıdık bir atıftır, çünkü bugün Satürn'e atfedilen özellikler tamamen aynı özellikleri içermektedir: Satürn "disiplin ve onu uygulayan kişidir."[8]Bu, erken Babil mitolojisinin neredeyse dört bin yıl sonra var olan bir çağın astrolojisinin ayrılmaz bir parçasını oluştururken bulunabileceğinin bir başka kanıtıdır.

Ninova'dan Satürn'den bahseden en çok sayıda astrolojik rapor kategorisi, Ay'ı da içerenlerdir. Özellikle ikisi arasındaki bağlaçlarla ilgilenirler:

Ay'ı bir hale çevrelediğinde ve Satürn onun içinde durduğunda, ülkede gerçeği konuşacaklar: Oğul, babasıyla gerçeği konuşacak. Çoklukların refahı.[9]

Böyle bir bağlacın sürekli olarak doğru konuşmayı öngördüğü görülüyor, aynı sonucu bildiren diğer üç rapor da gösteriyor.[10]Bu raporlardan birine eklenen bir notta ek bilgi sağlanıyor; bu not, bu özel kavuşumun "kralın tahtı için güvenli bir temel ve ülke çapında adalet" vaat ettiği bilgisini doğruluyor.[11]Bu son iddia, yaratılış destanında yer alan “kanun ve nizam” özelliğinin aynısıdır. İkinci bir metin bu bağlantıyı açıkça ortaya koyuyor: Satürn, "Hakikat ve Adaletin yıldızı" olarak tanımlanıyor.[12]

İkinci tür bir alamet, Satürn'ün ay ile kavuşumundan elde edilir. Bunlar kral ve Ninova'daki Akkad raporlarına göre onun yönettiği devletle ilgilidir.

Dün gece Satürn Ay'a yaklaştı. Satürn Güneş'in yıldızıdır. Bu onun yorumudur; Kral için şanslı. Güneş [Satürn] kralın yıldızıdır. . . . Güneş [Satürn] Ay'ın üstünde veya altında durduğunda tahtın temeli sağlam olacaktır; Kral adaletini yerine getirecek.[13]

Başka bir raporda Satürn'ün "Akkad'ın Yıldızı" olduğu ve kral için şanslı olduğu belirtilmektedir.[14]

Astrologların raporlarında bu ulusal güvenlik ve adalet durumu çeşitli şekillerde ifade ediliyor: “Toprak tatmin olacak. . . . Sığır güvenli bir şekilde yatıyor. . . . Tanrılar Akkad için mutluluk istiyor.” Tüm bu yorumlar, Satürn'ün krallığın refahı için önemli olan hayırsever bir gezegen olduğu izlenimini doğruluyor.

Satürn'le ilgili bazı metinler, şu andaki bilgimizle diğer raporlardakilerle çelişen kehanetler sağlar. Daha fazla malzeme veya Enuma Anu Enlil'deki Satürn tabletinin çevirileri olmadan, ifade ettikleri kehanetlerin bu seriden mi ve dolayısıyla kanonik mi yoksa kanonik olmayan, belki de sözlü bir gelenekten mi geldiğini bilmemizin hiçbir yolu yok.

Örneğin bir metinde Satürn ile Ay'ın kavuşumu için "soyguncuların öfkeleneceği" ifadesi yer alıyor.[15]Bu görünüşte anormal bir durum; eğer ülkeyi adalet yönetiyorsa, ki bu ay ve Satürn'ün olağan yorumudur, soyguncular nasıl öfkelenebilir? Eğer bulabilirsek başka örnekler, anlamı daha açık hale getirebilir ve bariz çelişkiyi çözebilir, ancak şu an için bu metin, raporlar arasında bariz bir anormallik olarak tek başına duruyor.

Ninurta'nın ilginç bir özelliği, binlerce yıldır hayatta kalarak modern astroloji kitaplarında Satürn'le ilişkilendirilerek yeniden ortaya çıktı. Bu onun yerdeki kayalarla olan ilişkisidir. Tipik olarak, "sıradan" atıflarla ilgilenen modern bir astrolojik metinde, Satürn'ün yönetimi "kömürü, madenlerini ve madencilerini" içerecektir. Kurşun, binaların temelleri. . .”*28Bunun açık anlamı, Satürn'ün bazı ağır veya yoğun mineralleri yönettiğidir. Bunun Ninurta'yla bir bağlantısı var gibi görünüyor: Sümer mitinin, sonunda onlarla savaşmak zorunda kalan Ninurta'ya düşman olan yeryüzündeki taşlardan söz eden bazı parçaları hayatta kalmıştır. Onları mağlup edip boyun eğdirdikten sonra, iyi ya da kötü kaderlerini belirledi. Örneğin Kalsedon'a kötü bir kader verildi, çünkü

sonsuza dek keskilerle oyulacak ve yarılacak. Mermer ise tapınak yapımında kullanılma ayrıcalığına kavuştu. Tamamı tanımlanamayan yaklaşık yirmi mineralin Ninurta'nın kontrolü altında olduğu listelendi.[16] Daha sonraki astrolojik atıfların kaynağını bu efsaneden bulmuş olabilir mi?

Bahsetmeye değer iki atıf daha var: genel bir kıtlık öngörülüyor
†29
Mars ve Satürn'ün ve Satürn'ün Aslan burcundaki kavuşumundan bahsediliyor aslan ve çakalların ortalıkta dolaşacağı, saldırıp öldüreceği, insan ve mal trafiğinin ciddi anlamda sekteye uğrayacağı üç yıllık bir döneme işaret ediyor.[17]

Sonuç olarak, Asurlular ve Babilliler için Satürn'ün, Akkad topraklarında istikrarın korunmasında önemli görülen kanun ve düzenin yanı sıra hakikat ve adaleti de yönettiği açıktır. Kanunun asıl belirleyicisi kraldı ve Satürn aynı zamanda onun refahı ve hükümdarlığının temel temelleri hakkında da kehanetler sağlıyordu. Bununla birlikte, Satürn'ün diğerleriyle kavuşumlarının müjdelediği bu faydalar, gezegenin Mars'la kavuşumda olması halinde geçersiz hale gelebilir. Bu ikinci kombinasyon en azından olumsuz olarak görüldü ve kıtlık ve sıkıntının habercisi olduğu düşünüldü.

Satürn'ün etkisine ilişkin bu eski açıklamalarda, modern bir astroloji kitabında bulunamayacak çok az şeyin bulunduğunu söylemek doğru olur. Bugün Satürn'ün "devletin temelleri" ve "toplumsal veya yasal olarak izin verilen davranışın sınırları" üzerinde hüküm sürdüğü söyleniyor.[18]

İngiliz astrolog merhum HS Green, Satürn ve Mars'ta birlikte şunları yazıyor: “Hükümdar ve Hükümet için talihsiz bir durum; ulusal yaşamda ciddi zorluklar; Halkın hoşnutsuzluğu."[19]

Kadim entelektüel geleneğin devamını özetleyen, bugün kullanılan astroloji kitaplarında antik Babil'den kalan pek çok şeyin son üç bin yılda hayatta kaldığı açık görünüyor.

12

NERGAL

Mars, Ölülerin Efendisi

Mars, kadim astrologlar tarafından her zaman Ninurta'nın kardeşi olan tanrı Nergal ile özdeşleştirilmiştir.*30Ninurta gibi, Nergal'in de başlangıçta bir güneş tanrısı olduğu anlaşılıyor, ancak kardeşinin aksine Nergal, hem cehennem ateşlerinin hem de hem insanları hem de mahsulleri yok eden şiddetli yazların sıcağının efendisi olarak kötü biri olarak görülüyordu.

Nergal'in bilinen en eski adı, "Güneşin geceleri yattığı aşağı dünyanın Kralı [Lugal]" anlamına gelen Sümerce Lugalmeslam'dı. Mitoloji bunun neden böyle olduğunu açıklıyor. Sümer standartlarına göre bile çok eski bir döneme gönderme yapan çok eski bir masalda Nergal'in ve yeraltı dünyasının öyküsünü buluyoruz. Olay örgüsü, tüm tanrıların büyük bir ziyafet için cennette bir araya gelmesiyle açılıyor.

Tanrılar, yeraltı dünyasının tanrıçası Ereşkigal'i toplantılarına davet etmek istediler. Bölgesinden ayrılmayı reddedeceğini bildiklerinden, yiyecekten payını alması için bir elçi göndermesini önerdiler. Ereshkigal, tanrıların ziyafet salonunun kapısında kendisini gösteren bir elçiyi usulüne uygun olarak gönderdi. Elçiyi görünce toplanmış tüm tanrılar onu selamlamak için koltuklarından kalktılar. Yani sımsıkı oturan Nergal dışında hepsi. Bu, tanrıçaya doğrudan bir hakaret olarak anlaşıldı.

Ereshkigal bunu duyunca öfkeye kapıldı ve Nergal'in canını istedi. Onu kişisel olarak idam etme zevkini yaşayabilmek için tanrıların onu yeraltı dünyasına göndermesinde ısrar etti. Nergal bu talebe itiraz etti ancak kaderinden kaçamayacağını anladı. Ancak ricaları üzerine, uzlaşma yoluyla, Ereşkigal'in sarayındaki kapıların her biri için bir tane olmak üzere on dört arkadaşının eşliğinde yolculuğa çıkmasına izin verildi.

Nergal dünyanın derinliklerine indi ve ulaştığında

Sarayın her kapısında ashabından birini nöbetçi olarak görevlendirdi. Daha sonra binaya koştu ve görmezden geldiği elçiyi bulunca onu hızla öldürdü. Ereşkigal'i bulduğu taht odasına doğru ilerledi. Nergal onu saçlarından yakalayıp yere sürükledi ve tam kafasını kesmek üzereyken gözyaşları içinde bağışlanmak için yalvardı. Eğer yaşamasına izin verseydi, onun karısı olacaktı, diye ağladı. Nergal onun ricasından etkilendi ve fikrini değiştirdi. Şefkatli bir hareketle gözyaşlarını kuruladı ve teklifini kabul etti. Ve böylece o andan itibaren Nergal ve karısı Ereşkigal yeraltı dünyası Arallu'nun yönetimini paylaştılar. O andan itibaren Nergal aynı zamanda yeraltı dünyasının tanrısı, mezar tanrısı ve ölülerin yargıcıydı.

Nergal'in ölümle olan mitolojik bağlantısı, Mars'ın yaygın hastalık veya katliamı hızlandırdığına dair çok sayıda referansın bulunduğu astrolojik raporlarda ortaya çıkıyor. Ayrıca Nergal de kardeşi Ninurta gibi mitolojide bir savaş tanrısı, savaşın efendisi olarak karşımıza çıkar. Bu özelliğin aynı zamanda onun gezegenine de atfedildiğine şüphe yok, çünkü raporlarda Mars'ın düşman birliklerinin istilasına neden olduğuna dair birçok atıf var, örneğin: "Bir gezegen ve Mars karşı karşıya durduğunda, düşmanın işgali olacaktır."[1]

Diğer daha spesifik kombinasyonlardan da ara sıra bahsedilmektedir. Örneğin Mars, Jüpiter ile kavuşum yaparsa, krallığın geniş çaplı bir yıkıma uğrayacağı tahmin ediliyordu. Bu belki de Jüpiter'in astrolojik yorumlardaki modern "genişleyici" rolünün antik çağlarda da geçerli olduğunu düşündürmektedir.

Nergal aynı zamanda veba, ateş ve veba tanrısı olarak da kabul ediliyordu ve bu niteliklerden sıklıkla söz ediliyordu. En azından Asurlular için, ulusu vuran veba gibi genel bir trajedi, öyle görünüyor ki, Mars'ın onlara savaş ilan etmesiyle eşdeğerdi. Metinlerin çoğu, Mars'ın olumsuz eylemlerinin sonucundan "savaşçılar yatağı" olarak söz eder; bu açıklama, vebadan ölenlerin son derece şiirsel bir imgesidir, özellikle de bütün bir ordunun böyle bir hastalıktan ölmesi yaygın olduğu için. Ve göreceğimiz gibi, Mars'ın vebayla olan bu ilişkisi bugün hala devam ediyor.

Mitoloji, tanrı Enlil'in kırdaki sığırları Nergal'e emanet ettiğini kaydeder. Bu özellik, Mars'ın hareketini sığırların kaderine bağlayan pek çok alametin yer aldığı raporlarda açıkça görülüyor: "Ay'ı bir hale çevrelediğinde ve Mars onun içinde durduğunda, sığırlar yok edilecek."[2]Ancak görünen o ki, Mars'ın hareketlerinden yalnızca sığırların etkilenmediği düşünülüyor. Başka bir metinde Nergal'in ticari refaha, aslında temel gıdanın fiyatına hükmettiği belirtiliyor.

Piyasadaki mallar.[3]Bu, Nergal'i yalnızca sığırların değil, ticari kesim için yetiştirilen tüm hayvanların hükümdarı olarak görmemiz ihtimaline yol açıyor.

Göreceğimiz gibi, veliaht prensin astrolojik sembolü Merkür olmasına rağmen, onun da Mars'tan etkilendiği söylenir ve gezegenin üstleneceği en kötü konum, Mars'ın çok korkulan Akrep takımyıldızına girmesidir. Bu süre zarfında veliaht prens için tehlike açıkça ortaya çıkıyor: “Mars Akrep'in içindeydi: bu onun yorumu. Mars Akrep'e yaklaştığında prens akrep sokması sonucu ölecek ya da sarayında esir düşecek.”[4]

Babillilerin ve Asurluların Mars'a verdiği özelliklerin birçoğu, üzerinden binlerce yıl geçmesine rağmen o gezegene bağlı kalmıştır. Kolayca erişilebilen herhangi bir modern astrolojik metin, gezegenin endişeleri arasında savaşı ve savaşı listeleyecektir, ancak Yunan mitolojisinin modern yaşamdaki güçlü kalıntıları göz önüne alındığında belki de bu o kadar da şaşırtıcı değildir. Daha gizli yönetimler ise daha az belirgindir.

Yirminci yüzyılın başlarında astroloji yazarları tarafından Mars'la ilgili olarak sıralanan geleneksel ilişkiler arasında yalnızca genel olarak savaş ve şiddet değil, aynı zamanda veba, salgın hastalıklar ve ateş de vardır. Ve Akrep burcunun yöneticisi olarak Mars, en eski mitolojisine kadar uzanır ve hâlâ ölüme ve yeraltı dünyasına başkanlık ettiği kabul edilir. Ancak göreceğimiz gibi, 1930'lardan bu yana bu ikinci atıf giderek Plüton tarafından da kapsanmaya başlandı.

Sığırlarla Mars arasındaki tuhaf Mezopotamya bağlantısı daha da esrarengizdir. Olağanüstü bir şekilde, bu da bin yıl boyunca hayatta kaldı. Bugün Batılı astrologların çoğunluğu büyükbaş hayvan ve büyükbaş hayvan pazarlarını Venüs'ün hükümdarlığı altına yerleştirirken,[5]Mezbahaların ve kasapların yöneticisi olan Mars, bu şekilde pazar için kesilen ticari hayvanların kaderini kontrol ediyor.*31

Bu küçük ve genel olarak bilinmeyen özelliğin bu kadar uzun bir süre hayatta kalmasında dikkate değer bir şey var. Bu, üç bin dört bin yıl önceki Mezopotamya'dan gelen materyalleri büyük bir dikkatle kopyalayan, yeniden kopyalayan ve tercüme eden yazar ve akademisyenler için astrolojik metinlerin ne kadar değerli olduğunun bir başka göstergesidir. Ve bu bilginin hâlâ basılıyor olmasında dikkate değer bir şey var. İddianın geçerliliği kabul edilse de edilmese de, tamamen estetik açıdan bakıldığında, fikirler tarihinde bu tatmin edici bir durumdur.

1970'lerden bu yana astroloji giderek bireyin geleceğinden ziyade bireyin gerçeklik algısına odaklandı. Doğum haritası şu şekilde görülüyor

yalnızca bireyin kişisel gerçekliğini ortaya çıkarmakla kalmıyor, aynı zamanda onun yaşamında değişiklik, uzlaşma ve yetiştirmenin bireysel potansiyelin gerçekleştirilmesinde yararlı bir rol oynayabileceği alanlara da işaret ediyor. Başka bir deyişle, bireyin tüm potansiyel yeteneklerinden en iyi şekilde yararlanmasına yardımcı olmak için kullanılır. Bu nedenle doğum haritası, kadere dair gizli bir diyagramdan ziyade, bireysel potansiyelin bir haritası olarak görülüyor.

Bu modern tutumun son yarım yüzyılın psikolojik düşüncesine olduğu kadar çok eski simya, büyü ve Hermetik felsefelerin modern yorumuna da çok şey borçlu olduğu açıktır.

Bireyin dönüşümü, büyücünün yıldızları kullanarak hayatını değiştirmesi disiplinin amacıdır. Ve modern astrologların kişinin hayatını dönüştürme dürtüsünün güçlü bir sembolü olarak gördüğü gezegenin, Babilliler tarafından bilinmeyen ve ancak yakın zamanda, 21 Ocak 1930'da keşfedilen Plüton olması belki de yerindedir.

Plüton'un modern enkarnasyonunda Nergal ve Ninurta kardeşlerin, Mars ve Satürn'ün niteliklerinin bir sentezini içermesi konuyla alakalıdır. Plüton, Ninurta gibi kaderin hakemidir ve Nergal gibi yeraltı dünyasının hükümdarıdır. Plüton'un aynı zamanda Mezopotamyalılar tarafından çok korkulan takımyıldızı veya burç olan Akrep'i de yönettiği kabul edilir; belki de onlar için uygarlıklarıyla kendilerinden uzaklaştırdıkları her şeyi -kaos, karanlık, bilinmeyen- simgelediği için. Ama şimdi Plüton'un ortaya çıkışıyla astroloji derinliklerle, kendi rahmiyle yüzleşiyor. Belki de bu onun gerçek mücadelesidir.

Son olarak, hem Ninurta'nın hem de Nergal'in tanrıçalarla savaştığını hatırlamak gerekir: Bir yanda kaos tanrıçası, diğer yanda yeraltı dünyasının tanrıçası. İki tanrıça da, elbette Nergal ve Ninurta gibi, tek bir varlığın yönleridir. Fethedilen dişilik yüzeyin çok altına itilmişti ama herkesin bildiği gibi hala gücünü koruyordu. Günümüzde Plüton'un kişiliğin dönüşümünü temsil etmeye değer bir sembol olarak daha fazla ilgi görmesi ile birlikte, bu yıkıcı enerjinin derinlerde saklı olan dişil yönü de bilinç ışığında bir kez daha ortaya çıkmaya başlıyor. Modern bir astroloji yazarının belirttiği gibi, "astrolojik Plüton'da kadınsı, ilkel ve anaerkil bir şeyle karşı karşıyayız."[6]

13

MARDUK

Jüpiter, Babil'in Kurtarıcısı

Tanrı Marduk gitmişti. Kilitlendi, kutsal dağın içine hapsedildi. Ve onun kaybı, tozlu şehirde kaosun patlak vermesine neden oldu: Pazar yerleri kargaşaya sürüklendi, huzursuz nüfus arasında öfkeli kavgalar ve gürültülü tartışmalar çıktı, her evde kontrolü efendileri yerine köleler üstlendi. Kısa sürede sokaklar çılgınca tanrılarını arayan insanlarla doldu. Yüzlerini göğe kaldırdılar ve yüksek sesle bağırdılar: “Nerede o? Nerede esir tutuluyor?”

Sonra birdenbire, bu kargaşanın ortasında, dörtnala koşan atlar sokaklarda bir patikayı parçaladılar, boş bir arabayı çektiler, araba sallanarak köşelerden sıçradı. Yaldızlı ve süslü bu araba tanrıya aitti. Sürücüsüz, kontrolden çıkarak, şehir surlarının ötesindeki Akitu tapınağına doğru yarışmak için İştar kapısından öfkeli bir hızla çıkana kadar şehri geçen kutsal yol boyunca yüksek hızda sürüklendi. Arabanın arkasından tek bir rahibe onu takip ediyordu. Şehrin tanrısının ortadan kaybolmasına üzülüyordu. Bütün şehir korkuyordu çünkü onu koruyacak bir tanrı olmadığı için kaosa sürüklenebilirdi. "Marduk'u bulun" sokaklarda duyulan acil çığlıktı. Eğer tanrıları bulunamazsa, kötülük hızla kontrolü ele alırdı. Ve böylece Babil'deki büyük bahar şenliğinin beşinci günü çaresizlik ve öfke içinde geçti.

Antik Babil ve Asur'da baharın gelişi yılın başlangıcını müjdeliyordu. İlk ay olan Nisannu, hilalin ilk kez görüldüğü bahar ekinoksuna en yakın akşamla başlıyordu.

Babil rahipleri her akşam hilal görünene kadar gökyüzünü inceleyerek beklerlerdi. Daha sonra resmi olarak ayın başlangıcını ilan edeceklerdi. Modern zamanlarda bu tarih 13 Mart ile 11 Nisan arasında değişebilir.

Nisannu, Babilliler için özel bir aydı ve ilk on bir günü, çok eski ama yine de günümüze dokunan büyük bir dini bayramla doluydu.

Mezopotamya toplumunun hala güvensiz kökleri. Belki de yazılı kayıtların ortaya çıkmasından çok önce, insanlığın yerleşik topluluklarda yaşamaya başlamasından bu yana süregelen kaos ve vahşet korkularına değiniyordu.

Hem kamusal hem de özel olan bu on bir günlük ritüeller sırasında, kralın hakları ile birlikte medeniyetin istikrarı ve gücü ilk önce sorgulandı ve sonra sembolik olarak yeniden öne sürüldü - sanki parçalanma yüzeye o kadar yakınmış ki, yalnızca kasıtlı bir müdahale mümkünmüş gibi. ve bilinçli düzenli iptal kaosu uzakta tutabilir. Ve böylece sembolik olarak, belirlenen sınırlar dahilinde bu festival, ilkel kaosa bir kez daha ortaya çıkma, kısaca düzen ve hiyerarşi tarafından inşa edilen medeniyet dokusunu parçalama şansı verdi. Bir yıl daha mağlup olduğu ortaya çıktı.

Babil'de festivalin ana kişileri şehrin baş tanrısı Marduk (Jüpiter) ve oğlu Nabu (Merkür) idi. Benzeri bahar şenliklerinin Akdeniz'e uzanan rota üzerinde bulunan Aşur, Ninova, Ur, Uruk, Dilbat, Arbela ve Harran şehirlerinde de düzenli olarak düzenlendiği biliniyor.

Babil'deki kazılar, her gün gerçekleştirilen törenlerin ayrıntılarını veren festivalin bir metnini ortaya çıkardı. Ne yazık ki, bulunan pek çok tablet gibi bu da ağır hasar görmüştü ve bunun sonucunda yalnızca iki ila beşinci günlerin ayrıntıları tamamlanmıştı. Bir başka uyarı olarak, bunun yalnızca Marduk'un Babil'deki tapınağı Esagila'da gerçekleştirilen törenleri verdiğini hatırlamamız gerekir. İlgili herhangi bir halka açık ayin olup olmadığı bilinmiyor, ancak mutlaka olmuş olmalı. Belki bir gün keşfedilecekler.

Diğer günlerde yapılan çeşitli ayinlere değinen veya bunların ayrıntılarını veren diğer çeşitli metinlerden ek bilgi toplanabilir. Bu kaynakların bir araya getirilmesi, olayların genel ancak sınırlı bir şekilde yeniden yapılandırılmasına olanak sağlamıştır. Festivalin özünde, görünüşe göre eski zamanlarda ayrı festivaller olarak görülen iki önemli ritüelden oluştuğu ortaya çıktı: kutsal evlilik ve Akitu tapınağındaki olaylar. Bununla birlikte, en azından MÖ 1. binyılın başlangıcında, bunlar uzun ve karmaşık bir bahar kutlamasında birleştirildi.[1]

Bulunan az sayıda ilgi çekici metin, bu ve diğer devlet ritüellerinin kamusal olaylarının arkasında yalnızca inisiyeler tarafından anlaşılabilen ezoterik bir açıklamanın yattığını ortaya koyuyor. Biçimleri genellikle basittir: Kamusal ritüelde birbirini izleyen her olayın ardından, onun içsel anlamının bir açıklaması gelir:

Başına mücevherler takan ve keçi kızartan kral.

:Başında odun taşıyan ve Enlil ile Anu'nun oğullarını ateşte yakan Marduk'tur.[2]

Canlı canlı yere attıkları öküz ve koyunlar. . . :Bu Kingu ve

yedi oğlunun vurulduğu zaman.[3]

Bu tür diğer metinler, her bir tanrıyla, bitkilerle, metallerle, değerli ve yarı değerli taşlarla ilişkilendirilen mistik sayıların ayrıntılarını verir. Bu çalışmalar, yalnızca ayrıcalıklı bir azınlığın erişebileceği, zengin ve karmaşık bir gizli geleneğe kısa bir bakış sunuyor. Bunu sağlamak için her metin bir uyarı ile biter. “Büyük tanrıların bir sırrı. İnisiyenin inisiyeye talimat vermesine izin verin. Bilmeyenler görmesin."[4]

Bahar bayramının ilk dört günü, giderek yoğunlaşan dini kutlamalara sistemli bir şekilde zemin hazırlayan çeşitli hazırlık ayinleriyle doluydu. İlk günün ritüelleri artık mevcut değil, ancak belki de ayrıntıları günümüze ulaşan ikinci ve üçüncü günlerin ritüellerinden farklı değillerdi.

Her iki gün de baş rahibin, ritüel bir temizliğin ardından Marduk tapınağına girerek tanrının heykelinin önünde tek başına durup uzun bir dua okumasıyla başladı. Bu dua, Marduk'un tüm düşmanlarını yenmedeki zaferlerini övmekle başladı ve tapınağın, şehrin ve halkın kutsanması için yapılan bir ricayla sona erdi.[5]Bu tamamlandıktan sonra günün geri kalanı tapınaktaki normal törenlerle geçti; günlük yemekler, ilgili ritüellerle birlikte tanrının heykellerine servis ediliyordu.

Ancak üçüncü günde olaylar biraz farklı bir seyir izledi. Marduk'a okunan sabah namazının ardından yetenekli ustalar çağrıldı ve iki küçük ahşap figür yapmaları emredildi. Figürlerden biri elinde yılan, diğeri ise akrep tutarken tasvir edilmiştir. Tamamlandıktan sonra bu figürler altın ve mücevherlerle kaplandı. Günün geri kalanı önceki iki günle aynı şekilde geçti.

Dördüncü güne gelindiğinde bir değişim başladı; festivali tapınağın iç işleyişiyle ilgilenenlerden daha fazlasını içerecek ve giderek patlak verecek noktaya ulaşıncaya kadar daha derin sulara taşımak için bir vurgu kayması başladı. tüm şehre hakim olana kadar bu sınırların ötesinde.

Dördüncü gün erken başladı: Gün doğumundan üç saat yirmi dakika önce, başrahip ayağa kalktı, ritüel olarak yıkandı, özel dualar okudu ve ardından kiliseye yürüdü.

tapınağın ön avlusunda, diğerleriyle birlikte Babilliler tarafından "Acre" olarak bilinen takımyıldızın yükselişini bekliyordu. Bu takımyıldızın yükselişi özel bir ilahinin söylenmesiyle kutlandı. Bunu takiben, yaratılış efsanesinin festivalde ilk kez ortaya çıktığı akşama kadar hiçbir şey kaydedilmez.*Enuma Eliş,*başrahip tarafından Marduk'un heykeline okundu.

Yedi tablet üzerine anlamlı bir şekilde yazılmış olan bu destansı şiir, Babillilerin sahip olduğu kutsal kitaba en yakın olanıdır. Bu eserin, özellikle Babil'deki Marduk kültünde kullanılmak üzere, MÖ 2. binyılın başlarında bir araya getirilen eski metin ve geleneklerin bir derlemesi olduğu düşünülüyor. Belki burada Hammurabi'nin çalışmalarını ve onun birleşme ve merkezileşme konusundaki büyük arzusunu görebiliriz. Destan, yalnızca mitolojik içeriği açısından değil, aynı zamanda Mezopotamya entelektüel geleneğinin gelişimi hakkında önemli bilgiler veren edebi niteliği açısından da ilgi çekicidir.

Gibi edebi ve dini bir metin*Enuma Eliş*önemli etkileri vardır. İlk olarak, bir kez böylesine sabit bir biçimde yeniden yorumlanmaktan ve değişmekten kurtulan geleneklerin sentezini kanonik olarak kurar. Aynı zamanda, bir zamanlar Babil'in Marduk'ununkiyle eşit öneme sahip olan yerel kültleri, yeni resmi gelenekten daha az öneme sahip taşra kültlerine dönüştürmek için krallığın her yerine dağıtılabilir. Bu şekilde tarikat siyasi birlik amacına hizmet edebilir. Standart metinler ve mitler halk üzerinde çok güçlü bir psikolojik baskı oluşturabilir; öyle ki, farklı veya karşıt düşünceler sapkınlıkla eşdeğer hale gelir ve cezalandırılır.

Festivalin bu dördüncü gününde yaratılış destanı yalnızca Marduk tapınağının iç kutsal alanının mahremiyetinde okundu. Elimizdeki delillere göre bu aşamada kamuoyuna okunmadı. Bu festivali anlama sorunu, hayatta kalan metinlerin doğasından kaynaklanmaktadır. Hiçbiri şenliklerin herhangi bir bölümüne halkın katılımından özellikle söz etmiyor. Bunun olası olmadığı ve şüphesiz elimizdeki metinlerin yazılışının ardındaki özel motivasyonun bir sonucu olduğu düşünülmelidir. Onlar tapınağın rahiplerine rehberlik ediyorlardı. Anlatılan ritüellerin sadece gözlemlenen ritüeller olması pek olası değildir; daha ziyade, halka açık ibadetlere ilişkin talimatların günümüze ulaşmamış olması daha muhtemel görünmektedir. Böylesine önemli bir festivalin dört gününün halkın bilinçlenmesi ve katılımı olmadan geçmesi düşünülemez. Örneğin, yalnızca bir İsa'nın Doğuşu oyununun metnini kullanarak, Noel'in tüm ritüellerini anlamaya çalışacak durumdayız. Biz olur muyduk?

Bunu, halkın küçük bir grup aktörü tek bir günde gözlemlemek dışında hiçbir müdahalesinin olmadığının kanıtı olarak kullanmak doğru mu?

Beşinci gün, kral için tuhaf bir aşağılama töreniyle kutlandı. Bu günü kefaret günü olarak işaret ediyor. Bu, baş rahibin, farklı isimler altında da olsa, tüm gezegenlerde içkin olan tanrı olarak Marduk'a dua etmesiyle başladı.[6]Bu, bazı bilim adamları tarafından Babil dinindeki tek tanrılı eğilimin ilk kanıtı olarak görülüyor. İçinde bir çizgi*Enuma Eliş*şunu tekrarlıyor: "Marduk. . . sana tüm evrenin bütünlüğü üzerinde krallık verdik."[7]

Tapınağın arıtılmasının ardından kral, iç kutsal odaya girdi ve Marduk heykelinin önünde durdu. Eşlik eden rahipler daha sonra kralın tanrıyla yalnız kalmasına izin vererek ayrıldılar. Sonra başrahip belirdi ve kralın yanına gelerek kraliyet nişanlarını (asa, yüzük, kılıç ve taç) çıkardı ve bunları tanrı heykelinin kaidesindeki bir koltuğa yerleştirdi. Sonra başrahip kralın yüzüne sert bir tokat attı ve sert bir şekilde kulaklarını çekti. Bunun kralın gözlerinin yaşarmasına neden olması çok iyi bir alamet olarak kabul edildi. Daha sonra kraldan tanrının önünde diz çökmesi ve tapınağı ya da şehri ihmal etmediğini, geçen yıl boyunca günah işlemediğini ve bu ülkenin yerli vatandaşı olan hiçbir insanı rahatsız etmediğini beyan etmesi istendi. özgür" şehirler Nippur, Sippar, Ashur ve daha sonra Harran. Bu itiraf ve duanın ardından tüm kraliyet nişanları krala geri verildi ve yüzüne ikinci kez vuruldu.

Görünüşe göre bu ritüelin amacı, krallığın Marduk'a ait olduğunu, kralın kutsal yasaları ihlal etmesi durumunda her an geri alınabilecek bir hediye olduğunu doğrulamaktı.

Aynı günün ilerleyen saatlerinde işçiler, tapınağın ertesi gün gelecek olan Marduk'un oğlu tanrı Nabu'ya (Merkür) adanan bölümüne yerleştirilen, kubbesi altınla kaplı bir adak masası hazırlamaya başladılar. Festivalin bu noktasında, muhtemelen kralın oynadığı rol olan Marduk'un "dağda", yani tapınak kulesinde tutsak olduğu düşünülüyordu. Böylece halkın umutsuzca efendisini aramasıyla şehir için kaos başladı ama o hiçbir yerde bulunamadı. Festivalin beşinci günü de vatandaşların tedirginliği ve korku içinde sona erdi. Son anlar kurban kanıyla doluydu: Akşamın erken saatlerinde yapılan bir ritüelde, tapınak avlusunda kral ve başrahip, "İlahi Boğa, karanlığı aydınlatan muhteşem ışık" diye başlayan bir dua söylerken beyaz bir boğa kurban ettiler. . ."[8]

Ertesi gün, festivalin altıncı günü, yakalanan tanrıyı kurtaracak olan Nabu, Babil'e geldi. Heykeli Marduk'un tapınağındaki şapele yerleştirildi. Üçüncü günde inşa edilen iki yaldızlı ahşap figür de onun şapeline yerleştirildi ve Nabu'nun heykeli bölgeye doğru taşınırken ona dönüktü. Bu heykel yaklaşırken, bir kılıç ustası iki figürün kafasını kesti ve bunlar daha sonra ateşe atıldı. Bu ikinci törenin anlamı belirsizdir, ancak Nabu'nun başına kötülüğün gelmesini engellemeye yönelik bir tür ritüel yöntem gibi görünmektedir.

Nabu'nun babasının tapınağına kurulmasıyla birlikte mevcut tablet bozulur ve festivalin geri kalanının çeşitli alternatif kaynaklardan bir araya getirilmesi gerekir. Ancak kesin olan bir şey var: Festivalin geri kalanında kralın varlığı hayati önem taşıyordu. Kayıtlar, kralın bulunmadığı zamanlarda festivalin iptal edilmesi gerektiğini gösteriyor. Bu, kralın yalnızca ritüellere katılmakla kalmayıp, belki de "aşağılama" töreninde olduğu gibi başrahibin karşıtı olarak veya belki de kutsal törenleri yaparak aktif ve önemli bir rol oynadığını ileri süren bilim adamlarının lehine bir argümandır. bazı ritüel dramalarda Marduk'un bir parçası.

Yedinci gün neredeyse tam bir gizem olmaya devam ediyor. Diğer kaynaklar, Marduk'un Nabu tarafından "dağ" esaretinden kurtarılmasına tanık olduğunu belirtirken, ilgili prosedürlere ilişkin hiçbir ayrıntı günümüze ulaşmamıştır. Ancak kaynaklara göre sekizinci gün biraz daha iyi anlatılıyor. Bu günde Babil'e taşınan tanrıların heykelleri Kader Salonu'nda toplandı. İki olaydan ilkinde gelecekteki kader belirlendi. Marduk, bu vesileyle, bu salonda ritüel olarak tanrıların kralı seçildi ve böylece kendisine sınırsız yetkiler verildi.

Uruk'taki prosedürün ayrıntıları biliniyor. Sekizinci günün sabahında, tanrıların bir hizmetkarının heykeli, toplantının yapılacağı tapınak avlusuna taşındı. Bu heykel gök tanrısı Anu'nun heykelinin önüne yerleştirildi. Daha sonra geri kalan tanrıların heykelleri kesin rütbe sırasına göre saraya taşındı ve doğru yerlerine yerleştirildi. Anu ve karısına sabah yıkanmaları için bir tas su ikram edildi ve ardından önce Anu'ya, sonra diğerlerine etle dolu bir altın tabak ikram edildi.

Tanrıların heykellerinin düzenlenmesi, elinde parlak bir asa tutan, sırayla her tanrıyı tapınaktaki şapelinden gelmeye çağıran ve sonra her tanrıyı elinden tutarak onları tapınaklara yönlendiren kral tarafından yürütülüyordu. mahkemede doğru pozisyon. Bu toplantı yapılırken bize söylendi ki

şehrin üzerinden bir “saygı sessizliği” geçti. Bu şekilde olumsuz etkilerin önlenmesi için halkın öfke ve düşüncesizlik göstermemesi gerekiyordu. Tüm heykeller bir araya getirildikten sonra ne olduğu bilinmiyor, ancak bu kesinlikle sembolik olarak kader tabletlerinin yeniden ele geçirilmesini temsil ediyor olmalı, ancak bu durumda Marduk, zaferle anılan kahraman tanrı olacaktı ve böylece onu ele geçirecekti. daha önce Ninurta'ya atfedilen rol üzerine.

Buna karşılık dokuzuncu gün, şehir surlarının ötesindeki özel tapınak olan Bit Akitu'ya yapılan muzaffer geçit töreniyle yapılan bir kutlama günüydü. Geçit töreni sabah, kralın sarayıyla birlikte müzik ve yanan tütsü eşliğinde başladı. Bit Akitu'ya ulaştığında, Marduk'un kaos tanrıçası Tiamat'a karşı kazandığı zaferi kutlamak için büyük bir ziyafet düzenlendi.

Yeni Yıl törenleri için kullanılan bu özel tapınağın neden şehir surlarının ötesinde olduğu günümüze ulaşan hiçbir tablette açıklanamamıştır ve bir sır olarak kalmıştır. Asur'un başkenti Asşur'da yapılan kazılar, tapınağın surların yaklaşık iki yüz metre ötesinde bulunduğunu ortaya çıkardı. Kendi bahçeleriyle çevrili, ağaç ve çalılarla kaplı geniş bir avluyu içeren önemli bir kuruluştu. Arkeologların bulduğu en büyük oda yaklaşık 100 metre uzunluğunda bir salondu ve bu salon muhtemelen kutlama ziyafetinin yapıldığı yerdi. Arkeologlar, bu tapınağın şehir surlarının ötesinde olmasıyla ilgili gizemin cevabının belki de bağımsızlığında yatabileceğini tahmin ettiler; çünkü eğer surların ötesinde bulunuyorsa, o zaman şehir tanrısının yetki alanı dışında kabul edilebilirdi; o halde iyi bir yerdi. , çoğu zaman rekabet eden tanrıların korkusuzca bir araya gelip ziyafet çekmesi için.

Bu şölenin bitiminde kafile Babil'e döndü ve bilim adamları bu konuda kesin bir bilgi veremese de büyük olasılıkla bu akşam, yani dokuzuncu günün akşamı, kutsal evliliğin kutlandığı zamandı. Tanrı ve tanrıçanın bu birleşimi, yedi aşamalı geniş ziguratın, Esagila'nın tepesindeki özel bir türbe olan "yatak odasında" gerçekleşti. Bir rahibe, belki de yüksek rahibe, tanrıçanın yerini aldı ve bilim adamları, tanrının yerini kralın alıp almadığı konusunda bölünmüş durumda. Tarihçi Herodot da dahil olmak üzere bazıları, tek rahibenin geceyi yalnız geçirmesiyle bunun sembolik bir olay olduğunu öne sürüyor. Diğerleri, kral ve rahibenin, tanrıların rolünü oynayarak evliliği fiziksel olarak tamamlamalarının daha muhtemel olduğunu düşünüyor.

Marduk, Babil ve Asur mitolojisinde dünyanın etkili kurtarıcısı olarak önemli bir konuma sahipti. Buna göre metinlerde ya “Sagmegar” ya da “mul dingir Marduk” (tanrı Marduk'un yıldızı) olarak yazılan gezegeni Jüpiter,

bazı istisnalar dışında astrolojide benzer şekilde faydalı bir konuma sahiptirler. Modern astrolojik uygulamada Jüpiter yararlı olarak görülür, yani genel olarak kabul edilen etkisi, avantajlı bir olasılığın ortaya çıkmasını teşvik etmektir. İyi şanslar ve maddi avantajların gezegeni olduğu söylenir. Modern astrolojinin çoğunun kaynağı olan on yedinci yüzyıl astrologu William Ramesey de aynı fikirde: “Jüpiter, yılın Lordu olduğunda... . . Kral adaleti yerine getirecek. . . . Halk da iyi ve müreffeh bir durumda olacak ve Krallarından ve Üstlerinden ve onlar da halktan iyilik alacak ve yıl sağlıklı, bereketli ve güzel olacak.[9]

Jüpiter'e yönelik bu tutumun kaynağının eski astrolojik metinlerde olduğu görülüyor. Babilliler ve Asurlular için Jüpiter kesinlikle faydalı bir gezegendi; faydalı güçlerinin en dramatik örneği, tutulmaya katılımıyla ilgili bir açıklamada ortaya çıkıyor: “Jüpiter tutulmada duruyordu; kral için barışın habercisidir, adı onurlu olacaktır”[10]ve "Dizi bu Nisannu tutulmasıyla ilgili olarak şunları söyledi: Eğer Jüpiter gezegeni tutulmada mevcutsa, kral için her şey yolundaysa, onun yerine soylu bir ileri gelen ölecek."[11]Jüpiter'in etkisi kötülüğü ortadan kaldırdı, herhangi bir Namburbi ritüeline veya yedek krala olan ihtiyacı ortadan kaldırdı. Jüpiter, Marduk, tıpkı zamanın başlangıcında ve her yıl bahar şöleninde yaptığı gibi, gökteki uyumsuzluğu yatıştırdı ve düzeni yeniden sağladı. Bununla birlikte, Enuma Anu Enlil'den yapılan alıntı, krala ve krallığa daha fazla büyülü yardım olmadan dokunulmadan kalmasına rağmen kötülüğün yok edilmediğini, yalnızca önlendiğini öne sürüyor.

Krallığın ülkesi de Jüpiter'in olaylara katılımından yararlanabilir. Belirli bir olaya bağlı olarak Jüpiter, iyi bir hasatın, huzurun ve güvenliğin, çiftçiler için yeterli yağmurun ve askeri kampanyalarda başarının habercisi olabilir: “Jüpiter sabahları hızlı bir şekilde durduğunda. . . kızgın tanrılar Akkad'ın lehinde olacak, bol yağmurlar, bol seller olacak. . . mısır ve susam bol olacak.”[12]

Jüpiter'le ilişkilendirilen bir nitelik de, tanrılara giden, düzenli ve ilgili tanrıya doğrudan ulaşabilen bir "kanal" görevi görmesiydi. Bu belki de tanrıların savunucusu ve şefi olarak Marduk'un bazı niteliklerini anlıyordu: "Jüpiter Venüs'le gittiğinde, toprağın duası tanrıların kalbine ulaşacak."[13] Bu Jüpiter ve Venüs arasındaki kavuşumdan bahsediyor. Ancak aynı nitelik, Jüpiter'in gözleminden elde edilen bir kehanette de görülüyor: “Tanrılar huzur verecek, sıkıntılar çözülecek ve zorluklar çözülecek. . . . Tanrılar duaları alacak ve duyacak

dualar; Sihirbazın kehanetleri açıkça ortaya çıkacak."[14]

Dikkat edilmesi gereken son fayda, Babilliler ve Asurlular tarafından bilinmeyen atmosferik koşulların bir sonucu olarak Jüpiter'in normalden daha parlak görünmesidir. Bu vesileyle "Akkad kralı ön plana çıkacak"[15]ve "Akkad kralının silahları düşmanının silahlarına galip gelecektir."[16]

Bu, gökteki Jüpiter'in (Marduk) yeryüzündeki kralla açık bir denklemi gibi görünebilir. Jüpiter görünüşe göre daha parlak hale geldikçe, yani gökte daha belirgin hale geldikçe, kral da yeryüzünde daha belirgin ve başarılı olacaktı. Onun başarısının ülkenin başarısıyla birleştiği başka bir metin tarafından da kanıtlanıyor: "Jüpiter çok parlaklaştığında, o toprak bolluğu yiyecektir."[17]

Jüpiter'in rolü her zaman faydalı olarak görülmüyordu: belirli koşullar altında - örneğin ay ile kavuşumda - ortaya çıkabilen karanlık, yıkıcı bir yanı vardı: "Ay'ı bir hale çevrelediğinde ve Jüpiter onun içinde durduğunda, evrenin kralı olur." Akkad kuşatılacak."[18]

Diğer örnekler, Ay'ın Jüpiter ile birleşiminin olumsuz olarak görüldüğünü açıkça ortaya koyuyor: istilalar, bir kralın ölümü, ticari kısıtlamalar ve yaygın sosyal düşmanlık.[19]Bu hususun en "uygunsuz" olarak değerlendirildiği açıktır. O halde açıkça şunu belirten raporun ardındaki mantığı anlayabiliriz: "Jüpiter ayın halesi içinde duruyordu. Nambulbi yapsınlar*aynen*] töreni."[20]

Astrologların raporlarında Jüpiter'in başka uğursuz alametlerinden de bahsediliyor. Örneğin Boğa burcuna giren Jüpiter, "toprağın talihinin sona erdiğine" veya çiftlik hayvanlarının çok fazla yavru sahibi olmadığına işaret eder.[21]Eğer Jüpiter Orion'a girerse zararlılar hasatı mahvedebilir;[22] Regulus'un yanından geçerse savaş gelecek ve taht bir düşman tarafından ele geçirilecekti;*32ve eğer Jüpiter Yay burcuna girerse, krallıkta büyük bir yıkım yaşanır.*33

Son olarak Jüpiter'in Mars'la kavuşumu talihsizlik olarak değerlendirildi: "Jüpiter Mars'ın önünde durduğunda mısır olacak ve insanlar katledilecek ya da büyük bir ordu katledilecek. . . . Ülkede yıkım olacak. . . . Akkad'ın kralı ölecek. . . . Bu alamet topraklar için kötüdür; kral, efendim, bir nambulbi yapsın [*aynen*] töreni."[23]Öyle görünüyor ki, Jüpiter'le herhangi bir kavuşum, eski astrologlar tarafından krallarına ve dolayısıyla ülkelerine doğrudan bir meydan okuma olarak görülüyordu. Aynı metin, "kötülüğün" geleceğini kesin bir şekilde ekliyor.

Jüpiter ve herhangi bir gezegen bir arada olsaydı ulus.

Bu tür göksel hareketlerin harfiyen okunup okunamayacağı halen tartışma konusudur, ancak bazı raporlar, en azından bazı durumlarda, harfiyen okumanın doğru olduğunu kesinlikle göstermektedir. Bir metin göksel bir meydan okuma ile yeryüzündeki bir meydan okuma arasındaki bağlantıyı tartışmasız bir şekilde belirtmektedir: “Jüpiter Regulus'a doğru ilerlediğinde. . . bir başkası kalkıp kralı öldürecek ve tahtı ele geçirecek.”[24]Regulus uzun süredir Asurlular tarafından "kral" anlamına gelen Sharru olarak adlandırılan Kraliyet Yıldızı olarak adlandırılıyor. O halde Jüpiter, bu metinde, Regulus tarafından sembolize edilen, hüküm süren hükümdara karşı güçlü bir meydan okuyucu rolünü üstleniyor.

Jüpiter'in bu olumsuz tarafı, bir dereceye kadar Orta Çağ ve Aydınlanma Avrupası'ndan geçerek modern metinlerde karşımıza çıkmayı başarmıştır. William Ramesey, gezegenin "zayıf" olması, yani kötü açı alması durumunda Jüpiter'in tüm faydalı özelliklerinin tersine dönebileceğini yazıyor.[25]Modern astrolog için sıkıntılı bir Jüpiter, ülkenin her yerinde ölçüsüzlüğü, aceleci eylemi, uyumsuzluğu ve adaletsizliği çağrıştırır.[26]

Jüpiter'in hâlâ bir gizemi var: Ne eski ne de modern astrolojide baskın, yönlendirici bir güç değil. Diğer gezegenler gibi astrolojik verilerin kaynağıdır. Astrolojik metinler mitolojik metinleri yansıtmamakta, aksine Marduk'un üstün konumunu göstermektedir. Elbette Marduk kasıtlı olarak ve siyasi nedenlerden dolayı tanrılar panteonundaki yönetici konumuna yükseltildi. Babil krallarının ilk hanedanlığı sırasında güçlerini vurgulamak ve pekiştirmek için orada büyüdü. Ancak bin yıl sonra bile Jüpiter'in astrolojide bu konumu yoktur. Burada kehanet metinlerinde ortaya çıkan çok daha eski, Babil öncesi Jüpiter geleneğini mi görüyoruz? Tanrısı değişen ama göreceli önemi değişmeyen bir gelenek mi? Daha fazla keşif yapılana kadar kesin olarak bilemeyiz.

14

NABU

Merkür, Tanrıların Yazıcısı

Nabu kültü hakkında ilginç bir şekilde çok az şey biliniyor. Bu özellikle şaşırtıcıdır çünkü MÖ ilk binyılda Nabu kültünün o kadar yaygınlaştığı ve o kadar popüler hale geldiği ve Marduk'un kültüne rakip olmaya başladığı açıktır. Aslında kültün Hıristiyanlık döneminden MS dördüncü yüzyıla kadar varlığını sürdürdüğüne inanılıyor. Ancak kültünün ayrılmaz bir parçası olan ritüelleri veya metinleri anlatan o kadar az belge bulundu ki, bu büyük tanrı bizim için esasen bir sır olarak kalıyor.

Nabu kültünün merkezi, Babil'in yaklaşık on mil güneyinde, Fırat Nehri yakınındaki bir gölün kıyısında yer alan ve genellikle siyasi olarak buraya hakim olan Babil şehri Borsippa'ydı. Borsippa'nın varlığı MÖ 2. binyılın başından itibaren kaydedilmektedir. Nabu'nun tapınağı Ezida'da, Asurbanipal'in olağandışı tabletler bulmak için adamlarını gönderdiği önemli bir kütüphane vardı. Ne yazık ki Borsippa arkeologlar tarafından kapsamlı ve bilimsel olarak kazılmadı.

Ancak Nabu kültü oldukça geç ortaya çıkmış gibi görünüyor. Her ne kadar kendisinden ilk kez Hammurabi'nin hükümdarlığı döneminde bahsedilse de, Nabu ancak MÖ 1. bin yılın başlarında Borsippa'nın tanrısı oldu ve aynı zamanda bilgeliğe başkanlık eden tanrı olarak eski Sümer tanrıçası Nisaba veya Nidaba'nın yerini aldı. yazı ve hesapların ve yazıcıların ve yazıların hamisi olarak. Daha sonraki kralların, Marduk ve Nabu tapınaklarına desteklerini belirten bir formülü, yapı tuğlalarının her birinin üzerine damgalamalarını sağlayacak kadar popüler hale geldi. Ve Yeşaya peygamberin kendisinden şikâyetçi olmasına yetecek kadar yaygınlaştı.*34

Nabu, "onsuz cennette hiçbir planın başlatılmadığı" tanrıların habercisiydi.†35Adı, kelimenin tam anlamıyla "haberci" anlamına geliyor ve daha sonra tanrıların habercisi olan Romalı Merkür tarafından da tekrarlandı. Benzerlikler burada bitmiyor; Nabu'nun Merkür gezegeninin hızlı hareketini yansıttığı düşünülüyordu ve bu nedenle

çabukluk özelliği.[1]Steller üzerine oyulmuş sembolü çoğunlukla yazı masasıydı, ancak bazen bir duvarcı keskisi veya bir ölçüm çubuğuyla da temsil ediliyordu.[2]

Nabu'nun ilahi rolü yaratılış mitinde tanımlanmamıştır.*Enuma Eliş,* MÖ 2. binyılın başlarında formüle edilmiş olmasına rağmen büyük bahar şenliğiyle ilgili metinlerde Marduk'un oğlu ve ilahi katip olarak karşımıza çıkar. Aynı zamanda festivalin yedinci gününde (Nisannu'nun yedinci günü) Marduk'u esaretinden kurtaran da oydu. Sonra, on birinci günde, tanrılar bir sonraki yılın kaderini, dünyanın kaderini belirlemek için bir araya geldiklerinde, onları kaydeden kişi Nabu oldu.

Her ne kadar basit olsa da, bu hikaye popüler bir modern (ve ortaçağ) astroloji tekniğinin kökenlerine dair beklenmedik bir fikir veriyor: baharın geliş anı için (güneşin Koç burcuna girdiği an) astrolojik bir harita oluşturmak ve böylece baharın gelişini tahmin etmek. önümüzdeki yılın olayları.

Güneş'in burçların ilk burcuna girişine ilişkin böyle bir harita neden bir sonraki yılın karakterini belirlesin? Cevap eski Babil festivalinde ve bununla ilgili mitolojide yatıyor gibi görünüyor. Çünkü eğer onların inandığı gibi gelecek yılın kaderi tanrılar tarafından belirlenmişse, o zaman bu kader, onların tercümanları olan gezegenler aracılığıyla, onu okuma yeteneğine sahip olan herkese duyurulacaktı.

Gökyüzü, Cennetin Kitabı, Şitir Utanç olarak kabul edildi ve bu nedenle gökyüzünde bu kader okunacak. Böylece yılın başında gezegenlerin hareketlerinde gelecek yılın kaderi okunabiliyordu. Ve bu tam olarak modern bir astrologun giriş haritası hazırlanırken yaptığı şeydir. Modern astrologlar hala Babil bahar festivalinin izlerini koruyorlar. Asurluların da bu giriş haritasının bazı prototiplerine sahip olduğu, Profesör Thompson tarafından tercüme edilen raporlarda yer alan bir ifadeyle ortaya çıkıyor: "Jüpiter yılın başında göründüğünde, o yıl mısırları bereketli olacaktır."[3]

Daha önce çivi yazılı yazıtları kopyalamak için Behistun kayalarına tırmanan kaşif Henry Rawlinson, 1846'dan 1855'e kadar Irak'ta bir dizi kazı gerçekleştirdi. Bunlardan biri, 1854 yazında ve sonbaharında, Nabu tapınağının kalıntılarını ortaya çıkardığı Borsippa'da yürütülen ilk çalışmaydı. İşçileri tümseğin daha derinlerine doğru hendeklerini kazarak teraslı tapınağın dış duvarının katman katman ortaya çıkmasını sağlarken Rawlinson tuhaf bir şey fark etti: Aşamalardan birkaçı ya farklı renkli tuğlalardan yapılmış ya da bir örtüyle kaplanmış gibi görünüyordu. madde veren

onlara farklı renkler. Rawlinson'a göre bu, Babilli inşaatçıların tapınağın birbirini izleyen her aşamasına farklı bir renk vermeye yönelik kasıtlı bir girişiminin sonucuydu.

Bu tapınak yedi aşamadan oluşan bir zigurat kulesiydi; ilki 272 fit kare ve 26 fit yüksekliğindeydi. Bu aşamada yaklaşık yarım inç kalınlığında siyah zift kaplama vardı. Bunun üzerinde aynı yükseklikteki bir sonraki aşama kırmızı tuğlalardan yapılmıştır. Yukarıda açık sarı bir tuğla, bir gri tuğladan oluşan aşamalar vardı ve ikinci en yüksek olan biri camlaşmış bir "mavi cüruf" tabakasıyla kaplanmıştı. Rawlinson'ın yazdığı gibi:

Çok geçmeden, ilk aşama için siyah rengin, üçüncü aşama için kırmızı ve altıncı gibi görünen aşama için mavi rengin, tam olarak evrenin birinci, üçüncü ve altıncı kürelerine ait olan renkler olduğu tesadüfüne kapıldım. Saba gezegen sistemi. . . Bu küreleri yöneten Satürn, Mars ve Merkür gezegenlerine ait renkler bunlardı![4]

Sebeliler, MS altıncı ila onuncu yüzyıllar arasında, Asur ve Babil'den Akdeniz'e giden yol üzerinde büyük bir şehir olan Harran'da yerleşik dini bir gruptu. Geçmişten gelen pek çok eski yıldız bilgisini muhafaza etmişlerdi ve bu, Arap dünyasında mevcut olan yazılarına da yayılmıştı.

Bu paralelliklerden etkilenen Rawlinson, keşfettiği bazı eserlere tekrar baktı. Eski Babilliler, yeni bir binanın temellerinin her köşesine, bu inşaatın himayesi altında gerçekleştirildiği kralın veya diğer önemli şahsın ayrıntılarını kaydeden yazılı bir silindir gömme alışkanlığındaydı. Rawlinson bunlardan ikisini bulmuştu: birbirinin aynı olan silindirler, yalnızca "Tapınağın 'yedi kürenin gezegenlerine' adandığını" değil aynı zamanda "yedi kürenin aşamaları" olarak adlandırıldığını da kaydediyordu.[5]

Rawlinson daha sonra şu yeniden yapılanmayı önermede haklı olduğunu hissetti: tapınağın her aşaması farklı bir gezegene adandı ve her birine bu gezegenin rengi verildi. Sabailer için gezegenlerin sırasının Satürn, Jüpiter, Mars, Güneş, Venüs, Merkür ve Ay olduğunu kaydederek, yerdeki ve simsiyah katranla kaplı olan ilk aşamanın Satürn'e adandığını öne sürdü. ; kırmızı-kahverengi tuğlalardan oluşan ikincisi Jüpiter'e adanmıştı; üçüncüsü, daha parlak kırmızı tuğlalardan Mars'a; dördüncüsü, tuğlalarda hiçbir renk farklılığı göremese de güneşe; sarı tuğlalardan beşincisi Venüs'e; altıncısı, camlaşmış mavi bir katmanla kaplı, Merkür'e; ve yedinci

aya gitti, ancak dördüncü aşamada olduğu gibi burada da herhangi bir renk farkı tespit edemedi. Dördüncü aşamanın başlangıçta altın kaplamayla, yedinci aşamanın ise gümüş kaplamayla kaplandığını öne sürdü.

Sonraki yüzyılda veya daha uzun süre boyunca yapılan kazılar, bazı diğer tapınakların kalıntılarının bazı veya tüm aşamalarının renkli olduğunu düşündüren kalıntıları ortaya çıkarmış olsa da, tabletlerde Rawlinson'un ilginç spekülasyonlarının gerçekte bir temele sahip olduğunu kanıtlayabilecek başka bir kanıt bulunamadı. . Düşünceleri bugün bile göz ardı edilemez ve zaman onun haklı olduğunu henüz kanıtlayabilir. Gerçekten de, göreceğimiz gibi, onun ipuçları için Sebelilere başvurması haksız değildi.

Ninova depolarında bulunan raporlarda Merkür, Sümer rakamları GU.UD ile yazılmıştır ve genellikle şu şekilde tercüme edilmiştir:*Tanrım.*Akad dilinde şu şekilde telaffuz ediliyordu:*Shihtu,*bu "atlamak" anlamına gelir ve belki de diğer gezegenlere göre hızının bir yansımasıdır. En bilinen etkisi yağmur yağdırmasıydı; Bahar bayramının beşinci gününde yapılan dualardan birinde “yağmur yağdıran Gud yıldızı”ndan bahsediliyor.[6]

Merkür'ün bu "yağmur yapıcı" tasviri, şu raporlarda da doğrulanıyor: "Merkür İyyar'da görüldüğünde bir sel gelecek ve tarlalara, çayırlara fayda sağlayacaktır."[7]Mezopotamyalılar için, su kontrol sistemleri baskı altına alınmadığı sürece bir selin genel olarak ülkenin yararına olduğunu hatırlamakta fayda var. Bunun doğal sonucu başka bir raporda ortaya çıkıyor: "Merkür Elul'da göründüğünde, piyasada bir yükseliş olacak, tahıllarda bir artış olacak."[8]Zira eğer arazi bol yağış alırsa çiftçiler iyi bir hasat elde edecek, yani pazarlar kaliteli ürünlerle dolacaktı. Aynı alamet aynı zamanda Merkür'ün bazı yönlerinin "tarlalarda sığırların çok olacağını" ve "susam ve hurmaların bereketleneceğini" öne sürdüğünü bildirmektedir; bunun açık çıkarımı Merkür'ün temel tarımsal ürünlerin üretimini ve satışını etkilediğidir.

Merkür'ün bu ticari yönlerinin yanı sıra, sarayın düzenlenmesinde bu gezegenden alınan kehanetler özellikle önemli bir rol oynamıştır; çünkü raporlarda açıkça belirtildiği gibi, "Merkür gezegeni veliaht prenstir."[9] Bu açıkça Nabu'nun Marduk'un oğlu olmasının mitolojik rolünden kaynaklanmaktadır.

Merkür'ün görünümündeki veya hareketindeki herhangi bir değişiklik veliaht prensi ve görevlerini etkiliyordu. Bir dizi rapor, prensin saraya girip kralla buluşmasının doğru zamanı ile ilgilidir; bunun anlamı şudur:

Kralın varisi ile kralın aynı anda aynı yerde bulunmasına karşı güçlü bir kısıtlama vardı. Ancak eğer gezegen özellikle parlaksa, o zaman bu en avantajlı zamanlardan biriydi: “Merkür gezegeni çok parlak; veliaht prensin yıldızı olduğundan talih anlamına gelir. . . kral ve veliaht prens için. Veliaht prens, kralın huzuruna çıkacak.”[10]

Merkür'ün bu kadim nitelikleri ile modern astrologlar tarafından kullanılanlar arasındaki bağlantılar hemen belli olmuyor. Ancak antik sembolizmin altında modernin tohumları vardır. Bugün Merkür'ün artık yağmur yağdırmakla herhangi bir bağlantısının olmadığı doğru olsa da, bu yağmur yağdırmanın, bereketli hasadın ve aktif pazarların etkisi, Merkür'ün modern özelliklerinden birinin - ticareti ve piyasaları yönetme özelliğinin - başlangıcı gibi görünüyor. . Büyük şirketler ve çok uluslu ticaret, modern astrologlar için başka faktörler tarafından temsil edilirken, Merkür'ün hâlâ doğrudan alım satımın yapıldığı piyasayı yönettiği görülüyor.[11]Buna hisse senedi ve emtia piyasaları ve hatta bankacılar ve politikacılar tarafından günlük olarak yapılan "at ticareti" de dahildir. Bunun eski Babil ve Asur şehir pazar yerlerinden nasıl kaynaklandığını görebiliriz.

Elbette, astrolojik raporlar toplumun Nabu'nun yani yazıcıların himayesine giren kesimi için yapılan tahminlerle ilgili hiçbir şeyden bahsetmezken, Merkür'ün bu mitolojik özelliği modern astrolojide kendine yer buluyor. Bugün Merkür aynı zamanda yazmayı ve iletişimi de yönetiyor.[12]

Babil ve Asur tanrıları ve onların gezegenlerle olan bağlantıları üzerine yaptığımız bu inceleme sırasında, bir kenara atılmak yerine, günümüze kadar gezegenlerle ilişkili olarak kalan bazı küçük nitelikleri not etme fırsatı bulduk. Çoğu zaman bu nitelikler ilginç, hatta tuhaf görünür. Merkür bir istisna değildir. Modern astrolojide Merkür hırsızları yönetir. MÖ 8. yüzyıla ait aşağıdaki raporda bu fikrin başlangıcını görebilir miyiz? "Merkür Kislew'de göründüğünde, ülkede hırsızlar olacak."[13]

15

ASTRONOMİ

Mul.Apin

Popüler hayal gücüne göre Orta Doğu gökyüzü sonsuza kadar derin ve sonsuza kadar açık olacak şekilde yukarıya doğru uzanıyor. Kan kırmızısı akşamlar yavaş yavaş solarak her yıldızın berrak ışığıyla parladığı bir geceye dönüşüyor. Ötede, çölün sessizliği yalnızca odun ateşlerinin çıtırtıları ve kahve ve kavrulmuş kuzu eti eşliğinde mırıldanan seslerle bozuluyor. Bu doğru ve romantikler bunun hep böyle kalması, Orta Doğu'nun tam da bu hayalin istediği gibi olabilmesi için dua edecekler. Paslı su römorklarının, pille çalışan televizyonların, portatif gazlı ocakların ve yırtıcı pterodaktiller gibi yanından geçip giden gezici askeri helikopterlerin izinsiz girişi göz ardı edilebilirse, oldukça sık olabilir ama her zaman değil.

Antik astrologların başlangıçta çok basit bir pratik problemle karşı karşıya olduğunu unutmak kolaydır. Ufuk bulutlar, toz ya da kum fırtınaları tarafından tamamen kapatıldığında ayın ilk yükselişini nasıl göreceklerdi? Asurlu bir astrologun yakındığı gibi: “Ay'ı izlediler; bulutlar yoğundu ve Ay görünmüyordu.”[1]

Bu çok önemli ve kritik bir zorluktu, çünkü astrologlara verilen en önemli görevlerden biri olan takvim üzerindeki kontrolü sürdürmek için yeni ayın görüneceği ve başlayacağı günü ve saati kesin olarak bilmeleri gerekiyordu. yeni bir ay.

Astrologların krala yazdığı çeşitli mektuplarda, ayın tam başlangıcını veya bir gezegenin yükselişini neden belirleyemediklerini açıklamak için yazılan çeşitli mektuplarda bir savunma tonu vardır. Astrologlar şunu bildirebildiklerinde insan onların rahatladığını hissediyor: “Ay ilk gün göründüğünde. . . toprak doyacak.”[2]Yani kameri ay takvim ayıyla uyum içindeydi. Tepkileri, maruz kaldıkları siyasi baskının kanıtıdır. Kral doğru bir takvime ihtiyaç duyuyordu; eğer astrologlar bunu sürdüremezse, onların saraydaki statüleri, konumları ciddi bir tehdit altında olacaktı.

Astrologlar üzerindeki bu sürekli baskı, şüphesiz Babil astronomi tekniklerinin gelişimini teşvik eden en önemli faktördü; çünkü astrologların, gözlemin pratik zorluklarının sunduğu belirsizliğin üstesinden gelebilmelerinin tek yolu, önceden etkili bir hesaplama aracı tasarlamaktı. , yeni ayın ilk görünümü. Bu şekilde, fazladan bir ayı eklemenin gerekli olup olmadığına da önceden karar verebildiler ve böylece sivil takvimi ay ile uyumlu hale getirebildiler. Doğal olarak bunu yapabilmek için en azından Güneş ve Ay'ın döngüsel hareketlerini anlamaları gerekiyordu.

Bunun için gerekli olan teknik ilerleme tek bir aşamada gerçekleşemez. İlk olarak, yıldız döngülerinin varlığını görünür kılmak için yeterli veriyi oluşturmak amacıyla gök hareketlerinin doğru bir şekilde çizilmesi gerekiyordu. Bu görev için yıldızların konumu sorunu hayati önem taşıyor. Hareket ancak sabit bir şeye göre planlanabilir. Bu nedenle, ayın ve gezegenlerin ya ekliptik gibi bazı geometrik sabitlere ya da sabit yıldızlara göre uzayda konumlandırılmaları gerekiyordu. Bir tür gök haritacılığına ihtiyaç vardı.

Başlangıçta, MÖ 2. binyılın başlarında yıldız coğrafyası çok ilkel bir olaydı. Ammisaduqa'nın Venüs Tabletinde bu gezegenin yeri, ufka olan yakınlığından daha kesin bir şekilde belirlenememektedir. Ancak zamanla konum belirleme araçları daha karmaşık hale geldi. MÖ ilk bin yılda kraliyet sarayına yazan astrologlar sıklıkla gezegenleri birbirleriyle, ayla veya sabit yıldızlarla veya takımyıldızlarla ilişkilendiriyorlardı. Buna ek olarak, yıldız uzaklığı ölçüleri olarak "parmaklar" veya "arşın" kullanılarak belirli miktarda temel göreceli ölçüm de gösterilmiştir: "Mars. . . örneğin Terazi takımyıldızına yüz elli arşın yaklaştı”.[3]

Astrologlar, ilkel zaman ölçümleri ve sürekli gözlemleri sayesinde sonunda güneşin, ayın, gezegenlerin ve yıldızların uzun vadeli hareketlerini keşfettiler ve böylece onların gelecekteki konumlarını tahmin etmeye başlamalarına olanak sağladılar. Bu önemli keşfe kesin bir tarih verilemez, ancak tabletlerin içindeki kanıtlar bunun MÖ 2. binyılın sonlarına yakın olduğunu gösteriyor.

Bununla birlikte, Babil ile Asur arasındaki bakış açısı farkı başta olmak üzere pek çok zorluk devam etti. İki şehir arasındaki 4 derecelik enlem farkı nedeniyle, Ninova'dan önce Babil'de bir gezegen yükselişi görülebiliyordu. Ninova'daki bir astrologun Kral Esarhaddon'a yazdığı oldukça savunmacı mektubun nedeni şüphesiz buydu:

Merkür gezegenine gelince. . . Efendimiz krala bunu yazan kişi, "Babil'de görülebildiğini duydum", bunu gerçekten gözlemlemiş olabilir. Ancak gözü oraya düşmüş olmalı. Biz de nöbet tuttuk ama gözlemlemedik. Bir gün çok erken olabilir, diğer gün ufukta dümdüz kalabilir. Gerçekten gözlerimizin ona düşmesi gerekirdi.[4]

Astrologlar bu olayları önceden tahmin edebilene kadar Mezopotamya bilimi yavaş yavaş ilerledi. Ancak o zaman bile mükemmellik onlardan kaçıyordu: “Ay, hesabının dışında geciktiğinde ve görünmediğinde. . .” Oldukça üzücü bir açıklama başlıyor.[5]

Estetik veya bilimsel kaygıların yanı sıra, çiftçilerin mevsimlerin tam olarak ne zaman başladığını bilmeleri için tarımda doğru bir takvim önemliydi. Erken bir aşamada takvim düzensiz kaldığında ve ara ayların enterpolasyonunda gözle görülür bir düzenlilik olmadığında, çeşitli mevsimlerin başlangıcını doğru bir şekilde göstermesi konusunda takvime güvenilemezdi. Başka bir deyişle, takvim bahar olduğunu söylediğinde aslında hala kış ya da yaz olabilirdi. Sonuç olarak, çiftçiler mevsimler hakkında kesin bilgi sahibi olmak için sivil takvime güvenmiyor, bunun yerine hava koşullarındaki değişikliklere bağlı kalıyor ve belirli yıldızların ve takımyıldızların yükselişini izliyorlardı. Bunların mevsim belirteçleri olarak kullanışlılığı çok erken fark edilmiş olmalı. Yaratılış mitinin beşinci tableti*Enuma Eliş,*yılın astronomik sınırlarının belirlenmesiyle başlıyor: “Marduk” diyor, “yılını belirledi, bölümleri belirledi; on iki ayın her biri için üç takımyıldızı kurdu.”[6]Benzer bir prosedür eski Yunanlılar tarafından da fark edildi: Hesiodos'a atfedilen "İşler ve Günler" şiiri, tarımsal kullanıma yönelik bu yıldız işaretlerinin bir kısmını içeriyor.*36

Bu takımyıldız kümeleri dört grup halinde standartlaştırıldı ve şu anda adı bilinen tabletlere kaydedildi.*usturlaplar.*En eskisi MÖ 1100 civarına tarihlenen bir kısmı hayatta kaldı.[7]Bunların üzerinde yıldızlar, her sütunda on iki yıldız bulunan üç sütun halinde listelenmiştir. Her ay için üç yıldız listelenir; her biri Ea, Anu ve Enlil'in yolları için birer yıldız.[8]Başlangıçta bunların on iki parçaya ve üç eşmerkezli daireye bölünmüş, böylece her biri bir yıldız içeren otuz altı bölüm veren dairesel bir masa üzerine kaydedildiği düşünülüyor.

Otuz altı bölümün her biri yalnızca yıldızı listelemekle kalmıyor, aynı zamanda bir numarayı da barındırıyordu. Bunların önemi üzerinde düşünen arkeologlar, çok geçmeden bu sayıların bir şekilde günün uzunluğuyla ilişkili olduğunu fark ettiler. Sonunda bir sudan akması gereken suyun ağırlığını verdikleri keşfedildi

gündüz veya gece döneminde saat. Kaydedilen en yüksek sayı dörttü ve bu, Orion'un yaz olan üçüncü ayda yükselişiyle ilişkilendirildi. Böylece yaz aylarında dört*mana*Gün boyunca su iskelesinden yaklaşık dört kilo kadar su akıyordu, oysa kış olan dokuzuncu ayda, gerektiği kadar yalnızca iki mana kaydediliyordu.[9]

Daha sonraki standartlara göre bu usturlaplar pek doğru sonuçlar vermese de açıkça bir ihtiyacı karşılıyor ve uzun bir süre boyunca üretiliyorlardı; bin yılı aşkın bir süre boyunca hem Asur hem de Babil'den örnekler hayatta kaldı. Ancak bariz başarılarına rağmen daha fazla doğruluk arzusu devam etti.

Matematiksel tekniklerin astronomide kullanılmaya başlanmasından önceki dönemde daha fazla doğruluk elde etmek zordu. Astrologların gök gözlemlerini desteklemek için kullandıkları pratik araçlar çok ilkel kaldı: zamanın geçişini hesaplamak için bir su havuzu ve gölgenin değişen uzunluğu aracılığıyla yıldaki değişimi işaretleyen bir güneş saati veya güneş saati.

Su iskelesi çok basitti ve belirli bir su ağırlığına göre zaman ölçülüyordu. Babilli ve Asurlu astrologlar, daha sonraki Yunan ve Roma saatlerine benzer bir sistem kullanmış olmalılar.*clepsydra.*Tasarımlar farklıydı, ancak esas olarak, alttaki küçük bir delikten yavaşça ahşap bir şamandıra ile donatılmış daha büyük bir kaseye akan suyu tutan dikey bir kaptan oluşuyordu. Su kâsenin içine akarken, ahşap şamandıra saatlerin işaretlendiği yan tarafında yükseldi.*37

Usturlapların doğruluğu, MÖ 1. binyılın başlangıcından önceki yıllarda geliştirildi. O dönemdeki astronomi bilgilerinin toplamı, açılış satırından itibaren mul.Apin adı verilen iki tabletlik bir derlemede yer alıyordu.†38 Tabletlerde yer alan astronominin, Chicago'daki Adler Planetarium'unda Profesörler Reiner ve Pingree tarafından M.Ö. 1000 veya daha öncesine ait olduğu gösterilmiştir.[10]Ancak metnin bilinen kırk farklı örneğinden hiçbiri kendi içinde tam değildir; sadece ikisi tarih içerir; en eskisi MÖ 687'ye aittir. O halde bu, daha fazla bilginin yokluğunda, bilginin bu derlemede düzenlendiğinden emin olabileceğimiz en erken noktayı işaret ediyor olmalıdır.

Mul.Apin, bir dizi gruplandırma altında yer alan astronomik bilgilerden oluşur. İlginç bir şekilde, bu bilgiler açıkça başka bir yerden geliyor ve muhtemelen ilk kez mul.Apin'de bir araya getiriliyor olsa da, bu kaynaklar hakkında çok az gösterge var. Hepsinin olduğuna inanmak zor

mul.Apin derlendikten sonra önceki metinler yok edildi, ancak bu kaynakların hiçbirinin bugüne kadar günümüz bilim adamlarına hammadde sağlayan çeşitli uzman kütüphanelerde bulunmadığına inanmak da bir o kadar zor. Bir kez daha araştırılması ve keşfedilmesi gereken bir alanla karşı karşıyayız.

Mul.Apin on sekiz bölüme ayrılmıştır. Bunlar arasında Ea, Anu ve Enlil'in yollarına bölünmüş sabit yıldızların bir listesi; otuz altı sabit yıldızın ve takımyıldızın sabah doğduğu tarihler; gezegen dönemleri; mevsimler, ekinokslar ve gündönümleri; ayın görünürlük dönemine ilişkin tablolar; interkalasyon kuralları; gölge uzunluklarını detaylandıran gnomon tabloları; ve saatleri için su ağırlıkları. Tabletlerde ayrıca kuyruklu yıldızlardan ve sabit yıldızlardan alınan alametler de yer alıyor.[11]

Tabletlerde, belki de daha sonraki önemli bir astronomi kavramının prototipi olan bir bölüm daha bulunmaktadır. Mul.Apin, "ayın yolu"ndaki tüm yıldızların, yani ayın gökyüzünde hareket ettiği görünür yol üzerinde yer alan yıldızların bir listesini verir. Profesör Bartel Leendert van der Waerden'in belirttiği gibi, "metin açıkça yalnızca Ay'ın değil, Güneş'in ve diğer gezegenlerin de bu takımyıldızların belirlediği 'Ay yolu'nda hareket ettiğini belirtiyor." Metinde on sekiz takımyıldızın listesi verilmiştir.[12]Görünen o ki, “Ay'ın yolunu” işaretlemek için kullanılan takımyıldızların sayısı giderek on ikiye düştü; bu sayı daha sonra zodyak işaretleri haline geldi.

"Ay'ın yolu", içinde güneşin, ayın ve gezegenlerin hareket ettiği 12 derece genişliğinde bir burçlar kuşağıydı. Gökyüzünün düzenli bir matematiksel bölümü olarak zodyak henüz oluşturulmamış olsa da, bu göksel “yol” kavramı muhtemelen icadından önceki son aşamayı temsil ediyor. Belki de geriye kalan tek şey, güneşin görünürdeki yolunu gösteren bir çizgi olan ekliptiği (bu kuşağın merkezini) formüle etmekti.

MS 2. yüzyılda yaşamış gökbilimci ve astrolog Claudius Ptolemy, Babil kralı Nabonassar'ın MÖ 747'den 734'e kadar olan dönemine ait tutulma kayıtlarına erişimi olduğunu yazıyor.[13]Ancak güvenilir gezegen verilerinin eksikliğinden şikayetçi. Kendisi, eski gözlemlerin çok az yeterlilikle yapıldığını, çünkü bunların yalnızca gezegenlerin ve yıldızların ortaya çıkışı ve kaybolmasıyla ilgili olduğunu ve bunların hepsinin gözlemlenmesinin zor olduğundan yakındığını belirtiyor.[14]

Enuma Anu Enlil ve mul.Apin'in örneklediği astrolojiye, astronomik gözlemlere ve tahminlere duyulan bariz güvene rağmen, şüphe

belli ki hala kalmıştı. Öyle görünüyor ki astrologlar kehanetlerden yola çıkarak yaptıkları tahminlerde ve takvimin bakımında daha fazla doğruluk arıyorlardı. Belki kral korkusuyla hareket ediyorlardı, belki de entelektüel sürece eşlik eden takıntılı merak onları buna mecbur bırakıyordu. Sebep ne olursa olsun, astrologlar dikkat çekici ve şaşırtıcı bir bakış açısı değişikliğine imza attılar. Başlangıçta olduğu gibi başladılar. Sanki artık hiçbir şey olduğu gibi kabul edilemeyecekmiş gibi başladılar. "Günlükler"i derlemeye başladılar. *nasaru sha gine,*veya "düzenli izleme".

Bu metinler hem göksel hem de yersel olayları sistematik bir şekilde kaydeder ve birkaç günden birkaç aya kadar değişen sürelerde göklerde, gökyüzünde, toplumda, ticarette ve politikada gözlemlenen tüm önemli olayları listeler. İki temel günlük türü vardır. Bazıları, profesyonel gözlemciler tarafından düzenli günlük gözlemlerini kaydetmek için kullanıldıkları için "kısa günlükler" olarak adlandırıldı. Bunlar bir aydan kısa kısa dönemleri kapsar. Yazıtlardaki fiziksel farklılıklardan, her gece aynı tabletin kullanıldığı anlaşılmaktadır. Küçük günlük tabletlerin yazılabilmesi için bunların yumuşak ve şekillendirilebilir tutulması gerekiyordu. Yazıcıların benimsediği olağan süreç, tabletleri ıslak beze sarmaktı, bu da kuruma sürecini geciktiriyordu. Bazıları açıkça zamanından önce sertleşmeye başladı çünkü çivi yazısı metninin son satırları, kalemin kama şeklindeki baskılarıyla yazılmak yerine yüzeye kazınmıştı.[15]Bu kısa metinler yazıldıktan sonra, bir yıla kadar daha uzun dönemleri kapsayan daha büyük ve daha zarif özetlerin derlenmesi için ham veri görevi gördü.

Her günlük, ayın uzunluğunu ve hilalin ilk kez görüldüğü akşamın ayrıntılarını kaydeder. Ay olayları, gezegenlerin ilk ve son görünümleri, istasyonları ve daha sonraki günlüklerde ilgili burçlar hakkında başka ayrıntılar içerirler. Ekinoks ve gündönümlerinin tarihleri de Sirius'un ortaya çıkış kayıtlarıyla birlikte listelendi. Daha sonra bilim adamlarının önemli bulduğu diğer tüm astronomik olaylar eklendi: Ay ve gezegenlerin sabit yıldızlarla kavuşumları veya kuyruklu yıldızların veya meteorların ortaya çıkması gibi daha az düzenli olaylar.

Daha az abartılı bilgiler de kaydedildi: örneğin hava durumu, rüzgarın yönü ve kuvveti ve nehrin seviyesi. Antik ticaret dünyası da kendine bir yer buldu: Sonunda, herhangi bir fiyat değişikliğiyle birlikte arpa, hurma, susam ve yün gibi temel malların bir şekel gümüş karşılığında satın alınabilecek piyasa fiyatı yazıyordu.

söz konusu aylarda meydana geldi.

Aynı tabletler aynı zamanda o aylardaki önemli gezegenlerin burçlara göre konumlarını ve elimizdeki tüm günlüklerin tutulduğu şehir olan Babil'deki olaylara vurgu yaparak da olsa meydana gelen siyasi olayları (savaşlar, ölümler, anlaşmalar) listeliyordu. yazılı. Tüm bu bilgilere ek olarak, deprem gibi olağandışı doğa olaylarını ya da bir tilkinin kapıdan şehre doğru koşması kadar sıradan ama aynı zamanda uğursuz bir olayı da kaydettiler.[16] Bu günlükler antik yaşama dair önemli bir pencereyi temsil ediyor.

Bilinen en eski günlük, Asurbanipal'in hükümdarlığı dönemine, M.Ö. 652'ye tarihlenen bir parçayla temsil edilmektedir.[17]Orijinal olduğu varsayılan metnin daha sonraki bir kopyası olan bir sonraki kopya, neredeyse yüz yıl sonrasına, yani MÖ 568'e tarihlenen "Nebuchadnezzar'ın 37. Yılı" tarihini taşıyor.*39Bir sonrakinin MÖ 464'te ortaya çıkmasından önce yüz on dört yıl daha geçti. O yüzyılda yalnızca üç kişi daha temsil ediliyor. Ancak MÖ 392 tarihli bir günlükten başlayarak sayıları önemli ölçüde artar ve çok daha fazlası bulunur, ta ki MÖ 60 civarına tarihlenen sonuncusuna kadar.[18] Toplamda bu metinlerden yaklaşık 1.200 adet ve metin parçaları mevcuttur; bunların çoğunluğu, çoğunluğunu on dokuzuncu yüzyılda Bağdat'taki antika satıcılarından satın alan British Museum'dadır.

MÖ 652 tarihli günlüğün, o yüzyılda bu tür bilgilerin kaydedildiği ilk ve tek zamanı temsil etmesi pek olası değildir. Kesinlikle tarihin kaprisleriyle benzersiz hale getirilmiş yerleşik bir türün örneği olarak görülmelidir. İkinci örneğin ortaya çıkmasından önce neredeyse bir asırlık bir boşluk olduğu doğru olsa da, bu, günlüklerin aradan geçen yılların tamamında veya birçoğunda bir zamanlar var olduğu olasılığını hiçbir şekilde engellemez. Aslında, formun Asurbanipal'in zamanında iyice yerleşmiş olması ve hem günlük gözlemlerden hem de bunların kaydedilmesinden sorumlu tapınak organizasyonunun nihai ölümüne kadar mümkün olduğu ölçüde sistematik bir şekilde devam etmesi daha olasıdır.

Bu günlüklerin verdiği en büyük izlenim, bunların bir veri tabanı oluşturma çabasını temsil ettiği yönündedir. Gerçekten de tüm bu bilgilerin sistemli ve detaylı bir şekilde kaydedilmesinin başka ne gibi gerekçeleri olabilir? Bu günlüklerin, astrologların zamanla astrolojiye nasıl yeniden yön verdiklerini ve ona yeni ve daha spesifik teknikler eklediklerini, sonunda gevşek ve matematiksel olmayan Enuma Anu Enlil'i eski ve ilkel buldukları noktaya ulaştıklarını göstermek makul görünüyor. . Açıkça ifade etmek gerekirse, astrologların hatalı bir kehanet geleneğini miras aldıklarının farkında olduklarını öne sürüyorum. Geleneğin kendisi yeterli entelektüel ivmeye sahipken, güvenilirlik

Antikliği ve onu korumalarını haklı çıkaracak görünen pratik değeri nedeniyle, onu yeniden canlandırma ihtiyacının farkındaydılar. Belki de bir bakıma gezegensel ve karasal olaylar arasında var olabilecek bağlantıları aramaya başlıyorlardı. Merak ediyorum, daha determinist bir yaklaşım uğruna kendi geleneklerinin kozmolojik fikirlerini reddetmeye mi başladılar?

Sebepler ne olursa olsun, bu günlüklerin, göksel ve yersel olaylar arasında, muhtemelen nihai amacı kodlamak olan ampirik bir bağlantı aramak için yöntemli bir veri toplama girişiminin kanıtını temsil ettikleri anlamına geldiğini öne sürmenin fazla hayal ürünü olduğunu düşünmeyin. bu bağlantılar ve yeni, "modern", bilimsel ve matematiksel açıdan rasyonel bir astrolojik külliyat - belki de yeni bir Enuma Anu Enlil - yaratmak?

MÖ 7. yüzyılın Asurlu ve Babilli astrologlar tarafından yoğun bir faaliyet ve keşif dönemi olduğu ve ayrıca hem astroloji ve astronomiye matematiğin girişi hem de düzenli astrolojinin keşfi için tüm unsurların yerli yerinde olduğu açıktır. burç ve doğum doğum haritası. İhtiyaç duyulan tek şey, yüzeyin altında uykuda olan bu potansiyel değişiklikleri başlatabilecek bir katalizör, yeni bir bakış açısıydı. Bu katalizör MÖ altıncı yüzyılda istilacı bir ordu şeklinde ortaya çıkacaktı. Babil Persler tarafından fethedilecekti.

Translated from English to Turkish - www.onlinedoctranslator.com

BÖLÜM 3

SONRASI

16

İSTİLALAR

MÖ 539 yılının Eylül ayı sonlarında, günümüzün Bağdat bölgesindeki Dicle nehrinin kıyısında iki ordu karşı karşıya geldi.

Babil kralı Nabonidus, Arabistan'da on yıl süren seferden kısa bir süre önce dönmüştü, ancak sahada oğlu Belşatsar'ın komuta ettiği deneyimli ordusunun sayıca ciddi bir üstünlüğü vardı.[1]Nabonidus ve ordusunun karşısında, birkaç hafta önce Babil topraklarını işgal eden Pers kralı II. Cyrus'un devasa güçleri vardı. Tek bir olası sonuç vardı: Nabonidus Babil'in son kralı olacaktı.

Kökleri dinden gelen bu yaklaşan yenilginin tohumları yıllar önce ekilmişti. Annesi Harran'daki Sin'in baş rahibesi olan Nabonidus, saltanatının başlarında bu tanrıya ve tarikata tektanrıcılığa eğilim gösterecek kadar bağlılık geliştirmişti. Daha önce de belirttiğimiz gibi, arkeologlar onun Sin'e yüce tanrı olarak taptığına dair kanıtlar ortaya çıkardılar: Harran'da onun emri üzerine kazınan yazıtlar onun Sin'i "Tanrıların Kralı" ve "Tanrıların En Yücesi" olarak gördüğünü gösteriyor.*40

Nabonidus'un aslında tektanrıcılığı mı, yoksa basit bir siyasi birliği mi düşündüğü, krallığını tek bir yüce tanrıya tapınma altında birleştirme niyetinde olduğu anlaşılıyor. Kuşkusuz, düşmanca yazılmış "Nabonidus'un Şiir Hikayesi"nin daha sonraki anonim yazarı da böyle düşünüyordu.[2]Nabonidus'un Babil'de Sin için bir tapınak yaptırdığından ve yıllık Yeni Yıl festivalini iptal ederek Marduk'a tapınmayı reddettiğinden acı bir şekilde şikayet ediyor. Bu anlatımdaki bir parça açıkça şunu belirtiyor: "Kral deli."

Bu anlatım ayrıca Marduk'un bu reddedilme nedeniyle Nabonidus'u Cyrus'a teslim ettiğini ortaya koyuyor. Marduk'un Cyrus'u "tüm dünyanın hükümdarı" olarak seçtiğini açıkça belirtiyor.[3]Bu onayının karşılığında Cyrus, tanrı ve tanrıçaların heykellerini asıl tapınaklarına geri koydu ve "yemekleri onlara düzenli olarak servis edildiği için onları hayata döndürdü!"[4]

Bu çalışmanın, Cyrus'un fethi için ilahi onaya sahip olduğunu kanıtlamayı amaçlayan Pers propaganda departmanının bir ürünü olduğu açıktır. Bu olurdu

Ancak görünen o ki Babil'in yerli sakinlerinin çoğu aynı fikirdeydi. Daha az partizan bir yapım olan "Nabonidus Chronicle", Nabonidus'un saltanatının yedinci yılında Yeni Yıl festivalini iptal ettiğini ve on yıl sonrasına, yani krallığının Persler tarafından işgal edildiği yıla kadar eski durumuna getirilmediğini kaydeder. Bunun açık anlamı, bu festivalin Babillilerin desteğini yeniden kazanmak amacıyla baskı altında yeniden başlatıldığı, ancak onların çoktan gözlerini Kirus'a çevirmiş olduklarıdır.

Babil ve Pers orduları karşı karşıyaydı ve Asur'un askeri valisi ve tüm birliği aniden taraf değiştirdiğinde savaş patlamak üzereydi. Bu Nabonidus'un sonuydu. Asur valisi Gobryas'ın, daha sonra saldırarak Babil ordusunu mağlup eden ve Belşatsar'ı öldüren Koreş ile gizli görüşmelerde bulunduğu anlaşılıyor. Birleşik güçler daha sonra Sippar'a saldırdı ve Sippar hiçbir mücadele vermeden düştü. Orada ikamet eden Nabonidus kaçtı. Gobryas ve birleşik ordu daha sonra Babil'e saldırdı ve kısa bir direnişin ardından o da teslim oldu. Nabonidus kısa sürede yakalandı ve o andan itibaren tarihi kayıtlardan silindi. On yedi gün sonra, Ekim 539'da, Cyrus şehre fatih olarak girdi. Sekiz gün sonra Asur valisi Gobryas uygun bir şekilde öldü; ne olduğu kaydedilmedi.

Babil, Cyrus'un istilasıyla ne yağmalandı ne de yok edildi: Birlikleri üzerindeki kontrolü sürdürdü ve böylece fethedilen halktan daha fazla iyi niyet kazandı. Sonraki Yeni Yıl festivalinde oğlu Cambyses'in Babil valisi olarak görevi devralmadan önce Marduk'un ilahi onayını ritüel olarak alması dışında dini veya idari kurumların hiçbirini değiştirmedi. Böylece Pers hanedanının Babil İmparatorluğu üzerindeki hakimiyeti pekişti.

Bunu takip eden ve iki yüz yıldan fazla süren Pers hakimiyeti dönemi, mevcut entelektüel ve sivil faaliyeti korudu ve teşvik etti; böylece bu görünürde iyi huylu yönetim altında daha da gelişti. Normalde yabancı pagan hükümdarlara karşı hoşgörüleriyle tanınmayan Eski Ahit yazarları bile, Kırk yedi yıl önce Nebukadnetsar tarafından Babil'e tutsak olarak getirilen Yahudi sürgünlerin serbest bırakılması için Kiros'a olumlu bir baskı sağladı.[5]

Cyrus'un oğlu Cambyses'in hükümdarlığı boyunca istikrar ve ekonomik refah korundu, ancak ikincisinin ölümü üzerine imparatorluk çapında isyanlar patlak verdi. İki yıl süren yıkıcı çatışmalardan sonra isyancılar nihayet bir akrabası olan Darius tarafından yenilgiye uğratıldı; Darius daha sonra kral oldu ve başka bir uzun süreli mücadeleyi kışkırttı.

istikrar dönemi. Darius, düşmanlarına karşı kazandığı bu zaferi anmak için Behistun'daki kayaya çivi yazısıyla büyük bir anıtın oyulmasını emretti; bu, Henry Rawlinson'un eski yazıtların kopyalarını yapmak için hayatını riske attığı kayanın aynısıydı.

Pers egemenliği dönemi astroloji uygulamalarında önemli bir ilerlemeye, matematik disiplininin benimsenmesine yol açtı. Bizimki gibi Babil yılı normalde on iki aydan oluşurken, takvimi mevsimlerle yeniden uyumlu hale getirmek için ara sıra on üçüncü bir ara ay eklemek gerekliydi. Bu ara aylar, astrologların gerekli gördüğü zamanlarda, görünürde herhangi bir sistematik düzen olmaksızın, yani MÖ 529'a kadar ekleniyordu. Bu tarihten itibaren, kayıtlarımıza sahip olduğumuz en son tarih olan MS 73'e kadar, üç istisna dışında, ayların eklenmesinde bir düzenlilik gözlemlendi.[6]Bu, astrologların takvimsel düzenliliğin bağlı olduğu göksel döngüler hakkında çok daha iyi bir anlayışa sahip olduklarının kanıtıdır.

Yıldız hareketinde düzenlilik arayışı, yıldızların keşfiyle devam etti.*sinodik dönemler*gezegenlerin. Sinodik dönem, dünyadan görüldüğü gibi, bir gezegenin güneşle ardışık kavuşumları arasındaki dönemdir. Buna ek olarak şu kavram da vardı:*yıldız dönemi,*Bu, bir gezegenin burçlar kuşağının on iki burcunun tamamını geçip başlangıç noktasına dönmesi için geçen süredir. Bunlar da gelecekteki hareketleri tahmin etmek için kullanılan daha büyük gezegen dönemlerinin formüle edilmesine yol açtı. Örneğin Satürn için kullanılan dönem elli dokuz yıldı ve her biri yirmi dokuz buçuk yıllık iki yıldız döneminden veya elli yedi sinodik dönemden oluşuyordu. Pers döneminin başlarında tüm gezegenler için benzer kesin periyotlar belirlendi ve bu bilgi, matematiksel tekniklerle birlikte gelecekteki gezegen hareketlerini hesaplamak için kullanıldı.[7]

Yine bu sıralarda gezegenler zodyak takımyıldızları yerine zodyak burçlarına yerleştirilmeye başlandı. Matematiksel kaygılar gökyüzünün eşit uzunlukta on iki işarete eşit şekilde bölünmesine yol açmıştı. Bu gelişmeye katkıda bulunan en önemli faktörlerden birinin, Güneş'in gelecekteki hareketlerinin hesaplanmasına duyulan ihtiyaç olduğu düşünülmektedir. Ay ve gezegenlerden farklı olarak sabit yıldızlarla ilişkili olması mümkün değildi; gündüzleri hiçbir yıldız görünmüyordu. Bir kez belirlendikten sonra burçların adları, burç takımyıldızlarının adlarından türetilmiştir ve onlarla özdeştir; bu da bazı durumlarda hangisine atıfta bulunulduğu konusunda belirsizliğe yol açar. Bu nedenle olmak zor

Zodyak'ın ilk kullanımının ne zaman gerçekleştiğinden eminim.

Bununla birlikte Venüs'ün Balık burcundaki konumunu kaydeden bir tablet M.Ö. MÖ 446,[8]ve MÖ 464 tarihli Babil günlüğünde hem burçlar hem de burçlar kullanılıyordu. Yıldız coğrafyasını koordine etmek için sabit yıldızlar. Bunlara ek olarak ve sırasıyla Takımyıldızların zodyak işaretleri ile karıştırılabileceği konusunda hiçbir şüphenin kalmaması gerektiğine dair M.Ö. 454 tarihli bir tablette “Merkür'ün doğuda Kova burcunun sonundaki son görünümünden” bahsedilmektedir.[9]Bu terminoloji, burada burcun belirtildiğini açıkça ortaya koymaktadır.

Bu tabletler zodyakın kullanımını gösterirken, hiçbiri onun formuna ilişkin herhangi bir gösterge sunmamaktadır. Bununla birlikte, daha eski bir metin hem burçlardan ilk kez söz ediyor hem de onun matematiksel olarak on iki düzenli işarete bölündüğünün ilk göstergesini sağlıyor. Bu, şehrin Cyrus tarafından ele geçirilmesinden altmış dört yıl sonra, MÖ 475'ten kalma bir Babil ay metnidir.[10] Profesör Van der Waerden'e göre bu metinde yer alan veriler, düzenli bir burç olmadan anlaşılamaz.[11]Bununla birlikte, burçlar kuşağının bu tabletin yazılmasından önce zaten tasarlanmış olduğu sonucuna varmak doğru olur, bu da keşif için MÖ 5. yüzyılın başlarında bir tarih önermektedir.

Bu dönemde astroloji, matematiksel tekniklerin eklenmesi sonucunda sadece yapısını değiştirmekle kalmamış, aynı zamanda yönelimini de değiştirmiştir. Astrolojinin ilgilerinde dikkate değer ve radikal bir değişim görüyoruz. Siyasi, kitle odaklı “sıradan” astrolojiden, bireyin önemli olduğu astrolojiye dönüştü. Bu değişiklik, Pers istilasının bir sonucu olarak toplumda meydana gelen değişimi yansıtıyordu. Astrolojinin erken dönem tarihi konusunda uzman olan Profesör Van der Waerden, Enuma Anu Enlil'in klasik Babil astrolojisi ile Babil'in çok tanrılı dini arasında yakın bir bağlantı olduğu gibi, aynı zamanda Babil'in çok tanrılı dinine dayanan astroloji arasında da buna karşılık gelen bir ilişki olduğunu savunuyor. doğum haritası ve tek tanrılı Pers dini Zerdüştlük.[12]

Profesör Van der Waerden, kozmolojik perspektifte bir değişiklik olmasaydı doğum astrolojisinin ortaya çıkmayacağını savunuyor. Ona göre bu yeni bakış açısının önemli bir kısmı Zerdüştlük tarafından sağlanmıştır. Bu dinin temeli, Zerdüşt'ün, yüce bir tanrı olan Ahura Mazda'yı ve iyiyle kötü arasında özgür seçime sahip bireysel ölümsüz ruh kavramını ortaya koyan yazılarında bulunur. Profesör Van der Waerden bu doktrinin Yunanlıları Pisagor ve Platon aracılığıyla etkilediğini düşünüyor. Şöyle yazıyor: “Buna inanıyorum. . . Pers mitinin doğum horoskopunun yükselişinde belirleyici bir etkisi oldu.”[13]

Bilinen ilk doğum haritası Babil'den, muhtemelen M.Ö. 410'dan kalmadır.

29 Nisan.[14]Zodyak işaretlerini kullanırken herhangi bir derece kullanımını ortaya çıkarmaz. Yalnızca belirli bir kişinin o tarihte doğduğunu belirtir ve ardından ayın ve gezegenlerin bulunabileceği burçları belirtir. Görünüşe göre bir tahminle bitiyor, ancak tabletin hasarlı durumu bu okumayı kesinleştirmiyor.

Bu, 1952'de merhum Profesör Abraham Sachs tarafından yayınlanan altı tablodan biridir ve hala bilinen en eski tablodur. Sonraki beş doğum haritasının tümü Yunan egemenlik dönemine aittir; en eskisi MÖ 4 Nisan 263 civarı Uruk'a aittir. Bu, gezegenlerin yerleştirildiği burcun belirli derecelerinden söz edilmesi açısından ilkinden farklıdır:

Seleukos Devri'nin 48. yılı Adar ayında çocuk doğdu. O gün Güneş 13.30° Koç burcunda, Ay 10° Kova burcunda, Jüpiter Aslan burcunda, Venüs Güneş ile, Merkür Güneş ile, Satürn Yengeç burcunda, Mars Yengeç burcunun sonundaydı.[15]

Hasarın neden olduğu birkaç hat kesintisinden sonra, bir takım spesifik tahminler verilmektedir:

Zenginlikten mahrum kalacak. . . . Açlığına yemeği yetmeyecektir. Gençliğinde sahip olduğu zenginlik kalmayacak. 36. yıl zenginliğe sahip olacak. Günleri sayıca uzun olacak.*42

Sonraki üç tablet, hem döllenmeyi hem de doğum tarihini veren MÖ 258'den, matematiksel bir yerleşimi olmayan yalnızca Ay olmak üzere, güneş ve tüm gezegenler için zodyak dereceleri veren MÖ 235'e kadar uzanıyor. Yine Uruk'tan gelen bu son tablet, bir dizi öngörüyü kaydediyor:

Jüpiter . . . 18° Yay burcunda. Jüpiter'in konumu şu anlama gelir: Hayatı düzenli olacak, yani; zengin olacak, yaşlanacak, günleri çok olacak. Venüs 4° Boğa burcunda. Venüs'ün yeri şu anlama gelir: Nereye giderse gitsin, orası onun için hayırlı olacaktır; oğulları ve kızları olacak. Merkür İkizler burcunda, Güneş ile birlikte. Merkür'ün yeri şu anlama gelir: Cesur olan sıralamada birinci olacak, kardeşlerinden daha önemli olacaktır.[16]

MÖ 5. yüzyıl boyunca Yunanlıların sistematize edilmiş Babil astrolojisiyle ilk kez ciddi olarak ilgilenmeye başladıkları görüldü. Daha önceden bir farkındalığın olduğu doğrudur*omina*göksel olaylardan türetilmiştir; Homer pek çok örnek verir, ancak bunlar çok basitti ve konuyla hiçbir görünür ilişkisi yoktu.

çağdaş Babil uygulaması. Ancak zamanla Yunan aydınları başka yerlerin eski entelektüel gelenekleri içerisinde çalışmanın gerekliliğini fark ettiler. Yerli hanedanların son yıllarında Yunan bilim adamlarının Asur ve Babil'de ne ölçüde eğitim ve çalışma yürüttükleri ve Pers hakimiyeti döneminde bunu ne ölçüde sürdürdükleri bilinmemektedir. Ama bazı alimler kesinlikle oradaydı.

Ünlü bir örnek -her ne kadar onun ilk olması pek mümkün olmasa da- şuydu: MÖ 558 civarında doğan ve dolayısıyla on dokuz yaşında olan Pisagor Cyrus Babil'i aldığında. Daha sonraki biyografi yazarlarına inanabilirsek, Pisagor yirmi yaşındayken Mısır'a eğitim görmeye gitti. MÖ 525'te Kambyses'i istila eden Persler tarafından ele geçirilene kadar yaklaşık yirmi beş yıl orada kaldı. Pisagor daha sonra esaret altında Babil'e götürüldü. Oradayken birkaç yıl önde gelen bir Zerdüşt rahip olan Zaratas tarafından eğitim gördü ve Zerdüştlüğün en yüksek ezoterik gizemleri ile tanıştı; kroniklerin belirttiğine göre Pisagor'un meşhur olduğu öğreti de bu öğretinin müzikal armonisiydi. Evren.

* 43

Ancak bu doktrinin kökenleri hakkındaki gerçek, Pers Müneccimlerinden çok Babillilerin kendilerine borçlu olabilir. Profesör Van der Waerden, yıldızlar arasındaki mesafe ölçümleri ile Pisagor öğretisi arasındaki paralelliklere dikkat çekiyor. Şu yorumu yapıyor: “Pisagor'un 'kürelerin uyumu', gezegensel küreler arasındaki mesafelerin basit tam sayı oranlarına sahip olduğunu varsayar. Bu spekülasyonlar Babil kozmolojisi ve sayı spekülasyonlarıyla pekala ilgili olabilir."[17]Aslında bu doktrinin Babil rahiplerinin bazı ezoterik öğretilerinin bir parçasını oluşturmuş olabileceğini öne sürmek meşrudur. Peki başka ne öğretmiş olabilirler? Meraklı Hayat Ağacıyla ilişkilendirilen bir tür proto-Kabala mı? Daha sonra Platon tarafından ilan edilen reenkarnasyon öğretisinin bir versiyonu mu?[18]

Sokrates'in MÖ 399'daki ölümünden önce Atina'ya gelen bir "büyücü" ile karşılaştığı kaydedilir. Bu astrolog, Sokrates'e, şiddetli ölümü de dahil olmak üzere bir dizi tahminde bulundu.[19]Bu bilgi o zamanlar yaklaşık on üç yaşında olan Yunan filozof Diogenes Laertius'tan geliyor. Eğer yorumları doğruysa, M.Ö. 4. yüzyılın başlarında Yunanistan'da doğum haritaları kullanılıyordu.

Sokrates'in olası bir öğrencisi ve Pisagor'un manevi mirasçısı olan Platon'un, Mezopotamya'da eğitim aldığına dair hiçbir kayıt olmamasına rağmen, Babil düşüncesiyle açıkça iyi temasları vardı. Bir el yazmasına göre

Platon, MÖ 347'deki ölümünden kısa bir süre önce, Pompeii ile birlikte Vezüv Yanardağı'nın patlaması sonucu yok olan Herculaneum'un kalıntılarında keşfedilen Platon, bir "Keldani" astrologla tanıştı.[20]Platon'un diyaloğu *Timaeus* doğu kozmolojik spekülasyon ve bilgisinin Yunanlılar için bir müjdesiydi. Bu diyalogda Platon ölümsüz ruhtan, astrolojiden, reenkarnasyondan, evrenin matematiksel uyumundan, yani İlahi Mimar'ın yaratımlarından söz eder. Onun diyaloğu*Epinomlar*aynı geleneğe aittir ve "Asya'nın yıldız dininin Helenlerine vaaz edilen ilk müjde" olarak tanımlanmıştır.[21]

Cicero, Yunan entelektüel çevrelerinde burçlara ilişkin erken dönem bilgilere ilişkin bazı edebi kanıtlar sunmaktadır. Daha sonra astronomide itibar kazanacak olan Platon'un öğrencisi Eudoxus'un astrolojiyi çok eleştirdiğini ve şunu ilan ettiğini yazıyor: "Keldani astrologlara, bir insanın geleceğini gökten tahmin ettiklerini iddia ettiklerinde güvenilemez." doğduğu gün yıldızların konumu."[22]

Cicero'nun atıfta bulunduğu bu yazının doğru bir şekilde atfedildiğini varsayarsak, bu, Babil doğum astrolojisinin (bireylerin yıldız fallarının hazırlanması) Yunan dünyasına vardığında gökbilimcilerin bazı muhalefetiyle karşılaştığını gösterir. Bu düşmanlık ilginçtir, çünkü astrologlar ve astronomlar arasındaki ayrılığa tanıklık eder, halbuki klasik Babil günlerinde iki meslek aynıydı.*44Aynı zamanda Babil burç tekniklerinin Yunanistan'a girişinin MÖ 4. yüzyılın başlarında gerçekleştiğini de destekliyor.

Yunanlılar Mezopotamya'ya, MÖ 1 Ekim 331'de Pers ordusunu mağlup eden ve kısa bir süre sonra muzaffer bir şekilde Babil'e giren Büyük İskender'in işgalci ordusuyla geldiler. Daha sonra binlerce Yunanlı, fethin ardından kurulan yeni şehirleri ziyaret etmek, okumak veya buralarda yaşamak için geldi. Birçoğu gelişen astroloji okullarında astroloji okudu. Arkeoloji, Yunanlıların daha sonra bahsettiği iki Babilli öğretmenin varlığını kanıtlamıştır: Yunanlıların Cidenas adını verdiği Kidinnu ve Naburianos olarak bilinen Nabu-rimannu.[23]Klasik yazar Strabon'a göre Uruk ve Borsippa'da başka okullar da faaliyet gösteriyordu.[24]

İskender'in MÖ 323'teki ölümünden sonra imparatorluğu generalleri tarafından paylaştırıldı. Babil'in nihai galibi, "Seleukos" dönemini MÖ 3 Nisan 311'e tarihleyen general Seleukos oldu.

Yunanlılar bireysel ve bireysel özgürlükle ilgileniyorlardı.

İdeolojik gelenekleri, MÖ 4. yüzyılın ortalarına kadar hiçbir zaman merkezi otoriteye tabi olmayan bağımsız şehir devletlerine dayanıyordu. Özgürlüğe ve her türlü otoritenin sorgulanmasına alışmışlardı. Buna karşılık Mezopotamya geleneği muhafazakardı ve güçlü bir şekilde merkezileşmiş bir toplumda ortaya çıkmıştı. Sonuç olarak Yunanlılar teoriyi ortaya attılar. Onlar sadece göksel hareketi tahmin etmekle yetinmiyorlardı; bilmek istediler *Neden*bu hareketler bu şekilde gerçekleşti. Doğal dünyadaki olaylar için rasyonel, entelektüel bir açıklama istiyorlardı. Bu farklılıklar astronomiye karşı tutumlarında görülebilir. Babilliler teoriye pek ilgi göstermediler. Yunan gökbilimciler herhangi bir zamanda gezegen konumlarını tahmin etme uzmanlığını ararken, Babilliler gezegen döngülerindeki belirli olayları hesaplayabilmekle yetiniyordu: yükselişler ve ayarlar, geriye doğru hareket, istasyonlar ve karşıtlıklar.[25]

Bu Helenistik dönemde astroloji ve astronominin "bilimsel" yönünün bu kadar ilgi görmesi bizi şaşırtmamalı. Bu çağdan günümüze ulaşan çok sayıda günlük ve efemeridler metni buna tanıklık etmektedir; bunların en eskisi (kaçınılmaz olarak eksik) Seleukos döneminin 4. yılına, yani MÖ 307'ye aittir.[26] Eğer eksik parça bulunsaydı, muhtemelen ilk yıldan kalma olduğu ortaya çıkacaktı. Bu metinler yüzlerce yıl boyunca devam etti; en sonuncusu, Aziz Pavlus'un Antakya'da Hıristiyanlığını vaaz etmeye başladığı MS 353 veya 42 yılına ait Seleukos dönemine aittir.[27]Aslına bakılırsa, bu zamana kadar Babil uzun süredir Part egemenliği altındaydı ve bu nedenle tabletlerini Seleukos dönemine tarihlendirmeye devam eden yazıcılar belki de çeşitli siyasi görüşler ileri sürüyorlardı.

Bu zamandan itibaren, takımyıldızların ve zodyak figürlerinin bilinen tek resimlerini içeren bir metin de geliyor. Bunlardan birinde Ülker takımyıldızının yedi yıldızı, ay tanrısı Sin ile birlikte hilal şeklindeki ayın "boynuzları" ile Boğa burcunun boğası arasında duran tasvir ediliyor.[28]İkincisinde, ön tarafta sekiz köşeli bir yıldız olarak tasvir edilen Jüpiter ve üzerinde Aslan aslanının durduğu Hydra çizimi bulunmaktadır. Arka yüzde Merkür, Spica yıldızı ve Başak burcunun mısır başağını tutan bir kadın olarak tasviri vardır.[29]Bu resimlerin altında her burç için bir tane olmak üzere on iki bölüm bulunmaktadır. Bu burçların her biri de mikrozodyaka bölünür ve böylece 2,5 derecelik, yani iki buçuk günlük bir bölünme meydana gelir. Son olarak, her burç astrolojik önemine ilişkin bir yorum taşır.[30]

Berosus, Babil'deki Bel'in bir rahibiydi ve MÖ 281'den bir süre sonra burayı terk etti.

Batı. Zaten bir entelektüel merkez olarak ünlenen Kos adasına yerleşti. Köklü bir geleneğe göre Berosus, Babil astroloji geleneğinin tüm bilgisini Kos'a getirmiş ve bu sayede Yunanlılar tarafından incelenebilmiştir. Kehanetleri ve kehanetleriyle o kadar ün kazandı ki, Pliny'e göre Atinalılar onun onuruna bir heykel diktiler.[31] Daha sonra, MÖ 264'te ölen Zeno'dan başlayarak Stoacı filozoflar astrolojiyi onayladılar ve böylece astroloji, Yunan entelektüel dünyasına hızla girdi.

Astrologlar, bireysel doğum haritasının ortaya çıkışıyla perspektifte meydana gelen değişiklikle birlikte yeni analitik tekniklerin keşfedilmesi gerektiğini biliyorlardı. Durumun böyle olduğu, Uruk'ta bulunan ve Seleukos dönemine atfedilebilecek tarih dışında bir tablet ile kanıtlanmaktadır. Modern astrolojik "yemek kitapları"na çok benzer; yani gezegenlerin sistematik bir kombinasyonuna ilişkin tahminleri listeler. Bu, yeni bir tür kodlanmış standart metnin geliştirildiğine dair kanıt olabilir, ancak Enuma Anu Enlil'den farklı olarak doğum astrolojisine dayanmaktadır:

Jüpiter ortaya çıktığında ve Venüs battığında bir çocuk doğarsa, o adamla arası mükemmel olacaktır; karısı gidecek.

Eğer Jüpiter ortaya çıktığında ve Merkür battığında bir çocuk doğarsa, o adam için her şey mükemmel olacaktır; en büyük oğlu ölecek.

Eğer Jüpiter ortaya çıktığında ve Satürn battığında bir çocuk doğarsa, o adam için her şey mükemmel olacaktır; kişisel düşmanı ölecek.

Jüpiter ortaya çıktığında ve Mars battığında bir çocuk doğarsa, o adam için her şey mükemmel olacaktır; kişisel düşmanının yenilgiye uğradığını görecektir.

Venüs ortaya çıktığında ve Jüpiter battığında bir çocuk doğarsa, karısı ondan daha güçlü olacaktır.

Venüs ortaya çıktığında ve Satürn battığında bir çocuk doğarsa, en büyük oğlu ölecektir.

Venüs ortaya çıktığında ve Mars battığında bir çocuk doğarsa, kişisel düşmanını ele geçirecektir.[32]

Bu prosedür (tahminler olmasa da) modern astrologlara aşinadır. Muhalefet yönlerinden beklenen etkilerin bir listesidir. Burada Jüpiter ve Venüs için belirtilenler, metnin başka yerlerinde Merkür, Satürn ve Mars için olanlar tarafından artırılmıştır. Aynı zamanda belirli sabit yıldızların ortaya çıkışının etkisi de tartışılmaktadır.

doğum.

Bu tabletten iki soru ortaya çıkıyor. Birincisi, böyle bir karşıtlık listesi göz önüne alındığında, başka bir yerde henüz bilinmeyen bağlaçlar ve belki başka yönler (üçgenler (120 derece), kareler (90 derece) veya altmışlıklar (60 derece)) listeleri var mı?

İkinci soruyu ise metinde yer alan doğumda yükselen sabit yıldızlar listesi akla getiriyor. Doğumda yükselen burcun kavramının ne kadar ileri bir adım olduğunu sormalıyız. Başka bir deyişle yükselen. Daha fazlası değil, iddia ediyorum.

Ne yazık ki, çoğu zaman olduğu gibi, deliller eksiktir. Yükselen burcunun kullanımını gösteren orijinal astrolojik haritanın hiçbir örneği MÖ 4'ten önce bilinmemektedir.*45Bununla birlikte, edebi kanıtlar belki de yükselen burcun ilk kullanım tarihini biraz daha geriye itebilir: Roma İmparatorları Nero ve Vespasianus'un astrologu Balbillus, iki erken harita hakkında yazıyor: 27 Aralık MÖ 72 ve 16 Ocak MÖ 43. . Her ikisi için de bir yükselen sağladı. Verilerin kaynağı, İmparator Tiberius ve Claudius'a hizmet eden, aynı zamanda astrolog olan babası Thrasyllus olabilir. Profesör Neugebauer'e göre kullanılan gerçek hesaplamalar, MÖ 22'den önce değil, belki de daha sonraydı; ancak yükselen burcun, Roma imparatorluk döneminde yaklaşık on yıl kadar astrolojik uygulamaya girdiğini gösteriyorlar.[33]

Bu zamana gelindiğinde İskenderiye ve Atina, büyük öğrenim ve dini bağdaştırma merkezleri olarak Babil'in yerini çoktan almıştı. Pisagor ve Platon geleneğinde çalışan ve daha sonra -bağlılıklarına göre- Yeni-Platoncu veya Hermetik filozoflar olarak çeşitli şekillerde tanınan filozoflar, *Timaeus*ve ikincisi için Hermes Trismegistus'a atfedilen yazılar en yüksek gerçeğin müjdeleriydi. Bu mistik filozoflar, Hıristiyanlar sonunda hayatlarını yaşanmaz hale getirene kadar klasik entelektüel dünyada önemli bir güçtüler. Ancak yine de Babil astrolojisine olan saygılarını korudular. Sayılarının en büyüklerinden biri ve MS 5. yüzyılda Atina Akademisi'nin başkanı olan Proclus, Platon'un *Timaeus*"gözlemleri tüm kozmik dönemleri kapsayan ve hem bireysel hem de kamusal olaylara ilişkin öngörüleri reddedilemez olan" Babilli astrologlara.[34]

Platonik Akademi olarak da bilinen Atina'daki Akademi, MS 529'da İmparator Justinianus'un emriyle kapatıldı. Hıristiyanlar tarafından takip edilen son filozoflar, geçici bir mesken olduğu anlaşılan yeri kabul ederek doğuya taşındılar.

Pers kralının sarayı. Durumlarını hoş bulmayarak İran'dan bilinmeyen bir yere doğru yola çıktılar. Son sığınaklarını ay tanrısı Harran'a adanan şehrin surları arasında buldukları ileri sürülüyor.[35]

17

HARAN

Tapınaklar Şehri

Harran, Basra Körfezi'ni Akdeniz'e bağlayan antik yolun bekçiliğini yapıyor. Binlerce yıl boyunca Babilliler ve Asurlular imparatorluklarını genişlettikçe şehir, bu önemli ticari ve askeri yol üzerindeki hakim konumundan yararlanarak zenginlik ve güç açısından büyüdü.

Şehir, Babil, Ninova ve diğer birçok antik imparatorluk kentinin yıkımına tanık olan siyasi ve ekonomik değişimler sırasında bile hem ticaret açısından önemli hem de geleneklerine sadık kalarak bin yıl boyunca hayatta kalmayı başardı. Sonu uzun süre gecikti: Nihayet Ninova'nınkinden neredeyse 1.900 yıl sonrasına kadar gelmedi. MS 1259'da Haçlı Seferleri sırasında Harran, iki yıl önce Müslüman devletlerin üzerine şiddetli bir şekilde saldıran Moğol ordusunun kalıntıları tarafından ele geçirildi. Sonunda 1271'de Moğol kuvvetleri yenildi ve Harran "yuvalarındaki kuşlar dışında" terk edildi.[1]

Bugün Harran'dan geriye kalan tek şey, antik Edessa Urfa'nın yaklaşık yirmi beş mil güneydoğusunda, Türkiye'nin güney çölünde duran harap olmuş harabelerden oluşan bir koleksiyondur. Yakındaki bir köy, eski vatandaşların son torunlarını barındırıyor. Ancak günümüzdeki ekonomik önemsizliğine rağmen, patrik İbrahim'in Ur'dan Kenan'a olan yolculuğunda sahne noktası olarak İslam, Yahudi ve Hıristiyan geleneklerinde saygı görmeye devam ediyor.

Ancak eski çağlarda, ticari ve stratejik önemine rağmen, Harran'ın asıl şöhreti kültsel öneminden kaynaklanıyordu: Tapınağı antik çağın en ünlü tapınaklarından biri olan ay tanrısı Sin'e tapınma merkeziydi.

Daha sonraki Hıristiyan ve İslam dönemlerinde Harran, giderek hoşgörüsüzleşen tek tanrılı dinlerin tamamen dönüştürdüğü bir bölgede parlayan pagan bir ışık olarak kaldı. Gezegenlere adanmış bir şehir olarak kaldı: Dört kilometrelik savunma duvarının içinde güneş, ay ve her biri için yedi tapınak vardı.

bilinen gezegenlerden.

Harran, antik Mezopotamya'ya dair bilgilerin en azından bir kısmını orta çağa kadar muhafaza etmiş, korumuş ve geliştirmiştir. Harran'a İran, Mısır, Yunan ve Roma kaynaklarından etkiler gelmiş; hepsi bilgilerini Babil alt katmanına ekledi. Ancak tüm bu yeni etkiler, çok eski bir kozmolojik anlayışın hizmetine sunuldu: Gezegenlerin ilahi enerji için kanallar olduğu ve bu ilahi enerjinin, gerekli bilgi konusunda eğitim almış herkes tarafından kullanılabileceği.

Harran'daki yıldız tapınaklarının her biri, tanrının etkilerini kendine çekmek için tasarlanmış bir tür "tılsım"dı. Eski Babilliler ve Asurlular, tanrının kendi heykeline içkin olduğuna inanıyorlardı ve Harran'ın inşaatçıları bu fikri bir adım daha ileri götürdüler. Sadece ilahi imgeler değil, tapınakları da tüm yapılara tanrının, tapınağın adandığı gezegenin ait olduğu tanrının varlığının aşılanacağı şekilde inşa edilmişti.

Tılsımlı büyüde, bir tanrının gücü, bu gücün yoğun biçimde bulunduğu fiziksel bir nesneye çekilir veya ona zorlanır. Harran mimarlarının amacı, bu ilahi gücün tapınakta ibadet eden herkesi doğrudan ve derinden etkilemesi için gerekli koşulları yaratmaktı. Belki de yukarıdan gelen güçleri büyütüp yoğunlaştırabilecek devasa bir ruhsal merceğe benziyor.

Harran'ın tapınakları, giderek Hıristiyanlığın tehdidi altında olan pagan dünyası olan klasik dünyada ünlüydü. Harran'ın tapınakları, bu tür paganizmin Roma ve Konstantinopolis'in Hıristiyan imparatorları tarafından yasaklanmasından sonra bile işlevini sürdürmeye devam etti. Daha önce belirttiğimiz gibi, Atina'daki Platonik Akademi'nin kapatılmasının ardından öğretmenler Damascius ve Simplicius, arkadaşlarıyla birlikte sürgüne gittiler ve kendilerine sığınacak bir yer aradılar. Yakın zamana kadar akıbetleri bir sır olarak kaldı. 1986'da Fransız profesör Michel Tardieu, sonunda Harran'a yerleştiklerini ve orada, Arap yazar el-Masudi tarafından ziyaret edildiği MS 10. yüzyıla kadar ayakta kalan Platoncu bir akademi kurduklarını kabul etmek için iyi nedenler öne sürdü.[2]

Zamanla Hıristiyanlığın yerini Evanjelik İslam aldı; baskı devam etti. Bir dizi Arap yazar Harran'ın tapınakları hakkında yorum yaptı, ancak ne yazık ki anlatımları her zaman örtüşmüyor. Bu tapınaklarda insan kurban edilmesine ilişkin kısa bilgiler de yok; bunlara tam bir şüpheyle yaklaşılmalıdır.*46

Harran'ın merkezinde ay tanrısı Sin'in tapınağı vardı. Bu, üç basamaklı bir kaide üzerinde gümüşten yapılmış kült imgesiyle yuvarlak, beşgen veya sekizgen olarak çeşitli şekillerde tanımlandı. İlişkili rengi beyazdı. Bu tapınak, MÖ 1. binyılda üç kez yıkılıp yeniden inşa edildi; bir Arap yazara göre, 1032'de Müslümanlar tarafından yıkılana kadar ayakta kalan son tapınak, daha sonra bu yeri inşa edenlerdi. Bu tarikatın bir aya kadar olması ilginçtir *Tanrı* Klasik dünyanın dişi bir ay tanrısına: Selene'ye tapınmasından çok sonra bile devam etmesi gerekirdi.

Sin tapınağına ek olarak, Harran surlarının ötesinde en az bir ve muhtemelen iki ay tapınağı daha vardı; bunlardan biri ay tanrıçasına aitti; başlangıçta muhtemelen Sin'in (Ningal) eşine aitti, ancak daha sonra Selene'ye atfedildi. . Roma imparatoru Caracalla'nın MS 217'de suikasta kurban gitmesi burayı ziyaretinin ardından gerçekleşti.

Güneşin tapınağı kare ve altın olarak tanımlandı. Tanrının sureti altındandı, incilerle asılıydı ve bir taç takıyordu. Altı basamak yüksekliğinde bir kaide üzerinde duruyordu. İlişkili rengi sarıydı.

Merkür'ün tapınağının dışı altıgen, içi kare şeklindeydi. Kült heykel, diğer tüm metallerin karışımından yapılmış bir alaşımdan yapılmıştı ve içi boş iç kısmı cıva ile doldurulmuştu. Dört basamaklı bir kaide üzerinde duruyordu. Merkür'ün rengi kahverengiydi.

Venüs tapınağı üçgen şeklindeydi ancak kenarlarından biri diğer ikisinden daha uzundu. Venüs'ün görüntüsü beş basamaklı bir kaide üzerinde duruyordu ve bakırdan yapılmıştı. Tapınağın muhtemelen dış ve iç kısmının boyandığı ilgili renk maviydi. Tapınağın içinde birçok farklı türde müzik aleti vardı. Bunlar sürekli olarak beyaz giyinmiş kadın görevliler veya rahibeler tarafından çalınırdı.

Mars'ın kırmızı renkli dikdörtgen bir tapınağı vardı. Duvarlarına silahlar asılmıştı, içeride mi yoksa dışarıda mı olduğu belli değil. Mars'ın görüntüsü demirden yapılmıştı ve yedi basamaklı bir kaide üzerine yükseltilmişti.

Jüpiter tapınağı, sivri çatılı üçgen bir temel üzerine inşa edilmiştir. Yapımında kullanılan taş yeşildi ve duvarlar da aynı renge boyanmıştı. Jüpiter'in heykeli tenekeden yapılmıştı ve sekiz basamaklı bir kürsü üzerinde yükselen bir tahtta oturuyordu.

Son olarak Satürn'ün tapınağı altıgendi ve siyah bir taştan yapılmıştı. Dışarıda olsun, Mekke'deki Kabe gibi, etrafına siyah perdeler asılmıştı.
- ya da içeride, yine bağlam bunu açıklığa kavuşturmuyor. Kült imaj kurşundandı

ve dokuz basamak yüksekliğindeki bir kürsü üzerinde yükseltilmiş bir tahtın üzerinde duruyordu.[3]

Bu gök cisimlerine ait tapınaklar Harran'ın kalbini oluştururken, başka tapınaklar da vardı: Bir tapınak "İlk Dava"ya hizmet ediyordu; bir diğeri “İlk Sebep” üzerine inşa edildi; biri “Dünya Düzeni”ne; bir diğeri “Gereklilik”; ve bir "Ruh Tapınağı" vardı.[4]Görünüşe göre Merkür tapınağının yanı sıra Hermes Trismegistus'a adanmış bir başka tapınak daha vardı.[5]

Harran'ın surları içinde ayakta kalan son yıldız tapınağı orta çağda yıkılmış; bazı yorumcular bunu 1063'ten 1086'ya kadar olan dönemde ortaya koyuyor;[6] diğerleri bir ay tapınağının Moğol istilasına kadar hayatta kaldığını bildiriyor.[7] Bununla ilgili gerçek ne olursa olsun, Harran surlarının ötesinde MS 1200 gibi geç bir tarihte faaliyet gösterdiği bildirilen en az bir pagan tapınağı vardı.[8]

İlginç olan, 12. yüzyılın başından 1146'ya kadar yakındaki Edessa ilçesinin Haçlılar tarafından kontrol edilmesiydi. Kırsal bölgede özgürce dolaşmalarına rağmen Harran'ı almayı hiçbir zaman başaramadılar. Bu Avrupalı şövalyeler bölgeye özgü pagan inançları, edebiyatı ve ritüelleriyle tanışmış olmalı. Arkeoloji, Haçlı tarzında oyulmuş süslü bir kemeri ortaya çıkardı; bu, Batılı zanaatkarların Harran'a doğru yol almış olabileceklerini gösteriyor.*47Bu eski inançların Batı'ya ne ölçüde ulaşabildiği ilgi çekici bir tarihsel gizemdir. Kesin olan şey, göreceğimiz gibi, bu fikirlerin Konstantinopolis'e çoktan ulaşmış olduğudur.

✷

Harran hiçbir zaman kapsamlı bir şekilde kazılmamıştır. İlk kez on dokuzuncu yüzyılın ortalarında Avrupalı arkeologlar tarafından ziyaret edilmiş ve daha sonra TE Lawrence da dahil olmak üzere çok sayıda akademisyen ve meraklı tarafından ziyaret edilmiştir. Herhangi bir kazı yapılmadı ancak kalıntıların bir kısmı araştırıldı.

İlk bilimsel araştırma ancak 1950 yılında başlatıldı. Aynı yılın 9 Temmuz'unda İngiliz arkeologlar Seton Lloyd ve William Brice, alanda kapsamlı bir araştırma yapmak ve yazıtları kopyalamak için üç hafta geçirmek üzere geldiler. O aşamada herhangi bir kazı yapmayı düşünmüyorlardı.[9]

Lloyd ve Brice şehir surlarını ve kapılarını, kale kalıntılarını ve Selahaddin'e ait bir yazıt buldukları büyük camiyi araştırıp haritasını çıkardılar. Ancak bölgenin hiçbir yerinde Harran'daki pek çok tapınağın kalıntısını bulamadılar. "Görünen kalıntıların hakim karakterinin İslami olduğunu" bildirdiler.[10]Bunun tek istisnası, kısmen daha sonraki İslami yapılar tarafından inşa edilen büyük bir bazilika kilisesinin yıkıntılarıydı. Geçmişin izlerini buldular

Bunlar ya İslami duvar ustaları tarafından yeniden kullanılan oyma taşlar ya da Yunan ya da Asur zamanlarına tarihlenebilecek az sayıda çanak çömlek parçasıydı. Ancak İslam öncesi dönemlere ait daha fazla şeyin yalnızca sistematik kazılarla bulunabileceği sonucuna vardılar.

Ertesi yılın mayıs ayında İngiliz arkeolog DS Rice tarafından bölgeye bir gezi daha yapıldı.[11]Öncelikle yerel bir sakinin keşfettiği bir yazıtın geri kalan kısımlarını kurtarmak için kalenin güneydoğu kapısını kısmen kazdı. Sonunda 1059'da Harran hükümdarının kaydının yapıldığı ortaya çıktı. Bu, o dönemde gerçekleştirilen saha çalışmasının tek kapsamıydı.

Rice, İngiltere'den dört meslektaşı ve iki Türk müze yetkilisinin kendisine eşlik ettiği Temmuz 1959'a kadar geri dönmedi. Büyük camiyi kazdılar ve yaklaşık on üç hendek açtılar. Kalıntılar arasında çivi yazılı bir tabletin küçük bir parçasını keşfettiler; bu tabletin tercümesi "Onunla ilgili" anlamına geliyordu. *E.Hul.Hul,*Cennetin ve yerin ışığının kralı Sin'in tapınağını, efendimiz, onu gerçekten büyük kıldım."[12]Rice ve meslektaşları Sin tapınağının bulunduğu yere yakın oldukları sonucuna vardılar.

Bağlantılı olabilecek başka bir merak daha keşfettiler: Orta Çağ İslam dönemine tarihlenen konut binalarının kalıntılarının altını kazdıktan sonra, hemen Demir Çağı kalıntılarının bulunduğu ancak hiçbir binanın bulunmadığı bir seviyeye taşındılar. Belirtilen tek yapı bir tuğla platformdu. Orta Tunç Çağı kalıntılarını içeren seviyeye kadar kazılana kadar yerleşim kalıntılarına ulaşamadılar. Belki de bu platform antik bir tapınağın, belki de Sin tapınağının avlusunun bir kısmını oluşturuyordu?

Arkeologlar tapınaklardan birini bulmaya yaklaşıyor gibi görünse de ve başka bir dizi kazıyı desteklemek için yeterli heyecanın mevcut olduğu varsayılabilirse de, yirmi yedi yıl boyunca başka hiçbir şey olmadı. Bu arada Rice 1962'de öldü. Daha sonra 1986'da Chicago Üniversitesi Doğu Enstitüsü'nden Profesör Lawrence Stager yönetimindeki bir Amerikan ekibi, caminin üzerinde ve yakınında kazı yapmak üzere Harran'a geldi. Beklenmedik bir şekilde, daha tüm üyeler alana varmadan Türk yetkililer devreye girdi ve o kadar kısıtlayıcı uygulamalarda ısrar etti ki, Amerikalı profesör aniden tüm kazıyı bıraktı. Yıkılan cami ve yakınlardaki İslam mezarlığı artık Batılı kâfirlerin küreklerinden korunması gereken yerler olarak görülüyordu. O tarihten bu yana, belki de bu fiyaskonun bir sonucu olarak, hiçbir Batılı akademisyen Harran'a dönmeyi düşünmedi bile. Türk akademisyenler de kendi gerekçeleriyle siteyi benzer şekilde görmezden geldi. pek mümkün görünmüyor,

o zaman tapınakların ortaya çıkarıldığını ve incelendiğini göreceğiz.

Harran paganları tarihte “Sabiler” olarak anılır. Bu ismin nasıl ortaya çıktığı, hayatta kalan bir hikayede anlatılıyor.[13]MS 830'da Bağdat halifesi, Bizans ordularına karşı yürüttüğü seferde Harran'da mola verdiğinde, kendisini karşılamaya çıkan kalabalıklar arasında tuhaf giyimli bazı insanlar olduğunu fark etti. Müslüman olmadıkları açıkça belli olduğundan, kim olduklarını ve Kur'an kanunlarının koruduğu kavimlerden hangisine ait olduklarını sordu. Tüm Müslümanlar, "bir kitabın ehli"ne, yani Müslümanların peygamber olarak tanıdığı eski şahsiyetlerden herhangi birine atfedilen kutsal yazılara dayanan diğer dinlerin üyelerine hoşgörü gösterir. Tuhaf giyimli bu sakinler, Harranlı olduklarını söylediler. Bu cevaptan memnun olmayan halife, onları daha da sıkıştırarak onların Yahudi mi, Hıristiyan mı yoksa Mecusi mi olduklarını sordu. Cevapları soruyu geçiştirdi. Bundan rahatsız olan halife, daha sonra onların kafir olduklarını açıkladı ve bu nedenle kanunen hepsini idam etmesine izin verildi. Harekâttan döndüğünde Müslüman olmazlarsa veya tanınmış “kitap ehli”nden biri olmazsa, tehdidini yerine getirip onları öldüreceğini ekledi.

Bundan endişe duyanların bir kısmı hemen İslam'a veya Hıristiyanlığa geçti. Bazıları ise İslam hukuku uzmanına danıştı ve o da onlara, Kur'an'da tanınan bir kavim oldukları için Sabii olduklarını söylemelerini tavsiye etti. Halifenin geri dönemeden ölmesine rağmen, Harranlı paganlar kendilerine Sabii demeye devam ettiler ve böylece İslami yetkililerden tanınma ve hoşgörü gördüler.

Ancak yeni statülerini tamamlayabilmeleri için kutsal kitap olarak gördükleri kitaba isim vermeleri gerekiyordu. Bir İslam yazarına göre, kutsal kitap olarak şöyle bir örnek vermişlerdir:*Hermetika,*Hermes Trismegistus'a atfedilen yazıların bir koleksiyonu.[14]

MS birinci ve ikinci yüzyıllarda Roma İmparatorluğu'nun entelektüel dünyasında önemli bir değişiklik meydana geldi. Felsefeyi mantıksal tartışma ve tartışmanın araştırılması için kullanmak yerine, bazı filozoflar felsefeyi ilahi olanın doğrudan ve deneyimsel bilgisini aramak için kullanmakla daha fazla ilgilenmeye başladılar. Bu hareketin kökenleri tam olarak bilinmemekle birlikte, felsefenin bu kolunun her zaman orada olduğu ve felsefi okulların resmi repertuarının altında kaldığı büyük olasılıkla görülmektedir. Kesinlikle Pisagorcu düşüncenin yeniden canlanması tamamlayıcıydı; daha sonra Pisagor düşüncesinin şemsiyesi altına girmek.

Neo-Platonculuk - belki de Orta Doğu'nun Helenistik şehirlerinde öğretmenlik yapan "jimnosofistler" adı verilen Hintli yogilerin etkisiydi. Ayrıca tapınakları Mısır'dan da güçlü bir etki vardı.
hâlâ faaliyetteydi. Son olarak, her ikisi de pagan olan Gnostiklerle bir yakınlık vardır.
ve Christian.* 48

Artık "Hermetizm" olarak adlandırılan bu yeni felsefi literatüre ilk açık referans, pagan Neo-Platoncu Porphyry'nin MS üçüncü yüzyılın sonlarında yazdığı yazılarda bulunmaktadır.[15]Bu hareketin yazıları şu şekilde bilinir: *Hermetika*: esas olarak usta - efsanevi Hermes Trismegistus - ile bir öğrenci arasındaki diyaloglar olarak sunulurlar. Bu diyaloglar genellikle Hermetik düşüncenin, diyaloğun aşıldığı ve öğrencinin hakikatin coşkulu bir şekilde açığa çıkmasını deneyimlediği felsefi bir din olduğunu ortaya koyar.*bilgi*. Hermes bir diyalogda şunları söyledi: "Her şey Bir'dir ve Bir, her şeydir; zira her şey, onları yaratmadan önce Yaradan'daydı."[16] Ve Hermes Trismegistus'un "Poimandres"inde şöyle yazıyor: "'Ben yapardım. . . 'Var olan şeyleri öğrenin, onların doğasını anlayın ve Tanrı hakkında bilgi edinin' dedim. . . . O [Hermes] şöyle cevap verdi: 'Ne istediğini biliyorum. . . . Öğrenmek istediğin her şeyi aklında tut, ben de sana öğreteceğim.' Bu girişten sonra öğrenci, daha sonra kendisini saf ışığa dönüştüren uçsuz bucaksız, sonsuz bir manzara deneyimi yaşadı ve öğrenci şunu bildirdi: '. . . ışıktan kutsal bir Söz çıktı. . . . Bu Kelime Işığın sesiydi.' Ve öğretmen şunu söyleyerek konuştu: 'Şimdi düşüncenizi Işık üzerinde yoğunlaştırın. . . ve bunu bilmeyi öğren.'"[17]

Bu Hermetik eserlerin geniş bir geçerliliğe sahip olduğu 1970'lerde ortaya çıktı: Nag Hammadi yakınındaki Mısır çölünde eski Kıpti metinlerinden oluşan bir koleksiyon bulundu ve bunlara adı verildi. Bu metinlerin çoğunluğu Gnostik olmakla birlikte, koleksiyon aynı zamanda Hermetik risaleler de içeriyordu. *Asklepios,*Kıpti dilinde yazılmıştır.†49

İki gelenek arasındaki yakınlık göz önüne alındığında, Plotinus'tan bu yana diğer klasik Yeni-Platoncuların Hermetik metinlerden bahsetmemiş olmaları ilginçtir. Açıkça mistik olana dair ortak bir ilgiyi paylaşıyorlardı ve dahası, her ikisi de "gnostik" bir deneyimle ilgilenirken aynı şekilde Gnostisizmin kendisinden de farklıydılar. Gnostikler dünyanın kötü olduğunu, düşmüş bir tanrının yaratımı olduğunu ve bu nedenle aşılması gerektiğini savunuyorlardı. Yeni-Platonistler ve Hermetikçiler, dünyayı ilahi yaratılışın bir ifadesi olarak görüyorlardı ve onun her parçası bu ilahi vasıfla aşılanmıştı. Dünyayı sevdiler; Gnostikler bundan nefret ediyordu.

Bu Hermetik metinler MS 550 civarına kadar belirli bir geçerliliğe sahipti.

Yunan ve Latin bilginleri açısından bunlar gözden kaybolmuş gibi görünüyor. Daha sonra Arapça veya Süryanice olarak Harranlı Sabiilerin elinde ortaya çıkıyorlar. Profesör Green, belgeleme konusundaki zorluklara rağmen, "Harran büyük olasılıkla Hermetizmin İslam'a giriş noktalarından biri olarak hizmet vermiştir" yorumunu yapıyor.[18]

Sabiiler Harran'da*Hermetika*kutsal metinleri olarak yıldız dinlerinin diğer tüm öğretilerinden vazgeçmediler. Aslında eklediler Hermetik düşüncenin repertuvarına Yeni Platonculuk, astroloji ve zaten orada olan büyülü düşünce. Bu kolaydı çünkü Hermetik Düşüncenin, Harran'da hâlihazırda uygulanan tılsımlı büyüyle uyumlu, güçlü bir büyü bileşeni vardı. Ve bu ortamdan büyülü bir eser ortaya çıktı: *Picatrix,*muhtemelen Harran'da yazılmıştır.*51Oluşumunun asıl yeri ne olursa olsun, yoğun Sabi etkisini ele verir: Antik dünyanın tüm büyüsünü ve astrolojisini Neo-Platoncu ve Hermetik bir çerçeveye yerleştirir.[19]

*50

Bu çalışma ilk olarak büyü uygulamasının maddi nesnelere ilahi güç aşılamayı içerdiğini ortaya koydu ve bunu yapmanın en iyi yolunun büyülü tılsımlar yaratmak olduğunu açıkladı. Büyücünün tüm yıldız etkilerine aracılık etmesi ve onları kontrol etmesi gerekiyordu.*Picatrix*sihirbazın ders kitabıdır.†52

Babil astrolojisi hiçbir zaman belirleyici olmasa da, özellikle Stoacıların etkisi altındaki Yunanlarınki öyleydi. Büyü, görünüşe göre kaderi olan bu tahminlerin altından çıkmak için bir araç sağladı ve yıldız etkilerini büyücülerin avantajına çevirme fırsatını sağladı. Bu, elbette, Babil Namburbi ritüellerinin kötülükle ilgili olarak yapması gereken şeyin tam da kendisiydi. Babillilerin hayatlarının her alanında, örneğin doğumda ve aşkta kullandıkları başka büyülü ritüelleri de vardı.

Dahası, bu tılsımların kullanımı, Babil'in tanrıların heykellerinde içkin olduğu kavramına benzer. Günlük bir ritüel aracılığıyla tanrının mevcudiyeti kült imgesinde muhafaza ediliyordu, dolayısıyla ona sunulan yemeklerin ardındaki sebep de buydu. Bu Babil uygulamasının, burada ifade edilen kavramların en azından bir kısmının arkasında yattığı*Hermetika*Antik çağ insanlarının ilahi varlıkların "ruhlarını çağırdıklarını" ve "belirli kutsal ve kutsal ayinler aracılığıyla onları heykellere yerleştirdiklerini" açıklayan diyaloglardan biri bunu gösteriyor.[20]Öğrenci Asklepius, Hermes Trismegistus'a bu tanrıların bu heykellerde yaşamaya nasıl ikna edildiğini tam olarak sorar. Hermes, bin yıl önce Babilli ya da Asurlu bir rahibin yapacağı gibi yanıt verir:

Uyarılırlar. . . şifalı bitkiler, taşlar ve içlerinde ilahi bir şey olan kokular aracılığıyla. Ve neden ilahiler, övgüler ve cennetin uyumunu taklit eden tatlı seslerin uyumuyla onları memnun etmek için sık sık kurbanlar sunulduğunu biliyor musunuz? Bu şeyler, sık sık tekrarlanan tapınmayla mutlu olan, heykellerin cazibesine kapılan göksel varlıkların uzun çağlar boyunca insanlarla arkadaşlığa razı olmaya devam edebilmeleri amacıyla yapılıyor. Böylece insan tanrıları yaratır.[21]

Harran'daki Sabiiler günlük yaşamı etkilemek için tılsımlar yarattılar ve bunu kolaylaştıracak faktörlerin en iyi şekilde düzenlenmesiyle çok ilgilendiler. Bu düzenlemeyi ilgilendiren*Picatrix*. Bu metnin açıkladığı gibi, tılsımın etkili bir şekilde çalışabilmesi için gerekli göksel olaylarla uyum içinde kullanılması gerekir. Bu da sihirbazın astroloji konusunda bilgili olmasını gerektirir. Tılsımların yapımı sırasında da benzer astrolojik bilgiler gereklidir: Kullanılacak kullanıma bağlı olarak, inşa edilmeleri için gezegenlerin hareketlerinden seçilen belirli zamanlar ve kullanılması için belirli zamanlar vardır.

Ama*Picatrix*bundan daha da ileri gider: büyülü, mekanik olandan aşkın olana doğru ilerler - büyülü tılsımın gerçek kullanımını simya iksirinin gerçek kullanımıyla karşılaştırır, yani büyücüyü, büyücüyü, büyücünün sonu gibi dönüştürebilir. simya prosedürleri simyacıyı dönüştürür. Doğru şekilde inşa edilmiş bir tılsım, Hermetik diyalogların ilgili olduğu aşkın deneyimi çağrıştırabilir. Doğru şekilde inşa edilmiş bir tapınak sadece ilahi bir ev değildir.*tapmak*ama ilahi bir ev*deneyim*. Ama Harran'da ne kadar başarılı olduklarını belki de hiçbir zaman bilemeyeceğiz.

The *Hermetika*Hermes Trismegistus'a atfedilen yazıların tamamına verilen addır. Bu yazılar, birkaç yüzyıl boyunca birçok farklı yazarın eserleriydi. Hatta hepsi kendi içinde tutarlı bile değil. Bununla birlikte, farklılıklarından ziyade ortak noktaları daha fazladır. Elyazmalarının çok çeşitli olması nedeniyle, pek çok "koleksiyon"un bulunması pek olası değildir.*Hermetika*aynı diyalogları gerçekleştirdik. Bu değişecekti: Bugün sahip olduğumuz metinlerin baskısı kanonik bir koleksiyon biçimindedir. Modern formu, on beşinci yüzyılın başlarında Avrupa'ya gelen koleksiyonun orijinal el yazmasından kalmadır. Ancak bu form, Konstantinopolis'te bir araya getirilen daha eski bir derlemeden türetilmiştir. Çoğu bilim adamı, bu koleksiyonun en olası derleyicisinin ünlü ortaçağ bilgini Michael Psellus olduğu konusunda hemfikirdir.[22]

Psellus on birinci yüzyıl Konstantinopolis'inde çok önemli bir konuma sahipti: hem dışişleri bakanı hem de felsefe profesörüydü. Yeni-Platoncu çalışmaların yeniden canlanışını başlattı ve hem Arapların hem de Keltlerin kendisinden eğitim almaya gelmesine neden olacak kadar şöhretiyle övündü.[23]MS 1050 civarında Hermetik metinlerin hasarlı bir el yazmasını keşfetti ya da eline geçti. Bunun Harran'daki büyük bir ay tapınağının, belki de Sin tapınağının yıkılmasından kısa bir süre sonra gerçekleşmesi anlamlı olabilir.

Bu andan itibaren Hermetik eserler giderek daha önemli bir geçerliliğe sahip oldu. Atina'daki Platonik Akademi döneminde olmadıkları Yeni-Platoncuların entelektüel ortamının bir parçası haline geldiler.

Konstantinopolis, 29 Mayıs 1453 Salı günü şafak vakti Araplar tarafından ele geçirilene kadar Neo-Platoncu ve Hermetik araştırmaların gelişen bir merkezi haline geldi.*Hermetika*Cosimo de' Medici'nin kütüphanesi için Floransa'ya geldi. Floransa'da Cosimo'nun himayesi altında Platoncu düşüncede bir canlanma yaşandı. Cosimo'nun himayesi altındaki bilim adamı Marsilio Ficino, tercümeden önce Platon'un tüm kitaplarının bir koleksiyonunu derlemeye başlamıştı bile. Ancak 1463'te Cosimo, Ficino'nun tercüme etmek için yaptığı diğer tüm faaliyetlerden vazgeçmesi konusunda ısrar etti.*Hermetika*. Cosimo'nun ölümünden sadece aylar önce Ficino ona tamamlanmış çeviriyi verebildi. Dr. Frances Yates'in yorumladığı gibi: “Bu olağanüstü bir durum. Platon'un tüm eserleri bekliyor ve Ficino Hermes'i hızla tercüme ederken onlar da beklemek zorundalar, muhtemelen Cosimo ölmeden önce onu okumak istediğinden. Bu, Üç Kez Yüce Olan'ın gizemli şöhretinin ne büyük bir kanıtıdır."[24]

Ficino'nun çevirisi*Hermetika*Michael Psellus'un kişisel kopyası olduğuna inanılan eser, Avrupa kültürünü derinden etkileyecekti. Dönemin İtalya'nın önde gelen uzmanlarından biri olan Floransalı Profesör Eugenio Garin, kategorik olarak şunu belirtiyor: "Ficino'nun hermetik çevirisinin muazzam önemi ve etkisi hakkında yeterince şey söylenemez."[25]Basitçe, Rönesans'ın katalizörlerinden biri olduğunu kanıtlamaktı.

18

BABİL'DEN BOTTICELLI'YE

On beşinci yüzyılda Hıristiyan Kilisesi kargaşa içindeydi. Tanrı'nın iradesinin bu zamansal ifadesi tartışmalarla bölündü. Roma piskoposunu üstün kılan Papa I. Leo tarafından üstü kapalı olarak ilk kez kurulduğunda bile bir komedi olan Hıristiyan âleminin birliği, 1054'te Doğu Kilisesi'nin Batı'dan ayrılmasıyla nihayet paramparça olmuştu. Her biri diğerini aforoz etti (1965'e kadar yürürlükten kaldırılmayan bir hareket).

Bundan böyle Roma, Konstantinopolis'le konuşmayı bıraktı; en azından Türklerin askeri baskısıyla karşı karşıya kalan Konstantinopolis'in Batılı krallardan yardım istemeye karar verdiği on beşinci yüzyıla kadar. Fiyat Roma'da konaklama olacaktır. Bu aslında papanın tanınması anlamına geliyordu.

1438'de Doğu İmparatorluğu'nun imparatoru ve Doğu Kilisesi'nin patriği, Kilise'nin iki yarısının bir araya getirilmesini araştırmayı amaçlayan bir Kilise konseyi için İtalya'ya geldi. Konsey Ferrara'da kuruldu, ancak başladıktan kısa bir süre sonra veba patlak verdi ve böylece işlemler, zaten büyük olan prestiji bu sayede daha da artan, papanın bankacısı Cosimo de' Medici'nin evi olan Floransa'ya devredildi.

Cosimo, Kilisedeki bölünmeyle hiçbir ilgisi olmayan nedenlerle bu konseyin Floransa, İtalya ve kendisi için paha biçilmez bir değere sahip olacağını bilmiyordu.

Konsey, 8 Ekim 1438'de Ferrara'da başladı ve 26 Ağustos 1439'da imparatorun ayrılışıyla Floransa'da sona erdi. 6 Temmuz'da bir birleşme ilanı ilan edildi, ancak imparator bu anlaşmayı halkına anlatmaktan çok korkuyordu. . Konstantinopolis'in Türklerin eline geçmesinden bir yıl önce, 1452 yılına kadar bu sır olarak saklandı. Konsil sırasında Konstantinopolis patriği ve Konstantinopolis'te kalan imparatoriçe öldü. Görünüşe göre bu tamamen zaman kaybıydı.

Konseyin kendisi öyle olsa da, İtalya'daki varlığı bundan çok uzaktı. Doğu Kilisesi adına davayı tartışmak için imparatora eşlik edilmişti.

Din adamlarının da dahil olduğu 650'den fazla bilim adamı tarafından İtalya'ya gönderildi. Bilginler, ilk Kilise babalarınınkilerin yanı sıra İncil yazılarının orijinal metinlerinden de alıntı yapmak zorunda kalmayı beklediklerinden, yanlarında çok sayıda orijinal Yunanca el yazması getirmişlerdi. Bu elyazmalarının tümü tamamen Hıristiyan konularıyla ilgili değildi; Batı'da daha önce bilinmeyen bir dizi başka eser de vardı, özellikle de şimdiye kadar sadece birkaç bölümde temsil edilen Platon'un eserleri.*Timaeus*Adriyatik'i geçmeyi başarmıştı.

İmparatorun yanında yer alan bu bilginler arasında konsil sırasında “Plethon” ismini benimseyen George Gemistos da vardı. Mora Yarımadası'ndaki Mistra'daki okulunda felsefe öğretmeniydi. Hıristiyanlık karşıtı bir Yeni-Platoncu ve Aristoteles'in kararlı bir muhalifi olarak, Justinianus'un kültü ve Atina'daki Platonik Akademi'yi bastırmasından önce var olan pagan dinini yeniden canlandırmaya yönelik iddialı bir planı uzun süredir barındırıyordu; kısacası, adı dışında her şeyiyle pagan bir filozoftu.

Konstantinopolis'teki, pagan uygulamalara dönen herhangi bir Hıristiyanın ölüm cezasıyla cezalandırılmasını öngören yasa nedeniyle Plethon, gerçek düşüncelerini gizli tutmuştu. Bunlar belki de yalnızca Mistra'daki okuluna gidenler arasındaki seçilmiş iç "inisiyeler" grubuna açıklanmıştı.[1]Floransa'daki deneyimi tüm bunları değiştirecekti.

Floransa, Plethon için olduğu kadar Floransa için de önemli olduğunu kanıtladı. Çok özel bir şehirdi ve Plethon bu şehrin sunduğu entelektüel özgürlüğü keşfedecek zamanı olduğunu fark etti. İtalya'ya giden Yunan din adamlarına eşlik eden danışmanlar arasında olmasına rağmen, konferansa sık sık katılmasının gerekmediği ortaya çıktı. Sonuç olarak, zamanının önemli bir kısmını bilgili Floransalı hümanistlerin eşliğinde geçirebildi.

Floransa hümanist çalışmaların merkeziydi ve bu gelenek, Plethon'un ifade edeceği fikirler için çok verimli bir toprak sağladı; çünkü Floransa'nın özel entelektüel ortamı, dini kaygılar ve kısıtlamalardan uzak, bir veya iki nesil seküler öğrenimin sonucuydu. Kilise öğretisinin yarattığı suçluluk duygusundan arındırılan bu ortamda, insanlığın onuru ön plana çıkarıldı. Kilise, Avrupa'nın başka yerlerinde "kültürel sansürcü" olarak hareket edebilse de, Floransa'da yazısı pek işe yaramadı. Dönem*Studia humanitatis* terimin geldiği ilgi alanlarını tanımlamak için benimsenmiştir.*hümanistler.*

Şimdiye kadar Aristoteles Batı bilimine egemen olmuştu, ancak hümanistler,

Yunanca konusunda artan bilgilerinden ve becerilerinden ilham alarak, çalışmalarının yalnızca çok küçük bir kısmına erişimleri olmasına rağmen, bunun yerine hızla Platon'u vurgulamaya başladılar. Bu durum on dördüncü yüzyılda "İtalyan hümanizminin babası" Petrarca'nın Yunanca eğitimi almasıyla ve Roma İmparatorluğu'nun çöküşünden bu yana Batı'da muhtemelen ilk kez daha önemli bir Yunanca el yazması elde etmeyi başarmasıyla değişmeye başladı. Platon'un eserlerinin bir kısmı.

Floransa'da bu laik Platonik öğrenmeye duyulan coşku o kadar büyüktü ki, Floransa Konsili zamanında şehrin önde gelen adamları sadece hümanist bilim adamlarının patronları değil, bizzat aktif hümanistlerdi. Floransa'nın siyasi ve ekonomik durumu da böylesine bağımsız bir felsefeyi gerektiriyordu: Floransa bir cumhuriyetti ve o zamanlar Avrupa'nın beşinci büyük şehriydi. Aynı zamanda Avrupa'nın en büyük bankası olan Medici'nin bankası da buradaydı.

Plethon şehirdeki yaşamı çok hoş buldu; aslında orada kalması hayatında bir dönüm noktası oldu. Floransa'daki deneyiminin ardından her türlü iddiayı terk etti ve açıkça paganizmi benimsedi. Floransa'da başına gelen bir şey ona geleceğe dair öyle bir coşku verdi ki, paganizmin yeniden canlanması için öyle bir coşku verdi ki, oradayken "birkaç yıl içinde tüm dünyanın tek ve aynı dine sahip olacağını" ilan ettiği kayıtlara geçti.[2] İsa ya da Muhammed'in inancından biri olmadığını, ancak "Yahudi olmayanlarınkinden çok da farklı olmayan başka bir inanç" olduğunu açıklıyor.[3]Antik Yunan pagan gizem geleneğinin yeniden dirilişi anlamına geliyor. Jüpiter'e, güneşe ve yıldızlara tapınmayı istediği açıktı. Plethon'un Platonizmi bize hem Harran'ın hem de MS 360 yılında Hıristiyanlığı paganizm nedeniyle reddeden İmparator Julian'ın dinini hatırlatıyor. Plethon ölmeden önce halka açık bir şekilde "Muhammed ve İsa'nın unutulacağını ve mutlak gerçeğin tüm evrende yeniden yeşereceğini" ilan etmişti.[4]

Plethon, Floransa'dayken hümanist akademisyenlerden oluşan dinleyicilerine bir dizi konferans verdi. Nefret ettiği Aristoteles ile Platon arasındaki farklardan bahsetti. Evrensel bir Neo-Platoncu dine olan inancından bahsetti.
- "tek akıl, tek ruh, tek vaaz."[5]Ve dinleyicilerinde daha fazla bilgiye duyulan özlem veya açlığa benzer bir duygu uyandırdı. Özellikle dinleyicilerinden biri olan Cosimo de' Medici için durum böyle.

Cosimo de' Medici, Platonik çalışmaları Floransa'ya getirmeye karar verdi. Görünüşe göre bu onun için yeni ve görünüşte taze bir entelektüel akımı destekleyerek elde edilecek tatminden daha fazlasını ifade ediyordu. Aksine Cosimo'nun kişisel bir ilgisi vardı: Plethon'un konuşmalarına doğrudan yanıt vermişti.

ve kendi içinde, Kilise tarafından tatmin edilmeyen ama şimdi Platon'un eserlerinde bulunduğunu düşündüğü hakikate duyulan özlemi keşfetmişti. Ancak bu, Hermes Trismegistus'un eserlerini keşfetmesinden önceydi. Plethon'un Platonculuğuna ve Psellus geleneğine bariz bağlılığına rağmen Plethon'un Hermes'in eserlerine atıfta bulunduğu hiçbir zaman bilinmemektedir. Elbette bunu “inisiyeleri” için saklamış olabilir ama bundan emin olamayız.

Cosimo, Plethon'la tartıştıktan sonra, hayatının geri kalanında düşüncelerini meşgul edecek bir plan başlattı: Antik çağ geleneğine uygun bir Platoncu akademi yaratmak. Ama önce öğretmenleri ve metinleri toplaması gerekiyordu. Ne yazık ki Plethon 1439 yazında Doğu'ya döndü ve ölümünden önce bir daha asla geri dönmeyecekti. Belki de bu nedenle Cosimo'nun fikri birkaç yıldır can çekişiyordu. Bu arada, ajanları kütüphanesi için Yunanca el yazmaları arıyordu; kütüphane sonunda yaklaşık on bin el yazması içeriyordu. Daha sonra 1453'te Konstantinopolis Türklerin eline geçti ve kaçan din adamları ve bilginler tarafından batıya taşınan düzinelerce el yazması ortaya çıkmaya başladı.

Dört yıl sonra Yunan filozof John Argiropoulos, Cosimo de' Medici'nin teşvikiyle Floransa'ya gitti ve burada Aristoteles ve Platon üzerine ders vermeye başladı. Her ne kadar Cosimo'nun kadim Platonik Akademi'yi yeniden diriltmeyi yönetmeyi düşündüğü adam olmasa da onun varlığı bu fikrin şekillenmesine yardımcı oldu. İki yıl sonra, 1459'da Cosimo, okuduğu Bologna Üniversitesi'nden doktorunun oğlunu çağırdı. Çocuk, Marsilio Ficino, Cosimo'nun Platonik akademisinin başına seçildi.

Floransa Konsili sırasında henüz beş yaşında olan Marsilio Ficino, beşeri bilimler alanında kapsamlı bir eğitim almıştı. Standart konuların dışında Yunan felsefesi ve dilinin yanı sıra müzik eğitimi de almıştı. Başlangıçta kariyerinin Kilise içinde olduğunu gördü, ta ki inancı o kadar sarsılıncaya kadar devam etmenin imkansız olduğunu fark edene kadar.

John Argiropoulos'un verdiği dersler Ficino'yu o kadar etkiledi ki, Floransa başpiskoposu onun bir daha derse katılmasını yasakladı. Ancak bu kısıtlama, kısa süre sonra başpiskopos tarafından sapkınlıkla suçlanan Ficino'yu sakinleştirmiş gibi görünmüyordu; bu, Floransa dışında herhangi bir şehir için tehlikeli bir suçlamaydı. Ancak Ficino, Floransa'dan ayrıldı ve çalışmalarına Bologna'da başladı, ancak çalışmaları Cosimo'nun çağrısıyla kesin olarak kesintiye uğradı.

Ficino, yirmi altı yaşındayken Careggi'deki Medici Villası'na yerleşti. Burası Cosimo'nun akademisinin yeri haline geldi ve o zamandan beri akademisyenler, sanatçılar, bankacılar, avukatlar, tüccarlar, politikacılar ve

din adamları. Cosimo ayrıca Platon'un tüm eserlerinin Yunanca bir el yazmasını da elde etmişti ve onu tercüme etmesi talimatıyla birlikte Ficino'ya iletti. Ficino bunu yapmaya devam etti, ta ki birdenbire durması ve tüm enerjisini tercümeye yoğunlaştırması istenene kadar.*Hermetika,*Michael Psellus'un kendi kopyası 1460 civarında Cosimo'nun eline geçmiştir. Çeviri, Cosimo'nun 1464'teki ölümünden kısa bir süre önce tamamlanmıştır.

Platon'un diyaloglarındaki fikirlere ve özellikle de *Hermetika*Ficino'yu tıpkı Plethon'da olduğu gibi etkileyecekti: Ficino aslında eski pagan dinini yeniden canlandırmaya başladı. Platonizmi bir teoloji türü olarak gördü ve 1467-69 yılları arasında Platon üzerine "Platoncu Teoloji" başlıklı bir yorum yazdı. Bu zamana kadar pagan uygulamalarına ve ritüellerine derinden dahil oldu. Careggi'deki villayı üzerinde düşünmenin faydalı olduğunu düşündüğü astrolojik resimlerle dekore etmişti. Aynı zamanda Orfik İlahilerin düzenli olarak söylenmesinin de savunucusuydu.

Ancak onun dünya görüşünün temel taşı iki kitaptan etkilenmişti: *Hermetika,*özellikle diyalog adı verilen*Asklepios,*ve*Picatrix*. Ficino, tılsım büyüsüne, yani Harran'da çok yaygın biçimde geliştirilen, sonuçta Babillilere ve onların astrolojisine çok şey borçlu olan sanata yönelmişti.

Ficino ve çağdaşları, Hermes Trismegistus'un, her ikisinin de teolojilerini önceki öğretmenden aldıklarını düşündükleri Platon veya Pisagor'dan ölçülemeyecek kadar yaşlı ve bilge bir eski Mısır bilgesi olduğuna inanıyorlardı. Felsefenin geçmişte daha saf, orijinal gnostik deneyime daha yakın olduğuna ve o zamandan beri giderek daha yozlaştığına inanıyorlardı. O halde hakikat, eski yazılarda, özellikle Mısır'da aranmalıydı çünkü bu ülkenin bilgeliğin kaynağı olduğuna inanılıyordu; Hermetik metinlerin içinde "ilahi bir aydınlanma ışığı" parladığına inanıyorlardı.*53

Rönesans'ın keşfiyle birlikte*Hermetika*geldi*Asklepios,*Bunun sonucunda kabul edilmesi, Dr. Frances Yates'e göre "Rönesans'ta büyünün yeniden canlanmasında başlıca faktörlerden biri" idi.[6]Açıkladığı gibi, sihir dünyaya Gnostik bir yaklaşımla iyi uyum sağlıyor. Büyülü ritüeller ve donanımların kullanılması sayesinde kötü malzeme ortadan kaldırılabilir ve ilahi güçler azaltılabilir. Sihirbaz, "yıldızın ruhunu veya gücünü yakalamak ve onu kullanmak için tutmak veya saklamak için tutulan" görüntüler, tılsımlar yarattı.[7]Bu, elbette, tam da bu konunun kapsadığı konuydu.*Picatrix*.

Ficino öğrettiği ve uyguladığı büyü konusunda oldukça pratikti ve

meslektaşları prosedürü anlattı. Örneğin, biri güneşin verdiği gücü arzuluyorsa, altından (güneşin rengi) bir pelerin giymesi, ardından üzerinde güneşin bir görüntüsünün durduğu ve yanan bir sunağın önünde bir ritüel gerçekleştirmesi gerekiyordu. güneşe kutsal olan bitkilerden yapılan bir tütsü. Daha sonra güneş yağlarıyla meshedilen kişi güneşe bir Orfik İlahi söylerdi.[8]

Dinle, ey sonsuz gözü her şeyi gören kutlu kişi. . . . Altın lir ve kozmik hareketin uyumu sizindir, asil eylemleri emreder ve mevsimleri beslersiniz. Dünyanın efendisi, rotanız ateşli bir ışık çemberi. . . . Işığınız hayat ve meyve verir. . . . Adaletin gözü ve hayatın ışığı. . . sözlerimi duyun ve inisiyelere hayatın tatlılığını gösterin.[9]

Ficino'nun kendisi, Hermetik ilkelere bağlı kalarak hayatlarını uyumlu hale getirmek isteyen herkes için bir el kitabı yazdı. Bu onundu*Liber De Vita* (*Hayat Kitabı*), ilk kez 1489'da yayınlandı.*54Üçüncü bölüm, gezegensel güçlerin bir bireyin kullanımı için çekilebileceği ve yoğunlaştırılabileceği teknikleri kapsamlı bir şekilde ele alıyor. Örneğin: “Bedeninizin ve ruhunuzun güç almasını istiyorsanız. . . Güneş'ten, metaller ve taşlar arasında, hatta bitkiler arasında, ama en çok da hayvanlar aleminde Güneş'e ait olan şeylerin hangileri olduğunu öğrenin.[10]Ficino her gezegenin yönettiği her şeyin listesini veriyor.[11]Ficino, güneşin gücünü kendi içine çekmek isteyen biri için şunu tavsiye ediyor: "Solar şeyler giyin, eğer Solar yerlerde yaşıyorsanız, Solar'a bakın, Solar'ı duyun, Solar'ı koklayın, Solar'ı hayal edin, Solar'ı düşünün, ve hatta Solar'ı arzuluyorum."[12]Ficino genel olarak elementleri birleştirerek bir tılsım değil, bir ilaç (sarhoş veya krem veya yağ olarak vücuda uygulanan) yaparak bir yıldızın veya gezegenin etkilerini çekmeyi tercih etti.[13]Yine de, gezegen hareketlerinin faydalı olduğu bir dönemde ilk kez boyna asılacak olan yüzük veya kolye şeklindeki bu tür tılsımları üretmenin kurallarını hâlâ biliyordu.

Bu şekilde Ay için, Venüs için, Mars için ve diğer gezegenlerden herhangi biri için bir tılsım yaratılabilir. Ve müzik ve Orfik İlahilerle birlikte kullanıcının kaderini değiştirmek için kullanılacaktı. Özellikle melankolinin nedeni olan Satürn'ün istenmeyen etkileriyle mücadele etmek için kullanılabilir. Satürn, filozof için gerekli olan uzun çalışma saatlerine hükmettiği için, felsefeci kısıtlamaya ve melankoliye daha da yatkın hale geldi. Dolayısıyla bir filozofun Jüpiter'in gücünü kullanarak bununla mücadele etmek için aktif adımlar atması daha da önemliydi. Böylece bütün filozoflara ve ilim adamlarına, hayatlarını kokularla, müzikle, renklerle, resim ve resimlerle kuşatmaları emredildi.

Jüpiter. Ficino, yetkisini daha önceki Babillilerden, Mısırlılardan ve Platonculardan alan Ficino'nun yazdığı gibi, "kişi kaderin kötülüğünden kaçınabilir."[14]

Ficino, Babilli öncüllerinden habersiz değildi; gerçekten de onların büyüsünü ve ritüellerini açıkça biliyordu. Ama o, onların sanatını kendisininkinden biraz daha az görüyordu çünkü onlar, ilahi olanın, esrarengiz olanın kendisinden ziyade "iblisleri", yani ilahi güçlerin yaratılmış elçilerini aşağı çekmeye çalışıyorlardı: "Keldaniler, diyorum ki, ustalardı Çünkü Keldani astrologlarının Mısırlılardan çok daha fazla, cinleri göksel uyum yoluyla toprak heykellere çekmeye çalıştıklarından şüpheleniyoruz."[15] Bu süreç hakkındaki bilgisi muhtemelen şu kaynaktan alınmıştır:*Asklepios,* bu, ilahi elçilerin, yani iblislerin yalnızca heykellere nasıl çekildiklerini değil, aynı zamanda orada nasıl tutulduklarını da uzun uzadıya açıklıyor. Hermes Trismegistus ile daha önce belirttiğimiz diyaloğu tekrarlamakta fayda var:

Uyarılırlar. . . şifalı bitkiler, taşlar ve içlerinde ilahi bir şey olan kokular aracılığıyla. Ve neden ilahiler, övgüler ve cennetin uyumunu taklit eden tatlı seslerin uyumuyla onları memnun etmek için sık sık kurbanlar sunulduğunu biliyor musunuz? Bu şeyler, sık sık tekrarlanan tapınmayla mutlu olan, heykellerin cazibesine kapılan göksel varlıkların uzun çağlar boyunca insanlarla arkadaşlığa razı olmaya devam edebilmeleri amacıyla yapılıyor. Böylece insan tanrıları yaratır.[16]

Meydana gelen değişim, tanrının heykelde ikamet eden, yani imgeye içkin olan yönünün kişileşmesidir; böylece teoloji büyüye doğru ilerledi.

Babilliler tanrısal gücü heykellerine aşılamaya çalıştılar. Harran'daki Sabiiler, onları tapınaklarında ikamet etmeye ikna etmeye çalıştılar. Rönesans "büyücüleri", her bir parçanın saf bir tanrısallık kristali, ona bakanları değiştirebilecek bir tılsım haline gelebilmesi için ilahi olanı sanatlarının içine dahil etmeye çalıştı. Peki yaratımlarının olağanüstü ve zorlayıcı gücüyle karşı karşıya kaldığımızda başarılı olduklarını söyleyemez miyiz?

Örneğin Botticelli tabloyu çizdiğinde*Primavera,*Ficino'nun ifade ettiği gibi Hermetik ve büyülü dünyada çalışıyordu. Dr. Frances Yates bu tablonun belirli bir amacı olduğunu düşünüyor: "Sadece Ficino'nun büyüsü üzerine yapılan çalışmalar bağlamında resmin bu büyünün pratik bir uygulaması, karmaşık bir tılsım olarak görülmeye başladığını belirtmek istiyorum. . . olacak şekilde düzenlenmiş

izleyiciye yalnızca sağlıklı, canlandırıcı, Satürn karşıtı etkileri aktarın.[17] Frances Yates, Botticelli'nin diğer resimlerinden en azından bazılarını aynı açıdan görüyor:*Venüs'ün Doğuşu,*şöyle açıklıyor: "Onun işlevi aynı; Zührevi ruhu yıldızdan aşağı çekmek ve onu giyene veya onun güzel görüntüsünü gören kişiye iletmek."[18]

Botticelli'nin tablosu, Venüs'ün ilahi gücünü aşağı çekmek ve onun için bir depo görevi görmek üzere tasarlanmış bir tılsımdır. Tanrıça onun imgesine içkindir. Ishtar-shumu-eresh onaylardı.

DİPNOTLAR

* 1. Sayce, “Babillilerin Astronomi ve Astrolojisi.” En erken Astrolojik bir raporun yayınlanması, Dr. J. Oppert'in 1871'de yaptığı bir çeviriydi. *Asiatique Dergisi*18, sayfalar 443–49.

* 2. Waterman'a bakın,*Asur İmparatorluğu Kraliyet Yazışmaları,*cilt 4, sayfa 213. Ninova'da bulunan Enuma Anu Enlil tabletlerinin bazı kopyaları orijinal olarak güneyden gelmiştir ve bu emirler doğrultusunda alınmış olabilir. Bkz. Rochberg-Halton,*Babil Göksel Kehanetinin Yönleri,*sayfa 174, bir tablete atıfta bulunuyor*EAE*20. Tanımlanan tabletler Uruk, Babil ve Borsippa'dan gelmiştir.

* 3. Bir parmak bir derecenin 5 dakikasına eşdeğerdir. Dolayısıyla hareket Mars'ın hareketi (günde bir parmak), Mars'ın günde neredeyse 1 dereceye kadar çıkan bilinen hareketinden farklı olarak günlük bir hareketi temsil eder. Ancak Parpola, o sırada Mars'ın geri harekette olduğunu ve iki parmak hızla geri hareket ettiğini, Satürn'ün ise bir parmak hızla ilerlediğini gösteren rakamları hesaplıyor; dolayısıyla, Mars'ın göreli hareketi, tıpkı eski gökbilimcilerin kaydettiği gibi, bir parmak kadardı.

Yirmi dört parmak bir arşın oluşturuyordu; bu, Yeni Babil döneminde 2 dereceye eşdeğerdi. Parpola'yı görün,*Süryani Alimlerin Mektupları,*54, cilt 1, sayfa 35 ve cilt 2, sayfa 61. Ayrıca bkz. Sachs ve Hunger, *Babil'den Astronomi Günlükleri ve İlgili Metinler,*cilt 1, sayfa 22.

* 4. Bu rapor seksen yedi gün süren bir olayla ilgilidir. yüz günlük tutulma dönemi daha önce geçmişti. Akkullanu'nun uyarıları üzerine Akkad'da aceleyle yedek bir kral tahta çıkarıldı. Görmek*Süryani Alimlerin Mektupları,*298, cilt 1, sayfa 255. Ayrıca aynı eserde tarihlendirme ile ilgili tartışmaya bakınız, cilt 2, sayfa 304–6.

* 5. Metinde sıralanan ilk sekiz yıllık döngünün sonu aynı şekilde verilmektedir. Ammisaduqa'nın saltanatının sekizinci yılı olarak “yıl-adı”. Dolayısıyla aynı olarak görülüyorlar. Bkz. Reiner,*Ammisaduqa'nın Venüs Tableti,*sayfa 9.

* 6. Bkz. Rochberg-Halton,*Babil Göksel Kehanetinin Yönleri,*sayfa 9. Enuma Anu Enlil serisinin öncüllerini tasvir etmeye yönelik ilk girişimin Profesör Ernst Weidner tarafından "Die astrologische Serie"de yapıldığına da dikkat edin. *Enuma Anu Enlil,"Arşiv für Orientjorschung*14, sayfa 175–81.

* 7. Laroche'un “Catalogue des textes hittites II” kitabının 95. sayfasında giriş numarası 193a, Hattuşa'da bulunan ve Enuma Anu Enlil serisindeki güneş alametlerinin bir kısmını içeren KUB IV 63 adlı bir tablete atıfta bulunmaktadır. MÖ 2. binyıldan kalmadır. Bu, serinin var olduğunu kanıtlamasa da, seride bulunan kehanet derlemelerinden bazılarının Hattuşaş'ın düşüşünden öncesine ait olduğunu, dolayısıyla bir gelişim dönemini gösterdiğini kanıtlıyor. Bkz. Laroche, “Catalogue des textes hittites II”*Hitit ve Asya Revue'su*59, sayfa 94ff.

* 8. Bkz. Reiner,*Enuma Anu Enlil,*sayfa 17-18. Bunların tam listesi için Babil yıldızları, mümkünse modern kimlikleriyle birlikte, bkz. sayfa 7-16.

* 9. Jung'un bilinçdışı ve arketipler üzerine yazılarına giriş için, onunkini gör*Anılar, Düşler, Yansımalar,*sayfa 194ff.

* 10. Frankfort, "krallığın düzenli bir toplumdan değil, kafa karışıklığının ve kaygının ürünü olarak” kralların kaostan düzen çıkardığını söylüyordu. Frankfurt'a bakın,*Krallık ve Tanrılar,*sayfa 236

†11. Frankfort, MÖ 2. binyılda geliştirilen bu "yönetici" tanrı kavramının sonunda tektanrıcılığa yol açtığını ileri sürüyor. Bir hükümdar nasıl yeryüzünün mutlak hükümdarıysa, bir hükümdar da gökyüzünün mutlak hükümdarı olmalıdır. Böylece tanrının güçlerini yoğunlaştırma ve birleştirme eğilimi ortaya çıktı ve bu da güçlerin tek bir tanrıda toplanmasına yol açtı. Frankfurt'a bakın,*Krallık ve Tanrılar,*sayfalar 78-84. Ayrıca bkz. sayfa 234ff.

* 12. Bkz. Rochberg-Halton,*Babil Göksel Kehanetinin Yönleri,*sayfa 15. Dr. Rochberg-Halton bana, "Babil Kozmolojisi" başlıklı makalesinin taslağını iletti.*Kozmoloji Ansiklopedisi: Modern Kozmolojinin Tarihsel, Felsefi ve Bilimsel Temelleri,* N. Hetherington tarafından düzenlenmiştir. İçinde şu sonuca varıyor: “Babil astrolojisi. . . hiçbir zaman determinist olmadı ve göksel alametlerin önemini açıklamak için fiziksel bir astral etki teorisine ihtiyaç duymadı”; Rochberg-Halton,

"Mezopotamya'da Kader ve Kehanet", sayfa 366-68.

* 13. Bkz. Caplice,*Akad Namburbu Metinleri,*tabletlerin çevirileri için ve temel ritüellerin ayrıntıları.

* 14. Venüs'teki bu değişikliklere ilişkin bir tartışma için bkz. Roberts,*En erken Semitik Panteon,*sayfa 39-40. Venüs'ün erkek ve dişi yönlerinden bahseden Roberts, Venüs gezegenini sabah yıldızı (erkek = Attar) ve akşam yıldızı (dişi = Attart) olmak üzere iki yönü altında adlandırdıkları sonucuna varıyor. Ancak bu ayrım yalnızca batıda korundu. Doğuda eril biçim her iki işlevi de gasp etti ve dişil biçim normal kullanımın dışında kaldı. Bununla birlikte, Doğu Samilerin Venüs'ün çift cinsiyetli karakterine dair bir anıyı muhafaza ettikleri görülüyor ki bu, Akkad Attar'ının dilbilgisel cinsiyetine aykırı bir tanrıça olarak gelişmesine olanak sağladı." Attar (başlangıçta güney Arap erkek tanrısının adı) daha sonra Akad tanrıçası İştar'ın ismine dönüştü. Bununla birlikte, bu kitabın bir uyarıyı da beraberinde getirdiğini eklemekte fayda var: Aage Westenholz, bir incelemesinde Roberts'ın çalışmaları hakkında "önemli bir dikkat gösterilmeden kullanılamaz" diye yazıyor. Görmek*Yakın Doğu Çalışmaları Dergisi*34 (1975), sayfa 293.

* 15. Sina adı “Sin'e ait olan dağ” anlamına gelir. Bailey'i görün, “Altın Buzağı,” sayfa 114–15.

* 16. Bkz. Raphael,*sıradan Astroloji,*sayfalar 63-66. Bunun için temel kaynak Raphael, William Ramesey'inki gibi görünüyor*Astroloji Yenilendi,*sayfalar 308–9. Bu 1653'te yayınlandı ve İngilizce yayınlanan ilk sıradan astroloji kitabıydı. Ramesey sık sık kaynağının Ptolemy olduğunu söylese de Ptolemaios bu materyalden söz etmiyor. Ramesey'in sahip olabileceği diğer kaynaklar üzerinde henüz bir çalışma yapılmadı.

†17. Babilliler her geceyi üç eşit "saat"e böldüler: akşam nöbeti, orta nöbeti ve sabah nöbeti. Her nöbet dört saatten oluşuyordu. Bkz. Rochberg-Halton,*Babil Göksel Kehanetinin Yönleri,* sayfa 44.

* 18. Bunun bir açıklaması ve ilgili alametlerin bir tartışması için bkz. Rochberg-Halton,*Babil Göksel Kehanetinin Yönleri,*sayfa 55-57.

* 19. Bir rivayete göre “haç, tanrı Nabu’nun amblemidir” ve "Veliaht prensin onuru çarmıhta yatıyor." Parpola'yı görün,*Süryani Alimlerin Mektupları,*318, cilt 1, sayfa 275. Nabu, tanrıların “veliaht prensidir”; dolayısıyla bu haç ambleminin bir şekilde tahtın varisinin tanınmasıyla ilgili olması ihtimali olarak görülebilir. Parpola, notlar cildindeki bir çeviriyi şu şekilde düzeltir: "Efendim kral, bu çağrışım temelinde haçın veliaht prensin nişanı olarak hizmet ettiğini biliyor" (ibid., cilt 2, sayfa 330).

* 20. Parpola'yı görün,*Süryani Alimlerin Mektupları,*279, cilt 1, sayfa 227. Asur ve sonraki kral hakkında bilgi veren en kapsamlı araştırma aynı eserde, cilt 2, sayfa xxiixxxii'de bulunmaktadır.

†21. Mar-İştar, Esarhaddon'a şunları yazdı: “Yedek kral. . . tahtına oturdu. Ona Güneş tanrısının önünde kıraatleri okuttum, o tüm göksel ve yersel alametleri kendi üzerine aldı ve tüm ülkelere hükmetti. Parpola'yı görün,*Süryani Alimlerin Mektupları,*279, cilt 1, sayfa 227.

‡22. Metnin A sütunu, 20. satırında “genç kadın kadın olacak” yazıyor. Bkz. Lambert, “Yedek Kral Ritüelinin Bir Parçası”, sayfa 110.

* 23. Roberts'a bakın,*En Eski Semitik Panteon,*sayfa 39 ve Heimpel, *Yakın Doğu Venüs Tanrıları Kataloğu,*sayfa 21. Ancak Heimpel, Astarte'nin en azından nispeten yakın Bizans zamanlarına kadar hiçbir zaman Venüs veya akşam yıldızıyla özdeşleştirilmediğini belirtiyor (sayfa 22).

* 24. Ean Begg'in bu konudaki çalışmasına bakın,*Kara Bakire Kültü*.

* 25. Modern atıflar için bkz. Watters,*Horary Astroloji,*sayfa 44–45.

* 26. İlk yayınlanan metin altı yıl önceydi: William Lilly'nin*Hıristiyan Astroloji*.

* 27. Satürn d (dingir veya "tanrı" anlamına gelir), Ningirsu veya - Gezegen normalde astrolojik raporlarda yazılır - Sagush ("sabit" anlamına gelir). Bkz. Reiner,*Enuma Anu Enlil,*sayfa 14.

* 28. Watters'a bakın,*Horary Astroloji,*sayfalar 48-49. Bunun için onun kaynağı çok benzer bir liste veren William Ramesey gibi görünüyor.

†29. Thompson'a bakın,*Sihirbazların ve Astrologların Raporları,*103, sayfa canlı. Metinde "Mars Güneş'in yoluna ulaşır" ifadesinin yer aldığına ve daha sonra bu "Güneş'in yolunun" Satürn'e (güneşin yıldızı olarak) atıfta bulunduğunun açıklandığına (rev. 4) dikkat edin.

* 30. Asur kütüphanesindeki tabletleri yazan bilginlere göre Mars Nibeanu veya d.Ugur olarak bilinir.

* 31. Mayo'ya bakın,*Gezegenler ve İnsan Davranışı,*sayfa 162. Orijinal Bunun kaynağı Ramesey gibi görünüyor,*Astroloji Yenilendi,*sayfa 54. Ayrıca bkz. Lilly,*Hıristiyan Astroloji,*sayfa 67, 1911'de Pearce tarafından tekrarlandı.*Astroloji Ders Kitabı,*sayfa 89. İlginç bir şekilde, bu atıf Barbara Watters, HS Green veya Raphael tarafından gezegenlerin sıradan yönleriyle ilgili kitaplarında bahsedilmiyor. Pek çok modern astrolog için Akrep/Plüton'un bu özelliği devraldığı görülüyor. Örneğin, Barbara Watters kasapları Akrep'in altına yerleştirir (*Horary Astroloji,*sayfa 29).

* 32. Thompson'a bakın,*Sihirbazların ve Astrologların Raporları,*272, sayfa lxxxvii–lxxxviii. Ayrıca bkz. Parpola,*Süryani Alimlerin Mektupları,*13, cilt 1, sayfa 9, bunun bir versiyonu için: "Eğer Jüpiter, Regulus'u geçip onun önüne geçerse ve daha sonra geçip gittiği Regulus, kendi ortamında kalırsa, birisi yükselecek, onu öldürecek. kral ve tahtı ele geçir.

* 33. Thompson'a bakın,*Sihirbazların ve Astrologların Raporları,*190, sayfa lxvii. Metin, Jüpiter'in Yay burcundaki Pabilsag'a belki de Ophiuchus'tan bir yıldızla girdiğini anlatıyor. Ayrıca bakınız Reiner,*Enuma Anu Enlil,*sayfa 14.

* 34. İşaya 46:1–2: “Bel çömelmiş. Nebo siniyor. Onların idolleri oluyor hayvanlara, yük hayvanlarına yüklendiler, yorgun hayvanlara yüklenen bohçalar gibi götürüldüler. Kendileri esaret altına alınırken, kendilerini taşıyanları kurtaramayacak kadar güçsüz bir halde siniyorlar ve çömeliyorlar.” Bel, Marduk'tur ve Nebo, Nabu'dur.

†35. Langdon'ı görün.*Semitik Mitoloji,*sayfa 158. Nabu, unvanları ve kültünün kapsamı hakkında en kapsamlı inceleme için bkz. Pomponio, *Nabu.*

* 36. Örneğin, 383-84. satırlar: “Ülker olduğunda. . . yükseliyor, başlıyor hasadın ve onlar batarken çift sürmen.” Ve 597-98. satırlar: "Güçlü Orion ilk ortaya çıktığında, kölelerinizi Demeter'in kutsal tahılını ayıklamaya ayarlayın." Bkz. Hesiodos, “İşler ve Günler”,*Homerik İlahiler ve Homerica*.

* 37. Yaz gündönümünde geceyi geçirmek için iki mana yeterliydi, üç mana ekinoksta, kış gündönümünde dört mana. Bkz. Neugebauer, “Babil Astronomisinde Su Saati”, sayfa 40.

†38. Standart literatürün bir kısmı bu serinin üç tablette ortaya çıktığını belirtirken, mul.Apin üzerinde yapılan son çalışma yalnızca iki tabletin kullanıldığını gösteriyor. Açlık ve Pingree'yi görün,*MUL.APIN,*sayfa 8.

* 39. Bkz. Sachs ve Açlık,*Astronomik Günlükler,*cilt 1, sayfa 47ff ve Van der Waerden, "Zodyak Tarihi", sayfa 96-97. Korunan asıl tablet, MÖ 568'e tarihlenen bilgilerin daha sonraki bir kopyasıdır. Profesör Van der Waerden bunun "orijinalin aslına sadık bir kopyası gibi göründüğünü" belirtirken, materyalin kopyalama sırasında eklenmiş olabileceğinin farkında olmak gerekir.

* 40. Bkz. Gadd, “Nabonidus'un Harran Yazıtları”, sayfa 47, 49, 51, 57 ve 59. “Günah, tanrıların kralı, tanrıların ve tanrıçaların efendilerinin efendisi” 65. sayfada geçiyor.

* 41. Bkz. Sachs ve Açlık,*Astronomik Günlükler,*cilt 1, sayfa 55. Van der Waerden, içinde*Bilim Uyanış II,*Sayfa 125, MÖ 419'dan bahseder, ancak 1974'te yayınlanan yorumunun yerini Sachs ve Hunger'ın yorumu almıştır.

* 42. Bu tabletin hasar görmesi nedeniyle Sachs'ın bir sayı belirttiğini unutmayın. kelimelerin sayısı kesin değildir. Bkz. Sachs, “Babil Burçları”, sayfa 57.

* 43. Gorman bu tarihi daha yaygın olan MÖ 569'a karşı savunuyor. Görmek Gorman,*Pisagor,*sayfa 49.

* 44. Bu aynı zamanda ilahi olana karşı tutumdaki bir değişikliğe de tanıklık ediyor; artık gökleri tanrıların iradesinin göstergesi olarak görüyorlardı.

* 45. Bkz. Neugebauer ve Van Hoesen,*Yunan Burçları,*sayfa 17. Bu Oxyrhynchus papyrii'den biri ve yaklaşık sabah 9'da doğum yapıyor,

Yükselen Akrep.

* 46. Harran tapınaklarına ilişkin anlatımların temel Avrupa kaynağı Chwolsohn,*Die Ssabier und der Ssabismus*. Bu hiçbir zaman İngilizceye tercüme edilmedi. Çeviride kısa bir açıklama mevcuttur: Stapleton, Azo ve Husain, "MS Onuncu Yüzyılda Irak ve İran'da Kimya", sayfa 398-403. Daha güncel bir özet için bkz. Kollerstrom, "Harran'ın Yıldız Tapınakları", sayfa 47 ve devamı. Profesör Tamara Green'in çalışması,*Ay Tanrısı Şehri,*önceki bilim adamlarının ortaya koyduğu belirsizliklerin çoğunu kapsıyor ve Harran'ın içinde yer aldığı entelektüel bağlamı araştırıyor.

* 47. Bu kemerin varlığı dışında hiçbir belgesel kanıt bulunmamaktadır. Lloyd ve Brice'ın yaptığı gibi Haçlıların Harran'ı elinde tuttuğunu öne sürmek; aslında tüm kanıtlar bunun tersini gösteriyor. Bununla birlikte, bu oyma kemerin varlığı açıklama gerektirmektedir. Kalenin güneybatı kulesine bitişik bir odada bulunur. Bu oda "binanın tarihinde geç bir tarihte" yeniden inşa edildi. Bu kemerin aslen Edessa'daki Ayasofya katedralinden gelmiş olması muhtemeldir; bu katedral, taşlarının çoğunu büyüttüğü caminin inşaatı için Harran'a taşıyan Nureddin tarafından MS 1149'da yıkılmıştır. Bu taşın bir kısmının kalede de kullanıldığını düşünmek pek de mantıksız olmaz. Bkz. Lloyd ve Brice, “Harran”, sayfa 79 ve 102 ve sayfa 103'teki çizim.

* 48. Hermetik düşüncenin kökenlerine ilişkin bir tartışma için bkz. Yates,*Giordano Bruno ve Hermetik Gelenek,*sayfa 4-7.

†49. Bu kütüphane aynı zamanda Platon'un eserlerinin bir kısmını da içeriyordu. *Cumhuriyet*ve Hermes Trismegistus'tan bahseden başka bir broşür,*Sekizinci ve Dokuzuncu Söylev,*Bunu Hermetik dua takip etti,*Şükür Duası*. Robinson'a bakın, *İngilizce Nag Hammadi Kütüphanesi,*sayfalar 300–307.

* 50. Profesör David Pingree'nin kaynakları takip eden önemli çalışmasında (Mezopotamya, Mısır, İran, Hint) Orta Çağ İspanyol büyü metni hakkında, yazarın Harran'dan pek çok malzemeye erişimi olan Pingree, Harran Sabileri ile Halife el-Me'mun arasındaki çatışmanın 830 civarında gerçekleştiğine inandığını belirtir. CE çok önemliydi ve Harran'dan çıkan yazılarda bir değişiklik getirdi. Bundan sonra, İslami otoriteleri Harran'da kullanılan büyünün kötü güçler içermediğine, ancak

daha ziyade iyiliğin güçleri aracılığıyla çalıştı. Sonuç olarak Sabiiler, büyü uygulamasını bu daha manevi ve olumlu çerçeveye yerleştiren "bir dizi sözde Hermetik eser" üretmeye başladılar. Bkz. Pingree, “Bazı Kaynaklar *Ghayat el-hakim,*” sayfa 15.

İddiası doğru olsa da olmasa da, *Picatrix* kesinlikle büyü sanatını maneviyatın hizmetine sunan bir çalışmanın örneğidir.

* 51. Yates, *Giordano Bruno,* sayfa 54. Bkz. Yeşil, *Ay Tanrısı Şehri,* 179, ve Hartner, “Notlar *Picatrix,* dualaların gezegenlerle arasında yakın bir ilişki bulunduğunu belirten (sayfa 438) *Picatrix* ve Harran'daki Sabiilerinki. Ayrıca tüm eserin, diğer kültürlerden birçok malzemeyi barındıran Neo-Platoncu bir bakış açısına dayandığına, eski Mezopotamya bileşeninin Harran üzerinden geldiğine dikkat çekiyor (s. 440).

Öte yandan Profesör Garin, *Rönesans'ta Astroloji* (sayfa 48), şunu önermektedir: *Picatrix* Daha önceki birçok eserin derlemesiydi ama Arap İspanya'sında yazılmıştı. 1256'da Kastilya Kralı X. Alfonso onu Arapça'dan İspanyolcaya tercüme ettirdi. Bu İspanyolca çeviriden, on beşinci yüzyılda bilim adamlarının kullanımına sunulan Latince versiyonu geldi. Yukarıdaki bilim adamlarının tümü bunun önemi konusunda hemfikirdir. Garin şöyle diyor: “Gerçekte bu kitabın Latince versiyonu *Picatrix* kadar vazgeçilmezdir *Corpus Hermetikum* veya figüratif sanatlar da dahil olmak üzere Rönesans üretiminin göze çarpan bir bölümünü anlamak için Albümasar'ın yazıları. Garin'i görün, *Rönesans'ta Astroloji,* sayfa 47.

†52. Konunun tartışılması için *Picatrix,* Yates'e bakın, *Giordano Bruno,* sayfa 49–55. Bu eserin Almanca tercümesi mevcuttur: *“Picatrix”: Das Ziel des Weisen von Pseudo-Magriti,* Hellmut Ritter ve Martin Plessner tarafından çevrilmiştir.

* 53. Yates'e bakın, *Giordano Bruno,* sayfa 16. Tartışma için Rönesans'ın antik çağa karşı tutumu *Hermetika,* bkz. sayfa 1-19.

* 54. Ayrıca şöyle bilinir *De Vita Triplici*.

SON NOTLAR

giriiş

1. Meyane,*Eski Irak,*381.

2. sarkmalar,*Babil Olan Büyüklük,*489.

3. Parpola,*Asurlu Alimlerin Kral Esarhaddon ve Krallara Mektupları Asurbanipal,*2:xxi.

Bölüm 1. Amatör Arkeologlar

1. Wallis-Budge,*Asurolojinin Yükselişi ve İlerlemesi,*

34. 2. Layard,*Ninova ve Kalıntıları,*2:340. 3. 2 Kral 18–

19.

Bölüm 2. Eski Eserler İçin Mücadele

1. Rawlinson,*Tümgeneral Sir Henry Creswicke Rawlinson'un Anıtı,* 180.

Bölüm 3. İkiz Nehirler Ülkesi

1. Yaratılış 2:10–14.

2. Herodot,*Geçmişler,*1:119.

3. Bibby'yi görün,*Dilmun'u arıyorum,*188–200. 4.

Age., 66–68.

5. Heyerdahl,*Dicle Seferi,*208ff.

6. Robinson, ed., "The Hypostasis of the Archons", 89-90, içinde*Nag İngilizce Hammadi Kütüphanesi,*154–55.

Bölüm 4. Ninova Kraliyet Kütüphanesi

1. Suman,*Asur İmparatorluğu Kraliyet Yazışmaları,*Tamamlayıcı Mektup 6, 4:213.

2. Parpola,*Süryani Alimlerin Mektupları,*34, 1:25. Ayrıca bkz. Oppenheim, “Son Asur İmparatorluğu'nda Kehanet ve Göksel Gözlem,” 114–19.

3. Meyane,*Eski Irak,*325.

4. Rochberg-Halton,*Babil Göksel Kehanetinin Yönleri,*271.

5. Parpola,*Süryani Alimlerin Mektupları,*43, 1:31.

6. Weidner, “Astrologische Serisini Öl*Enuma Anu Enlil,*” 14:177. 7.

Rochberg-Halton,*Babil Göksel Kehanetinin Yönleri,*216. 8. Parpola,

“Asur Kütüphanesi Kayıtları”, 11. 9. Wiseman, “Asur Yazı Tahtaları,” 7–

8. 10. Parpola, “Asur Kütüphanesi Kayıtları”, 8. 11. Parpola,*Süryani*

*Alimlerin Mektupları,*2:xvi. 12. Age., 1:vii. 13. Age., 2:xii–xiv. 14. Age.,

2:xiv.

15. Oppenheim, “Bir Babil Kehanetçisinin El Kitabı,” 203 (satır 24). Ayrıca bakınız Rochberg-Halton,*Babil Göksel Kehanetinin Yönleri,*8–9.

16. Lambert ve Millard,*Atra-Hasis,*59. 17.

Age., 57.

18. Starr,*Güneş Tanrısına Sorular,*xxxiv. 19

. Daniel 1:7. 20. Age., 2:1–12.

21. Parpola,*Süryani Alimlerin Mektupları,*2:xiv. 22.

Age., xvii–xix.

23. Age., 120, 1:89; 121, 1:89–91. Ayrıca bkz. 2:103 ve 2:105. 24

. Age., 2:xvii.

25. Oppenheim, "Mezopotamya Toplumunda Entelektüelin Konumu" 43.

26. Oppenheim, "Kehanet ve Göksel Gözlem", 114–19. 27.

Pausanius, 1:xvi (1:81).

28. Neugebauer,*Astronomik Çivi Yazılı Metinler,*1:115. 29.

Age., 1:10, n. 44.

5. Bölüm. Süryani Alimlerin Mektupları

1. Parpola,*Süryani Alimlerin Mektupları,*15, 1:13. Ayrıca bkz. 2:22–23. tartışma.

2. Age., 277, 1:223.

3. Age., 13, 1:9–11.

4. Kısmi bir liste aynı eserde, 332, 1:285'te verilmiştir.

5. Age., 65, 1:43. MÖ 26 Mart 669 tarihi aynı eserde 2:70'de verilmektedir.

6. Thompson,*Ninova ve Sihirbazların ve Astrologların Raporları Babil British Museum'da,*183, 2:lxiv–lxv. Bu K-188 tabletinden; yazarın doğru adı Parpola'dadır,*Süryani Alimlerin Mektupları,*2:501.

7. Thompson,*Sihirbazların ve Astrologların Raporları,*162:lxi. 8.

Age., 17:xxxiv–xxxv.

9. Parpola,*Süryani Alimlerin Mektupları,*51, 1:35. 10.

Age., 41, 1:29.

11. Thompson,*Sihirbazların ve Astrologların Raporları,*154:lx. 12.

Age., 73:xlvi.

13. Suman,*Kraliyet Yazışmaları,*659, 1:457.

14. Thompson,*Sihirbazların ve Astrologların Raporları,*170:lxii.

15. Suman,*Kraliyet Yazışmaları,*477, 1:337.

16. Thompson,*Sihirbazların ve Astrologların Raporları,*235:lxxv. Bu bölümü eserinde çevrilmemiştir. Oppenheim, "Divination and Celestial Observation", 118 ve Starr'daki tartışmaya bakınız.*Güneş Tanrısına Sorular,*xxxii.

17. Parpola,*Süryani Alimlerin Mektupları,*12, 1:9. 18.

Age., 65, 1:43. 19. Age., 66, 1:43.

20. Age., 2:15, Thompson'da yayınlanan tableti tartışıyor,*Raporları Sihirbazlar ve Astrologlar,*55:xliiii (Thompson'un çevirisinin hatalı olduğuna dikkat edin).

21. Parpola,*Süryani Alimlerin Mektupları,*12, 1:9. 22.

Age., 13, 1:11. 23. Aynı eser.

24. Age., 110, 1:75.

25. Age, 2:50 (ABL 1216'ya atıfta bulunularak).

26. Suman,*Kraliyet Yazışmaları,*356, 1:247–49. 27.

Age., 352, 1:245.

Bölüm 6. Büyük Omen Serisi

1. Reiner,*Ammisaduqa'nın Venüs Tableti,*9, 21–23. 2.

Age., 9, 21, 33. 3. Age., 29.

4. Weidner, “Babylonischen Omina-Literatur'daki Tarihsel Malzeme, 231.

5. Age., 236.

6. Kramer,*Sümerler,*147. 7.

Age., 122.

8. Age., 138.

9. Weidner, "Die astrologische Serie", 14:175, n. 21. 10.

Scheil, “Notules,” 139ff.

11. Virolleaud, “Suriye'nin Katna Kasabası”, 312ff. 12.

Weidner, "Die astrologische Serie", 14:176.

13. Aynı eser, Thompson'a atıfta bulunarak,*Sihirbazların ve Astrologların Raporları,* 200:lxviii.

14. Weidner, "Die astrologische Serie", 14:176.

15. Ayrıntılar için bkz. Açlık ve Pingree,*MUL.APIN*; Van der Waerden, “Babil Astronomi II”, 13–26; Van der Waerden,*Bilim Uyanış II,* 70–86; Reiner,*Enuma Anu Enlil,*6–9.

16. Reiner,*Enuma Anu Enlil,*6.

17. Age., 181.

18. Parpola,*Süryani Alimlerin Mektupları,*13, 1:11. 19.

Weidner, "Die astrologische Serie", 14:184ff. 20. Age.,

189.

21. Sayce, “Babillilerin Astronomi ve Astrolojisi”, 3:150.

22. Rochberg-Halton,*Babil Göksel Kehanetinin Yönleri,*10, numara. 9; Reiner,*Enuma Anu Enlil,*10, 14.

7. Bölüm: Numinous ve Mezopotamya Dini

1. Jacobsen,*Karanlığın Hazineleri,*3. 2. Oppenheim,*Antik Mezopotamya,*183. 3. Apuleius,*altın eşek,*241.

4. Scott,*Hermetika,*117 (Corpus Hermeticum, 1:7).
5. Heidel,*Gılgamış Destanı ve Eski Ahit Paralellikleri,*X, i, 13–15 (s. 69). 6. Apuleius,*altın eşek,*241.
7. Jacobsen,*Karanlığın Hazineleri,*3–4. 8. Oppenheim,*Antik Mezopotamya,*183. 9. Jacobsen,*Karanlığın Hazineleri,*6. 10. Frankfurt,*Krallık ve Tanrılar,*237–39. 11. Kramer,*Sümerler,*328.
12. Heidel,*Gılgamış Destanı,*IX, ii, 18 (s. 66). 13. Jacobsen,*Karanlığın Hazineleri,*152–57.
14. Kramer, Pritchard'da, ed.,*Antik Yakın Doğu,*2:139. 15. Age., 140–41.
16. Jacobsen,*Karanlığın Hazineleri,*160–61.
17. Oppenheim, "Mezopotamya Kehanetine İlişkin Perspektifler", 39.
18. Age., 164.
19. Jacobsen,*Karanlığın Hazineleri,*150.
20. Rochberg-Halton,*Babil Göksel Kehanetinin Yönleri,*11. 21. Sachs, “Babil Burçları”, 54. 22. Caplice,*Akad Namburbu Metinleri,*8. 23. Oppenheim,*Antik Mezopotamya,*202.

24. Rochberg-Halton, "Mezopotamya'da Kader ve Kehanet", 363–64. 25. Age., 365.
26. Rochberg-Halton,*Babil Göksel Kehanetinin Yönleri,*15–16. 27. Caplice,*Akad Namburbu Metinleri,*2.

Bölüm 8. Günah

1. Parpola,*Süryani Alimlerin Mektupları,*117, 1:83; 2:101.
2. Thompson,*Sihirbazların ve Astrologların Raporları,*124, 2:lvi–lvii. 3. Age., 119, 2:lvi.
4. Rochberg-Halton,*Babil Göksel Kehanetinin Yönleri,*38–39. 5. Langdon,*Semitik Mitoloji,*153.

6. Gadd, “Nabonidus'un Harran Yazıtları,” 47ff.

7. Ringgren, *Eski Yakın Doğu Dinleri,* 57, Tallqvist'ten alıntı yaparak, *Babyloniska Hymner ve Böner,* 63.

8. Thompson, *Sihirbazların ve Astrologların Raporları,* 94:lii. 9. Age., 106:liv.

10. Suman, *Kraliyet Yazışmaları,* 1214, 2:341.

11. Thompson, *Sihirbazların ve Astrologların Raporları,* 30:xxxviii. 12. Age., 69:xlvi.

13. Rochberg-Halton, *Babil Göksel Kehanetinin Yönleri,* 8. 14. Aynı eser.

15. Suman, *Kraliyet Yazışmaları,* 1006, 2:197–99.

16. Rochberg-Halton, *Babil Göksel Kehanetinin Yönleri,* 19. 17. Age., 216. 18. Aynı eser.

19. Age., 232.

20. Age., 176.

21. Age., 104.

22. Age., 108.

23. Age., 141.

24. Age., 170.

25. Age., 108.

26. Age., 141.

27. Ptolemaios, *Tetrabiblos,* 2:9 (s. 191–93).

28. Rochberg-Halton, *Babil Göksel Kehanetinin Yönleri,* 57, Neugebauer ve Pingree'den alıntı yaparak, *Varahamihira'nın Pancasiddhantika'sı,* bölüm 2, VI, 9–10.

29. Rochberg-Halton, *Babil Göksel Kehanetinin Yönleri,* 179 (14 Nisannu — ay I). Aynı tahmin s. 180 (28/29 Kislimu için — ay IX) ve s. 182 (28 Nisannu – I. ay için). Sayfada ayrı bir Venüs alameti verilmiştir. 205 (28 Arahsamna—VIII. ay).

30. Age., 205.

31. Age., 235 ve n. 2 (*EAE* Tablet 21). Ayrıca bkz. s. 187 (*EAE* Tablet 20),

tahminin kaybolduğu yer ve s. 170 (*EAE*Tablet 19), burada aynı tahmin verilmektedir.

32. Age., 189 ve 191, her ikisi de aynı rapor.

33. Age., 214.

34. Parpola,*Süryani Alimlerin Mektupları,*40, 1:29; 61, 1:39. Flört aynı eserde verilmiştir., 40, 2:49; 61, 2:66.

Bölüm 9. Şamaş

1. Parpola,*Süryani Alimlerin Mektupları,*117, 1:83. 2. Diodorus Siculus,*Sicilyalı Diodorus,*2:30.

3. Parpola,*Süryani Alimlerin Mektupları,*326, 2:342–43.

4. Thompson,*Sihirbazların ve Astrologların Raporları,*178, 2:lxiii. 5. Parpola,*Süryani Alimlerin Mektupları,*2:402–3. 6. Age, 104, 1:71; 2:89–91.

7. sarkmalar,*Babil Olan Büyüklük,*362.

8. Parpola,*Süryani Alimlerin Mektupları,*280, 1:229; 2:270–72. 9. Aynı eser.

10. Age., 2:36.

11. Plutarkhos,*Hayatları,*II, "İskender," 527.

12. Parpola,*Süryani Alimlerin Mektupları,*2:271. 13. Lambert, "Ritüelin Bir Parçası", 110–11.

14. Parpola,*Süryani Alimlerin Mektupları,*2:428–29.

15. Thompson,*Sihirbazların ve Astrologların Raporları,*29:xxxviii.

Bölüm 10. İştar

1. Heimpel,*Yakın Doğu Venüs Tanrıları Kataloğu,*14–15. 2. Şarkıların Şarkısı 6:10.

3. Parpola,*Süryani Alimlerin Mektupları,*2:182, n. 321. 4. Herodot,*Geçmişler,*1:cxcix.

5. M. Stol tarafından yayınlanan bir incelemede not edilen Tablet CT 4845 *Çivi Yazısı Araştırmaları Dergisi*25 (1973): 217.

6. Galeri, "Kezertu Kadınlarının Hizmet Yükümlülükleri" 335, 338. 7. sarkmalar,*İlahi olanla karşılaşmak,*351.

8. Age., 465.

9. Parpola,*Süryani Alimlerin Mektupları,*2:111. 10.

Age., 40.

11. Age., 407.

12. Thompson,*Sihirbazların ve Astrologların Raporları,*206, 2:lxix. 13.

Age., 243B:lxxvi.

Bölüm 11. Ninurta

1. Ramesey,*Astroloji Yenilendi,*50.

2. Bilemek,*Modern Astroloji Ders Kitabı,*165. 3

. Langdon,*Semitik Mitoloji,*136–37. 4. Amos

5:26.

5. Diodorus Siculus,*Sicilyalı Diodorus,*2:30. 6. Aynı

eser.

7. Frankfurt,*Krallık ve Tanrılar,*319, Thureau-Dangin'den alıntı yaparak,*Ritüeller akadienler,*138.

8. Watters,*Horary Astroloji,*49.

9. Thompson,*Sihirbazların ve Astrologların Raporları,*100, 2:liiii. 10.

Age., 90, 2:li; 124, 2:lvi–lvii; 175, 2:lxiii. 11. Age., 177, 2:lxiii.

12. Parpola,*Süryani Alimlerin Mektupları,*2:343.

13. Thompson,*Sihirbazların ve Astrologların Raporları,*176:lxiii. Bkz. Parpola'da da aynı mektup,*Süryani Alimlerin Mektupları,*326, 1:281.

14. Thompson,*Sihirbazların ve Astrologların Raporları,*107: canlı. 15.

Age., 103:liv.

16. Langdon,*Semitik Mitoloji,*119–24.

17. Thompson,*Sihirbazların ve Astrologların Raporları,*216:lxxi. 18.

Watters,*Horary Astroloji,*48–49.

19. Yeşil,*Sıradan veya Ulusal Astroloji,*48.

Bölüm 12. Nergal

1. Thompson,*Sihirbazların ve Astrologların Raporları,*103, 2:liv.

2. Age., 98, 2:liii. 3.

Age., 146, 2:lviii. 4.

Age., 272, 2:lxxxviii.

5. Watters,*Horary Astroloji,*45. 6

. Greene,*Kader Astroloji,*39.

Bölüm 13. Marduk

1. sarkmalar,*Babil Olan Büyüklük,*385.

2. Yaşayan Taş,*Asur'un Mistik ve Mitolojik Açıklama Eserleri ve Babilli Alimler,*123, satır 8.

3. Age., 125, satır 1.

4. Age., 260.

5. Marduk'a yapılan iki duaya bakın 55ff. Lambert'te, "Üç Edebi Dua" Babilliler", 47–66.

6. Frankfurt,*Krallık ve Tanrılar,*319.

7. Heidel,*Babil Yaratılış,*36 (*Enuma Eliş,*4:13–14). 8.

sarkmalar,*Babil Olan Büyüklük,*387. 9. Ramesey,

*Astroloji Yenilendi,*52.

10. Thompson,*Sihirbazların ve Astrologların Raporları,*268, 2:lxxxi. Görmek ayrıca Parpola,*Süryani Alimlerin Mektupları,*Daha fazla örnek için 40, 1:29 ve 61, 1:39.

11. Parpola,*Süryani Alimlerin Mektupları,*298, 1:255.

12. Thompson,*Sihirbazların ve Astrologların Raporları,*185:lxv. 13.

Age., 162:lxi. 14. Age., 186:lxvi.

15. Aynı eser. Ayrıca bkz. aynı eser,

187:lxvi. 16. Age., 145:lxvi. 17. Age.,

91:li. 18. Age., 92:lii.

19. Örneğin aynı eser, 192:lxvii.

20. Age., 96:liii. 21. Age., 103:liv.

22. Parpola, *Süryani Alimlerin Mektupları,* 289, 1:243.

23. Thompson, *Sihirbazların ve Astrologların Raporları,* 195:lxvii–lxviii. 24. Suman, *Kraliyet Yazışmaları,* 519, 1:363–65. 25. Ramesey, *Astroloji Yenilendi,* 52.

26. Ebertin, *Yıldız Etkilerinin Kombinasyonu,* 54.

Bölüm 14. Nabu

1. Parpola, *Süryani Alimlerin Mektupları,* 2:55, tarih. 94.

2. Langdon, *Semitik Mitoloji,* 159.

3. Thompson, *Sihirbazların ve Astrologların Raporları,* 184, 2:lxv. 4. Rawlinson, "Birs Nimrud Üzerine", 17. 5. Age., 17–18.

6. Frankfurt, *Krallık ve Tanrılar,* 319.

7. Thompson, *Sihirbazların ve Astrologların Raporları,* 218, 2:lxxi. Ayrıca bakınız age, 216c, 2:lxxi; 217, 2:lxxi; 225, 2:lxxiii; 226, 2:lxxiii.

8. Age., 221, 2:lxxii. Ayrıca bkz. aynı eser, 200, 2:lxviii; 220, 2:lxxii; 222, 2:lxxii; 223, 2:lxxii.

9. Parpola, *Süryani Alimlerin Mektupları,* 70, 1:47. Ayrıca bakınız: 46, 1:31; 71, 1:47.

10. Age., 71, 1:47.

11. Watters, *Horary Astroloji,* 44; Baigent, Campion ve Harvey, *Sıradan Astroloji,* 221.

12. Aynı eser.

13. Thompson, *Sihirbazların ve Astrologların Raporları,* 224:lxxiii.

Bölüm 15. Astronomi

1. Parpola, *Süryani Alimlerin Mektupları,* 100, 1:69.

2. Thompson, *Sihirbazların ve Astrologların Raporları*. Örneğin bkz. 1, 2:xxxiii.

3. Pfeiffer, *Asur Devlet Mektupları,* 317:214.

4. Parpola, *Süryani Alimlerin Mektupları,* 53, 1:35.

5. Thompson, *Sihirbazların ve Astrologların Raporları,* 82:xxxxvii.

6. Heidel, *Babil Yaratılış,* 44 (*Enuma Eliş,* 5:3–4).

7. Van der Waerden, *Bilim Uyanış II,* 64ff. Ayrıca bkz. Weidner, *Babylonischen Astronomi El Kitabı,* dairesel bir Babil planisferi için, K 8538, 107ff.

8. Yukarıya bakın, bölüm 6, s. 74-75.

9. Van der Waerden, *Bilim Uyanış II,* 69. 10.

Reiner, *Enuma Anu Enlil,* 6.

11. İçeriğin kısa ama kapsamlı bir incelemesi için bkz. Van der Waerden, *Bilim Uyanış II,* 70–71.

12. Van der Waerden, "Zodyak Tarihi", 219. 13.

Ptolemaios, *Almagest,* 3:7; 4:8. 14. Age., 8:6.

15. Sachs ve Açlık, *Astronomik Günlükler,* 1:12. 16. Van

der Waerden, "Zodyak Tarihi", 96–97. 17. Sachs ve

Açlık, *Astronomik Günlükler,* 1:43 ve sonrası.

18. Sachs ve Açlık, *Astronomik Günlükler,* cilt. 1 ve 2. En güncel bilgiler için günlük, bkz. Sachs, “Babil Gözlemsel Astronomi”, 47.

Bölüm 16. İstilalar

1. Bkz. Daniel 5:22, 7:1, 8:1.

2. Pritchard, *Eski Ahit ile İlgili Eski Yakın Doğu Metinleri,* 312ff.

3. Age., 315.

4. Aynı eser.

5. Ezra 1:2–4; 2 Tarihler 36:23; Daniel 1:21, 6:29, 10:1. 6.

Van der Waerden, *Bilim Uyanış II,* 103–4. 7. Age., 107–8.

8. Age., 125.

9. Sachs ve Açlık, *Astronomik Günlükler,* 57, satır 2.

10. Aaboe ve Sachs, “Ahameniş Dönemine Ait İki Ay Metni Babil,” 18.

11. Van der Waerden, *Bilim Uyanış II,* 126. 12.

Age., 127.

13. Age., 144.

14. Sachs, “Babil Burçları”, 54–57. 15.

Age., 57.

16. Age., 60.

17. Van der Waerden, “Babil Astronomi II”, 7. 18.

Platon'a bakın, *Timaeus,* 42 (s. 91–93).

19. Diogenes Laertius, *Seçkin Filozofların Yaşamları,* 2:45 (1:175).

20. Mekler, ed., *Academicorum Philosophorum Endeksi Hercianensis,* P. 13, col. 3, 36.

21. Cumont, *Yunanlılar ve Romalılarda Astroloji ve Din,* 30. 22.

Çiçero, *De Divinatione,* 87, 2:xlii.

23. Neugebauer, *Astronomik Çivi Yazılı Metinler,* 22–23, 1:16.

24. Strabon, *Coğrafya,* 6, 16:i (3:146).

25. Aaboe, “Babil Gezegen Teorileri Üzerine”, 210. 26.

Neugebauer, *Astronomik Çivi Yazılı Metinler,* 1:7–8. 27.

Age., 1:115.

28. Weidner'da KDV 7851, *Babylonischen'de Gestirn-Darstellungen Tontafeln,* Tafel 1.

29. KDV 7847, aynı eserde, Tafeln 9 ve 10. Bu resimlerin üçü de Van der Waerden'de tasvir edilmiştir, *Bilim Uyanış II,* 81.

30. Weidner, *Gestirn-Darstellungen auf babylonischen Tontafeln,*

22–23. 31. Pliny, *Doğal Tarih,* 7:37 (2:12). 32. Sachs, “Babil Burçları”,

69.

33. Neugebauer ve Van Hoesen, *Yunan Burçları,* 76–78.

34. Proclus, *Platonis Timaeum yorumunda Procli Diadochi,* 24–29, 3:125.

35. Tardieu, “Sabiens Coraniques et 'Sabiens' de Harran”, 22–23; Yeşil, *Ay Tanrısı Şehri,* 167–68.

17.Bölüm Harran

1. Yeşil, *Ay Tanrısı Şehri,* 100 (İbn Şeddad'dan alıntı). 2.

Tardieu, "Sabiens Coraniques", 13–18, 22–23.

Translated from English to Turkish - www.onlinedoctranslator.com

3. Chwolsohn, *Öl Ssabier,* 2:382–98. 4. Age., 381–82.

5. Stapleton, Azo ve Husain, "Irak'ta Kimya" ve ayrıca Lloyd ve Brice, "Harran", 97.

6. Bkz. Rice, "Studies in Medieval Harran", 44. Ayrıca bkz. Scott, *Hermetika,* 100, hayır. 1.

7. Rice, "Ortaçağ Harran'ında Çalışmalar", 43 (Dimashqi'den alıntı). 8. Lloyd ve Brice, "Harran," 92, 94 (Yaqut'tan alıntı). 9. Age., 79, 102 ve s. 103. 10. Age., 78.

11. Raporu için bkz. Rice, "Studies in Medieval Harran", 48ff. 12. Bkz. "Harran" *Anadolu Çalışmaları* 10 (1960): 8.

13. Scott'a bakın, *Hermetika,* 97-99, tercüme edilen en-Nedim'den alıntı Chwolsohn, *Öl Ssabier,* 2:14 ve sonrası.

14. Scott, *Hermetika,* 101, n. 1.

15. Age., 92, Porphyry'nin "Anebo'ya Mektup"undan alıntı. 16. *Asklepios,* aynı eserde, 289. 17. "Poimandres," aynı eserde, 115–17. 18. Yeşil, *Ay Tanrısı Şehri,* 162.

19. Garin, *Rönesans'ta Astroloji,* 48, 54. 20. *Asklepios,* Scott'ta, *Hermetika,* 359. 21. Age., 361. 22. Age., 25.

23. Klibansky, *Platonik Geleneğin Sürekliliği,* 19. 24. Yates, *Giordano Bruno,* 13.

25. Garin, *Rönesans'ta Astroloji,* 64–65.

18. Bölüm. Babil'den Botticelli'ye

1. Ahşap ev, *George Gemistos Plethon,* 8. 2. Garin, *Rönesans'ta Astroloji,* 58. 3. Aynı eser.

4. Aynı eser.

5. Aynı eser.

6. Yates, *Giordano Bruno,* 41. 7.

Age., 45.

8. Yürüteç, *Ruhsal ve Şeytani Büyü: Ficino'dan Campanella'ya,* 32–33. Ayrıca bkz. s. 19 ve 22-23.

9. Athanassakis, *Orfik İlahiler,* HAYIR. 8, s. 12–15.

10. Ficino, *Hayat Kitabı,* 90. 11. Age., 90–91 ve

146–47.

12. Age., 131. Ayrıca bkz. Walker, *Ruhsal ve Şeytani Büyü,* 30–35. 13.

Age., 110. 14. Age., 167. 15. Age., 181.

16. Scott, *Hermetika,* 361 (*Asklepios,* 3:38a). Ayrıca bkz. s. 359, 339. 17.

Yates, *Giordano Bruno,* 77. 18. Age., 77-78.

KAYNAKÇA

Aaboe, A. “Babil Gezegen Teorileri Üzerine.”*Sentor*5 (1958): 209–77.

Aaboe, A. ve A. Sachs. “Babil'den Ahameniş Dönemine Ait İki Ay Metni.” *Sentor*14 (1969): 1–22.

Anastos, MV “Pletho'nun Takvimi ve Liturjisi.”*Dumbarton Oaks Belgeleri*4 (1948): 183–305.

Apuleius.*Altın Eşek*. Robert Graves'in çevirisi. Harmondsworth, Birleşik Krallık: Penguen Kitabı, 1976.

Athanassakis, AN*Orfik İlahiler.*Atlanta, GA .: İncil Edebiyatı Derneği, 1988.

Baigent, Michael, Nicholas Campion ve Charles Harvey.*Sıradan Astroloji: Milletlerin ve Grupların Astrolojisine Giriş.* Wellingborough, Birleşik Krallık: Aquarian Press, 1984.

Bailey, LR "Altın Buzağı."*İbrani Birliği Koleji Yıllık*42 (1971): 97–115.

Yalvarırım Ean.*Kara Bakire Kültü.*Londra: Penguin Books, 1985.

Bibby, Geoffrey.*Dilmun'u arıyorum.*Londra: Penguin Books, 1972.

Black, Jeremy ve Anthony Green.*Antik Mezopotamya'nın Tanrıları, Şeytanları ve Sembolleri.*Londra: British Museum Press, 1992.

Bouche-Leclercq, Auguste.*L'astrologie grecque.*Paris: Leroux, 1899.

Kaptan, Richard.*Akad Namburbu Metinleri.*Malibu, Kaliforniya: Undena, 1974.

Chwolsohn, DA*Die Ssabier und der Ssabismus.*2 cilt. Saint Petersburg: Buchdruckerei der Kaiserlichen Akademie der Wissenschaften, 1856.

Çiçero.*Kehanet*. William Armistead Falconer'ın çevirisi. Londra: Heinemann, 1979.

Cornwall, PB "Dilmun'dan İki Mektup."*Çivi Yazısı Araştırmaları Dergisi*6, hayır. 4 (1952): 137–42.

Cumont, Franz.*Yunanlılar ve Romalılarda Astroloji ve Din.*New York ve Londra: GP Putnam'ın Oğulları, 1912.

Curtis, John, ed.*Mezopotamya Keşifinin Elli Yılı.*Londra: Irak'taki İngiliz Arkeoloji Okulu, 1982.

Diodorus Siculus.*Sicilyalı Diodorus*. CH Oldfather ve diğerleri tarafından çevrilmiştir. 9 cilt. Londra: Heinemann, 1933.

Diogenes Laertius.*Seçkin Filozofların Yaşamları*. RD Hicks tarafından çevrilmiştir. 2 cilt. Londra: Heinemann, 1925.

Ebertin, Reinhold.*Yıldız Etkilerinin Kombinasyonu*. Çeviren: Alfred G. Roosedale ve Linda Kratzsch. Yeniden yazdırın. Tempe, Arizona: Amerika Astrologlar Federasyonu, 1981.

Fagan, Cyril.*Astrolojik Kökenler.*Aziz Paul, Minnesota: Llewellyn, 1971.

Ficino, Marsilio.*Hayat Kitabı*. Charles Boer'in çevirisi. Irving, Teksas: Bahar Yayınları, 1980.

Frankfort, Henri.*Krallık ve Tanrılar.*Chicago: Chicago Üniversitesi Yayınları, 1978.

Frankfort, H., HA Frankfort, T. Jacobsen ve J. Wilson, eds.*Felsefeden Önce: Antik İnsanın Entelektüel Serüveni.*Baltimore: Penguen Kitapları, 1971.

Gadd, CJ "Nabonidus'un Harran Yazıtları."*Anadolu Çalışmaları*8 (1958): 35–92.

— — — .*Antik Doğu'da İlahi Kural Fikirleri.*Londra: Oxford Üniversitesi Basın, 1948.

Galeri, ML "Kezertu Kadınlarının Hizmet Yükümlülükleri."*Oryantalya*49 (1980): 333–38.

Garin, Eugenio.*Rönesans'ta Astroloji: Yaşam Zodyak'ı*. Carolyn Jackson ve June Allen tarafından çevrildi. Londra: Routledge, 1983.

Gill, Joseph.*Floransa Konseyi.*Cambridge: Cambridge University Press, 1959.

Gorman, Peter.*Pisagor: Bir Hayat.*Londra: Routledge ve Kegan Paul, 1979.

Yeşil, HS*Sıradan veya Ulusal Astroloji*. Yeniden yazdırın. Kuzey Hollywood: Semboller ve İşaretler, 1977.

Yeşil, Tamara.*Ay Tanrısının Şehri.*Leiden, Hollanda: Brill, 1992.

Greene, Liz.*Kaderin Astrolojisi.*Londra: George Allen ve Unwin, 1984.
Hartner, W. "Notes on*Picatrix*."*IŞİD*56 (1965): 438–51.

Heidel, İskender.*Babil Yaratılış: Yaratılışın Hikayesi.*Chicago: Chicago Üniversitesi Yayınları, 1942.

— — — . *Gılgamış Destanı ve Eski Ahit Paralellikleri.*Chicago: Chicago Üniversitesi Yayınları, 1963.

Heimpel, W.*Yakın Doğu Venüs Tanrıları Kataloğu.*Malibu, Kaliforniya: Undena,

Herodot.*Tarihler*. William Beloe'nin çevirisi. 2 cilt. Londra, 1825.

Hesiodos.*Homerik İlahiler ve Homerica*. Çeviren: Hugh G. Evelyn-White. Yeniden yazdırın. Londra: Heinemann, 1977.

Heyerdahl, Thor.*Dicle Keşif Gezisi: Başlangıçlarımızı Ararken.* Londra: Allen ve Unwin, 1980.

Hodson, FR, ed.*Antik Dünyada Astronominin Yeri.*Londra: Oxford University Press, 1974.

Tatlım, Margaret.*Modern Astroloji Ders Kitabı.*2. baskı. Londra: LN Fowler, 1962.

Hooke, SH*Babil ve Asur Dini.*Londra: Hutchinson Üniversitesi Kütüphanesi, 1953.

Howard, M. "Nimrud'dan Fildişi Yazı Tahtalarının Teknik Açıklaması." *Irak*17 (1955): 14–20.

Huber, Peter J.*Babil I ve Ur III'ün Astronomik Tarihlemesi.*Malibu, Kaliforniya: Undena, 1982.

Açlık, H. ve D. Pingree.*MUL.APIN: Çivi Yazısında Astronomi Özeti.*Horn, Avusturya: F. Berger, 1989.

Jacobsen, Thorkild. "Mezopotamya." İçinde*Felsefeden Önce,*H. Frankfort, HA Frankfort, T. Jacobsen ve J. Wilson tarafından düzenlenmiştir. Baltimore: Penguen Kitapları, 1971.

— — — . *Sümer Kral Listesi.*Chicago: Chicago Üniversitesi Yayınları, 1939.

— — — . *Karanlığın Hazineleri.*New Haven, Connecticut: Yale Üniversitesi Basın, 1976.

Jung, CG*Aion*. RFC Hull tarafından çevrilmiştir. 2. baskı. Londra: Routledge ve Kegan Paul, 1978.

— — — .*Anılar, Rüyalar, Yansımalar.*Londra, 1979.

Klibansky, Raymond.*Orta Çağ'da Platoncu Geleneğin Sürekliliği.*Londra: Londra Warburg Enstitüsü, 1939.

Kollerstrom, N. "Harran'ın Yıldız Tapınakları." İçinde*Tarih ve Astroloji,* Annabella Kitson tarafından düzenlenmiştir, 47–60. Londra: Unwin Paperbacks, 1989.

Kramer, Samuel Noah.*Tarih Sümer'de Başlıyor: Kayıtlı Tarihte Otuz Dokuz İlk.*Londra: Thames ve Hudson, 1958.

— — — .*Sümerler.*Chicago: Chicago Üniversitesi Yayınları, 1963.

Kristeller, Paul Oskar.*Rönesans İnsan Kavramları.*New York: Harper ve Row, 1972.

Labat, R.*Manuel d'épigraphic akkadienne.*Paris: Librarie Orientaliste Paul Geuthner, 1952.

Lambert, WG "Yedek Kral Ritüelinin Bir Parçası."*Arşiv für Orientforschung*18 (1957–58): 109–12.

— — — . "Yedek Kral Ritüeli: Yeni Bir Parça."*Arşiv für Orientjorschung*19 (1959–60): 119.

— — — . "Babillilerin Üç Edebi Duası."*Arşiv für Orientforschung*19 (1959–60): 47–66.

— — — . "Asurbanipal Hükümdarlığının İlk Döneminden İki Metin." *Arşiv für Orientjorschung*18 (1957–58): 382–87.

Lambert, WG ve AR Millard.*Atra-Hasis: Tufanın Babil Hikayesi.*Oxford, Birleşik Krallık: Clarendon, 1969.

Landsberger, B. ve JV Kinner Wilson. "Beşinci Tablet*Enuma Elis*." *Yakın Doğu Çalışmaları Dergisi*20 (1961): 154–69.

Langdon, Steven H.*Babil Yaratılış Destanı.*Oxford, Birleşik Krallık: Clarendon, 1923.

— — — .*Semitik Mitoloji.*New York: Cooper Meydanı, 1964.

— — — .*Ammizaduqa'nın Venüs Tabletleri.*Londra: Oxford Üniversitesi Basın, 1928.

Laroche, E. "Hititlerin metinleri kataloğu."*Hitit ve Asya Revue'su*14 (1956): 32–38, 69–116; 15 (1957): 30–89; 16 (1958): 18–64.

Layard, Austen Henry.*Ninova ve Babil Harabelerinde Keşifler.* Londra: John Murray, 1853.

— — — .*Ninova ve Kalıntıları.*2 cilt. Londra: John Murray, 1849.

Lilly, William. *Hıristiyan Astroloji.* Londra: John Partridge, 1647.

Livingstone, Alasdair. *Asur'un Mistik ve Mitolojik Açıklama Eserleri ve Babil Alimleri.* Oxford, Birleşik Krallık: Clarendon, 1986.

Lloyd, Seton. *Mezopotamya Arkeolojisi.* Londra: Thames ve Hudson, 1978.

— — — . *Tozdaki Temeller*. Rev. ed. Londra: Thames ve Hudson, 1980.

Lloyd, S. ve W. Brice. "Harran." *Anadolu Çalışmaları* 1 (1951): 77–111.

Mallowan, Max Edgar Lucien. *Nimrud ve Kalıntıları.* Londra: Collins, 1966.

Mayo, Jeff. *Gezegenler ve İnsan Davranışı.* Romford, İngiltere: Fowler, 1973.

Meissner, B. "Über Genethlialogie bei den Babylonieren." *Klio* 19 (1925): 432–34.

Mekler, S., ed. *Academicorum Philosophorum Endeksi Hercianensis.* Berlin: Weidmann, 1902.

Mellaart, James. *Yakın Doğu'nun İlk Medeniyetleri.* Londra: Thames ve Hudson, 1978.

Neugebauer, O. *Astronomik Çivi Yazılı Metinler.* 3 cilt. Londra: Lund Humphries, 1955.

— — — . *Antik Çağda Kesin Bilimler.* Providence, RI: Brown Üniversitesi Basın, 1957.

— — — . "Babil Astronomisinde Su Saati." *IŞİD* 37 (1947): 37–43.

Neugebauer, O. ve Pingree, D. *Varahamihira'nın Pancasiddhantika'sı.* 2 cilt. Kopenhag: Munksgaard, 1970–71.

Neugebauer, O. ve HB Van Hoesen. *Yunan Burçları.* Philadelphia: Amerikan Felsefe Derneği, 1959.

Oates, Joan. *Babil.* Londra: Thames ve Hudson, 1979.

Oppenheim, A. Leo. "Bir Babil Kehanetçisinin El Kitabı." *Yakın Doğu Çalışmaları Dergisi* 33 (1974): 197–210.

— — — . *Antik Mezopotamya*. Rev. ed. Chicago: Chicago Üniversitesi Basın, 1977.

— — — . "Son Asur İmparatorluğu'nda Kehanet ve Göksel Gözlem."

*Sentor*14 (1969): 97–135.

— — — . “Mezopotamya Kehanetine İlişkin Perspektifler.” İçinde*La kehanet Eski Mezopotamya.*Rencontre Assyriologique Internationale. Paris: Presses Universitaires de France, 1966.

— — — . “Mezopotamya Toplumunda Entelektüelin Konumu.” *Daedalus*(Bahar 1975): 37–46.

Pallis, Svend Aage.*Babil Akitu Festivali.*Kopenhag: Bianco Lunos Bogtrykkeri, 1926.

— — — . *Mezopotamya'da İlk Keşifler.*Kopenhag: Ben fahişeleri görevlendiriyorum Munksgaard, 1954.

Parpola, S. “Asur Kütüphanesi Kayıtları.”*Yakın Doğu Çalışmaları Dergisi*42 (1983): 1–29.

— — — . *Asurlu Alimlerin Kral Esarhaddon ve Krallara Mektupları Asurbanipal.*2 cilt. Neukirchen-Vluyn, Almanya: Butzon & Bercker / Neukirchener Verlag, 1970–83.

Papağan, Andre.*Babil Kulesi*. Edwin Hudson'ın çevirisi. Londra: SCM Press, 1955.

Pausanias.*Yunanistan'ın açıklaması*. WHS Jones tarafından çevrilmiştir. 5 cilt. Londra: Heinemann, 1918–35.

Pearce, Alfred.*Astroloji Ders Kitabı.*Londra: Mackie, 1911.

Pfeiffer, Robert Henry.*Asur Devlet Mektupları.*New Haven, Conn .: American Oriental Society, 1935.

Pingree, D. “Mezopotamya Astronomisi ve Diğer Medeniyetlerdeki Astral İşaretler.” İçinde*Mezopotamya ve seine Nachbarn,*Hans-Jörg Nissen ve Johannes Renger tarafından düzenlenmiştir, 613–31. Berlin: Reimer, 1982.

— — — . "Bazı Kaynaklar*Ghayat al-hakim*."*Dergisi Warburg ve Courtauld Enstitüleri*43 (1980): 1–15.

Pingree, D. ve E. Reiner. “Mevsimsel Saatlere İlişkin Yeni Babil Raporu.” *Arşiv für Orientjorschung*25 (1974–77): 50–55.

Yer, Victor.*Ninive et l'Assyrie.*3 cilt. Paris: Imprimerie impériale, 1867–70.

Platon.*Timaeus*. RG Bury'nin çevirisi. Londra: Heinemann, 1981.

Pliny.*Doğa Tarihi*. John Bostock ve HT Riley tarafından çevrilmiştir. 6 cilt. Londra: Bohn'un Klasik Kütüphanesi, 1855–57.

Pomponio.*Nabu.*Roma: Istituto di Studi del Vicino Oriente, 1978.

Pritchard, James B.*Eski Ahit ile İlgili Eski Yakın Doğu Metinleri.*2. baskı. Princeton, NJ: Princeton University Press, 1955.

— — — , ed.*Antik Yakın Doğu*. Cilt 2. Princeton, NJ: Princeton Üniversite Yayınları, 1975.

Proclus.*Platonis Timaeum yorumunda Procli Diadochi*. Ernestus Diehl tarafından düzenlenmiştir. Leipzig, Almanya: Teubner, 1903.

Ptolemy.*Tetrabiblos*. FE Robbins tarafından çevrilmiştir. Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press/Londra: Heinemann, 1971.

Ramsey, William.*Astroloji Yenilendi.*Londra: R. White, 1653–55.

Raphael.*Dünyevi Astroloji.*Londra: Foulsham, 1910 civarı.

Rassam, Hürmüz.*Aşur ve Nemrut Ülkesi.*New York: Eston ve Mains, 1897.

Rawlinson, George.*Tümgeneral Sir Henry Creswicke Rawlinson'un Anıları.*Londra: Longmans, Green ve Co., 1898.

Rawlinson, HC "Birs Nimrud veya Büyük Borsippa Tapınağı Üzerine." *Kraliyet Asya Topluluğu Dergisi*18 (1861): 1–33.

Reiner, E.*Enuma Anu Enlil, Tabletler 50–51.*Malibu, Kaliforniya: Undena, 1981.

— — — . *Ammisaduqa'nın Venüs Tableti.*Malibu, Kaliforniya: Undena, 1975. Rice,

OS "Orta Çağ Harranında Çalışmalar."*Anadolu Çalışmaları*2 (1952): 36–83.

Ringgren, H.*Antik Yakın Doğu Dinleri*. John Sturdy'nin çevirisi. Londra: SPCK, 1973.

Ritter, H. ve M. Plessner, çev.*"Picatrix": Das Ziel des Weisen von Pseudo-Magriti.*Warburg Enstitüsü Çalışmaları 27. Londra: Warburg Enstitüsü, 1962.

Roberts, JJM*En Eski Semitik Panteon.*Baltimore: Johns Hopkins University Press, 1972.

Robinson, James M., ed.*İngilizce Nag Hammadi Kütüphanesi.*Leiden, Hollanda: Brill, 1977.

Rochberg-Halton, Francesca.*Babil Göksel Kehanetinin Yönleri: Enuma Anu Enlil'in Ay Tutulması Tabletleri.*Horn, Avusturya: F. Berger, 1988.

— — — . "Babil Kozmolojisi." İçinde*Kozmoloji Ansiklopedisi: Modern Kozmolojinin Tarihsel, Felsefi ve Bilimsel Temelleri,*

N. Hetherington tarafından düzenlenmiştir. New York: Çelenk, 1993.

— — — . "Mezopotamya'da Kader ve Kehanet."*Arşiv für Orientforschung* 19 (1982): 363–71.

Roux, Georges.*Eski Irak.*Yeniden yazdırın. Harmondsworth, Birleşik Krallık: Penguin Books, 1977.

Sachs, A. "Babil Burçları."*Çivi Yazısı Araştırmaları Dergisi*6 (1952): 49–75.

— — — . "Babil Gözlemsel Astronomi."*Felsefi İşlemler Kraliyet Cemiyeti'nin*276 (1974): 43–50.

— — — . "Geç Babil Yıldız Kataloğu."*Çivi Yazısı Araştırmaları Dergisi* 6 (1952): 146–50.

Sachs, A. ve H. Hunger.*Babil'den Astronomik Günlükler ve İlgili Metinler.*2 cilt. Viyana: Avusturya Bilimler Akademisi, 1988–89.

Saggs, HWF*Mezopotamya ve İsrail'de İlahi Olanla Karşılaşma.* Londra: Athlone Press, 1978.

— — — . *Babil'in Büyüklüğü.*Londra: Sidgwick ve Jackson, 1962.

Sayce, AH "Babillilerin Astronomi ve Astroloji." *İncil Arkeolojisi Derneği'nin İşlemleri*3 (1974): 145–339.

Scheil, V. "Notüller."*Revue d'assyriologie et d'archiologie orientale*14, hayır. 3 (1917): 135–44.

Scott, W., ed.*Hermetika*. Yeniden basım, Boulder, Colo.: Hermes House, 1982. İlk olarak Oxford, Birleşik Krallık'ta yayımlandı: Clarendon, 1924–36.

Sileico, V. "Mondlaufprognosen aus der Zeit der ersten babylonischen Dynastie."*Zeitschrift für Assyriologie,*yeni seri, 9, no. 43 (1936): 308–14.

Stapleton, HE "Simyanın Antik Çağları."*Ambix*5 (1953): 1–43.

Stapleton, HE, RF Azo ve MH Husain. "MS Onuncu Yüzyılda Irak ve İran'da Kimya."*Bengal Asya Topluluğu'nun Anıları*8 (1927): 340–43, 398–404.

Starr, Ivan.*Güneş Tanrısı'na sorular.*Helsinki: Helsinki Üniversitesi Yayınları, 1990.

— — — . *Kahin'in Ritüelleri.*Malibu, Kaliforniya: Undena, 1983. Strabo.

*Coğrafya.*HC Hamilton ve W. Falconer tarafından çevrilmiştir. 3 cilt.

Londra: Henry G. Bohn, 1854–57.

Tallqvist, Knut.*Babyloniska Hymner ve Böner.*Helsinki: Finska orientsällskapet, 1953.

Tardieu, M. “Sabiens Coraniques ve 'Sabiens' de Harran.”*Asiatique Dergisi* 274 (1986): 1–44.

Thompson, R. Campbell.*British Museum'daki Ninova ve Babil Büyücüleri ve Astrologlarının Raporları.*2 cilt. Londra: Luzac, 1900.

Thureau-Dangin, François.*Ritüeller accadiens.*Paris: Leroux, 1921.

Toulmin, Stephen ve June Goodfield.*Cennetin Dokusu.*Londra: Hutchinson, 1961.

Van der Waerden, BL "Babil Astronomi II: Otuz Altı Yıldız." *Yakın Doğu Çalışmaları Dergisi*8 (1949): 6–26.

— — — . “Babil Astronomi III: En Eski Astronomik Bilimler Hesaplamalar.”*Yakın Doğu Çalışmaları Dergisi*10 (1951): 20–34.

— — — . “Zodyakın Tarihi.”*Arşiv für Orientjorschung*16 (1953): 216–30.

— — — . *Bilim Uyanışı II: Astronominin Doğuşu.*Leiden, Hollanda: Noordhoff Uluslararası Yayıncılık, 1974.

Virolleaud, C. “Suriye'nin Katna Kasabası.”*Antik Çağ*3 (1929): 312–17.

Walker, Demokrat Parti*Ruhsal ve Şeytani Büyü: Ficino'dan Campanella'ya.* Notre Dame, Ind.: Notre Dame Üniversitesi Yayınları, 1975.

Wallis-Budge, EA*Nil ve Dicle kıyısında.*2 cilt. Londra: John Murray, 1920.

— — — . *Asurolojinin Yükselişi ve İlerlemesi.*Londra: Martin Hopkinson, 1925.

Waterman, Leroy.*Asur İmparatorluğu'nun Kraliyet Yazışmaları.*4 cilt. Ann Arbor: Michigan Üniversitesi Yayınları, 1930.

Watters, Barbara H.*Saatlik Astroloji ve Olayların Yargılanması.* Redmond, Washington: Valhalla, 1973.

Weidner, EF “Astrolojik Seriler*Enuma Anu Enlil*."*Arşiv für Orientjorschung*14 (1941–44): 172–95, 308–18.

— — — . “Astrologische Serisini Öl*Enuma Anu Enlil*."*Arşiv für Orientjorschung*17 (1954–56): 71–89.

— — — . “Astrologische Serisini Öl*Enuma Anu Enlil*."*Arşiv für*

*Orientjorschung*22 (1968–69): 65–75.

— — — . "Ein Hauskalender aus dem alten Babil."*Rivista degli Studi Doğulu*32 (1957): 185–96.

— — — . *Gestirn-Darstellungen auf babylonischen Tontafeln. Sitzungsberichte*(Österreichische Akademie der Wissenschaften), 254, Grup 2. Viyana: Hermann Böhlaus, 1967.

— — — . *Babylonischen Astronomie El Kitabı.*Leipzig, Almanya: JC Hinrichs, 1915.

— — — . “Babylonischen Omina-Literatur'daki Tarihsel Malzeme.” *Altorientalische Çalışmaları*. Bruno Meissner tarafından düzenlenmiştir. Leipzig, Almanya: Harrassowitz, 1928–29.

Wiseman, DJ “Süryani Yazı Tahtaları.”*Irak*17 (1955): 3–13.

Woodhouse, Christopher M.*George Gemistos Plethon: Helenlerin Sonu.* Oxford, Birleşik Krallık: Clarendon, 1986.

Woolley, Charles L.*Sümerler.*New York: Norton, 1965.

Yates, Frances.*Giordano Bruno ve Hermetik Gelenek.*Londra: Routledge ve Kegan Paul, 1978.

Zafran, E. “Satürn ve Yahudiler.”*Warburg ve Courtauld Enstitüleri Dergisi*42 (1979): 16–27.

Zosimus.*Kont Zosimus'un Tarihi.*Londra: J. Davis, 1814.

YAZAR HAKKINDA

MICHAEL BAIGENT (1948–2013) kitabıyla tanınan bir araştırmacı ve yazardı *Kutsal Kan, Kutsal Kase*Richard Leigh ve Henry Lincoln ile birlikte yazılmıştır. Hıristiyanlığın kökenleri, Masonluk ve Kâse efsaneleriyle ilgili birçok belgeselde yer aldı. O, editörüydü*Bugün Masonluk* 2001'den 2011'e kadar ve 14 kitabın yazarı veya ortak yazarı*İsa Belgeleri, Ölü Deniz Parşömenleri Aldatmacası*, Ve*Mesih Mirası*.

İÇ GELENEKLER HAKKINDA • AYI & ŞİRKET

1975 yılında kurulanİç Gelenekler yerli kültürler, kalıcı felsefe, ileri görüşlü sanat, Doğu ve Batı'nın manevi gelenekleri, cinsellik, bütünsel sağlık ve şifa, kişisel gelişim, etnik müzik kayıtları ve meditasyon eşlikleri üzerine kitapların önde gelen yayıncısıdır.

Temmuz 2000'de Bear & Company, Inner Traditions'a katıldı ve 1980'de kurulduğu Santa Fe, New Mexico'dan Rochester, Vermont'a taşındı. Birlikte İç Gelenekler • Bear & Company'nin on bir baskısı vardır: Inner Traditions, Bear & Company, Healing Arts Press, Destiny Books, Park Street Press, Bindu Books, Bear Cub Books, Destiny Recordings, Destiny Audio Editions, Inner Traditions en Español ve Inner Gelenekler Hindistan.

Daha fazla bilgi almak veya basılı ve e-kitap formatlarındaki binden fazla başlığımıza göz atmak için şu adresi ziyaret edin:www.InnerTraditions.com .

Özel teklifler ve üyelere özel indirimler almak için Inner Traditions topluluğunun bir parçası olun.

İlgili İlgi Kitapları

Antik Amerika'nın Sırları

Arkeoastronomi ve Fenikelilerin, Keltlerin ve Diğerlerinin Mirası
Unutulmuş Kaşifler

kaydeden Carl Lehrburger

Amerika'yı Yöneten Antik Devler

Kayıp İskeletler ve Büyük Smithsonian'ın Örtbas Edilmesi

Richard J. Dewhurst tarafından

Düşmüş Yıldız Tanrılarının Ülkesi

Eski Mısır'ın Göksel Kökenleri

tarafından JS Gordon

Göbekli Tepe: Tanrıların Yaratılışı

Gözcülerin Tapınağı ve Cennetin Keşfi

kaydeden Andrew Collins

Graham Hancock'un girişi

Tanrıların Köle Türleri

Anunnakilerin Gizli Tarihi ve Dünyadaki Görevleri

kaydeden Michael Tellinger

Voynich El Yazması

Yüzyıllardır Yoruma meydan okuyan Gizemli Şifre

Gerry Kennedy ve Rob Churchill tarafından

Amerika'nın Bastırılmış Tarihi

Meriwether Lewis Cinayeti ve Lewis'in Gizemli Keşifleri
ve Clark Keşif Gezisi

Paul Schrag ve Xaviant Haze tarafından

Enki'nin Kayıp Kitabı

Dünya Dışı Bir Tanrının Anıları ve Kehanetleri

kaydeden Zecharia Sitchin

İÇ GELENEKLER • BEAR & COMPANY

Posta Kutusu 388

Rochester, VT 05767

1-800-246-8648

www.InnerTraditions.com

Veya yerel kitapçınızla iletişime geçin

Ayı ve Şirket

Bir Park Caddesi

Rochester, Vermont 05767

www.BearandCompanyBooks.com

Bear & Company, Inner Traditions International'ın bir bölümüdür

Telif Hakkı © 1994, Michael Baigent'e aittir. Telif Hakkı ©

2015, Michael Baigent Mülkiyetine aittir.

İlk olarak 1994 yılında Arkana tarafından şu başlık altında yayımlandı:*Babil'in Kehanetlerinden*

Her hakkı saklıdır. Bu kitabın hiçbir bölümü, yayıncının yazılı izni olmadan, fotokopi, kayıt veya herhangi bir bilgi depolama ve alma sistemi dahil olmak üzere elektronik veya mekanik hiçbir biçimde veya hiçbir yöntemle çoğaltılamaz veya kullanılamaz.

Kongre Kütüphanesi Yayındaki Verilerin Kataloglanması

Baigent, Michael.

Antik Mezopotamya'da astroloji: kehanet bilimi ve göklerin bilgisi / Michael Baigent

sayfa cm

Orijinal olarak yayınlandı: Babil'in Kehanetlerinden. Londra; New York: Arkana, 1994.

Bibliyografik referanslar ve indeks içerir.

Özet: "Mezopotamya'daki en eski astroloji biçimleri ve bunların Rönesans'tan günümüze kadar geniş kapsamlı hermetik etkileri üzerine ayrıntılı bir çalışma" —Yayıncı tarafından sağlanmıştır.

ISBN'yi yazdır: 978-1-59143-221-0 e-

kitap ISBN: 978-1-59143-222-7

1. Astroloji, Irak. 2. Astroloji-Irak-Tarihten 634'e. I. Baigent, Michael. Babil'in alametlerinden. II. Başlık.

BF1714.I73B35 2015

133.50935—dc23

2014048277

DİZİN

Tüm sayfa numaraları bu başlığın basılı baskısına aittir.

mezbahalar, 146
Abkallu Şikla, 59
İbrahim, 7
Abu Dabi, 33
bolluk, 158
Atina Akademisi, 190
Adad, 98
Adad-apla-iddina, 40, 110 Adad-
shumu-usur, 45–46, 52, 59, 62 Adam,
33
Addaru, 57
tarım, 27–30, 169–70
Ahura Mazda, 183
Akitu tapınağı, 150
Akkad, 8–9, 35, 105, 109, 140,
157 Akad, 9
Akkullanı, 58, 60
Aldebaran, 108
Büyük İskender, 186–87 el-
Mesudi, 193
Ammisaduqa, Kral, 1, 65, 66, 92–93, 168
Amos, 138
Amurru, 109
tufan öncesi taş yazıtlar, 39–40 antik
eserler, kapışma, 21–26 Anu, 78, 82,
155, 170, 172

Anunitu, 81–82
Apuleius, 86
Kova, 130
Aquila, 113–14
Arbela, 149
arkeoloji
  Behistun yazıtları, 10–13
  merkezi tapınaklar, 31–32
  Kuyunjik höyüğü, 13–14, 18–19
  ilk çabaların niteliği, 14–16
  Nimrud, 16–18
  Dicle felaketi, 21–22
arketipler, 85
Kozmik Tasarımların Mimarı, 115
Argiropoulos, John, 209
Koç, 162
Aristoteles, 2, 207
Ahit Sandığı, 91–92 kibir,
59–60
Asalluhi, 98
yükselenler, 189–90
Asklepios, 199–200, 210–11
asipu, 51
Aştar, 125
Aştoret, 125
Asurbanipal, Kral, 14, 24, 25, 104
  kraliyet kütüphanesinin
oluşturulması, 38–42 Ashurnasirpal II,
Kral, 52 *Babil Gökselinin Yönleri*
    Kehanet, 110
Aşur, 77, 149, 153, 155–56

Asur ve Asurlular, 94, 95–96. *Görmek*
ayrıca belirli şehirler
Süryani Galerisi, 24
Süryani bilim adamları, 55–63
Astarte, 125
usturlaplar, 170–72
astroloji ve astrologlar, 51–54, 57–59
Ninova tabletlerinin analizi,
49 takvim ve, 167-68
tutulmalar, 109–14
bağırsak kehaneti, 49-50
çalışmanın önemi, 2-4 gerçekliğin
algılanması ve, 146-47 doğum
astrolojisine geçiş, 182-86 teori ve,
187-88
türleri, 1
Ayrıca belirli konulara
bakın Astroloji Yenilendi,
135 astronomi, 167–76
Attar, 125
Auriga, 81–82
yetki, 187

Babil ve Babilliler, 9, 30–31,
35–37, 88, 94, 95–96, 149–54,
164 saldırı, 179–82
Ayrıca belirli şehirlere
bakın Bağdat, 9
Bahreyn, 32–33
Balasi, 38, 40, 60–61
Balawat kapıları, 24–25

Balbillus, 190
bankacılar, 166
baru, 51
Behistun yazıtları, 10–13
Bel-le'-i, 57
Belşatsar, 178–79
Belteşassar, 50
Bernard, Aziz, 126–27
Berosus, 188
Bibby, Geoffroy, 32–33
Bilipuş, 57
doğum haritaları, 93, 146–47
Venüs'ün Doğuşu, 214
Bit Akitu, 155
Kara Bakire, 126–27
Blavatsky, Madam, 19
mavi sakal, 103–4
Borsippa, 161–62
Botta, Paul-Émile, 9, 13–14, 15–16
Botticelli, 213–14
sınır taşları, 137
Brice, William, 196
British Museum, 16, 17, 22–23, 24, 43–44, 175
Bulwer-Lytton, Edward, 19
Burnaburias II, Kral, 74
kasap, 146
takvimler, 167–68
Kambyses, 180, 185
Campbell-Thompson, Reginald, 3-4

Kenan, 107
kanallar, 28–29
Kanser, 79, 130
katalog listeleri, 41
sığır, 145, 146
nedensellik, 95–98
kalsedon, 141
Keldaniler, 213
savaş arabaları, 148–49
Chicago Adler Planetaryumu, 172
keski, 162
Hristiyan, Paul, 19
Hıristiyanlar ve Hıristiyanlık, 2, 25–26, 94, 187–88, 193, 205
Çiçero, 186
Cidenas, 187
şehir tanrısı, 34
Claudius, 190
kil tabletler, 40, 41
clepsydra, 171
bulut, 79–80
kolektif bilinçdışı, 85
ticaret, 30–31, 174
Konstantinopolis, 193, 195, 205
Kıpti metinleri, 199–200
Cosimo, 204, 205–6, 208–10
yaratılış, 25–26
yaratılış mitleri, 152–53
Hilal, 149
Haçlılar, 195
Nabu kültü, 161–66

çivi yazısı, 10, 20
silindirler, bina, 164
Cyrus, King, 35
Cyrus II, Kral, 178–79

Şam, 193
Daniel, Book of, 50
Darius, King, 10, 180
kara bulutlar, 89
Darwin, Charles, 25
ölüm, 144–45
Demeter, 124
çöller, 8
Kaderleri Belirleyen, 115
günlük, 173–74, 181–82
Dilbat, 113, 149
Dilmun (ada), 32
kehanet, 46–49, 94
İlahi Boğa, 154
rüyalar, 50
Dur Sharrukin, 15

Ea, 82, 170, 172
kartal, 137
dünya, 47, 85–86, 90, 107
depremler, 79–80
tutulmalar, 55–59, 109–14, 120–21 Cennet
Bahçesi, 27
bencillik, 59–60
Elam, 109
Elamlılar, 73, 75
Elohim, 103

Elul, 165
Enlil, 82, 116, 145, 170, 172
bağırsak kehaneti, 49–50 Enuma
Anu Enlil, 4, 40, 43, 62,
64–83, 139, 175–76
tarihsel bilgiler, 74–76 tarihsel önemi,
64–67 önceden var olan gelenekler,
67–70 güneşe atıflar, 117–18, 122–23
sistematik astroloji disiplini, 70–71
tabletler, 77–83

Enuma Eliş, 33, 139, 152–53, 162, 170
elçi, 143–44
Epinomlar, 186
ekinokslar, 172, 174
Ereşkigal, 126, 143–44
Eridu, 31–32
Esagila, 150
Esarhaddon, Kral, 15, 38, 42, 52, 56,
60, 104, 119, 169
Fırat Nehri, 27–28
Havva, 33
kazı izinleri, 21
kıtlık, 141–42
çiftçilik, 27–30, 169–70
kader, 118–19
Ferrara, 206
bereket tanrıları ve tanrıçaları, 89–90
festivaller, 148–56
Ficino, Marsilio, 99, 204, 209–13

İlk Neden, 195
İlk Sebep, 195
sabit yıldızlar, 189
sel, 25–26
Floransa, 206–8
sis, 79–80
özgürlük, 187

safra kesesi, 49–50
Gama Andromedae, 75
Garin, Eugenio, 204
Gemistos, George, 206
Yaratılış Kitabı, 106
Gılgamış, 87, 91
gnomon tabloları, 172
Gnostikler ve Gnostisizm, 33, 199–200
Gobryas, 170–80
Tanrıların En Büyüğü, 178–79
büyük alamet serisi. Bkz. Enuma Anu Enlil
Yunan haçı, 8
Yunanlılar, 184–88
Green, HS, 142, 200
“Gudea'nın Rüyası,” 70
GU.UD, 165
jimnastikçiler, 198–200

Kader Salonu, 155 Hammurabi, Kral,
55–56, 70–71, 161 kürelerin uyumu,
185
Harper, RF, 44–45
Harran, 106, 149, 153, 164, 178–79, 191–204
kazıları, 196–97

Sabiyalılar, 197–98, 200–203
tapınakları, 193–95
cennet, 47, 85–86, 90, 107
Cennet, Kitabı, 163
hepatoskopi, 49–50
Herculaneum, 185–86
Hermes Trimegistus, 86–87, 190, 195, 198–200, 202–4, 210–11
Hermetika, 198–200, 202–4, 210–11
Herodot, 28, 35–36, 128–29, 156
Hesiodos, 170
Hititler, 73, 76
Tatlım, Margaret, 135–36
boynuzlar, 105
hümanistler, 207
Açlık, Herman, 4
saygının sessizliği, 155
Hydra, 188
Ibi-Sin, Kral, 68, 74
içkin, 88
İnanna, 125
İndus Vadisi, 33
interkalasyon kuralları, 172 sulama, 28–29
İshak, 7
İştar, 88, 124–34
İştar-shumu-eresh, 58, 60, 77–78, 214
Isis, 114, 124
İslâm, 2, 193
İsrailoğulları, 92–93
İstanbul Müzesi, 43

Jacobsen, Thorkild, 84, 91–92
Jarmo, 30
Jenny, 125
Kraliyet Asya Topluluğu Dergisi, 10
Jung, Carl, 85
Jüpiter, 58, 71, 79, 108, 156–60, 164, 194
Justinianus, 190
Kabe, 194
kalu, 51
Kassite Hanedanı, 76
Katna (şehir), 73–74
Kirmanşah, 10
Horsabad, 14
Kidinnu, 187
Tanrıların Kralı, 178–79
Kiş, 34
Kislew, 166
İstanköy, 188
Kuveyt, 33
Kuyunjik koleksiyonu, 44–45 Kuyunjik
höyüğü, 13–14, 18–19, 23–24 Labar, René,
119
Laertius, Diogenes,
185 dil, 53, 87
Laroche, Emmanuel, 3-4
Layard, Austen Henry, 9, 16–20
önde, 141
Aslan, 79, 130
Leo I, Papa, 205
Lévi, Éliphas, 19

Liber De Vita, 211–12
Terazi, 131
aslan avı kabartmaları, 24, 25, 42
karaciğer, 49–50
Lloyd, Seton, 196
Domuzun Efendisi, 138
Lugalmeslam, 143
ay tutulmaları, 112–13
akciğerler, 49–50
Büyücüler, 185
Mah-İştar, 42
mermer, 141
Marduk, 71, 148–60, 162
piyasa fiyatı, 174
Mars, 56–57, 79, 113, 136, 143–47, 189, 194
Meryem, 114, 126–27
maşmaşu, 51
duvarcı keskisi, 162
Mesudi-al, 193
ölçüm çubukları, 162
Medler, 116–17
Merkür, 8, 60–61, 79, 145, 161–66, 164, 189
Mezopotamya, 4
Behistun yazıtları, 10–13
eserlerin durumu, 6–8
kehanet metinleri, 46–49
çiftçilik, 27–30
Kuyunjik höyüğü, 13–14, 18–19
Nimrud, 16–18
*Ayrıca bakınız*din

metaforlar, 87–89
mineraller, 141
Modernistler, 25
Mohenjo-Daro, 32
Moğollar, 191
ay, 174
ay, 55–59, 102–14, 164, 172 ay
tanrısı, 193–94
ayın yolu, 172–73
Musul, 13–14, 16–17
çamur tuğlaları, 7
mul.Apin, 171–76
mul dingir Marduk, 156
sıradan astroloji, 1, 49, 182
Mylitta, 128
mitoloji, 104, 144–46
ayna olarak, 84–87
güneşin rolü, 116–17

Nabonassar, Kral, 173
Nabonidus, 107, 178–79
“Nabonidus Chronicle,” 179
Nabu, 8, 149, 154, 161–66
Nabu-ahhe-eriba, 61
Naburianos, 187
Nabu-rimannu, 187
Nabu tapınağı, 164–65
Nabu-zeru-leshir, 52, 60–61
Nag Hammadi, 199–200
Namburbi ritüelleri, 97–99, 118, 120, 131–32
Namburbi metinleri, 96–97

Nanna, 103
nasaru sha gine, 173–74
doğum astrolojisi, 1, 182–83, 188–90
doğum kehaneti, 93–94
Nebuchadnezzar, Kral, 50, 75, 175
Gereklilik, 195
müzakere, 119
Neolitik dönem, 29–30
Yeni Platonculuk, 198–200
Nergal, 143–47
Nergal-ıtır, 57
Neron, 190
Neugebauer (profesör),
190 yeni ay, 55–59, 168
Yeni Yıl festivali, 155–56, 179, 180
Nil Nehri, 27–30
Avcı Nemrut, 7–8
Nimrud, 16–18, 20, 77
Ninova, 35, 77, 149
Ninova ve Kalıntıları, 18–19, 24
Ninurta, 135–42, 141, 143
Nippur, 8, 153
Nisabu, 161–62
Nisannu, 57, 112, 149
Nisannu tutulması, 157
sayılar, mistik, 150–51

Oates, Joan, 3
teklifler, 97–98
Yaşlı Baba Zamanı, 103–4
Eski Ahit, 8, 19, 26, 89, 103

alametler, 46–49, 60, 78–83, 104–9, 110–14, 165
emine, 184
Oppenheim, Leo, 2, 86, 109
Orion, 81–82, 113
Orfik İlahi, 211

paganizm, 192, 197–98, 200–203, 208
Papus, 19
Parpola, Sima, 4, 45–46, 52–53, 60, 62, 104, 138
Partlar, 36, 187–88
ayın yolu, 172
Pavlus, Aziz, 187–88
Pausanias, 54
Peladan, Josephin, 19
Persephone, 124
Perseus, 81–82
İran, 9–10
kişisel tanrı, 91–92
Petrarca, 207
Picatrix, 201–2, 210–11
ateş sütunu, 89
Pingree, David, 65–66, 75–76, 172
Balık, 79, 181–82
Yer, Victor, 22–25
gezegen dönemleri, 172
gezegen küreleri, 185
Platon, 183, 185–86, 210
Platonik Akademi, 190
Ülker, 79, 81–82

Pleton, 208–9
Pliny, 54
Pulluk yıldızı, 79
Plüton, 146, 147
siyasi olaylar, 174
politikacılar, 166
Primavera, 213–14
ilkel görüntüler, 85
özel kütüphaneler, 41
Proclus, 190
mülkiyet sınırları, 29–30
fahişeler, 127–29
Psellus, Michael, 203, 208–9
Ptolemy, 113, 172–73
Pisagor, 183, 184–85

kadiştu kadınları, 127–29
Katar, 33
Pencerelerin Kraliçesi, 127

yağmur, 28
Ramesey, William, 156–57, 159
Ramman-apal-iddin, 75
Raphael, 112
Rassam, Hürmüzd, 9, 17, 22–25, 35, 42
Rawlinson, Creswicke, 9–13, 16, 23–24
Rawlinson, Henry, 163–64, 180
gerçeklik, 146–47
Rebecca, 7
düzenli izleme, 173–74
Regulus, 79, 108, 158–59
Reiner, Erica, 4, 65–66, 75–76, 82, 109, 172

din, 84–99, 182–86
kültürle birlikte büyüme, 89-95
metafor ve, 87-89
Rönesans, 2, 213–14
rezervuarlar, 28
Pirinç, DS, 196–97
Rochberg-Halton, Francesca, 4, 72, 96, 109–10 Roma
İmparatorluğu, 198–200
Rosetta Taşı, 10
Roux, Georges, 2–3
Ninova kraliyet kütüphanesi, 38–54
içeriği, 32–46
yaratılması, 38–42
kehanet metinleri, 46–49
entelektüel geleneklerin yapısı, 51–53
kullanımı, 42
Sebeliler, 164
Şabat, 105
Sabiiler, 197–98, 200–203, 213–14
Sachs, Abraham, 183–84
kutsal evlilik, 156
Saggs, HWF, 3
Yay, 56–57
Sağmegar, 156
Sakkut, 138
Sarah, 7
Sargon, Kral, 35, 68, 102 Satürn, 56–
57, 79, 107–8, 117, 135–
42, 147, 164, 181, 189, 194
Sayce, Archibald, 26, 78–79

akademisyenler, 42–43, 51–53, 55–63
bilimsel metinler, 39
Akrep, 56–57, 62, 79, 108, 130, 145, 147
mevsimler, 169–70, 172
Kahin, 105
Selene, 114, 194
Seleucia, 54
Seleukos Dönemi, 183, 187–88
kendini beğenmişlik, 59–60
Sennaherib, 20, 63
Severus, Septimus, 37
altmışlıklar, 189
Shamash, 8, 98, 115–23, 126
Shatt al-Arab su yolu, 22
Etrafında Aylaklık Eden Kadın,
127 Shihtu, 165
Şimtu, 95
Şinunutu, 81–82
Şitir Utanç, 163
kısa günlükler, 173–74
Şumma İzbu, 48–49
Şumma Martu, 49
Siculus, Diodorus, 117, 139
yıldız dönemi, 181
Simplicius, 193
Sin, 102–14, 126, 178–79, 193–94
Sina, Dağı, 107
Sipar, 153, 179
Sirius, 174
Smith, George, 26
toprak, tuz içeriği, 29

güneş tutulmaları, 120–21
Güneşle ilgili şeyler, 212
gündönümleri, 172, 174
Spica, 188
bahar ekinoksu, 149
bahar şenliği, 148–56
kareler, 189
Sahneci, Lawrence, 197
tanrı heykelleri, 88–89
stel, 137
yıldız coğrafyası, 168, 182
Stoacı filozoflar, 188 fırtına,
79–80
Strabon, 54, 187
Subartu, 109
Sümer ve Sümerler, 8–9, 31–37, 102–3
güneş, 102–3, 105–6, 115–23, 164
Susa, 73
Kırlangıç, 81–82
semboller, 87–88
sempatik eylem, 99
sinodik dönemler, 181
Tabia, 59, 62, 133
tablet, Sümer, 34
Tab-silli-marduk, 52
tılsım büyüsü, 192–93
ılgın ağacı, 115–16
Tardieu, Michel, 193
Boğa, 108, 158
Tapınakçı haçı, 8

Nabu tapınağı, 164–65 Ruh
Tapınağı, 195 tapınak
fahişeleri, 127–29
tapınaklar, merkez, 31–32
Terah, 106
Tetrabiblos, 113
teori, 187
Teosofi Cemiyeti, 19
hırsız, 166
on üç, önemi, 34 Thompson,
Reginald Campbell,
44–45, 104, 138, 163 gök
gürültüsü, 79–80
Tiberius, 190
Dicle felaketi, 21–22
Dicle Nehri, 27–28
Timaeus, 86–87, 186
zaman kapsülü, 39
ticaret loncaları, 34
aşkın, 88
Üçgen, 75
Trimegistus, 86–87, 190, 195, 198–
200, 202–4, 210–11
üçgenler, 189
tupsharru, 51
on iki takımyıldız, 81

Ubeyd, 31
Ur, 7, 30–31, 32–33, 106, 149
Urad-gula, 52
Uruk, 30–32, 124–25, 149, 155, 183, 184

Uruk okulu, 77
utu, 88

Valens, Vettius, 54
Van der Waerden, Bartel, 172, 182–86, 185
zührevi hastalık, 129
Venüs, 30, 60–61, 79, 102–3, 116,
124–34, 164, 181–82, 194
Venüs Tableti, 110
tarihsel önemi, 64-67 önceden var olan
gelenekler, 67-70 sistematik astroloji
disiplini, 70-71 "Nabonidus'un Ayet
Hesabı", 179 Vespasianus, 190

Vezüv, Dağı, 185–86
Başak, 188
Virolleaud, Charles, 73–74, 79

Walker, Christopher, 3–4
savaş, 85
su saatleri, 59
su iskelesi, 170
Waterman, Leroy, 45
balmumu, 40
zenginlik, 183–84
hava durumu, 174
Weidner, Ernst, 3–4, 73, 75, 77, 78–79
Weltanschauung, 98
sütanneler, 127
fahişeler, 127–29
nefes borusu, 49–50
Kurt, 79

ahşap, 40
“İş ve Günler,” 170
Dünya Düzeni, 195
yazı, 30–31, 34, 40–41
yazı masaları, 162
Yates, Frances, 204, 214
Altın Taht'ın Yılı, 66
Zagros Dağları, 30
Zenon, 188
ziguratlar, 7
zodyak, 162–63, 172–73,
183 Zerdüştlük, 182–86
Zosimus, 37

Tarafından üretilen elektronik baskı

www.antrikexpress.com